

FIGURES & EVENTS REVIEW
OF THE GSO (MPI)

Con số SỰ KIỆN

ISSN 0866-7322

TẠP CHÍ CỦA TỔNG CỤC THỐNG KÊ | BỘ KẾ HOẠCH VÀ ĐẦU TƯ | NĂM THỨ 59 - KỶ I+II - 01/2020

*Chúc Mừng
Năm Mới*

Canh Tý
2020

CON SỐ & SỰ KIỆN

Tạp chí của Tổng cục Thống kê ISSN 0866 - 7322. Số kỳ I+II - 01/2020 (565+566) Ra hàng tháng. Năm thứ 59
Tổng biên tập: NGUYỄN THỊ THANH HƯƠNG - Phó Tổng biên tập: BÙI BÍCH THỦY - NGUYỄN THỊ PHƯƠNG LAN
Tòa soạn: 54 Nguyễn Chí Thanh, Đống Đa, Hà Nội ĐT: (84-24) 37344920 - 37344970 - 37344971
Fax: 84-24-37344969 Email: consosukien@gso.gov.vn
Giấy phép xuất bản số 905/GP-BTTTT ngày 14-6-2011. Số lượng in: 1.200 bản
In tại Công ty TNHH In Tiến Sơn
Ấn phẩm được phát hành qua ngành Bưu điện. Độc giả đặt mua tại các Bưu điện trong cả nước.

TRONG SỐ NÀY

2. Thư của Tổng cục trưởng Tổng cục Thống kê gửi công chức, viên chức và người lao động ngành Thống kê nhân dịp Xuân Canh Tý 2020

4. 10 Sự kiện nổi bật của ngành Thống kê năm 2019

7. Kinh tế - xã hội Việt Nam năm 2019 - Những thành tựu nổi bật

12. Thách thức và những động lực tăng trưởng kinh tế năm 2020

TS. Nguyễn Bích Lâm

15. Dấu ấn bản lĩnh đối ngoại của Việt Nam năm 2019
Thu Hường

18. Thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài thiết lập cột mốc mới

20. Sản xuất công nghiệp năm 2019 - Tăng trưởng cao và ổn định

TS. Phạm Đình Thúc

22. Nông nghiệp gồng mình tăng trưởng trong khó khăn

ThS. Lê Trung Hiếu

25. Điều hành của chính phủ và lạm phát Việt Nam năm 2019

ThS. Đỗ Thị Ngọc

27. Sôi động thị trường bán lẻ năm 2019

Bích Ngọc

31. Cả nước chung tay vì người nghèo

TS. Đặng Quang Trung

34. Hướng nghiệp vẫn là một câu chuyện dài

Ngọc Linh

38. Bảo vệ môi trường - Bắt đầu từ những việc nhỏ
Thu Hiền

41. Hà Nội khẳng định vị thế đầu tàu kinh tế của cả nước

43. Kinh tế xanh trên "xứ sở thốt nốt" An Giang

An Hùng

45. Bức tranh kinh tế thế giới năm 2019 và triển vọng năm 2020

Tiến Long

48. Danh nhân văn hóa tuổi Tý

Duy Hưng

52. Văn Miếu - Quốc tử giám - Điểm lễ đầu xuân của các sĩ tử

59. Vài nét về nơi thờ cúng của người Việt

62. "Độc lạ" Tết mừng tiếng sấm của dân tộc Ơ Đu

Hùng Linh

65. Phong tục đón năm mới thú vị tại một số quốc gia châu Mỹ

Quang Vinh

69. Nghệ thuật múa cổ đất Thăng Long xưa

77. Những con phố bích họa mê hoặc người giữa lòng Hà Nội

86. Khám phá kim tự tháp Ai Cập

THỰC TRẠNG KINH TẾ - XÃ HỘI VÙNG ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ TỈNH LẠNG SƠN

88. Lạng Sơn: Xây dựng Hạ tầng giao thông tạo động lực phát triển kinh tế - xã hội

Nghiêm Văn Hải

92. Thành phố Lạng Sơn: Vóc dáng đô thị đầy năng động

93. Huyện Cao Lộc: Phát triển kinh tế cửa khẩu

Nguyễn Duy Anh

94. Kết quả nổi bật sau 10 năm xây dựng nông thôn mới ở Chi Lăng

Đình Hữu Học

GIÁO DỤC THỦ ĐÔ - ĐỔI MỚI VÀ PHÁT TRIỂN

98. Giáo dục Ba Đình đổi mới và phát triển

Minh Châu

100. Trường ThCS Phan Chu Trinh - Hà Nội: Tiên phong đổi mới giáo dục và đào tạo

101. Ngành Giáo dục và Đào tạo Gia Lâm: Liên tục đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục

104. Trường trung học cơ sở Nhật Tân - Trên lộ trình phát triển

Giá: 50.000 đ

Chúc Mừng Năm Mới

*Xuân Canh Tý
2020*

NGUYỄN PHÚ TRỌNG

Tổng Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam
Chủ tịch nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam

**XÂY DỰNG NĂNG LỰC, ỨNG DỤNG PHƯƠNG PHÁP LUẬN
VÀ CÔNG NGHỆ TIỀN TIẾN, NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG
PHỤC VỤ THÔNG TIN THỐNG KÊ**

THƯ CỦA TỔNG CỤC TRƯỞNG TỔNG CỤC THỐNG KÊ
GỬI CÔNG CHỨC, VIÊN CHỨC VÀ NGƯỜI LAO ĐỘNG

NGÀNH THỐNG KÊ

Nhân dịp Xuân Canh Tý 2020

Nhân dịp Tết cổ truyền của dân tộc và đón Xuân Canh Tý 2020, thay mặt Lãnh đạo Tổng cục Thống kê, tôi thân ái gửi đến các công chức, viên chức và người lao động trong toàn ngành Thống kê cùng gia đình lời chúc mừng năm mới mạnh khỏe, hạnh phúc, an khang, thịnh vượng, chúc các đồng chí tiếp tục đạt được nhiều thành tích trong công tác.

Các đồng nghiệp thân mến,

Trong bối cảnh đất nước và quốc tế có những thuận lợi và khó khăn đan xen, năm 2019, thực hiện phương châm hành động của Chính phủ “Kỷ cương, liêm chính, hành động, sáng tạo, bứt phá, hiệu quả”, xác định là năm bứt phá để hoàn thành Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2016-2020, ngành Thống kê triển khai kế hoạch công tác với nhiều nhiệm vụ lớn, một mặt phải bảo đảm tốt nhất thông tin thống kê phục vụ kịp thời việc đánh giá, dự báo tình hình, xây dựng chiến lược, kế hoạch, chính sách lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành phát triển kinh tế - xã hội của các cơ quan Đảng và Nhà nước ở Trung ương và địa phương; mặt khác triển khai các công việc có tính chất quan trọng, lâu dài như: Hoàn thiện môi trường pháp lý cho hoạt động thống kê; cải tiến phương pháp chế độ thống kê; tiến hành Tổng điều tra dân số và nhà ở năm 2019; thực hiện Đề án thống kê khu vực kinh tế chưa được quan sát; đánh giá lại quy mô GDP giai đoạn 2010-2017... Cùng với sự quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, Ban Cán sự đảng Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ trưởng và Lãnh đạo Bộ, sự ủng hộ, phối hợp của các Bộ, ngành, địa phương, cộng đồng doanh nghiệp và người dân; toàn ngành Thống kê đã nêu cao tinh thần trách nhiệm, chủ động, sáng tạo, đoàn kết, hợp tác, khắc phục khó khăn và hoàn thành xuất sắc Kế hoạch công tác năm 2019, thể và lực của Ngành tiếp tục được củng cố và có bước phát triển mới. Thông tin thống kê đã thực sự là công cụ mạnh và hiệu quả để đánh giá tình hình, xây dựng chính sách, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Công tác đảm bảo thông tin thống kê được thực hiện tốt, ngày càng nâng lên về số lượng và chất lượng, tiếp tục khẳng định là kênh thông tin chính thống phục vụ kịp thời sự lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành nền kinh tế - xã hội của Đảng, Quốc hội và Chính phủ. Trong bối cảnh kinh tế thế giới có những biến động khó lường, khó khăn trong nước do ảnh hưởng của biến đổi khí hậu, ngành Thống kê kịp thời cung cấp thông tin trung thực, khách quan, chính xác, đầy đủ phục vụ cho đánh giá tình hình, chỉ đạo điều hành của Chính phủ, các địa phương và xây dựng Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2021-2025, Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 10 năm 2021-2030 phục vụ Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII và đại hội Đảng các cấp ở địa phương. Đặc biệt, năm 2019, Ngành đã thực hiện đánh giá lại quy mô GDP và GRDP giai đoạn 2010-2017. Việc đánh giá lại quy mô GDP đã nhận dạng được bức tranh kinh tế - xã hội của đất nước xác thực và rõ nét hơn, phản ánh thay đổi cơ cấu kinh tế, cơ cấu tiêu dùng, kết quả đánh giá lại GDP giúp Chính phủ có chính sách sát thực hơn, hiệu quả hơn.

Cùng với việc thực hiện tốt nhiệm vụ đảm bảo thông tin thống kê, trong năm 2019, chúng ta đã thực hiện thành công các cuộc điều tra thường xuyên, tổ chức tốt các cuộc điều tra đột xuất, đặc biệt thực hiện thành công Tổng điều tra dân số và nhà ở năm 2019 với việc đổi mới công nghệ thực hiện Tổng điều tra bằng CAPI. Với công nghệ này đã nâng cao hiệu quả việc giám sát và chất lượng thông tin điều tra, rút ngắn thời gian xử lý, cung cấp kịp thời kết quả Tổng điều tra cho Quốc hội, Chính phủ và các địa phương; tiết kiệm ngân sách nhà nước.

Trong năm 2019, ngành Thống kê đã tập trung hoàn thiện môi trường pháp lý thống kê với việc ban hành chế độ báo cáo ngành Thống kê áp dụng từ năm 2019 tại Thông tư số 01/2019/TT-BKHĐT ngày 04/01/2019 của Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư. Việc ban hành chế độ báo cáo ngành Thống kê bổ sung nguồn thông tin đầu vào tính các chỉ tiêu thống kê do Tổng cục Thống kê trực tiếp chịu trách nhiệm biên soạn, đồng thời cung cấp nguồn thông tin quan trọng nâng cao khả năng phân tích của thông tin thống kê, làm rõ những yếu tố tác động, sự thay đổi và xác định xu hướng của hiện tượng kinh tế - xã hội. Trong năm 2019, Thủ tướng Chính phủ ban hành Bộ tiêu chí chất lượng Thống kê nhà nước đến năm 2030, việc áp dụng Bộ tiêu chí giúp cho Hệ thống thống kê nhà nước đánh giá chất lượng thông tin thống kê tại tất cả các công đoạn sản xuất số liệu, nâng cao tính công khai minh bạch của thông tin thống kê.

Năm 2019 cũng đánh dấu việc chúng ta tổ chức và tham dự các hội nghị quan trọng của Chính phủ. Tổ chức thành công Hội nghị Chính phủ về năng suất lao động quốc gia, từ đó Thủ tướng Chính phủ ban hành Chỉ thị về giải pháp thúc đẩy tăng năng suất lao động quốc gia, để các cấp, các ngành thực hiện đồng bộ, hiệu quả, nhằm nâng cao năng suất lao động và năng lực cạnh tranh của nền kinh tế. Biên soạn tài liệu làm căn cứ để Chính phủ tổ chức Hội nghị các vùng kinh tế trọng điểm và ban hành chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ về phát triển các Vùng kinh tế trọng điểm. Đồng thời, chúng ta còn thực hiện hiệu quả các đề án quan trọng của Ngành như: Đề án đổi mới quy trình biên soạn số liệu GRDP; Đề án thống kê khu vực kinh tế chưa được quan sát; Đề án ứng dụng và phát triển Công nghệ thông tin - truyền thông trong Hệ thống thống kê nhà nước giai đoạn 2017-2025, tầm nhìn đến năm 2030. Đây là những Đề án có ý nghĩa quan trọng thực hiện mục tiêu của Ngành: “Nâng cao năng lực, ứng dụng phương pháp và công nghệ tiên tiến, phục vụ thông tin thống kê tốt hơn”.

Công tác phương pháp, chế độ, tổ chức cán bộ, quản lý tài chính, ứng dụng phát triển công nghệ thông tin, nghiên cứu khoa học, thanh tra, tuyên truyền, thi đua khen thưởng và các công tác khác được triển khai tích cực, đạt hiệu quả cao. Công tác đối ngoại trong lĩnh vực thống kê đi vào chiều sâu, hợp tác song phương với cơ quan Thống kê quốc gia Ý, Nhật Bản đi vào thực chất và hiệu quả giúp nâng cao năng lực hệ thống thống kê Việt Nam; chuẩn bị đầy đủ các điều kiện cần thiết để thực hiện tốt vai trò chủ tịch ASEAN về thống kê trong năm 2020; Chia sẻ kinh nghiệm thống kê và giúp đào tạo nghiệp vụ thống kê cho Cơ quan Thống kê quốc gia Srilanka, Nepal và cơ quan Thống kê Lào.

Bên cạnh những kết quả đạt được về công tác chuyên môn, năm 2019, ngành Thống kê còn tổ chức nhiều hoạt động thiết thực chào mừng các ngày lễ lớn của dân tộc, qua đó tăng thêm sự hiểu biết, hợp tác và chia sẻ kinh nghiệm trong công tác thống kê, nâng cao lòng yêu Ngành, yêu nghề của công chức, viên chức và người lao động trong Ngành.

Có được những thành tích đó, một mặt nhờ sự quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, Bộ trưởng; của Ban Cán sự đảng Bộ, sự phối hợp của các Bộ, ngành, địa phương, Lãnh đạo Tổng cục đánh giá cao tinh thần trách nhiệm, chủ động, sáng tạo, khắc phục khó khăn, đoàn kết, hợp tác của toàn thể công chức, viên chức và người lao động ngành Thống kê.

Các đồng nghiệp thân mến,

Năm 2020 đến với chúng ta cùng các thuận lợi và khó khăn thách thức mới. Phát huy truyền thống đoàn kết và những kết quả, kinh nghiệm đã có, toàn Ngành quyết tâm phấn đấu, vượt qua khó khăn, thách thức, tiếp tục nâng cao chất lượng công tác thống kê, công tác phân tích và dự báo tình hình kinh tế - xã hội, kịp thời đề xuất các giải pháp ứng phó có hiệu quả các biến động trên thị trường thế giới, phục vụ sự lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành của Trung ương Đảng, Quốc hội, Chính phủ, các Bộ, ngành và địa phương; đáp ứng tốt hơn nhu cầu của các đối tượng sử dụng thông tin thống kê trong và ngoài nước; Thực hiện Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27 tháng 9 năm 2019 của Bộ Chính trị về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư; Thực hiện thành công điều tra nông thôn, nông nghiệp giữa kỳ năm 2020 và các cuộc điều tra thường xuyên của Ngành; Thực hiện tốt công tác chuẩn bị Tổng điều tra kinh tế năm 2021; Triển khai thực hiện Đề án thống kê khu vực kinh tế chưa được quan sát nhằm bổ sung kết quả của một số hoạt động kinh tế chưa được thu thập và biên soạn chỉ tiêu GDP và GRDP; Tiếp tục nghiên cứu, cải tiến và áp dụng một số phương pháp thống kê mới; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động quản lý điều hành và trong hoạt động thống kê; Thực hiện tốt công tác tổ chức, cán bộ...

Để hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ năm 2020, công chức, viên chức và người lao động toàn Ngành hãy tích cực thi đua, nêu cao hơn nữa ý thức trách nhiệm, tinh thần đoàn kết, phát huy sáng kiến, đổi mới lề lối làm việc, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác góp phần thực hiện thắng lợi công cuộc đổi mới đất nước vì sự nghiệp dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh.

Chúc toàn thể công chức, viên chức và người lao động ngành Thống kê cùng gia đình dồi dào sức khỏe, hạnh phúc và giành nhiều thắng lợi mới!

Thân ái,

NGUYỄN BÍCH LÂM

10 SỰ KIỆN NỔI BẬT CỦA NGÀNH THỐNG KÊ NĂM 2019

Năm 2019, Chính phủ thống nhất phương châm “**Kỷ cương, liêm chính, hành động, sáng tạo, bứt phá, hiệu quả**”, xác định là năm bứt phá để hoàn thành Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2016-2020 và kỷ niệm 50 năm thực hiện Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đây cũng là năm ngành Thống kê triển khai kế hoạch công tác với nhiều nhiệm vụ lớn. Cùng với sự quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, Ban Cán sự đảng Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ trưởng và Lãnh đạo Bộ, sự ủng hộ, phối hợp của các Bộ, ngành, địa phương, cộng đồng doanh nghiệp và người dân; toàn ngành Thống kê đã nêu cao tinh thần trách nhiệm, chủ động, sáng tạo, đoàn kết, hợp tác, khắc phục khó khăn và hoàn thành xuất sắc Kế hoạch công tác năm 2019. Dưới đây, Tạp chí Con số và Sự kiện xin giới thiệu 10 sự kiện nổi bật của ngành Thống kê trong năm 2019.

1 Đổi mới công nghệ thực hiện Tổng điều tra

Tổ chức thành công Tổng điều tra Dân số và Nhà ở năm 2019 bằng công nghệ CAPI. Với công nghệ này đã nâng cao hiệu quả việc giám sát và chất lượng thông tin điều tra, rút ngắn thời gian xử lý, cung cấp kịp thời kết quả Tổng điều tra cho Quốc hội, Chính phủ và các địa phương; tiết kiệm ngân sách nhà nước.

2 Thực hiện xuất sắc nhiệm vụ chính trị của Ngành

Năm 2019, ngành Thống kê tiếp tục hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ chính trị; cung cấp thông tin thống kê trung thực, khách quan, chính xác, đầy đủ kịp thời phục vụ cho đánh giá tình hình, chỉ đạo điều hành của Chính phủ và các địa phương và xây dựng Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2021-2025, Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 10 năm 2021-2030 phục vụ Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII và đại hội Đảng các cấp ở địa phương.

3 Đánh giá lại quy mô GDP

Tổng cục Thống kê thực hiện đánh giá lại quy mô GDP giai đoạn 2010 - 2017. Việc đánh giá lại quy mô GDP đã nhận dạng được bức tranh kinh tế - xã hội của đất nước xác thực và rõ nét hơn, phản ánh thay đổi cơ cấu kinh tế, cơ cấu tiêu dùng, kết quả đánh giá lại GDP giúp Chính phủ có chính sách sát thực hơn, hiệu quả hơn.

Ứng dụng CNTT trong công tác thống kê ngày càng mở rộng và hiệu quả trong tất cả các khâu của quá trình sản xuất thông tin thống kê. Với kết quả ứng dụng CNTT, năm 2019 Tổng cục Thống kê được vinh danh là "Cơ quan nhà nước chuyển đổi số xuất sắc" do Hội truyền thông số Việt Nam trao tặng.

4 Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác thống kê

5 Chính phủ ban hành công cụ đánh giá chất lượng thống kê

Thủ tướng Chính phủ ban hành Bộ tiêu chí chất lượng Thống kê nhà nước đến năm 2030, việc áp dụng Bộ tiêu chí giúp cho Hệ thống thống kê nhà nước đánh giá chất lượng thông tin thống kê tại tất cả các công đoạn sản xuất số liệu, nâng cao tính công khai minh bạch của thông tin thống kê.

Ban hành chế độ báo cáo ngành Thống kê áp dụng từ năm 2019 tại Thông tư số 01/2019/TT-BKHĐT ngày 04/01/2019 của Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư. Việc ban hành chế độ báo cáo ngành Thống kê bổ sung nguồn thông tin đầu vào tính các chỉ tiêu thống kê do Tổng cục Thống kê trực tiếp chịu trách nhiệm biên soạn,

6 Hoàn thiện môi trường pháp lý thống kê

đồng thời cung cấp nguồn thông tin quan trọng nâng cao khả năng phân tích của thông tin thống kê, làm rõ những yếu tố tác động, sự thay đổi và xác định xu hướng của hiện tượng kinh tế - xã hội.

7 Phát huy hiệu quả công tác truyền thông

Trong năm 2019, bên cạnh họp báo công bố tình hình kinh tế-xã hội hàng quý, Tổng cục Thống kê đã tăng cường tổ chức họp báo và tọa đàm với đội ngũ phóng viên, biên tập viên, các nhà khoa học về những chủ đề cơ quan Thống kê thực hiện được xã hội quan tâm như: Khu vực kinh tế chưa được quan sát; Đánh giá lại quy mô GDP; Năng suất lao động quốc gia... Đổi mới công tác truyền thông, nâng cao chất lượng thông cáo báo chí, sử dụng hình ảnh (Infographic) phản ánh các chỉ tiêu thống kê. Qua đó các Bộ, ngành, địa phương và đông đảo người dân hiểu, sử dụng hiệu quả thông tin thống kê, biến thông tin thống kê thành tri thức của người sử dụng.

8 Tổ chức và tham dự các hội nghị quan trọng của Chính phủ

Tổ chức thành công Hội nghị Chính phủ về cải thiện năng suất lao động quốc gia, từ đó Thủ tướng

Chính phủ ban hành Chỉ thị về giải pháp thúc đẩy tăng năng suất lao động quốc gia, để các cấp, các ngành thực hiện đồng bộ, hiệu quả, nâng cao năng suất lao động và năng lực cạnh tranh của nền kinh tế. Biên soạn tài liệu làm căn cứ để Chính phủ tổ chức Hội nghị các vùng kinh tế trọng điểm và ban hành chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ về phát triển các Vùng kinh tế trọng điểm trong thời gian tới.

9 Thực hiện hiệu quả các đề án quan trọng của Ngành

Xây dựng và triển khai thực hiện nhiều đề án do Thủ tướng Chính phủ phê duyệt nhằm nâng cao chất lượng sản xuất thông tin thống kê như: Đề án đổi mới quy trình biên soạn số liệu GRDP; Đề án thống kê khu vực kinh tế chưa được quan sát; Đề án ứng dụng và phát triển Công nghệ thông tin - truyền thông trong Hệ thống thống kê nhà nước giai đoạn 2017-2025, tầm nhìn đến

năm 2030. Đây là những Đề án có ý nghĩa quan trọng thực hiện mục tiêu của Ngành: "Nâng cao năng lực, ứng dụng phương pháp và công nghệ tiên tiến, phục vụ thông tin thống kê tốt hơn".

10 Hợp tác quốc tế về thống kê đi vào thực chất

Công tác đối ngoại trong lĩnh vực thống kê đi vào chiều sâu, hợp tác song phương với cơ quan Thống kê quốc gia Ý, Nhật Bản đi vào thực chất và hiệu quả giúp nâng cao năng lực hệ thống thống kê Việt Nam, đặc biệt trong lĩnh vực ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động thống kê và phổ biến thông tin thống kê; chuẩn bị đầy đủ các điều kiện cần thiết để thực hiện tốt vai trò chủ tịch ASEAN về thống kê trong năm 2020; Chia sẻ kinh nghiệm thống kê và giúp đào tạo nghiệp vụ thống kê cho Cơ quan Thống kê quốc gia Sri Lanka, Nepal và cơ quan Thống kê Lào.

KINH TẾ - XÃ HỘI VIỆT NAM NĂM 2019

NHỮNG THÀNH TỰU NỔI BẬT

Năm 2019, kinh tế - xã hội nước ta khép lại với những thành tựu rất ấn tượng: Tăng trưởng kinh tế đạt 7,02%, đây là năm thứ hai liên tiếp tăng trưởng kinh tế Việt Nam đạt trên 7% kể từ năm 2011. Kinh tế vĩ mô ổn định, lạm phát được kiểm soát thấp nhất trong 3 năm qua. Công nghiệp chế biến, chế tạo và dịch vụ thị trường đóng vai trò động lực phát triển kinh tế đất nước. Kim ngạch xuất nhập khẩu hàng hóa vượt mốc 500 tỷ USD. Cơ cấu lao động chuyển dịch theo hướng tích cực. Tỷ lệ thất nghiệp, thiếu việc làm giảm dần, thu nhập của người lao động tăng lên. An sinh xã hội được quan tâm thực hiện.

Kinh tế - xã hội nước ta năm 2019 diễn ra trong bối cảnh đầy khó khăn, thách thức

Kinh tế - xã hội nước ta năm 2019 diễn ra trong bối cảnh tình hình kinh tế thế giới tiếp tục tăng trưởng chậm lại. Căng thẳng thương mại giữa Mỹ - Trung và vấn đề địa chính trị càng làm gia tăng đáng kể tính bất ổn của hệ thống thương mại toàn cầu, gây ảnh hưởng không nhỏ tới niềm tin kinh doanh, quyết định đầu tư và thương mại toàn cầu.

Các tổ chức quốc tế liên tục đưa ra dự báo thiếu lạc quan về tăng trưởng kinh tế thế giới năm 2019. Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) đã hạ dự báo mức tăng trưởng năm 2019 của toàn cầu 4 lần kể từ đầu năm nay (tháng 1 hạ dự báo tăng trưởng toàn cầu năm 2019 từ 3,7% xuống 3,5%; tháng 4 hạ dự báo xuống còn 3,3%; tháng 7 tiếp tục hạ dự báo còn 3,2%; tháng 10 dự báo còn 3%); Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (OECD) nhận định triển vọng kinh tế toàn cầu vẫn yếu, rủi ro và bất lợi gia tăng trong bối cảnh bất ổn chính sách ngày càng tăng và niềm tin kinh doanh giảm, OECD dự báo tăng trưởng thế giới năm 2019 đạt 2,9%; Ngân hàng Thế giới dự báo chỉ tăng 2,6%.

Trong nước, bên cạnh những thuận lợi từ kết quả tăng trưởng tích cực trong năm 2018, kinh tế vĩ mô ổn định nhưng cũng đối mặt không ít khó khăn, thách thức với thời tiết diễn biến phức tạp, ảnh hưởng đến năng suất và sản lượng cây trồng; ngành chăn nuôi gặp khó khăn với dịch tả lợn châu Phi diễn ra tại tất cả 63 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương; tăng trưởng chậm lại của một số mặt hàng xuất khẩu chủ lực; giải ngân vốn đầu tư công không đạt kế hoạch.

Xác định năm 2019 là năm “bứt phá” phấn đấu thực hiện thắng lợi Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2016-2020 với phương châm hành động “Kỷ cương, liêm chính, hành động, sáng tạo, bứt phá, hiệu quả”, ngày 1/1/2019, Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 01/NQ-CP về nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu thực hiện Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và Dự toán ngân sách nhà nước năm 2019; và Nghị quyết số 02/NQ-CP về tiếp tục thực hiện những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia năm 2019 và định hướng đến năm 2021. Ngày 1/4/2019, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Chỉ thị số 09/CT-TTg về các giải pháp

tập trung tháo gỡ cho sản xuất kinh doanh, bảo đảm mục tiêu tăng trưởng 6 tháng và cả năm 2019. Đồng thời, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ thường xuyên chỉ đạo các Bộ, ngành, địa phương tiếp tục cắt giảm thực chất điều kiện kinh doanh, tạo môi trường thuận lợi cho thành lập và hoạt động của doanh nghiệp, tổ chức nhiều Hội nghị chuyên đề để tháo gỡ khó khăn, thúc đẩy sản xuất của các ngành, các địa phương; đẩy mạnh triển khai thực hiện các hiệp định thương mại nhằm tìm kiếm thị trường, thúc đẩy sản xuất trong nước, nỗ lực phấn đấu cao nhất để hoàn thành mục tiêu kế hoạch đề ra. Nhờ đó, tình hình kinh tế - xã hội quý IV và cả năm 2019 tiếp tục chuyển biến tích cực, đạt nhiều kết quả nổi bật.

GDP năm 2019 đạt kết quả ấn tượng với tốc độ tăng 7,02%

Mức tăng trưởng năm nay tuy thấp hơn mức tăng 7,08% của năm 2018 nhưng cao hơn mức tăng của các năm 2011-2017¹.

1. Tốc độ tăng GDP các năm 2011-2019 lần lượt là: Năm 2011 tăng 6,24%; năm 2012 tăng 5,25%; năm 2013 tăng 5,42%; năm 2014 tăng 5,98%; năm 2015 tăng 6,68%; năm 2016 tăng 6,21%; năm 2017 tăng 6,81%; năm 2018 tăng 7,08%; năm 2019 tăng 7,02%.

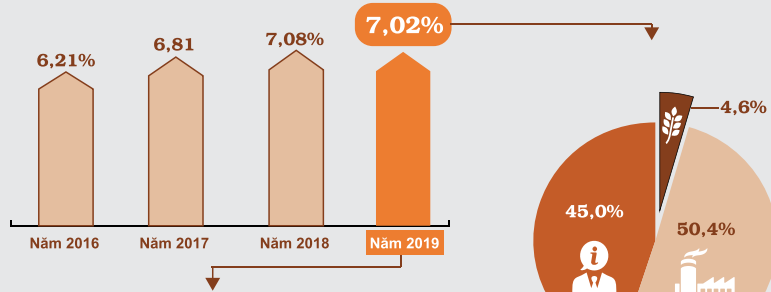
Trong mức tăng chung của toàn nền kinh tế, khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản tăng 2,01%, đóng góp 4,6% vào mức tăng chung; khu vực công nghiệp và xây dựng tăng 8,90%, đóng góp 50,4%; khu vực dịch vụ tăng 7,3%, đóng góp 45%. Về sử dụng GDP năm 2019, tiêu dùng cuối cùng tăng 7,23% so với năm 2018; tích lũy tài sản tăng 7,91%; xuất khẩu hàng hóa và dịch vụ tăng 6,71%; nhập khẩu hàng hóa và dịch vụ tăng 8,35%.

Trong mức tăng trưởng 8,9% của khu vực công nghiệp và xây dựng, ngành công nghiệp năm 2019 duy trì mức tăng trưởng cao với 8,86%, đóng góp 2,91 điểm phần trăm vào tốc độ tăng tổng giá trị tăng thêm của toàn nền kinh tế. Ngành công nghiệp chế biến, chế tạo tiếp tục đóng vai trò chủ chốt dẫn dắt nền kinh tế tăng trưởng với mức tăng 11,29%, đóng góp 2,33 điểm phần trăm. Ngành công nghiệp khai khoáng tăng nhẹ 1,29% sau 3 năm giảm liên tục² nhờ khai thác than tăng cao, bù đắp cho sự sụt giảm của khai thác dầu thô, đóng góp 0,09 điểm phần trăm. Ngành xây dựng duy trì đà tăng trưởng tích cực với tốc độ 9,1%, đóng góp 0,66 điểm phần trăm vào mức tăng chung.

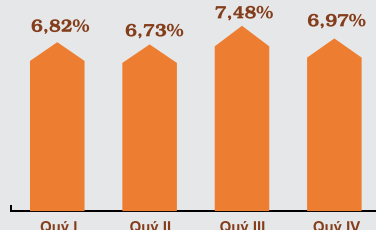
Khu vực dịch vụ năm 2019 tăng 7,3%, trong đó tốc độ tăng trưởng các ngành dịch vụ thị trường đạt 8,41%, cao hơn tốc độ tăng 7,02% của GDP, đóng góp của một số ngành dịch vụ thị trường có tỷ trọng lớn vào mức tăng tổng giá trị tăng thêm năm 2019 như sau: Bán buôn và bán lẻ tăng 8,82% so với năm 2018, là ngành có tốc độ tăng trưởng cao thứ hai trong khu vực dịch vụ nhưng đóng góp lớn nhất vào mức tăng tổng

2. Tốc độ tăng/giảm giá trị tăng thêm ngành khai khoáng các năm 2016-2019 lần lượt là: giảm 4%; giảm 7,1%; giảm 3,11%; tăng 1,29%.

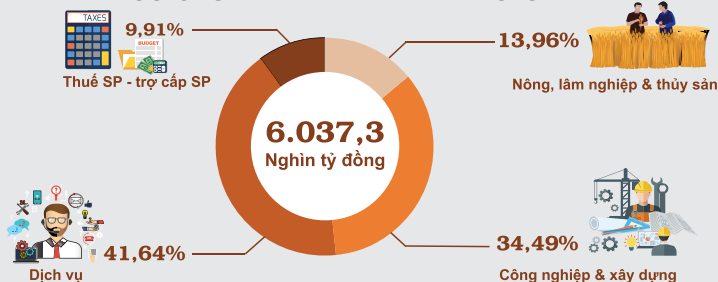
TỐC ĐỘ TĂNG GDP CÁC NĂM GIAI ĐOẠN 2016-2019

TỐC ĐỘ TĂNG GDP CÁC QUÝ NĂM 2019

CƠ CẤU NỀN KINH TẾ NĂM 2019

giá trị tăng thêm toàn nền kinh tế (0,96 điểm phần trăm); hoạt động tài chính, ngân hàng và bảo hiểm tăng 8,62%, đóng góp 0,56 điểm phần trăm; ngành vận tải, kho bãi tăng cao nhất trong khu vực dịch vụ với mức tăng 9,12%, đóng góp 0,3 điểm phần trăm.

Nhìn chung, hoạt động thương mại, dịch vụ của cả nước năm 2019 tiếp tục phát triển ổn định và tăng trưởng khá. Lượng cung hàng hóa trên thị trường dồi dào, đáp ứng đầy đủ, kịp thời cho nhu cầu sản xuất và tiêu dùng. Tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng năm 2019 tăng cao 11,8% so với năm trước, mức tăng cao nhất giai đoạn 2016-2019³.

3. Tốc độ tăng tổng mức bán lẻ và doanh thu dịch vụ tiêu dùng của các năm giai đoạn 2016-2019 lần lượt là: 10%; 11,6%; 11,6%; 11,8%.

Riêng khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản năm 2019 đạt mức tăng trưởng thấp do hạn hán, biến đổi khí hậu ảnh hưởng tới năng suất và sản lượng cây trồng, ngành chăn nuôi chịu thiệt hại nặng nề bởi dịch tả lợn châu Phi, nông sản gặp khó khăn về thị trường tiêu thụ và giá xuất khẩu. Tăng trưởng của khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản năm 2019 đạt 2,01%, chỉ cao hơn mức tăng 1,36% của năm 2016 trong giai đoạn 2011-2019⁴. Ngành nông nghiệp đạt mức tăng thấp 0,61%,

4. Tốc độ tăng giá trị tăng thêm khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản một số năm: Năm 2011 tăng 4,23%; năm 2012 tăng 2,92%; năm 2013 tăng 2,63%; năm 2014 tăng 3,44%; năm 2015 tăng 2,41%; năm 2016 tăng 1,36%; năm 2017 tăng 2,9%; năm 2018 tăng 3,76%; năm 2019 tăng 2,01%.

là mức tăng thấp nhất trong giai đoạn 2011-2019⁵, đóng góp 0,07 điểm phần trăm vào mức tăng tổng giá trị tăng thêm của toàn nền kinh tế; ngành lâm nghiệp tăng 4,98% nhưng chiếm tỷ trọng thấp nên chỉ đóng góp 0,04 điểm phần trăm. Điểm sáng của khu vực này là ngành thủy sản tăng trưởng khá ở mức 6,3%, đóng góp 0,21 điểm phần trăm do sản lượng nuôi trồng và khai thác đạt khá.

Chất lượng tăng trưởng và hiệu quả kinh tế được cải thiện

Tăng trưởng kinh tế dẫn dịch chuyển theo chiều sâu, tỷ lệ đóng góp của năng suất các nhân tố tổng hợp (TFP) vào tăng trưởng GDP năm 2019 đạt 46,11%, bình quân giai đoạn 2016-2019 đạt 44,46%, cao hơn nhiều so với mức bình quân 33,58% của giai đoạn 2011-2015.

Năng suất lao động của toàn nền kinh tế theo giá hiện hành năm 2019 ước tính đạt 110,4 triệu đồng/lao động, tương đương 4.791 USD/lao động, tăng 272 USD so với năm 2018. Tốc độ tăng NSLĐ đạt 6,2% cao nhất trong các năm 2016-2019.

Hiệu quả đầu tư được cải thiện với nhiều năng lực sản xuất mới bổ sung cho nền kinh tế. Chỉ số hiệu quả sử dụng vốn đầu tư (Hệ số ICOR) giảm từ mức 6,42 năm 2016 xuống 6,07 năm 2019. Bình quân giai đoạn 2016-2019 hệ số ICOR đạt 6,14, thấp hơn so với hệ số 6,25 của giai đoạn 2011-2015.

Độ mở của nền kinh tế ngày càng lớn, năm 2019 tổng kim ngạch xuất nhập khẩu hàng hóa và dịch vụ so với GDP đạt 210,4%, điều này chứng tỏ Việt Nam khai thác được thế mạnh của kinh tế trong nước, đồng thời tranh thủ được thị trường thế giới.

Cơ cấu kinh tế năm 2019 tiếp tục chuyển dịch theo hướng tích cực, khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản chiếm tỷ trọng 13,96% GDP (giảm 0,72 điểm phần trăm so với năm 2018); khu vực công nghiệp và xây dựng chiếm 34,49% (tăng 0,26 điểm phần trăm); khu vực dịch vụ chiếm 41,64% (tăng 0,52 điểm phần trăm); thuế sản phẩm trừ trợ cấp sản phẩm chiếm 9,91% (cơ cấu tương ứng của năm 2018 là: 14,68%; 34,23%; 41,12%; 9,97%).

Bên cạnh đó, một số chỉ tiêu khác cũng cho thấy dấu hiệu tích cực của nền kinh tế. Theo báo cáo của Nikkei, tâm lý kinh doanh vẫn rất lạc quan khi chỉ số quản trị mua hàng (PMI) của Việt Nam trong 11 tháng năm 2019 luôn duy trì mức trên 50 điểm- mức cao hơn nhiều nước trong khu vực, đứng ở nhóm quốc gia có chỉ số PMI cao của thế giới. Trong tháng 11/2019, sản lượng tăng lần đầu tiên trong 3 tháng qua và số lượng đơn đặt hàng mới tăng nhanh. Các nhà sản xuất cho rằng sản lượng sẽ tăng trong thời gian tới và kỳ vọng nhu cầu thị trường cải thiện, số lượng đơn đặt hàng mới tăng.

Theo kết quả điều tra xu hướng kinh doanh của các doanh nghiệp ngành công nghiệp chế biến, chế tạo do Tổng cục Thống kê thực hiện trong quý IV/2019 cũng cho thấy, đa số các doanh nghiệp đánh giá tình hình sản xuất kinh doanh ổn định và tốt hơn quý trước với tỷ lệ 83% trên tổng số doanh nghiệp được điều tra.

Xuất, nhập khẩu hàng hóa xác lập kỷ lục mới

Tổng kim ngạch xuất nhập khẩu hàng hóa năm 2019 đạt 516,96 tỷ USD. Đáng chú ý, khu vực kinh tế trong nước có tốc độ tăng trưởng xuất khẩu đạt tới 17,7%, cao hơn nhiều tốc độ tăng của khu vực có vốn đầu tư nước ngoài (4,2%). Cán cân thương mại hàng hóa năm 2019 ước tính xuất siêu 9,9 tỷ USD,

mức cao nhất trong 4 năm liên tiếp xuất siêu⁶. Đây là kết quả đáng mừng đối với xuất khẩu của Việt Nam trong bối cảnh thương mại toàn cầu và kinh tế của các nước có quan hệ thương mại lớn với Việt Nam suy giảm.

Kim ngạch hàng hóa xuất khẩu năm 2019 ước tính đạt 263,45 tỷ USD, tăng 8,1% so với năm 2018, trong đó khu vực kinh tế trong nước đạt 82,10 tỷ USD, tăng 17,7%, chiếm 31,2% tổng kim ngạch xuất khẩu; khu vực có vốn đầu tư nước ngoài (kể cả dầu thô) đạt 181,35 tỷ USD, tăng 4,2%, chiếm 68,8% (tỷ trọng giảm 2,5 điểm phần trăm so với năm trước). Trong năm 2019, có 32 mặt hàng đạt kim ngạch xuất khẩu trên 1 tỷ USD, chiếm 92,9% tổng kim ngạch xuất khẩu (có 6 mặt hàng đạt kim ngạch xuất khẩu trên 10 tỷ USD, chiếm 63,4%).

Kim ngạch hàng hóa nhập khẩu năm 2019 ước tính đạt 253,51 tỷ USD, tăng 7% so với năm 2018, trong đó khu vực kinh tế trong nước đạt 108,01 tỷ USD, tăng 13,8%; khu vực có vốn đầu tư nước ngoài đạt 145,50 tỷ USD, tăng 2,5%. Trong năm 2019 có 37 mặt hàng nhập khẩu đạt kim ngạch trên 1 tỷ USD, chiếm tới 90,6% tổng kim ngạch nhập khẩu (4 mặt hàng đạt trên 10 tỷ USD, chiếm 45,8%).

Số lượng doanh nghiệp đăng ký thành lập mới tiếp tục tăng cao

Trong năm 2019, cả nước có 138,1 nghìn doanh nghiệp đăng ký thành lập mới với tổng số vốn đăng ký là 1.730,2 nghìn tỷ đồng và tổng số lao động đăng ký là 1.254,4 nghìn lao động, tăng 5,2% về số doanh nghiệp, tăng 17,1% về vốn đăng ký và tăng 13,3% về số lao động so với năm trước; vốn đăng ký bình quân một doanh nghiệp

5. Tốc độ tăng giá trị tăng thêm ngành nông nghiệp một số năm: Năm 2011 tăng 4,16%; năm 2012 tăng 2,57%; năm 2013 tăng 2,19%; năm 2014 tăng 2,51%; năm 2015 tăng 2,03%; năm 2016 tăng 0,72%; năm 2017 tăng 2,07%; năm 2018 tăng 2,89%; năm 2019 tăng 0,61%.

6. Năm 2016 xuất siêu 1,6 tỷ USD; năm 2017 xuất siêu 1,9 tỷ USD; năm 2018 xuất siêu 6,8 tỷ USD; năm 2019 xuất siêu 9,9 tỷ USD.

thành lập mới đạt 12,5 tỷ đồng, tăng 11,2% so với năm trước. Nếu tính cả 2.273 nghìn tỷ đồng vốn đăng ký tăng thêm của 40,1 nghìn doanh nghiệp thay đổi tăng vốn thì tổng số vốn đăng ký bổ sung vào nền kinh tế trong năm 2019 là 4.003,2 nghìn tỷ đồng. Bên cạnh đó, còn có 39,4 nghìn doanh nghiệp quay trở lại hoạt động, tăng 15,9% so với năm 2018, nâng tổng số doanh nghiệp thành lập mới và doanh nghiệp quay trở lại hoạt động trong năm 2019 lên 177,5 nghìn doanh nghiệp, trung bình mỗi tháng có gần 14,8 nghìn doanh nghiệp thành lập mới và quay trở lại hoạt động.

Đầu tư có nhiều tín hiệu vui

Vốn đầu tư toàn xã hội thực hiện năm 2019 đạt mức tăng 10,2% so với năm 2018, trong đó khu vực kinh tế ngoài Nhà nước tăng 17,3%, với tỷ trọng trong tổng vốn đầu tư lớn nhất từ trước đến nay (46%). Khu vực có vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài tiếp tục giữ đà phát triển, tăng 7,9% so với năm trước, số vốn FDI thực hiện 20,4 tỷ USD, cao nhất trong nhiều năm trở lại đây. Vốn đầu tư khu vực Nhà nước tăng 2,6%, tuy nhiên, vốn đầu tư từ ngân sách Nhà nước chưa cải thiện nhiều, đạt 89,5% kế hoạch năm, tăng 5,8% so với năm 2018, là mức tăng thấp nhất trong giai đoạn 2016-2019.

Tổng vốn đầu tư nước ngoài vào Việt Nam tính đến 20/12/2019 bao gồm vốn đăng ký cấp mới, vốn đăng ký điều chỉnh và giá trị góp vốn, mua cổ phần của nhà đầu tư nước ngoài đạt 38 tỷ USD, tăng 7,2% so với năm 2018. Đầu tư của Việt Nam ra nước ngoài trong năm nay có 164 dự án được cấp mới giấy chứng nhận đầu tư với tổng vốn của phía Việt Nam là 403,1 triệu USD, đồng thời có 29 lượt dự án điều chỉnh vốn với số vốn tăng thêm là 105 triệu USD. Tính chung tổng vốn đầu tư

của Việt Nam ra nước ngoài (vốn cấp mới và tăng thêm) trong năm 2019 đạt 508,1 triệu USD.

Khách quốc tế đến Việt Nam cao nhất từ trước đến nay

Năm 2019 là năm thứ hai liên tiếp Việt Nam giữ vững danh hiệu "Điểm đến hàng đầu châu Á" do Giải thưởng Du lịch Thế giới (WTA) 2019 bình chọn. Khách quốc tế đến nước ta ước tính đạt 18 triệu lượt người, tăng 16,2%

so với năm trước. Trong đó, khách đến từ châu Á đạt 14,4 triệu lượt người, chiếm 79,9% tổng số khách quốc tế, tăng 19,1% so với năm trước; khách đến từ châu Âu đạt 2,2 triệu lượt người, tăng 6,4%; khách đến từ châu Mỹ đạt 973,8 nghìn lượt người, tăng 7,7%; khách đến từ châu Úc đạt 432,4 nghìn lượt người, giảm 1,2%; khách đến từ châu Phi đạt 48 nghìn lượt người, tăng 12,2%.

ĐIỂM SÁNG TRONG CÁC KHU VỰC KINH TẾ

- Trong khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản: Chăn nuôi gia cầm phát triển tốt, sản lượng thịt gia cầm hơi xuất chuồng tăng 16,5% so với năm 2018, nhóm cây ăn quả đạt sản lượng thu hoạch khá, đặc biệt ngành thủy sản là điểm sáng của khu vực này (tăng 5,6%) với sản lượng nuôi trồng và khai thác đều tăng khá.

- Trong khu vực công nghiệp: Ngành công nghiệp chế biến, chế tạo giữ đà tăng trưởng cao, trong đó các ngành trọng điểm, sử dụng nhiều lao động, sản xuất hàng xuất khẩu giữ tốc độ tăng khá. Ngành khai khoáng đã có mức tăng trưởng dương 1,29% sau 3 năm giảm liên tục.

- Khu vực dịch vụ: Đạt mức tăng trưởng 7,3%, cao hơn tốc độ tăng trưởng của toàn nền kinh tế, trong đó các ngành dịch vụ thị trường có mức tăng cao 8,41%, là động lực chính cho tăng trưởng năm nay của Việt Nam. Tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng thể hiện nhu cầu tiêu dùng trong dân tăng cao 11,8%, cao nhất trong giai đoạn 2016-2019.

- Cơ cấu vốn đầu tư chuyển dịch theo hướng tỷ trọng vốn khu vực ngoài nhà nước tăng đều qua các năm, giảm tỷ trọng vốn đầu tư của khu vực Nhà nước. Năm 2019, tỷ trọng vốn đầu tư của khu vực ngoài nhà nước đã đạt 46% trong tổng vốn đầu tư toàn xã hội, mức tỷ trọng cao nhất từ trước đến nay, khẳng định rõ chủ trương của Đảng về phát triển kinh tế ngoài nhà nước trở thành động lực quan trọng của nền kinh tế.

- Lạm phát được kiểm soát ở mức thấp, chỉ số giá tiêu dùng CPI bình quân năm 2019 chỉ tăng 2,79%, thấp nhất trong 3 năm qua.

- Tổng kim ngạch xuất nhập khẩu hàng hóa lần đầu tiên vượt qua mốc 500 tỷ USD. Đặc biệt là sự phát triển mạnh mẽ của kinh tế trong nước đối với lĩnh vực xuất khẩu khi có tốc độ tăng trưởng đạt 17,7%, cao hơn rất nhiều tốc độ tăng 4,2% của khu vực FDI.

- Số doanh nghiệp thành lập mới năm nay đạt mức kỷ lục 138,1 nghìn doanh nghiệp, vốn đăng ký bình quân một doanh nghiệp thể hiện sức khỏe của các doanh nghiệp gia nhập thị trường đạt 12,5 tỷ đồng, mức cao nhất trong những năm trở lại đây.

- Tốc độ chuyển dịch cơ cấu lao động từ khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản sang khu vực công nghiệp, xây dựng và khu vực dịch vụ diễn ra mạnh mẽ trong năm 2019, đạt mức cao nhất trong vòng 5 năm qua.

- Hoạt động du lịch lập kỷ lục mới khi thu hút được 18 triệu lượt khách quốc tế trong năm 2019, cao nhất từ trước đến nay.

Lạm phát được kiểm soát ở mức thấp, chỉ số giá tiêu dùng bình quân năm 2019 chỉ tăng 2,79%, thấp nhất trong 3 năm qua

Chỉ số giá tiêu dùng (CPI) tháng 12/2019 tăng 1,4% so với tháng trước, đây là mức tăng cao nhất trong 9 năm qua⁷, trong đó nhóm hàng ăn và dịch vụ ăn uống tăng cao nhất 3,42%, chủ yếu do ảnh hưởng của dịch tả lợn châu Phi làm nguồn cung thịt lợn giảm, giá các sản phẩm chế biến từ thịt lợn và thay thế thịt lợn tăng. Nhưng tính bình quân năm 2019, CPI chỉ tăng 2,79% so với bình quân năm 2018, dưới mục tiêu Quốc hội đề ra, đây cũng là mức tăng bình quân năm thấp nhất trong 3 năm qua⁸.

Lạm phát cơ bản tháng 12/2019 tăng 0,68% so với tháng trước và tăng 2,78% so với cùng kỳ năm trước. Lạm phát cơ bản bình quân năm 2019 tăng 2,01% so với bình quân năm 2018.

Chất lượng dân số được cải thiện, tỷ lệ thất nghiệp, thiếu việc làm giảm

Dân số trung bình của Việt Nam năm 2019 là 96,48 triệu người, trong đó tỷ trọng dân số sống ở khu vực thành thị tiếp tục xu hướng tăng lên. Chất lượng dân số được cải thiện, tuổi thọ trung bình tăng, tình trạng suy dinh dưỡng, tử vong mẹ và trẻ em giảm mạnh. Tình hình lao động, việc làm năm 2019 của cả nước có sự chuyển biến tích cực, tỷ lệ thất nghiệp, thiếu việc làm giảm, số người có việc làm tăng, thu nhập của người lao động làm công hưởng lương có xu hướng

7. Tốc độ tăng/giảm CPI tháng Mười Hai so với tháng trước của các năm giai đoạn 2011-2019 lần lượt là: tăng 0,53%; tăng 0,27%; tăng 0,51%; giảm 0,24%; tăng 0,02%; tăng 0,23%; tăng 0,21%; giảm 0,25%; tăng 1,4%.

8. Tốc độ tăng CPI bình quân năm so với năm trước một số năm như sau: năm 2017 tăng 3,53%; năm 2018 tăng 3,54%; năm 2019 tăng 2,79%.

tăng. Chuyển dịch cơ cấu lao động theo hướng tích cực, lao động trong khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản giảm nhanh, lao động trong khu vực dịch vụ chiếm tỷ trọng cao nhất trong tổng số lao động của nền kinh tế.

Dân số trung bình năm 2019 của cả nước ước tính 96,48 triệu người, tăng 1.098,8 nghìn người, tương đương tăng 1,15% so với năm 2018. Trong tổng dân số, dân số thành thị 33,46 triệu người, chiếm 34,7%; dân số nông thôn 63,02 triệu người, chiếm 65,3%; dân số nam 48,02 triệu người, chiếm 49,8%; dân số nữ 48,46 triệu người, chiếm 50,2%.

Lực lượng lao động từ 15 tuổi trở lên của cả nước năm 2019 là 55,8 triệu người, tăng 417,1 nghìn người so với năm 2018; lực lượng lao động trong độ tuổi lao động là 49,1 triệu người, tăng 527,7 nghìn người so với năm trước.

Lao động 15 tuổi trở lên đang làm việc năm 2019 là 54,7 triệu người, bao gồm 19 triệu người đang làm việc ở khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản, chiếm 34,7% tổng số (giảm 3 điểm phần trăm so với năm trước); khu vực công nghiệp và xây dựng 16,1 triệu người, chiếm 29,4% (tăng 2,7 điểm phần trăm); khu vực dịch vụ

19,6 triệu người, chiếm 35,9% (tăng 0,3 điểm phần trăm).

Tính chung năm 2019, tỷ lệ thất nghiệp chung cả nước ước tính là 1,98%; tỷ lệ thất nghiệp của lao động trong độ tuổi ước tính là 2,16%; tỷ lệ thất nghiệp của thanh niên (từ 15-24 tuổi) ước tính là 6,39%. Tỷ lệ thiếu việc làm của lao động trong độ tuổi năm 2019 ước tính là 1,26%, trong đó tỷ lệ thiếu việc làm khu vực thành thị là 0,67%; khu vực nông thôn là 1,57%.

Tóm lại, trong bối cảnh tình hình thế giới năm qua biến động phức tạp, kinh tế và thương mại toàn cầu suy giảm nhưng nhờ sự nỗ lực, quyết tâm cao của cả hệ thống chính trị, cộng đồng doanh nghiệp và nhân dân cả nước nên bức tranh kinh tế - xã hội Việt Nam năm 2019 đã đạt được những kết quả tích cực trên các lĩnh vực. Nền kinh tế duy trì đà tăng trưởng cao, đây là năm thứ hai liên tiếp trong giai đoạn chiến lược 10 năm nền kinh tế đạt mức tăng trưởng trên 7%, vượt mục tiêu đề ra, quy mô được mở rộng với chất lượng ngày càng được cải thiện. Đây là tiền đề vững chắc, là hy vọng để bước sang năm 2020 nước ta tiếp tục đạt được những thành tựu mới./.

(Nguồn: Tổng cục Thống kê)

THÁCH THỨC VÀ NHỮNG ĐỘNG LỰC TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ NĂM 2020

TS. Nguyễn Bích Lâm

Tổng cục trưởng Tổng cục Thống kê

Năm 2020 - còn đó những thách thức

Mặc cho những dự đoán khá bi quan của các tổ chức, định chế kinh tế quốc tế lớn về sự phát triển khá ảm đạm của nhiều nền kinh tế lớn trên thế giới trong năm 2019, kinh tế nước ta vẫn đạt được những thành tựu khả quan, rất đáng ghi nhận: Năm 2019 là năm thứ hai liên tiếp, tăng trưởng kinh tế Việt Nam đạt trên 7% kể từ năm 2011; kinh tế vĩ mô ổn định, lạm phát được kiểm soát thấp nhất trong 3 năm qua; công nghiệp chế biến, chế tạo và dịch vụ thị trường đóng vai trò động lực tăng trưởng kinh tế đất nước; kim ngạch xuất, nhập khẩu hàng hóa vượt mốc 500 tỷ USD... Bên cạnh đó, cơ cấu lao động chuyển dịch theo hướng tích cực; tỷ lệ thất nghiệp, thiếu việc làm giảm dần, thu nhập của người lao động tăng lên; an

sinh xã hội được quan tâm thực hiện. Những thành tựu đó là kết quả của sự nỗ lực không ngừng của mọi tầng lớp nhân dân; sự điều hành hiệu quả của Nhà nước, chính quyền các cấp...

Bước sang năm 2020, bên cạnh những kết quả đạt được, kinh tế nước ta vẫn còn không ít khó khăn, hạn chế và tiếp tục đối mặt với những thách thức mới: Một trong những quan ngại sâu sắc đã được cảnh báo từ cách đây nhiều năm và đang dần trở thành hiện thực đó là hiện tượng biến đổi khí hậu, hạn hán, nắng nóng kéo dài, an ninh nguồn nước ảnh hưởng trực tiếp tới năng suất, sản lượng cây trồng, tác động tiêu cực tới sản xuất và đời sống nhân dân. Năm 2019, nông nghiệp nước ta chịu những ảnh hưởng rất nặng nề bởi dịch tả lợn châu Phi ở tất cả địa phương, tác động

không nhỏ tới nhu cầu thực phẩm, đời sống của nhân dân cả nước, đặc biệt là đối với những người có thu nhập thấp.

Giá xuất khẩu bình quân của nhiều mặt hàng nông sản giảm so với năm trước nên kim ngạch xuất khẩu hầu hết các mặt hàng nông sản, thủy sản năm 2019 đều giảm. Nền kinh tế nước ta có độ mở ngày càng lớn, tổng kim ngạch xuất nhập khẩu năm 2019 vượt trên 500 tỷ USD, cho thấy kinh tế nước ta phụ thuộc ngày càng nhiều vào bên ngoài. Do vậy, mọi biến động của thế giới dù nhỏ cũng tác động trực tiếp hoặc gián tiếp đến kinh tế trong nước, trong khi khả năng chống chịu trước những biến động của bên ngoài còn hạn chế. Ngành công nghiệp chế biến, chế tạo mặc dù đạt tốc độ tăng trưởng cao nhưng khó duy trì tốc độ tăng như năm nay trong những năm tiếp theo.

Năm 2019 - một năm đầy thách thức đã khép lại, kinh tế nước ta đã đạt được một số thành tựu ấn tượng, đặc biệt mức tăng trưởng kinh tế đạt 7,02%, là tốc độ tăng trưởng cao trong khu vực và trên thế giới. Kết quả ấn tượng đó là nền tảng vững chắc để nhân dân cả nước bước sang năm 2020 với sự hứng khởi và tự tin. Song, năm Canh Tý 2020 - năm cuối cùng thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2016-2020, cũng đang đặt ra rất nhiều thách thức. Vượt qua thách thức thế nào để xây dựng đất nước bước sang giai đoạn mới với niềm tin mới, khí thế mới, vị thế mới là câu hỏi đặt ra cho các cấp, các ngành.

Bên cạnh đó, năng lực của khu vực doanh nghiệp trong nước, nhất là doanh nghiệp nhỏ và vừa còn hạn chế. Năng suất lao động, năng lực cạnh tranh của nền kinh tế còn thấp cũng là những thách thức không nhỏ đối với nền kinh tế. Dự báo kiểm soát lạm phát theo mục tiêu của Quốc hội để ra cho năm 2020 là rất khó khăn, do tác động của nhiều yếu tố cả chủ quan và khách quan. Trên thế giới, nhiều nước tiếp tục thực hiện nới lỏng chính sách tiền tệ, tiếp tục giảm lãi suất cơ bản hoặc giữ ở mức rất thấp, thậm chí còn tung ra các gói kích thích kinh tế lớn... sẽ làm cho giá cả thế giới tăng lên. Ở trong nước, giá thực phẩm nói chung và giá thịt lợn nói riêng có khả năng tăng cao vào dịp tháng Một và tháng Hai khi là thời điểm người lao động nhận được tiền thưởng cuối năm, mùa cưới hỏi,

Tết nguyên đán, mùa lễ hội... Đặc biệt, vẫn còn tồn tại một số rào cản, hạn chế về thể chế kinh tế gây ảnh hưởng tới sự phát triển kinh tế trong từng ngành, từng lĩnh vực.

Động lực tăng trưởng kinh tế năm 2020

Bước sang năm 2020, kinh tế Việt Nam cần nhận diện những cơ hội cũng như những thách thức để có bước đi đúng trong tiến trình "về đích" của giai đoạn 2016-2020. Bên cạnh dự báo nền kinh tế thế giới tiếp tục tăng trưởng chậm trong năm 2020, các yếu tố rủi ro thách thức gia tăng, thương mại và chuỗi cung ứng bị gián đoạn, diễn biến khó lường của chiến tranh thương mại Mỹ - Trung... Một số vấn đề nội tại của nền kinh tế chưa được giải quyết triệt để sẽ là lực cản đối với phát triển kinh tế nước ta. Để có thể hoàn thành các mục tiêu kế hoạch không chỉ của năm 2020 mà của cả giai đoạn 2016-2020 theo Nghị quyết Đại hội Đảng XII đã đề ra, Chính phủ, Bộ, ngành và các địa phương cần tháo gỡ những nút thắt, phát huy tối đa mọi nguồn lực cho phát triển kinh tế, trong đó tập trung vào 6 nhóm động lực có tính nền tảng cho tăng trưởng kinh tế năm 2020 và các năm tiếp theo với các nội dung chủ yếu sau đây:

Một là, hoàn thiện thể chế kinh tế nhằm tạo lập môi trường đầu tư kinh doanh an toàn, ít rủi ro, cho phép các doanh nghiệp tiếp cận cơ hội và nguồn lực, phát huy quyền sản xuất kinh doanh của các hộ gia đình, tạo lập môi trường cho người dân tự vươn lên, phát huy sức sáng tạo. Chính phủ và các địa phương cần tập trung rà soát, bổ sung và hoàn thiện thể chế, cắt giảm thực chất điều kiện kinh doanh đang là rào cản đối với hoạt động của doanh nghiệp và cơ sở kinh doanh cá thể; đẩy mạnh cải cách hành chính, thực thi

hiệu quả thủ tục một cửa, tạo môi trường kinh doanh thuận lợi cho doanh nghiệp thành lập và phát triển gắn với thực hiện Luật Đầu tư và Luật Doanh nghiệp. Cần có chính sách và giải pháp phù hợp để khuyến khích các cơ sở kinh doanh các thể chuyển thành doanh nghiệp, tạo dựng điều kiện kinh doanh thuận lợi cho cơ sở cá thể hoạt động ổn định lâu dài và tuân thủ pháp luật.

Hai là, nâng cao hiệu quả vốn đầu tư của nền kinh tế. Tập trung thu hút vốn đầu tư của khu vực tư nhân nhiều hơn, mặt khác hoạt động đầu tư phải có trọng tâm, trọng điểm vào những ngành, lĩnh vực mang lại hiệu quả kinh tế cao, tránh đầu tư dàn trải, lãng phí. Hiệu quả đầu tư sẽ tăng lên đáng kể khi cơ cấu đầu tư tập trung vào một số ngành trọng điểm như thông tin và truyền thông; hoạt động tài chính, ngân hàng và bảo hiểm; hoạt động chuyên môn, khoa học và công nghệ do những ngành này có hiệu suất đầu tư tốt, mang lại giá trị gia tăng cao hơn các nhóm ngành khác. Đồng thời chú trọng đầu tư cơ sở hạ tầng để nâng cao năng lực sản xuất, cạnh tranh của nền kinh tế.

Ba là, nâng cao năng suất lao động. Hiện nay trong nền kinh tế vẫn còn tới 19 triệu lao động làm việc trong khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản, do đó trong năm 2020, cần khuyến khích và có giải pháp thu hút doanh nghiệp đầu tư vào khu vực nông nghiệp nông thôn để nâng cao năng suất lao động của khu vực nông nghiệp, đồng thời chuyển nhanh lao động nông nghiệp sang khu vực công nghiệp, dịch vụ có năng suất lao động cao hơn. Cùng với chuyển dịch cơ cấu lao động, cần thực hiện các chính sách và giải pháp nhằm tăng năng suất nội ngành. Trong đó tập trung cơ cấu lại nông nghiệp gắn với xây dựng nông thôn mới,

chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi. Tăng cường ứng dụng tiến bộ khoa học, nhất là công nghệ sinh học, phát triển công nghiệp phục vụ nông nghiệp. Tập trung phát triển sản phẩm có giá trị gia tăng cao, giá trị xuất khẩu lớn, sử dụng công nghệ cao, tự động hóa. Chuyển dịch trong nội bộ ngành công nghiệp từ sản xuất dựa vào lao động sang dựa vào công nghệ, hàng hóa có giá trị gia tăng cao, trong năm 2020 Việt Nam cần tập trung phát triển và nâng cao năng suất lao động của ngành sản xuất, chế biến thực phẩm; ngành dệt, sợi và may; ngành sản xuất kim loại và các sản phẩm từ kim loại; sản xuất máy móc, thiết bị. Tập trung nâng cao chất lượng và hiệu quả quản lý Nhà nước và quản trị doanh nghiệp.

Bốn là, tăng khả năng đáp ứng nhu cầu sản xuất, tiêu dùng trong nước. Trong bối cảnh thương mại toàn cầu suy giảm, hoạt động xuất khẩu của Việt Nam năm 2020 sẽ gặp nhiều khó khăn. Nhưng với quy mô dân số trên 96 triệu dân và số lượng khách quốc tế đến Việt Nam ngày càng tăng cao sẽ là thị trường tiềm năng tạo động lực cho khu vực sản xuất, dịch vụ và tăng trưởng năm 2020. Quan tâm khai thác đúng mức, thúc đẩy thị trường trong nước phát triển, đáp ứng nội nhu của nền kinh tế, có chính sách dẫn đưa hàng hóa Việt Nam thay thế hàng hóa nhập khẩu từ nước ngoài. Xúc tiến thương mại trên thị trường nội địa, nâng cao tính phù hợp và tiện ích của hệ thống bán lẻ, đặc biệt ở các vùng sâu, vùng xa. Thực hiện hiệu quả chương trình “Hàng Việt Nam chinh phục người Việt Nam”. Đồng thời, thúc đẩy hoạt động xúc tiến quảng bá du lịch để thu hút du khách. Tăng cường thúc đẩy liên kết giữa các nhà cung cấp dịch vụ, đặc biệt trong lĩnh vực du lịch; kết hợp giữa các doanh nghiệp vận tải với các cơ sở lưu trú, ăn uống.

Phát triển du lịch tại các vùng có thế mạnh với các hình thức đa dạng và hấp dẫn.

Năm là, nâng cao năng lực cạnh tranh của nền kinh tế. Để nâng cao năng lực cạnh tranh của nền kinh tế cần bãi bỏ, đơn giản hóa các quy định về điều kiện kinh doanh nhằm thích ứng với cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Cải thiện mạnh mẽ môi trường kinh doanh, tăng nhanh số lượng doanh nghiệp mới thành lập; giảm chi phí đầu vào, chi phí cơ hội, chi phí không chính thức cho doanh nghiệp và người dân; đưa môi trường kinh doanh và năng lực cạnh tranh nước ta thuộc nhóm ASEAN 4. Đẩy mạnh thanh toán điện tử và cung cấp dịch vụ công trực tuyến cấp độ 4.

Sáu là, đô thị hóa là quá trình tạo động lực cho tăng trưởng kinh tế. Đô thị hóa vừa là mục tiêu phát triển, vừa là động lực trong thúc đẩy các ngành sản xuất hàng hóa tiêu dùng. Với 34,7% cư dân thành thị, trung bình mỗi người dân khu vực này chi tiêu cho đời sống cao hơn so với khu vực nông thôn, đây là động lực để các ngành

sản xuất hàng hóa tiêu dùng phát triển. Cần thúc đẩy sự phát triển của các đô thị để tạo ra những cụm liên kết giữa sản xuất với phục vụ đời sống dân cư; thiết lập hệ thống hạ tầng hiện đại để giúp các doanh nghiệp cắt giảm chi phí thương mại, vận chuyển nhằm nâng cao khả năng cạnh tranh trên thị trường trong nước và quốc tế; các ngành nghề gắn với phát triển bền vững và bảo vệ môi trường. Lực lượng lao động ở khu vực đô thị dồi dào hơn và có chất lượng hơn so với khu vực nông thôn, đây là yếu tố quan trọng cho quá trình đô thị hóa nhằm đảm bảo sử dụng hiệu quả nguồn nhân lực trẻ, chất lượng cao trong quá trình phát triển kinh tế tại các đô thị. Việt Nam cần có những chính sách đào tạo nâng cao kỹ năng chuyên môn và kỹ năng sống để thích ứng với môi trường sống đầy thách thức ở các đô thị, cũng như tạo việc làm cho lực lượng lao động trẻ này. Bên cạnh đó, phát triển đô thị phải gắn với đảm bảo hạ tầng giao thông, bảo vệ môi trường và là động lực để kéo theo sự phát triển của nông thôn./.

MỘT SỐ MỤC TIÊU CHỦ YẾU NĂM 2020

1. Tổng sản phẩm trong nước (GDP) tăng khoảng 6,8%;
2. Tốc độ tăng giá tiêu dùng bình quân (CPI) dưới 4%; Tổng kim ngạch xuất khẩu tăng khoảng 7%;
4. Tỷ lệ nhập siêu so với tổng kim ngạch xuất khẩu dưới 3%;
5. Tổng vốn đầu tư phát triển toàn xã hội khoảng 33-34% GDP;
6. Tỷ lệ hộ nghèo (theo chuẩn nghèo tiếp cận đa chiều) giảm 1-1,5%, riêng các huyện nghèo giảm 4%;
7. Tỷ lệ thất nghiệp của lao động trong độ tuổi ở khu vực thành thị dưới 4%;
8. Tỷ lệ lao động qua đào tạo đạt khoảng 65%, trong đó tỷ lệ lao động qua đào tạo có bằng, chứng chỉ đạt khoảng 25%;
9. Số giường bệnh trên một vạn dân (không tính giường trạm y tế xã) đạt 28 giường bệnh;
10. Tỷ lệ dân số tham gia bảo hiểm y tế đạt 90,7%;
11. Tỷ lệ khu công nghiệp, khu chế xuất đang hoạt động có hệ thống xử lý nước thải tập trung đạt tiêu chuẩn môi trường đạt 90%;
12. Tỷ lệ che phủ rừng đạt 42%.

(Theo Nghị quyết của Kỳ họp thứ 8, Quốc hội khóa XIV, tháng 11/2019)

Dấu ấn

BẢN LĨNH ĐỐI NGOẠI CỦA VIỆT NAM NĂM 2019

Thu Hường

Năm 2019 đánh dấu nhiều sự kiện quan trọng của ngành ngoại giao Việt Nam. Trong bối cảnh tình hình khu vực và thế giới có nhiều biến động, Việt Nam đã có sự khéo léo và đạt được nhiều thành tựu đáng tự hào, thể hiện rõ dấu ấn về bản lĩnh và vị thế chính trị của đất nước.

Vai trò kiến tạo hòa bình

Một trong những sự kiện ngoại giao quan trọng thu hút sự quan tâm hàng đầu của thế giới trong những tháng đầu năm 2019 là việc Việt Nam được lựa chọn là nơi diễn ra Hội nghị Thượng đỉnh Mỹ-Triều lần 2. Việc cả Mỹ và Triều Tiên đều đề nghị Việt Nam đứng ra làm nước chủ nhà tổ chức hội nghị thể hiện sự coi trọng của cả hai nước đối với quan hệ với Việt Nam. Đây được coi là minh chứng rõ nét về sự tin tưởng của Mỹ và Triều Tiên cũng như cộng đồng quốc tế về khả năng đứng ra đảm nhiệm việc tổ chức một trong những sự kiện quốc tế quan trọng nhất trong năm qua.

Hội nghị thượng đỉnh Mỹ-Triều lần 2 chính là sự ghi nhận vị thế

quốc tế, kinh nghiệm và khả năng bảo đảm an ninh cho sự kiện quốc tế lớn, nhất là nhìn nhận về những thành tựu phát triển của Việt Nam trong nhiều lĩnh vực khác. Qua dịp này, Việt Nam có điều kiện để giới thiệu với các nước, nhất là qua các phương tiện truyền thông với trên 3 nghìn phóng viên đến từ trên 200 hãng thông tấn báo chí quốc tế từ nhiều châu lục. Qua đó, thế giới có thể nhìn thấy tận mắt những thành tựu phát triển kinh tế - xã hội, con người, đất nước Việt Nam.

Sau khi Thượng đỉnh Mỹ-Triều lần 2 kết thúc, nhà lãnh đạo Triều Tiên Kim Jong-un đã có chuyến thăm chính thức tới Việt Nam. Đây được coi là sự kiện mang tính chất lịch sử trong quan hệ ngoại giao

giữa 2 nước, nâng quan hệ hữu nghị truyền thống Việt - Triều lên một mức mới, mở ra một giai đoạn mới.

Đối với nước Mỹ, các cuộc trao đổi của Tổng thống Donald Trump với các lãnh đạo cấp cao của Việt Nam cũng giúp thúc đẩy quan hệ hai nước phát triển, trong đó có việc Tổng thống Donald Trump chính thức mời Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Nguyễn Phú Trọng thăm Mỹ trong thời gian tới.

Không chỉ củng cố và mở rộng thêm được khuôn khổ quan hệ với các đối tác chủ chốt, tăng cường hợp tác với các nước láng giềng, bạn bè truyền thống, công tác đối ngoại Việt Nam năm 2019 còn đánh dấu một bước ngoặt lớn tại diễn đàn đa phương khi trúng cử vị trí Ủy viên không thường trực

Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc nhiệm kỳ 2020-2021 với số phiếu kỷ lục 192/193. Đây là số phiếu ủng hộ cao kỷ lục trong lịch sử 75 năm phát triển của Liên hợp quốc (LHQ) và là lần thứ hai Việt Nam nắm giữ trọng trách này (lần đầu tiên là nhiệm kỳ 2008-2009).

Việc Việt Nam trúng cử cương vị Ủy viên không thường trực Hội đồng Bảo an LHQ nhiệm kỳ 2020-2021 cho thấy, sự nhìn nhận của cộng đồng quốc tế về nước Việt Nam không những có truyền thống đấu tranh vì mục tiêu duy trì hòa bình và an ninh quốc tế, độc lập dân tộc của LHQ, mà còn nỗ lực trong hội nhập, thúc đẩy quan hệ quốc tế.

Việc tham gia Hội đồng bảo an LHQ đem tới cho Việt Nam cơ hội quan trọng để thực hiện đường lối đối ngoại của Đảng, Nhà nước, thúc đẩy hòa bình, hợp tác và phát triển, đa phương hóa, đa dạng hóa, qua đó thể hiện là thành viên tích cực, có trách nhiệm trong cộng đồng quốc tế.

Trong nhiệm kỳ lần thứ hai này, Việt Nam sẽ tập trung vào 3 lĩnh vực trụ cột, bao gồm: Tăng cường phối hợp giữa Hội đồng Bảo an và các tổ chức khu vực trong việc phòng ngừa xung đột; tái thiết và xây dựng hòa bình sau xung đột; tăng cường bảo vệ dân thường cũng như thúc đẩy các công việc của Hội đồng Bảo an liên quan tới phụ nữ, hòa bình, an ninh, trẻ em và các cuộc xung đột vũ trang.

Với kinh nghiệm trong nhiệm kỳ năm 2008-2009, Việt Nam đã chuẩn bị sẵn sàng và sẽ nỗ lực hết sức mình để đảm nhiệm thành công trọng trách Ủy viên không thường trực Hội đồng Bảo an LHQ nhiệm kỳ 2020-2021, thực sự trở thành đối tác vì hòa bình bền vững.

Tiếp tục đẩy mạnh các hoạt động đối ngoại đa phương

Năm 2019, theo tinh thần Chỉ thị 25 của Ban Bí thư về đẩy mạnh và nâng tầm đối ngoại đa phương,

Việt Nam tiếp tục đẩy mạnh các hoạt động đối ngoại đa phương và đã đạt được nhiều kết quả quan trọng.

Trước hết, Việt Nam và Liên minh Châu Âu (EU) chính thức ký kết Hiệp định thương mại tự do (EVFTA), Hiệp định bảo hộ đầu tư (EVIPA) sau thời gian dài đàm phán. Đây là một trong những dấu ấn nổi bật của đối ngoại kinh tế Việt Nam trong năm 2019.

Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc nhận định: “Hai hiệp định này quan trọng như hai tuyến cao tốc quy mô lớn, hiện đại nối gần hơn EU và Việt Nam, để hai bên tiếp cận thị trường của nhau”. Còn về phía EU cho rằng, EVFTA là thỏa thuận thương mại tự do “tham vọng nhất từ trước tới nay” mà EU từng ký với một quốc gia đang phát triển.

Việc ký kết EVFTA và EVIPA là một trong những thời khắc lịch sử quan trọng trong chặng đường 30 năm phát triển quan hệ Việt Nam - EU, mở ra những cơ hội to lớn để hai bên khai thác tối đa tiềm năng và sự bổ trợ cho nhau, đẩy mạnh trao đổi thương mại, đầu tư, thúc đẩy phát triển bền vững.

Với 16 FTA đã thực thi, đang đàm phán và chuẩn bị phê chuẩn, Việt Nam trở thành tâm điểm của mạng lưới kết nối FTA sâu rộng và toàn diện chiếm 59% dân số thế giới, 61% GDP và 68% thương mại toàn cầu, góp phần tăng đan xen lợi ích với hầu hết các trung tâm kinh tế hàng đầu thế giới.

Không chỉ mang lại lợi ích về kinh tế, việc EU lần đầu tiên ký kết FTA với một nước đang phát triển là Việt Nam, đồng thời là nước thứ 4 ở Châu Á, cho thấy EU đánh giá cao vai trò và vị thế của Việt Nam.

Dấu ấn đối ngoại quan trọng khác thể hiện bản lĩnh và vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế, đó là tham dự Hội nghị thượng đỉnh G20 với tư cách là khách mời đặc biệt. Giữa năm 2019,

nhận lời mời của Thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe, Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc cùng Đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam đã tham dự Hội nghị Thượng đỉnh G20 và có chuyến thăm Nhật Bản. Đây là lần thứ 4 Việt Nam được mời tham dự Hội nghị thượng đỉnh G20 kể từ năm 2010, thể hiện Việt Nam là đối tác tin cậy, đồng thời thể hiện vai trò, vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế.

Hội nghị thượng đỉnh G20 là hội nghị của nhóm 20 nền kinh tế lớn, chiếm 2/3 dân số toàn cầu, 90% GDP thế giới và 80% giao dịch thương mại quốc tế. Với tư cách khách mời đặc biệt, Việt Nam được tham gia tất cả các phiên họp của Hội nghị và đóng góp ý kiến cho Dự thảo Tuyên bố chung Hội nghị G20. Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đã có bài phát biểu, chia sẻ tầm nhìn, ý tưởng hợp tác và nỗ lực của Việt Nam trong việc xử lý các vấn đề kinh tế toàn cầu vì một thế giới hòa bình, thịnh vượng, không để ai bị bỏ lại phía sau.

Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc tham dự Hội nghị Thượng đỉnh G20 lần này khẳng định chủ trương đường lối đối ngoại do Đại hội Đảng lần thứ XII đề ra, chủ động tham gia và phát huy vai trò tại các cơ chế đa phương, tạo cơ sở, góp phần tiếp tục đề cao vai trò, nâng cao chất lượng, hiệu quả của công tác đối ngoại đa phương, quảng bá hình ảnh Việt Nam phát triển năng động, đối tác tin cậy và có trách nhiệm trong cộng đồng quốc tế.

Bên cạnh đó, chuyến thăm Nhật Bản lần này của Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc cho thấy, Việt Nam coi trọng quan hệ đối tác chiến lược sâu rộng Việt Nam - Nhật Bản, nhấn mạnh những cơ hội hợp tác giữa hai nước, góp phần thúc đẩy quan hệ Việt Nam - Nhật Bản phát triển ngày càng toàn diện và thực chất hơn.

Hiện nay, Việt Nam đang tham gia tích cực vào nhiều tổ chức, diễn đàn đa phương quan trọng ở khu vực và thế giới. Tham gia ASEAN, Việt Nam đã chứng tỏ vai trò của một thành viên chủ động, tích cực với nhiều sáng kiến trong xây dựng Cộng đồng ASEAN, Tầm nhìn năm 2025 về một ASEAN đoàn kết, tự cường và sáng tạo, giữ vai trò trung tâm trong các cơ chế an ninh khu vực.

Tháng 6/2019, tại Bangkok, Thái Lan, Hội nghị cấp cao ASEAN lần thứ 34 diễn ra trong bối cảnh tình hình thế giới và khu vực có nhiều biến động, chủ nghĩa bảo hộ thương mại, cạnh tranh nước lớn tăng lên và các cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đang tác động đến mọi mặt đời sống. Trên tinh thần chủ đề “Tăng cường quan hệ đối tác vì sự phát triển bền vững”, các nhà lãnh đạo ASEAN đã tập trung thảo luận định hướng và biện pháp hướng tới xây dựng một cộng đồng ASEAN bền vững vì người dân.

Trong chuyến tham dự Hội nghị lần này, Việt Nam đã góp phần thắt chặt và củng cố tinh thần đoàn kết ASEAN, phát huy vai trò trung tâm của hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á, mở rộng làm sâu sắc quan hệ với các đối tác của ASEAN, nâng cao hình ảnh Việt Nam đổi mới, tham gia chủ động và có trách nhiệm với các thách thức của khu vực.

Đến tháng 11/2019, Việt Nam tiếp tục tham dự Hội nghị cấp cao ASEAN 35. Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đã có chương trình làm việc khẩn trương với nhiều hoạt động, cả song phương và đa phương: Dự và phát biểu tại 11 hội nghị,

cuộc họp; gặp gỡ, làm việc với 19 đối tác lớn: Tổng Thư ký Liên hợp quốc, Thủ tướng các nước Lào, Campuchia, Trung Quốc, Thái Lan, Nhật Bản, Ấn Độ, New Zealand, Cố vấn An ninh Hoa Kỳ, Giám đốc Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) và Hoàng tử Anh... Các hoạt động đã góp phần thắt chặt và củng cố tinh thần đoàn kết ASEAN, phát huy vai trò trung tâm của Hiệp hội, mở rộng và làm sâu sắc hơn nữa quan hệ với các đối tác của ASEAN, kiến tạo môi trường thuận lợi cho phát triển bền vững của từng nước và của cả khu vực; nâng cao hình ảnh Việt Nam tiếp tục đổi mới, tham gia chủ động, tích cực và có trách nhiệm vào các nội dung hợp tác khu vực.

Đặc biệt, tại lễ chuyển giao vai trò Chủ tịch ASEAN, Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đã nhận chiếc “búa Chủ tịch ASEAN” từ Thủ tướng Thái Lan và công bố chủ đề cùng một số định hướng lớn của Việt Nam trong năm Chủ tịch ASEAN 2020.

Năm 2020 là một mốc thời gian đặc biệt quan trọng, đánh dấu tròn 25 năm Việt Nam trở thành thành viên của Hiệp hội các Quốc gia Đông Nam Á (ASEAN). Mốc son 25 năm gia nhập ASEAN sẽ càng có ý nghĩa hơn, là cơ hội để Việt Nam chứng minh vai trò và trách nhiệm của mình nhiều hơn khi Việt Nam sẽ đảm nhận vai trò Chủ tịch ASEAN sau đúng 10 năm.

Không chỉ thành công trong các hoạt động đối ngoại về kinh tế, chính trị, Việt Nam còn tạo dấu ấn mạnh mẽ khi tổ chức thành công Đại lễ Phật đản Liên hợp quốc - Vesak 2019. Đây là một trong các hoạt động văn hóa mang tính quốc tế của Liên hợp quốc nhằm tôn vinh giá trị nhân văn, hòa bình

của nhân loại. Đây là lần thứ hai Việt Nam đăng cai tổ chức sự kiện Phật giáo quốc tế này.

Đại lễ Vesak Liên hợp quốc năm 2019 là sự kiện đối ngoại quan trọng, góp phần nâng cao vai trò của Phật giáo Việt Nam trong hội nhập quốc tế, tăng cường mối quan hệ giữa Giáo hội Phật giáo Việt Nam với Giáo hội và các truyền thống Phật giáo các nước trên toàn thế giới. Đại lễ góp phần khẳng định nỗ lực và thành tựu của Việt Nam về bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo; khẳng định sự ủng hộ của Việt Nam đối với nỗ lực của Liên hợp quốc trong thúc đẩy hòa bình, hòa hợp giữa các tôn giáo và các nền văn hóa.

Có thể nói, những hoạt động đối ngoại mà Việt Nam đã, đang và sẽ tham gia thể hiện một vị thế mới của Việt Nam trong đối ngoại đa phương, từ vị thế bên tham gia, đến nay Việt Nam đã khẳng định khả năng trực tiếp đóng góp, định hình các cơ chế quốc tế, khu vực, vì hòa bình và thịnh vượng của nhân loại, đồng thời nâng cao vị thế đất nước.

Năm 2020 là năm kỷ niệm 75 năm thành lập của ngành Ngoại giao, đồng thời là năm Việt Nam đảm nhiệm cùng lúc trọng trách Chủ tịch ASEAN 2020 và Ủy viên không thường trực Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc nhiệm kỳ 2020-2021. Trong bối cảnh đó, việc đổi mới trong tư duy, chủ động, sáng tạo trong cách làm, hiệu quả trong hành động là đòi hỏi cần thiết để góp phần tạo thêm những dấu ấn mới của đối ngoại đa phương Việt Nam, tạo động lực mới cho sự phát triển và vị thế đất nước trong cục diện quốc tế đang định hình./.

CỤC THỐNG KÊ TRÀ VINH

Địa chỉ: Số 319 Phạm Ngũ Lão - Phường 1 - TP Trà Vinh - Tỉnh Trà Vinh

Điện thoại: 0294 3 863 708 * Email: travinh@gso.gov.vn

*Chào Mừng
Tâm Mới*
Xuân Canh Tý 2020

THU HÚT ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI THIẾT LẬP CỘT MỐC MỚI

Theo báo cáo Đầu tư nước ngoài năm 2019 của Diễn đàn Thương mại và Phát triển của Liên hợp quốc (UNCTAD), thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) toàn cầu năm 2018 đạt 1.300 tỷ USD, giảm 13% so với năm 2017 (1500 tỷ USD). Sự giảm sút FDI là do khá nhiều công ty đa quốc gia (MNE) Mỹ hồi hương từ nước ngoài để hưởng chính sách ưu đãi thuế của Chính phủ trong khi một số nước phát triển giảm đầu tư ra nước ngoài. Bước sang năm 2019, FDI của các nước phát triển phục hồi khi hiệu ứng cải cách thuế của Mỹ giảm dần, tuy vậy, xu hướng tăng FDI toàn cầu được nhận định là không cao do bị chi phối bởi các yếu tố như rủi ro địa chính trị, căng thẳng thương mại giữa Mỹ với Trung Quốc leo thang và chính sách bảo hộ mậu dịch.

Trong bối cảnh đó, thu hút FDI vào Việt Nam năm 2019 vẫn đạt kết quả tích cực và là một điểm sáng

trong bức tranh kinh tế cả nước. Theo số liệu của Cục Đầu tư nước ngoài (Bộ Kế hoạch và Đầu tư), tính đến 20/12/2019, tổng vốn đăng ký cấp mới, điều chỉnh và góp vốn mua cổ phần của nhà đầu tư nước ngoài đạt 38 tỷ USD, tăng 7,2% so với cùng kỳ năm 2018. Trong đó, có 3.883 dự án mới được cấp phép với số vốn đăng ký đạt 16,7 tỷ USD, tuy giảm 6,8% về số vốn đăng ký song tăng 27,5% số dự án so với năm 2018; 1.381 lượt dự án đăng ký điều chỉnh vốn đầu tư, với số vốn tăng thêm là 5,8 tỷ USD, giảm 23,6% và 9.842 lượt góp vốn, mua cổ phần của nhà ĐTNN với tổng giá trị vốn góp 15,5 tỷ USD, tăng 56,4%. Tuy nhiên, xu hướng mới trong thu hút FDI năm vừa qua là vốn đăng ký mới và vốn đăng ký điều chỉnh có xu hướng giảm trong khi vốn đầu tư qua góp vốn, mua cổ phần tăng rất mạnh, giúp “kéo” tổng vốn đầu tư nước ngoài tăng so với năm trước.

Điều này thể hiện ở quy mô vốn đăng ký bình quân của dự án mới giảm từ 5,9 triệu USD năm 2018 xuống còn 4,3 triệu USD năm 2019. Quy mô điều chỉnh mở rộng vốn của các dự án nhỏ cũng giảm từ mức bình quân của năm 2018 là 6,5 triệu USD/lượt điều chỉnh xuống bình quân 4,2 triệu USD/lượt điều chỉnh.

Năm 2019 lần đầu tiên vốn FDI thực hiện đạt cột mốc mới 20,4 tỷ USD, tăng 6,7% so năm trước. Trong bối cảnh suy giảm chung của dòng FDI toàn cầu, việc vẫn duy trì được mức tăng trưởng vốn thực hiện là thành quả đáng khích lệ.

Trong năm vừa qua, các nhà đầu tư nước ngoài đã đầu tư vào 19 ngành lĩnh vực, trong đó lĩnh vực công nghiệp chế biến, chế tạo thu hút lượng vốn FDI lớn nhất với tổng số vốn đạt gần 24,6 tỷ USD, chiếm 64,6% tổng vốn đầu tư đăng ký. Đây cũng là lĩnh vực chiếm tỷ trọng lớn trong

vốn đăng ký cả về đăng ký vào các dự án đầu tư mới, dự án đầu tư mở rộng và góp vốn, mua cổ phần. Tổng số vốn đăng ký cấp mới của các dự án thuộc lĩnh vực này đạt 12,1 tỷ USD, chiếm 72,2% tổng số vốn đăng ký cấp mới. Nếu tính cả vốn đăng ký bổ sung của các dự án đã cấp phép từ các năm trước thì vốn FDI vào ngành công nghiệp chế biến, chế tạo trong năm đạt 17,5 tỷ USD, chiếm 77,5% tổng vốn đăng ký. Đối với hình thức góp vốn, mua cổ phần của nhà đầu tư nước ngoài, vốn đầu tư vào ngành công nghiệp chế biến,

chế tạo đạt 7,1 tỷ USD, chiếm 45,8% tổng giá trị góp vốn. Tiếp đến là các lĩnh vực hoạt động kinh doanh bất động sản; ngành bán buôn, bán lẻ, hoạt động chuyên môn khoa học công nghệ...

Cũng theo số liệu của Cục Đầu tư nước ngoài, năm 2019 có 125 quốc gia và vùng lãnh thổ có đầu tư tại Việt Nam, trong đó có 81 quốc gia và vùng lãnh thổ có dự án đầu tư được cấp phép mới tại Việt Nam. Hàn Quốc dẫn đầu với tổng vốn đầu tư 7,9 tỷ USD, chiếm 20,8% tổng vốn đầu tư vào Việt Nam và vốn đăng ký cấp mới

là gần 3,7 tỷ USD, chiếm 21,9% tổng vốn đăng ký cấp mới. Đứng vị trí thứ hai là Hồng Kông với tổng vốn đầu tư 7,87 tỷ USD và 2,81 tỷ USD cấp mới. Tiếp theo đó là Singapore, Nhật Bản, Trung Quốc... Trong đó, đầu tư từ Trung Quốc, Hồng Kông có xu hướng tăng so với cùng kỳ do tác động của chiến tranh thương mại Mỹ - Trung. Cụ thể, đầu tư từ Trung Quốc tăng gần 1,65 lần, từ Hồng Kông tăng 2,4 lần so với cùng kỳ 2018.

Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh là 2 địa phương thu hút nhiều vốn FDI nhất trong 62 tỉnh thành phố đón dòng vốn FDI trong năm qua. Tiếp theo lần lượt là Bình Dương, Đồng Nai, Bắc Ninh...

Nhìn lại tình hình thu hút FDI năm vừa qua, nhiều chuyên gia kinh tế nhận định Việt Nam là một trong những quốc gia Đông Nam Á đã thực hiện rất tốt việc tăng cường nội lực để có thể ứng phó với những tác động từ cuộc chiến thương mại Mỹ-Trung, tiếp tục thu hút đầu tư nhiều hơn từ bên ngoài. Giới truyền thông quốc tế cũng đánh giá Việt Nam là điểm đến hấp dẫn với các nhà đầu tư từ khắp nơi trên thế giới, góp phần đưa Việt Nam trở thành một trong những nền kinh tế tăng trưởng nhanh nhất châu Á.

Năm 2020, dòng vốn FDI vào Việt Nam được dự báo sẽ tăng từ 7-8%, đạt 23-24 tỷ USD, chiếm 22-23% tổng vốn đầu tư xã hội. Cơ sở của dự báo trên là do hiện đang có nhiều nhà đầu tư Mỹ, châu Âu và châu Á chuyển xí nghiệp từ Trung Quốc về nước hoặc sang nước thứ ba. Khi đó, Việt Nam đang nằm trong sự lựa chọn hàng đầu của nhiều quốc gia. Bên cạnh đó, môi trường kinh doanh và đầu tư của Việt Nam ngày một thông thoáng và một số hiệp định thương mại tự do thế hệ mới bắt đầu có hiệu lực./.

B.N (tổng hợp)

Một số dự án FDI lớn trong năm 2019

- Dự án góp vốn, mua cổ phần của Beerco Limited (Hồng Kông) vào công ty TNHH Vietnam Beverage, giá trị vốn góp là 3,85 tỷ USD với mục tiêu chính là sản xuất bia và mạch nha ủ men bia tại Hà Nội.

- Dự án Công ty TNHH Techtronic Tools (Hồng Kông), tổng vốn đầu tư đăng ký 650 triệu USD với mục tiêu xây dựng nhà máy sản xuất và Trung tâm nghiên cứu phát triển sản xuất các phụ kiện, thiết bị điện cầm tay thông minh dùng trong ngành công nghiệp và dân dụng tại TP. Hồ Chí Minh.

- Dự án Tổ hợp vui chơi giải trí đa năng - trường đua ngựa (Hàn Quốc), tổng vốn đầu tư đăng ký 420 triệu USD với mục tiêu xây dựng trường đua ngựa; tổ chức hoạt động đua ngựa; tổ chức đặt cược đua ngựa; Thực hiện quyền xuất nhập khẩu, bán buôn bán lẻ hàng hóa; xây dựng, kinh doanh khách sạn và biệt thự 3 sao; xây dựng công trình hạ tầng kỹ thuật, công trình dân dụng khác tại Sóc Sơn, Hà Nội.

- Dự án LG Display Hải Phòng (Hàn Quốc) điều chỉnh tăng vốn đầu tư thêm 410 triệu USD.

- Dự án Công ty TNHH Wanna Explore Travel (Ai Cập), tổng vốn đầu tư đăng ký 300 triệu USD, đầu tư tại TP. Hồ Chí Minh với mục tiêu thực hiện dịch vụ đại lý lữ hành - Điều hành tour du lịch và hoạt động dịch vụ hỗ trợ trực tiếp khác cho vận tải hàng không.

- Dự án chế tạo lớp xe Radian toàn thép ACTR (Trung Quốc), tổng vốn đầu tư đăng ký 280 triệu USD đầu tư tại Tây Ninh, với mục tiêu sản xuất lớp xe toàn thép TBR.

- Dự án Nhà máy sản xuất Màn hình LCD-Qisda Việt Nam (Đài Loan), tổng vốn đầu tư đăng ký 263 triệu USD đầu tư tại Hà Nam với mục tiêu sản xuất màn hình tinh thể lỏng LCD.

SẢN XUẤT CÔNG NGHIỆP NĂM 2019

TĂNG TRƯỞNG CAO VÀ ỔN ĐỊNH

TS. Phạm Đình Thúc

Vụ trưởng vụ Thống kê Công nghiệp - TCTK

Năm 2019, mặc dù ngành công nghiệp của hầu hết các nền kinh tế lớn trên thế giới tăng trưởng thấp và giảm do tác động của chiến tranh thương mại Mỹ - Trung nhưng sản xuất công nghiệp nước ta vẫn đạt mức tăng trưởng khá cao, với 8,86% (theo giá trị gia tăng) so với năm 2018. Do vậy, công nghiệp tiếp tục là ngành đóng góp tích cực nhất, với 41,1% vào mức tăng ấn tượng 7,02% GDP của cả nước.

Ngành công nghiệp duy trì mức tăng trưởng khá cao và ổn định

Trong mức tăng chung của ngành công nghiệp, ngành chế biến, chế tạo - ngành kinh tế mũi nhọn (hiện đóng góp trên 22% trong GDP mới điều chỉnh) - tiếp tục giữ được đà tăng trưởng cao với 11,29% (theo giá trị gia tăng), đóng góp chủ yếu với tỷ lệ xấp xỉ 33% vào mức tăng chung của GDP năm 2019.

Hầu hết các ngành công nghiệp trọng điểm, sử dụng nhiều lao động, sản xuất hàng xuất khẩu thuộc ngành chế biến, chế tạo giữ được tốc độ tăng trưởng khá cao như: Sản xuất kim loại tăng 28,6%; sản xuất xăng dầu tăng 21,5%; sản xuất các sản phẩm từ cao su và plastic tăng 14,3%; sản xuất giấy, sản phẩm từ giấy; sản xuất giường,

tủ, bàn ghế cùng tăng 11,6%; dệt tăng 11,4%; sản xuất đồ uống tăng 10,5%. Đối với ngành khai khoáng, tuy ngành khai thác dầu, khí tiếp tục sụt giảm theo kế hoạch đã được dự báo, nhưng ngành khai thác than năm 2019 lại tăng trưởng khá cao với 11,5% nên đã phần nào bù đắp vào mức sụt giảm của ngành khai thác dầu, khí.

Theo địa phương, có 57/63 tỉnh, thành phố trong cả nước có chỉ số sản xuất công nghiệp năm 2019 tăng so với cùng kỳ năm 2018. Trong đó, tỉnh có tốc độ tăng sản xuất công nghiệp trong nhóm tăng cao nhất gồm: Ninh Thuận tăng 41,7% (chủ yếu do ngành sản xuất điện tái tạo đầu tư mới tăng 217,7%); Bình Thuận tăng 33% (chủ yếu do ngành sản xuất điện tái tạo đầu tư mới tăng 45,8%);

Bắc Giang tăng 30,4%; Trà Vinh tăng 28,3%; Ninh Bình tăng 26%; Hà Tĩnh tăng 25,3% (chủ yếu do đóng góp tích cực của Tập đoàn Formosa có quy mô sản xuất lớn, kinh doanh hiệu quả); Hải Phòng tăng 24,2%; Lào Cai tăng 19,3%; Kon Tum tăng 16,7%; Thanh Hóa tăng 16,3% (chủ yếu do đóng góp của Cty TNHH Lọc hóa dầu Nghi Sơn quy mô lớn mới đi vào sản xuất từ giữa năm 2018)... Có 6 tỉnh có chỉ số sản xuất công nghiệp năm 2019 giảm, trong đó có 3 tỉnh giảm do sản xuất thủy điện thiếu nguồn nước (gồm: Sơn La giảm 27,6%, Hòa Bình giảm 20,2% và Lai Châu giảm 10%); Bắc Ninh giảm 10,6% (chủ yếu do ngành sản xuất các sản phẩm điện tử suy giảm); Gia Lai giảm 4,9%; Điện Biên giảm 1,5%. Một số địa phương quy mô công nghiệp lớn cũng có chỉ số

sản xuất công nghiệp tăng khá cao so với năm trước như: Hải Phòng tăng tới 24,2%; Quảng Ninh tăng 12,7%; Vĩnh Phúc tăng 11,3%; Thái Nguyên tăng 11,1%; Hải Dương tăng 10,2%; Bình Dương tăng 9,9%; Đồng Nai tăng 8,8%; Hà Nội tăng 8,5%; Cần Thơ tăng 8,2%; thành phố Hồ Chí Minh tăng 7,6%...

Số liệu thống kê cho thấy, năm 2019 là năm xuất khẩu của nước ta đạt con số ấn tượng với 263,45 tỷ USD, xuất siêu gần 10 tỷ USD. Đóng góp chi phối vào quy mô và tốc độ chung của xuất khẩu là các sản phẩm của ngành chế biến chế tạo, cụ thể: Nhóm hàng công nghiệp nặng và khoáng sản xuất khẩu ước đạt 133 tỷ USD, tăng 8,7% (10,6 tỷ USD), chiếm 50,5% tổng kim ngạch xuất khẩu, trong

Công nghiệp tăng trưởng ổn định - những nguyên nhân chủ yếu

Có một số yếu tố cơ bản là nền tảng cho sản xuất công nghiệp năm 2019 và các năm tiếp theo tiếp tục tăng trưởng ổn định, đóng góp tích cực cho tăng trưởng của toàn bộ nền kinh tế:

Một là, năm 2019 ngành công nghiệp tiếp tục được mở rộng quy mô sản xuất, thu hút thêm nhiều lao động hơn các năm trước (toàn ngành công nghiệp thu hút thêm 2,8% lao động, trong đó ngành chế biến, chế tạo thu hút thêm 3%; khu vực doanh nghiệp công nghiệp FDI thu hút thêm 4,3%). Điều đó cho thấy, cơ cấu của nền kinh tế nói chung và sản xuất công nghiệp nói riêng đang chuyển động theo hướng tích cực và hiệu quả hơn.

theo đó tăng 6,2% về số doanh nghiệp (mức tăng chung của toàn bộ nền kinh tế là 5,2%); tăng 18,8% về vốn đăng ký mới (mức tăng chung là 17,1%) và đặc biệt, số lao động tăng tới 35,8% (mức tăng chung là 13,3%).

Ba là, các doanh nghiệp ngành chế biến, chế tạo dự báo 6 tháng đầu năm 2020 tiếp tục có xu hướng phát triển tốt hơn 6 tháng cuối năm 2019 với các chỉ số dự báo như sau: Có 89,3% doanh nghiệp (DN) lạc quan cho rằng 6 tháng đầu năm 2020 khối lượng sản xuất tăng và giữ ổn định so với 6 tháng cuối năm 2019 (trong đó 55,3% DN dự báo tăng và 34% giữ nguyên). Tỷ lệ các DN dự báo đơn hàng mới tăng và giữ ổn định khả quan hơn ở 6 tháng đầu năm 2020 so với 6 tháng cuối năm 2019, trong đó khu vực DN nhà nước và doanh nghiệp FDI với cùng 91,8%, khu vực DN ngoài nhà nước 89,3%. Xu hướng dự báo đơn hàng xuất khẩu tăng và giữ ổn định cao hơn ở 6 tháng đầu năm 2020 so với 6 tháng cuối năm 2019 đều tăng ở cả ba khu vực: Khu vực DN nhà nước với 92,4%; khu vực FDI 92,2% và khu vực DN ngoài nhà nước 90,7%.

Với đà tăng trưởng cao của năm 2019 và xu hướng tiếp tục đầu tư mạnh mẽ về số doanh nghiệp thành lập mới, thu hút thêm lao động và vốn, dự báo năm 2020 ngành công nghiệp, đặc biệt ngành chế biến, chế tạo sẽ tiếp tục duy trì được đà tăng trưởng cao, đóng góp tích cực, chủ yếu vào tăng trưởng chung của toàn bộ nền kinh tế./.

đó mặt hàng điện thoại các loại và linh kiện đạt 51,8 tỷ USD, tăng 5,3% (2,6 tỷ USD), chiếm 19,7%. Nhóm hàng công nghiệp nhẹ và tiểu thủ công nghiệp ước đạt 101 tỷ USD, tăng 11,3% (10,2 tỷ USD), chiếm 38,3% tổng kim ngạch...

Hai là, năm 2019 cũng là năm cả nước có số doanh nghiệp đăng ký thành lập mới đạt kỷ lục với 138.139 doanh nghiệp. Trong đó, ngành chế biến, chế tạo tiếp tục là ngành đi đầu về tăng mới và bổ sung thêm mô sản xuất,

Chúc Mừng Năm Mới

Quân Cảnh Tự 2020

CỤC THỐNG KÊ ĐỒNG THÁP

Địa chỉ: Số 4 Lê Văn Chánh - Phường 1 - TP. Cao Lãnh - Tỉnh Đồng Tháp

Điện thoại: 0277.3 854 082-3 851 375 * Fax: 0277.3 851 375

Email: dongthap@gso.gov.vn

NÔNG NGHIỆP

GỒNG MÌNH TĂNG TRƯỞNG TRONG KHÓ KHĂN

ThS. Lê Trung Hiếu

Vụ trưởng vụ Thống kê Nông, lâm nghiệp và Thủy sản - TCTK

Thủy sản - điểm sáng của ngành nông nghiệp

Năm 2019, khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản trải qua một năm đầy "sóng gió" với nhiều khó khăn, thách thức. Thời tiết cực đoan xảy ra bất thường, hạn hán, lũ lụt, xâm nhập mặn mức độ nghiêm trọng hơn, nắng nóng kéo dài ảnh hưởng đến năng suất và sản lượng cây trồng. Dịch tả lợn châu Phi xâm nhiễm và lan rộng trên cả nước, gây thiệt hại nặng nề cho ngành chăn nuôi và ảnh hưởng tới người tiêu dùng. Tác động từ chiến tranh thương mại giữa các nền kinh tế lớn làm cho mặt hàng nông sản gặp khó khăn về thị trường tiêu thụ và giá xuất khẩu. Điều này khiến cho tăng trưởng của khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản năm 2019 đạt 2,01%, chỉ cao hơn mức tăng 1,36% của năm 2016 trong giai đoạn 2011-2019 và đóng góp 4,6% vào mức tăng chung của toàn nền kinh tế.

Ngành nông nghiệp năm 2019 đạt mức tăng trưởng 0,61%, là mức tăng thấp nhất trong giai đoạn 2011-2019, đóng góp 0,07 điểm phần trăm vào mức tăng tổng giá trị tăng thêm của toàn nền kinh tế. Sản lượng lương thực có hạt năm vừa qua đạt 48,2 triệu tấn, giảm 715,5 nghìn tấn so cùng kỳ, bằng 98,5%. Trong đó: Sản lượng lúa đạt 43,45 triệu tấn, giảm 596,8 nghìn tấn, bằng 98,6%; ngô đạt 4,76 triệu tấn, giảm 117,4 nghìn tấn, bằng 97,6%. Sản lượng lương thực có hạt giảm do diện tích gieo cấy hầu hết các vụ lúa và cây trồng giảm, nông dân thực hiện chủ trương chuyển đổi cơ cấu cây trồng, thời tiết không thuận lợi trong quá trình sinh trưởng. Ngược lại, sản lượng cây lâu năm và cây ăn quả đạt khá do tăng diện tích gieo trồng và diện tích trồng mới của các năm trước bắt đầu cho thu hoạch: Sản lượng cao su đạt 1173,1 nghìn tấn, tăng 3,1%; cà phê đạt 1657,0 nghìn tấn,

tăng 2,5%; thanh long đạt 1242,5 nghìn tấn, tăng 15,0%; cam đạt 960,9 nghìn tấn, tăng 12,4%; điều đạt 286,3 nghìn tấn, tăng 7,5%; tiêu đạt 263,5 nghìn tấn, tăng 0,7 nghìn tấn, tăng 0,3%.

Dịch tả lợn châu Phi lan rộng trên cả nước đã gây thiệt hại nặng nề cho lĩnh vực chăn nuôi năm 2019. Sản lượng thịt lợn giảm sâu dẫn đến tổng sản lượng thịt hơi các loại giảm gần 4% so với năm 2018. Riêng sản lượng thịt lợn hơi xuất chuồng cả năm 2019 ước đạt 3289,7 nghìn tấn, giảm 13,8% so với năm 2018. Với tình hình dịch bệnh ở lợn diễn biến phức tạp, người dân chuyển sang sử dụng thịt gia cầm nhiều hơn, cùng với không có dịch bệnh lớn xảy ra nên đàn gia cầm cả nước phát triển tốt. Sản lượng thịt gia cầm hơi xuất chuồng cả năm ước đạt 1278,6 nghìn tấn, tăng 16,5% so với năm 2018. Đàn trâu, bò cả nước cũng phát triển ổn định.

Trong năm qua, mặc dù thời tiết có nhiều bất lợi ảnh hưởng đến công tác trồng và bảo vệ rừng, song với nhiều mô hình sản xuất lâm nghiệp giá trị cao, mô hình kinh doanh gỗ lớn, đặc biệt là lĩnh vực sản xuất, chế biến lâm sản xuất khẩu chuyển đổi mô hình theo hướng nâng cao năng suất, chất lượng giá trị rừng trồng sản xuất... nên ngành lâm nghiệp có mức tăng trưởng khá 4,98%, sản lượng gỗ và lâm sản khai thác tiếp tục tăng, đáp ứng yêu cầu sản xuất trong nước và xuất khẩu. Nhưng do chiếm tỷ trọng thấp nên ngành này chỉ đóng góp 0,04 điểm phần trăm vào mức tăng tổng giá trị tăng thêm của toàn nền kinh tế.

Điểm sáng của khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản trong năm qua là ngành thủy sản, có mức tăng trưởng cao nhất đạt 6,3%, đóng góp 0,21 điểm phần trăm do sản lượng nuôi trồng và khai thác đạt khá. Sản lượng thủy sản khai thác và nuôi trồng cả năm ước tính đạt 8.200,8 nghìn tấn, tăng 5,6% (trong đó sản lượng cá ước đạt 5.925,3 nghìn tấn, tăng 5,2%; sản lượng tôm ước đạt 1.034,8 nghìn tấn, tăng 6,8%). Sản lượng thủy sản nuôi trồng đạt 4.432,5 nghìn tấn, tăng 6,5% so với năm 2018 (trong đó cá đạt 3.080,4 nghìn tấn, tăng 5,8% và tôm đạt 877,2 nghìn tấn, tăng 8,4%). Sản lượng thủy sản khai thác năm 2019 ước tính đạt 3.768,3 nghìn tấn, tăng 4,5% so với cùng kỳ năm trước (trong đó, sản lượng cá ước đạt 2.844,9 nghìn tấn, tăng 4,6%; sản lượng tôm ước đạt 157,6 nghìn tấn, giảm 1,0%).

Đẩy mạnh mở cửa thị trường và xúc tiến thương mại, thúc đẩy xuất khẩu

Năm 2019, mặc dù khó khăn về thị trường, song ngành nông, lâm, thủy sản vẫn tiếp tục duy trì 8 nhóm mặt hàng có kim ngạch xuất khẩu trên 1,0 tỷ USD; trong đó có 4 mặt hàng trên 3 tỷ USD (gỗ và sản phẩm gỗ; tôm; rau quả; hạt điều). Sau nhiều nỗ lực đàm phán và hoàn thiện đáp ứng điều kiện bảo đảm vệ sinh, an toàn thực phẩm, lĩnh vực thủy sản nhận được nhiều tin vui. Mỹ đã công nhận tương đương đối với mặt hàng cá da trơn Việt Nam, giảm thuế nhập khẩu cá tra, tôm từ nước ta vào Mỹ hầu hết ở mức 0%; Trung Quốc đã chấp thuận nhập khẩu chính ngạch 48 loài thủy sản sống, 128 loại sản phẩm thủy sản sơ chế, chế biến của 650 doanh nghiệp từ Việt Nam. Đối với lĩnh vực lâm nghiệp, việc phê chuẩn và triển khai thực hiện Hiệp định Đối tác tự nguyện về thực thi luật lâm nghiệp, quản trị rừng và thương mại lâm sản (VPA/FLEGT) giữa Việt Nam và EU và tham gia các Hiệp định thương mại tự do (FTAs) đã mang lại nhiều cơ hội cho ngành chế biến, xuất khẩu gỗ và lâm sản.

Kinh tế hợp tác, doanh nghiệp nông nghiệp phát triển mạnh

Năm 2019, cả nước đã thành lập mới được 06 Liên hiệp Hợp tác xã nông nghiệp (HTX NN), 1.800 HTX NN, nâng tổng số lên 45 Liên hiệp HTX NN, 15.300 HTX NN. Trong đó có khoảng 73% số HTX hoạt động hiệu quả (cao hơn tỷ lệ 55% của năm 2018), tỷ lệ HTX tham gia dịch vụ tiêu thụ nông sản cho xã viên tăng từ dưới 10%

trước đây lên 24,5%. Cả nước có 36.000 trang trại theo tiêu chí mới, tăng 500 trang trại so với năm 2018; các trang trại ngày càng sử dụng nhiều đất đai, lao động và sản xuất lượng nông sản hàng hóa lớn; tổ chức sản xuất theo chuỗi, hợp tác liên kết quy mô lớn tiếp tục được nhân rộng ở các lĩnh vực và nhiều địa phương.

Bên cạnh đó, số lượng doanh nghiệp nông nghiệp tiếp tục tăng trưởng mạnh. Năm 2019, cả nước có gần 2.800 doanh nghiệp thành lập mới, tăng 25,3% so với năm 2018, nâng tổng số doanh nghiệp trực tiếp đầu tư vào nông nghiệp lên gần 12.600 doanh nghiệp, tăng 36,2%. Bên cạnh sự đầu tư, phát triển của các doanh nghiệp nhỏ và vừa, một số tập đoàn, doanh nghiệp lớn đã mở rộng đầu tư vào nông nghiệp, nhất là nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao, như: TH, Vinamilk, Đồng Giao, Nafoods, Dabaco, Masan, Lavifood, Ba Huân, Biển Đông... Cùng với hiệu ứng của nhiều chính sách khuyến khích đầu tư vào nông nghiệp, nông thôn; công nghiệp chế biến, bảo quản nông sản, công nghiệp phụ trợ được nâng cao năng lực, một số tập đoàn kinh tế lớn đã chú trọng đầu tư vào chế biến sâu.

Đồng thời, có gần 1.484 chuỗi liên kết sản xuất, chế biến, tiêu thụ nông sản được xây dựng với khoảng 2.374 sản phẩm, tăng 388 chuỗi và 948 sản phẩm so với năm 2018. Một số chuỗi liên kết sản phẩm chủ lực trên quy mô vùng bước đầu được xây dựng: Chuỗi liên kết cá tra ba cấp chất lượng cao vùng đồng bằng sông Cửu Long;

CỤC THỐNG KÊ GIA LAI

Địa chỉ: Số 05 Hai Bà Trưng - TP. Pleiku - Tỉnh Gia Lai

Điện thoại: 0269.3 828 639 - 3 715 319 * Fax: 0269.3 717 495

Email: gialai@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới

Chào Xuân Canh Tỵ 2020

Chuối liên kết trồng, chế biến, xuất khẩu lâm sản; Chuối liên kết lúa gạo với hàng nghìn hộ trồng lúa ở vùng đồng bằng sông Cửu Long...

Thúc đẩy nghiên cứu, ứng dụng khoa học công nghệ, tạo ra các sản phẩm nông nghiệp chất lượng, an toàn thực phẩm

Năm 2009, ngành nông nghiệp đã thực hiện đồng bộ các giải pháp theo ba trục sản phẩm: Nhóm sản phẩm chủ lực cấp quốc gia; Nhóm sản phẩm chủ lực cấp tỉnh; Nhóm sản phẩm địa phương (OCOP), tạo ra các sản phẩm nông nghiệp chất lượng, an toàn thực phẩm đáp ứng nhu cầu trong nước và xuất khẩu. Nhiều sản phẩm chủ lực cấp quốc gia, cấp tỉnh có hàm lượng khoa học công nghệ cao được áp dụng từ khâu sản xuất giống, nuôi trồng, chế biến như tôm, cá tra, sản phẩm gỗ... Nhiều vùng nuôi trồng, nhiều nhà máy chế biến sản phẩm công nghệ cao đã đi vào hoạt động và đang phát huy hiệu quả. Các sản phẩm địa phương đã có sự kết hợp truyền thống với ứng dụng khoa học công nghệ, tạo nên sự đa dạng, phong phú, chất lượng, mẫu mã bao bì đẹp, truy xuất được nguồn gốc. Đến nay, ở cấp quốc gia, cả nước đã có 03 khu nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao được Thủ tướng Chính phủ quyết định thành lập (Hậu Giang, Phú Yên và Bạc Liêu); 08 Khu đang trong quá trình hoàn thiện để án. Cấp địa phương, có 09 vùng nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao về nuôi trồng thủy sản, trồng hoa, lúa, chuối được địa phương công nhận; 124 khu sản xuất nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao do doanh nghiệp

đầu tư được Ủy ban nhân dân cấp tỉnh thành lập và 45 doanh nghiệp nông nghiệp được công nhận là doanh nghiệp nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao.

Phấn đấu đạt các chỉ tiêu năm 2020

Tình hình thế giới, khu vực năm 2020 được dự báo vẫn sẽ tiếp tục có những diễn biến phức tạp, khó lường: Kinh tế tăng trưởng chậm; Chiến tranh thương mại giữa các nền kinh tế lớn, nhiều quốc gia tăng cường sử dụng hàng rào kỹ thuật và các biện pháp tự vệ thương mại để bảo vệ sản xuất trong nước; Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 đang diễn ra tác động mạnh mẽ trên nhiều phương diện; Sự gia tăng dân số, nhu cầu tiêu dùng các sản phẩm nông nghiệp trên thế giới có xu hướng tăng nhưng yêu cầu về chất lượng và an toàn thực phẩm ngày càng cao hơn... Ở trong nước, ngành nông nghiệp cũng phải đối mặt với nhiều khó khăn và đang đứng trước những thách thức mới: Chất lượng sản phẩm, đảm bảo an toàn sản phẩm còn thấp, nên năng lực cạnh tranh của ngành hạn chế; Thị trường tiêu thụ thiếu ổn định, tiếp tục tác động chiến tranh thương mại giữa các nước lớn; Hạn hán, thiếu nước sản xuất, sinh hoạt, xâm nhập mặn ở nhiều nơi sẽ diễn biến phức tạp, khó lường hơn; Dịch bệnh trên cây trồng vật nuôi ngày càng diễn biến phức tạp, trong đó bệnh dịch tả lợn Châu Phi cần thời gian dài để xử lý...

Để vượt qua được những khó khăn trên, ngành nông nghiệp đã đưa ra một số giải pháp vừa đảm bảo cho mục tiêu ngắn hạn

đồng thời cũng hướng tới mục tiêu phát triển bền vững, lâu dài. Đó là: (1) Tiếp tục cơ cấu lại nông nghiệp gắn với đổi mới mô hình tăng trưởng và xây dựng nông thôn mới; (2) Tổ chức sản xuất theo chuỗi giá trị với 3 nhóm sản phẩm chủ lực (nhóm sản phẩm chủ lực quốc gia, nhóm sản phẩm cấp tỉnh và nhóm sản phẩm OCOP); (3) Khai thác và tận dụng tốt lợi thế nền nông nghiệp nhiệt đới, xây dựng và phát triển vùng chuyên canh hàng hóa chất lượng cao, quy mô lớn đạt tiêu chuẩn về an toàn thực phẩm; (4) Kết nối nông nghiệp với công nghiệp chế biến, bảo quản và thị trường, xuất khẩu với chuỗi giá trị toàn cầu; (5) Tổ chức liên kết chặt chẽ giữa các địa phương trong vùng, tạo đột phá trong phát triển nhanh, bền vững, nâng cao giá trị gia tăng, hiệu quả và khả năng cạnh tranh hàng nông sản Việt Nam. (6) Nâng cao chất lượng, hiệu quả xây dựng nông thôn mới, cải thiện nhanh hơn đời sống của nông dân, góp phần xóa đói giảm nghèo, bảo vệ môi trường nông thôn; (7) Từng bước không chế được dịch tả lợn Châu phi; giải quyết dứt điểm việc gỡ "Thẻ vàng" của Hội đồng châu Âu (EC) đối với đánh bắt hải sản; (8) Phát triển kết cấu hạ tầng; tăng cường quản lý tài nguyên; chú trọng phát triển thủy lợi và nâng cao năng lực phòng chống thiên tai, thích ứng với biến đổi khí hậu; (9) Chủ động và tích cực hội nhập quốc tế; thúc đẩy ứng dụng khoa học công nghệ, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực nông nghiệp; (10) Xây dựng thể chế, chính sách, đẩy mạnh cải cách hành chính. /.

CỤC THỐNG KÊ LONG AN

Địa chỉ: Số 30D - Đ. Sương Nguyệt Ánh - P. 2 - TP. Tân An - Tỉnh Long An

Điện thoại: 0272.3 825 386 - 3 826 494 * Fax: 0272.3 825 258

Email: longan@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới

ĐIỀU HÀNH CỦA CHÍNH PHỦ VÀ LẠM PHÁT VIỆT NAM NĂM 2019

ThS. Đỗ Thị Ngọc

Vụ trưởng Vụ Thống kê Giá - TCTK

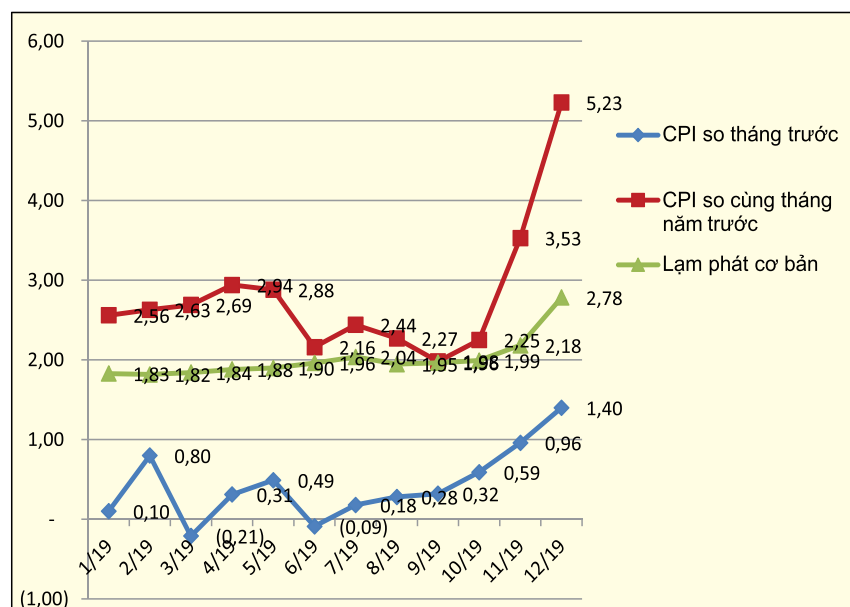
Năm 2019, giá cả hàng hóa nước ta chịu ảnh hưởng khá lớn của giá hàng hóa thế giới biến động tăng trong các tháng đầu năm, cùng với việc điều chỉnh tăng giá theo lộ trình của một số mặt hàng nhà nước quản lý, việc nguồn cung một số mặt hàng thực phẩm thiết yếu, đặc biệt là thịt lợn giảm do dịch bệnh tả lợn Châu phi đã đẩy giá nhóm thực phẩm tăng cao... tuy nhiên, với việc phối hợp chặt chẽ và linh hoạt trong công tác điều hành giá các mặt hàng do nhà nước quản lý và việc chỉ đạo triển khai tốt công tác bình ổn thị trường hàng hóa nên về cơ bản diễn biến lạm phát năm 2019 của nước ta tương đối sát với dự báo từ đầu năm, nằm trong kịch bản chỉ số giá tiêu dùng (CPI) tăng thấp.

Kết quả kiểm chế lạm phát năm 2019

CPI bình quân năm 2019 tăng 2,79% so với năm 2018 và tăng 5,23% so với tháng 12 năm 2018. Lạm phát cơ bản bình quân năm 2019 tăng 2,01% so với bình quân năm 2018.

Mặt bằng giá thị trường trong năm 2019 biến động theo hướng tăng cao trong tháng diễn ra Tết Nguyên đán, giảm nhẹ trong tháng 3, tăng dần trở lại trong hai tháng tiếp theo, sau đó giảm trở lại vào tháng 6 và tiếp tục tăng vào các tháng cuối năm. Cùng với diễn biến tăng/giảm giá cả thị trường, CPI các tháng cũng tăng/giảm theo xu hướng của thị trường. CPI tăng cao nhất vào tháng 2 tăng 0,8%, tháng 11 tăng 0,96%, tháng 12 tăng 1,4%.

Hình 1. Chỉ số giá tiêu dùng năm 2019

Năm 2019, tiếp tục với mục tiêu đã đề ra trong Nghị quyết số 01/NQ-CP ngày 1/1/2019 của Chính phủ, hàng quý hoặc đột xuất, Ban Chỉ đạo điều hành giá do Phó Thủ tướng Vương Đình Huệ làm Trưởng ban đều họp đánh giá kết quả công tác điều hành giá, kiểm soát lạm phát và đưa ra các kịch bản lạm phát các tháng còn lại để chủ động điều hành giá các mặt hàng do Nhà nước quản lý vào các thời điểm phù hợp nhằm hạn chế lạm phát kỳ vọng. Cụ thể: Các Bộ, ngành đã chủ động phối hợp chặt chẽ với các cơ quan đầu mối là Bộ Kế hoạch và Đầu tư (Tổng cục Thống kê), Bộ Tài chính, Ngân hàng nhà nước Việt Nam trong công tác tính toán dự báo, xây dựng kịch bản chi tiết, cụ thể cho từng thời điểm, từng giai đoạn đối với từng mặt hàng thiết yếu nhằm đảm bảo kiểm soát lạm phát theo mục tiêu đề ra. Bộ Kế hoạch và Đầu tư tính toán, cân đối chính sách kinh tế vĩ mô, gắn điều hành tăng trưởng với kiểm soát lạm phát để kịp thời đề xuất với Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ các giải pháp thực hiện hiệu quả. Bộ Tài chính chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành,

địa phương trong việc triển khai đồng bộ các biện pháp điều hành giá theo các kịch bản đã được phê duyệt; Đẩy mạnh công tác kiểm tra thực hiện pháp luật về giá, kiểm soát chặt chẽ việc kê khai giá.

Bảng 1. So sánh CPI trong 5 năm gần đây

Đơn vị tính: %

	Năm 2015	Năm 2016	Năm 2017	Năm 2018	Năm 2019
CPI bình quân 1 tháng	0,05	0,40	0,21	0,25	0,43
CPI bình quân năm	0,63	2,66	3,53	3,54	2,79

Một số nguyên nhân làm tăng CPI trong năm 2019

(1) Điều hành của Chính phủ

Giá điện sinh hoạt điều chỉnh tăng từ ngày 20/3/2019 theo Quyết định số 648/QĐ-BCT ngày 20/3/2019 của Bộ Công Thương, cùng với nhu cầu tiêu dùng điện tăng vào dịp Tết và thời tiết nắng nóng trong quý II/2019, quý III/2019 làm cho giá điện sinh hoạt năm 2019 tăng 8,38% so với năm 2018.

Giá dịch vụ y tế điều chỉnh tăng theo Thông tư số 13/2019/TT-BYT ngày 5/7/2019 của Bộ Y tế, về việc quy định thống nhất giá dịch vụ khám bệnh, chữa bệnh bảo hiểm y tế giữa các bệnh viện cùng hạng trên toàn quốc và Thông tư số 14/2019/TT-BYT ngày 5/7/2019 quy định mức tối đa khung giá dịch vụ khám bệnh, chữa bệnh không thuộc phạm vi thanh toán của Quỹ bảo hiểm y tế ở một số tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương. Theo đó, chỉ số giá nhóm dịch vụ y tế tăng 4,65% so với năm 2018, làm CPI chung tăng 0,18%.

Thực hiện lộ trình tăng học phí theo Nghị định số 86/2015/NĐ-CP ngày 2/10/2015 của Chính phủ, 63 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đã tăng học phí các cấp học. Theo đó, chỉ số giá nhóm dịch vụ giáo dục tăng 6,11% so với năm trước, làm CPI chung tăng 0,32%.

Từ tháng 4/2019, Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam tăng giá sách giáo khoa năm học 2019-2020, làm cho chỉ số giá nhóm văn phòng phẩm tăng 3,32% so với cùng kỳ năm trước.

(2) Yếu tố thị trường, cung cầu

Nhu cầu tiêu dùng dịp Tết Nguyên đán Kỷ Hợi tăng cao vào hai tháng đầu năm và các tháng

cuối năm 2019, làm tăng giá một số mặt hàng tiêu dùng thuộc nhóm thực phẩm, dịch vụ ăn uống, đồ uống, dịch vụ giao thông công cộng, dịch vụ du lịch... Bình quân năm 2019 so với năm trước: Giá thực phẩm tăng 5,08%, giá các mặt hàng đồ uống, thuốc lá tăng khoảng 1,99%; quần áo may sẵn các loại tăng 1,70%; giá dịch vụ giao thông công cộng tăng 3,02%; giá du lịch trọn gói tăng 3,04%, trong đó mặt hàng thịt lợn bình quân năm 2019 tăng 11,79% là một trong những nguyên nhân chính làm CPI các tháng cuối năm tăng cao.

(3) Diễn biến giá thịt lợn năm 2019

Do ảnh hưởng của dịch tả lợn Châu Phi tại 63 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, tính đến ngày 19/12/2019, tổng số lợn tiêu hủy gần 6,0 triệu con với tổng trọng lượng 340,8 nghìn tấn. Với số lượng bị tiêu hủy này, sản lượng thịt lợn cả năm 2019 ước đạt khoảng 3,3 triệu tấn, giảm 13,8% so với năm 2018. Hiện nay, tổng đầu lợn theo báo cáo của các tỉnh hiện còn là 21.106,8 nghìn con, giảm 25,5% so với cùng kỳ năm trước, trong đó đàn nái là 2,7 triệu con; đàn lợn giống cụ kỵ, ông bà còn 109 nghìn con.

Thịt lợn là mặt hàng thiết yếu và chiếm tỷ trọng lớn (khoảng 70%) trong cơ cấu tiêu dùng thực phẩm của người dân. Vậy nên khi số lượng tăng dần giảm ảnh hưởng đến nguồn cung thịt lợn trong dân, dẫn đến việc "thối giá" trên thị trường. Thời gian đầu khi xuất hiện dịch tả lợn Châu Phi, người tiêu dùng chưa có đầy đủ thông tin nên nhu cầu tiêu thụ giảm (do đó giá thịt lợn giảm từ tháng 4/2019 đến tháng 6/2019). Tuy nhiên đến nay, nhu cầu tiêu dùng mặt hàng này đã trở lại bình thường và theo quy luật hằng năm giá mặt hàng thịt lợn có xu hướng tăng trong dịp cuối năm và Tết Nguyên đán. Hiện nay, giá thịt lợn hơi tùy từng địa phương tại miền Bắc giao động từ 90-95 nghìn đồng/kg; giá tại miền Trung và Tây Nguyên từ 80-90 nghìn đồng/kg; giá tại miền Nam giao động từ 80-95 nghìn đồng/kg. Trong những tháng cuối năm, tình hình dịch bệnh đã giảm, giá thịt lợn tăng cao khiến người chăn nuôi đẩy mạnh tăng đàn, ước tính tổng đàn lợn tháng 12/2019 tăng 0,5% so với tháng 11/2019. Tổng cục Thống kê ước sản lượng thịt lợn cung ứng cho thị trường thiếu hụt khoảng hơn 200 nghìn tấn.

(Xem tiếp trang 40)

CỤC THỐNG KÊ TUYÊN QUANG

Địa chỉ: Đường 17/8 phường Minh Xuân - TP. Tuyên Quang - Tỉnh Tuyên Quang

Điện thoại: 0207.3 823 523 - 3 823 509 * Fax: 0207.3 823 700

Email: tuyenquang@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới

Sôi động

THỊ TRƯỜNG BÁN LẺ NĂM 2019

Bích Ngọc

Ngay từ đầu năm 2019, thị trường bán lẻ Việt Nam tiếp tục tăng trưởng và được chứng kiến sự vươn lên mạnh mẽ của các doanh nghiệp nội địa trong mở rộng mạng lưới phân phối và chinh phục lòng tin người tiêu dùng. Hiện các nhà bán lẻ tại các địa phương đã và đang chuẩn bị nguồn hàng, sẵn sàng cung ứng nhu cầu tiêu dùng của người dân cho mùa kinh doanh cao điểm cuối năm.

Thị trường bán lẻ duy trì đà tăng trưởng

Kết thúc năm 2018, thị trường bán lẻ Việt Nam để lại dấu ấn khá ấn tượng với tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng đạt con số kỷ lục 4.416,6 nghìn tỷ đồng, tăng 11,6% so với năm 2017 (số liệu sơ bộ của Tổng cục Thống kê). Đây là đòn bẩy tạo đà cho thị trường bán lẻ Việt Nam tiếp tục phát triển trong năm 2019. Tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng năm 2019 đánh dấu một mốc mới, đạt 4.940,4 nghìn tỷ đồng, tăng 11,8% so năm 2018, mức tăng cao nhất giai đoạn 2016-2019. Tính riêng ngành bán lẻ hàng hóa có doanh thu đạt 3.751,3 nghìn tỷ đồng, chiếm 75,9% tổng mức và tăng 12,7%. Trong đó, ngành hàng vật phẩm

văn hoá, giáo dục tăng 14,4%; lương thực, thực phẩm tăng 13,2%; đồ dùng, dụng cụ, trang thiết bị gia đình tăng 11,3%; may mặc tăng 10,9%; phương tiện đi lại tăng 7,8%... Sự tăng trưởng của thị trường bán lẻ Việt Nam từ đầu năm đến nay thể hiện cầu tiêu dùng tăng, thị trường tiêu thụ được mở rộng, nguồn cung hàng hóa dồi dào, chất lượng được bảo đảm, đáp ứng ngày càng tốt hơn nhu cầu và thị hiếu của người dân.

Các nhà bán lẻ cung ứng hàng đến người tiêu dùng qua nhiều kênh phân phối khác nhau như: Chợ, cửa hàng tạp hóa (kênh phân phối truyền thống); siêu thị, cửa hàng tiện lợi (kênh phân phối hiện đại) và các kênh thương mại điện tử. Theo thống kê của Vụ Thị trường trong nước (Bộ Công Thương), cả nước hiện có khoảng 8.660 chợ,

800 siêu thị, 168 trung tâm thương mại các loại và hơn 1 triệu cửa hàng quy mô hộ gia đình. Trong khi đó, hoạt động thương mại điện tử phát triển mạnh với nhiều kênh bán hàng online (Facebook, zalo, Tik Tok), các chợ thương mại điện tử (tiki, sendo, shopee, lazada...) hay các website. Tuy nhiên theo đánh giá, kênh bán lẻ hiện đại mới chỉ đáp ứng được 25% nhu cầu của người dân, 75% còn lại phụ thuộc vào kênh phân phối truyền thống. Dữ liệu Media Coding các doanh nghiệp bán lẻ và kết quả nghiên cứu truyền thông của Vietnam Report trong giai đoạn 8/2018-8/2019 cũng cho thấy, mặc dù các kênh thương mại điện tử đang phát triển nhanh chóng song kênh bán hàng truyền thống vẫn có sức thống trị thị trường. Bởi có tới 98% số doanh nghiệp bán lẻ

cho biết gần như toàn bộ doanh thu đến từ các cửa hàng, đại lý; ngược lại chỉ có khoảng 2% đến từ bán hàng qua kênh thương mại điện tử.

Điểm đáng lưu ý của thị trường bán lẻ trong thời gian qua là sự chuyển biến đáng kể của mô hình chuỗi cửa hàng tiện lợi, siêu thị mini. Xuất hiện tại thị trường Việt Nam cách đây khoảng chục năm, thế nhưng đến nay mô hình này mới thực sự tạo sự chú ý đối với người tiêu dùng và đang dần thay thế cho loại hình tạp hóa truyền thống với những chiến lược kinh doanh bài bản từ những thương hiệu quốc tế, cũng như sự gia nhập của các đơn vị nội địa. Số lượng các siêu thị mini và cửa hàng tiện lợi đang tăng lên không ngừng. Hiện cả nước có hơn 1.000 cửa hàng tiện lợi, siêu thị mini của các thương hiệu như Family Mart, B's Mart, Circle K, Ministop, Shop&Go, Vinmart+, 7Eleven, GS 25...

Trong đà tăng trưởng chung của toàn ngành, nhiều nhà bán lẻ trong và ngoài nước đạt doanh thu khá cao. Theo báo cáo tài chính hợp nhất 6 tháng đầu năm 2019 của tập đoàn Vingroup, tính đến ngày 30/6/2019, mảng bán lẻ của tập đoàn do Công ty VinCommerce quản lý đã đạt doanh thu 14.021 tỉ đồng, tăng 5.867 tỉ đồng, tương đương tăng 72% so với năm trước. Trong 8 tháng đầu năm 2019, Công ty cổ phần Đầu tư Thế giới di động (MWG) ghi nhận trên 68.800 tỷ đồng doanh thu hợp nhất (trong đó trên 6.100 tỷ đồng là doanh thu chuỗi Bách hóa Xanh), tăng 17% so với cùng kỳ năm 2018.

Lợi nhuận sau thuế đạt gần 2.700 tỷ đồng, tăng 37%. Công ty Lotte Shopping (Hàn Quốc) cũng cho biết trong nửa đầu năm 2019, doanh thu của hệ thống siêu thị Lotte Mart tại Việt Nam đạt khoảng 169 tỉ Won, tương đương hơn 3.220 tỉ đồng. Con số này tăng trưởng hơn 22% so với cùng kỳ năm ngoái. Lợi nhuận hoạt động của hệ thống Lotte Mart đạt 267 tỉ đồng, gấp đôi cùng kỳ năm ngoái.

Việt Nam được đánh giá là một trong những nền kinh tế có độ mở lớn nhất thế giới, kéo theo đó là làn sóng hàng hóa nước ngoài tràn vào thị trường bán lẻ trong nước ngày một nhiều hơn, song hàng hóa Việt Nam vẫn chiếm lĩnh phần lớn trong hệ thống bán lẻ. Theo báo cáo tổng kết 10 năm thực hiện cuộc vận động "Người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam" của Bộ Công Thương, tỷ lệ hàng Việt tại các hệ thống siêu thị trong nước duy trì ở mức cao, hầu hết trên 80%. Chẳng hạn, tỷ lệ hàng Việt ở Saigon Co.opmart đạt 90-93%, Satra là 90-95%, Vissan là 95%, Lotte đạt 82%, AEON đạt 80%...

Với quy mô dân số trên 96 triệu dân (kết quả sơ bộ Tổng điều tra dân số và nhà ở 2019 của Tổng cục Thống kê), mức chi tiêu hộ gia đình ngày một tăng cùng nhiều hiệp định thương mại tự do hoàn tất quá trình đàm phán và được ký kết như Hiệp định Đối tác Toàn diện và Tiến bộ xuyên Thái Bình Dương (CPTPP), Hiệp định Thương mại tự do với Liên minh châu Âu (EVFTA)... thị trường bán lẻ Việt Nam đang trở thành một trong 6 ngành nghề thu hút dòng vốn đầu tư lớn nhất hiện nay.

Coi Việt Nam là địa bàn đầu tư trọng điểm tại Đông Nam Á, tháng 2/2019, Tập đoàn AEON của Nhật cho biết đã lên kế hoạch mở rộng lên 30 trung tâm thương mại quy mô lớn, với tổng mức đầu tư khoảng 5 tỷ USD, dự kiến tạo ra 50.000 việc làm cho lao động Việt Nam. Ngoài ra, 2 tập đoàn của Thái Lan là Central Group và TCC hay Tập đoàn Lotte của Hàn Quốc cũng đang tìm kiếm cơ hội mở rộng đầu tư tại thị trường bán lẻ nước ta.

Nhà bán lẻ nội vươn lên mở rộng thị phần và những kết quả xứng đáng

Đúng như dự báo của các chuyên gia, lĩnh vực bán lẻ năm 2019 được chứng kiến nhiều thương vụ mua bán - sáp nhập (M&A) đình đám. Điều đáng nói là mặc dù những thương hiệu toàn cầu và nhà bán lẻ ngoại không ngừng mở rộng sức ảnh hưởng của mình lên thị trường bán lẻ Việt Nam nhưng các nhà bán lẻ trong nước đã vươn lên, nâng cao năng lực cạnh tranh, nỗ lực trong cuộc đua thị phần, phát triển mở rộng mạng lưới.

Một trong những nhà bán lẻ nội địa giành lợi thế trong các thương vụ M&A bán lẻ được nhắc tên nhiều nhất là Công ty VinCommerce, đơn vị thành viên của Tập đoàn Vingroup, quản lý hệ thống bán lẻ VinMart và VinMart+. Đầu tiên là vào tháng 4/2019, Công ty VinCommerce công bố sẽ nhận chuyển nhượng chuỗi 87 cửa hàng Shop&Go của Công ty Cửa hiệu và Sức Sống, trong đó có 70 cửa hàng tại TP.HCM và 17 cửa hàng tại Hà Nội. Bắt đầu

CỤC THỐNG KÊ SÓC TRĂNG

Địa chỉ: Số 26 Hùng Vương - Phường 6 - TP. Sóc Trăng - Tỉnh Sóc Trăng
Điện thoại: 0299.3 822 810 - 3 612 760 * Fax: 0299.3 612 762
Email: soctrang@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới
Xuân Canh Tý 2020

đi vào hoạt động kinh doanh từ năm 2006, Shop&Go được người tiêu dùng biết đến như một mô hình cửa hàng tiện lợi hoạt động 24/24h mỗi ngày, kinh doanh hàng hóa tiêu dùng, đồ ăn nhanh, thức uống pha chế, các dịch vụ tiện ích như máy rút tiền tự động ATM, bán thẻ nạp điện thoại, thẻ gọi điện thoại đường dài IDD card... Các cửa hàng Shop&Go sau sáp nhập sẽ được chuyển đổi, nâng cấp mọi mặt từ cơ sở vật chất, hàng hoá, chất lượng

nhân sự cũng như thống nhất cơ chế quản lý theo tiêu chuẩn của hệ thống siêu thị VinMart và VinMart+ hiện nay. Đến đầu tháng 9/2019, hệ thống VinMart và VinMart+ tiếp tục sáp nhập thêm 8 siêu thị Queensland Mart thuộc Công ty cổ phần thực phẩm Bông Sen). Thương vụ M&A với Queensland Mart đã giúp quy mô của hệ thống siêu thị VinMart ngày càng mở rộng và có thêm nhiều lợi thế cạnh tranh nhờ vị trí mặt bằng cao cấp, đất đỏ sẵn có

của Queensland Mart. Sau 2 thương vụ M&A thành công trên, VinCommerce đã khẳng định vị trí dẫn đầu tại thị trường bán lẻ Việt Nam về độ phủ điểm bán, khi có tới 122 siêu thị VinMart và gần 2.500 cửa hàng tiện lợi VinMart+ trên toàn quốc.

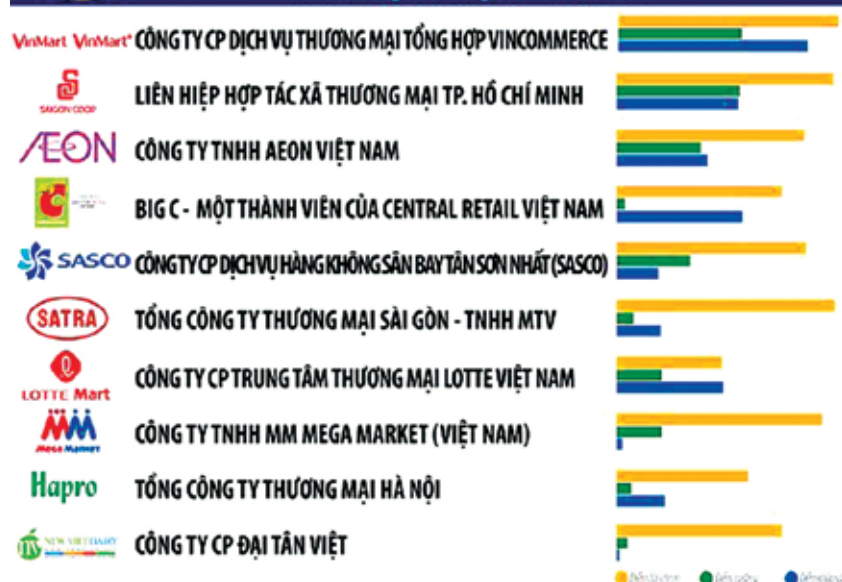
Không chỉ tăng lên về quy mô, VinMart và VinMart+ còn liên tục nâng cao chất lượng siêu thị, trải nghiệm người dùng, tiếp tục khẳng định vị thế đứng đầu của mình bằng chiến lược nhằm xây dựng mạng lưới chuỗi cung ứng VinCommerce theo tiêu chuẩn thế giới. Minh chứng là mới đây Công ty Cổ phần Vincom Retail công bố 3 Đại Trung tâm thương mại mới gồm Vincom Mega Mall Ocean Park, Vincom Mega Mall Smart City (tại Hà Nội) và Vincom Mega Mall Grand Park (tại Tp. Hồ Chí Minh) với "Thiết kế xanh", "Vận hành Thông minh" đạt tiêu chuẩn quốc tế. Dự kiến các trung tâm thương mại này chính thức ra mắt vào năm 2020.

Nhằm thực hiện chiến lược thành lập một tập đoàn hàng tiêu dùng - bán lẻ có sức mạnh vượt trội và quy mô hàng đầu Việt Nam tháng 12/2019, thị trường bán lẻ nước ta được chứng kiến cú bắt tay lịch sử giữa Tập đoàn Vingroup và Tập đoàn Masan. Thương vụ M&A này cho thấy sự quyết tâm thống lĩnh thị trường nội địa của các doanh nghiệp trong nước.

Cùng với VinCommerce, Liên hiệp Hợp tác xã Thương mại TP. Hồ Chí Minh (Saigon Co.op) cũng một nhà bán lẻ uy tín trên thị trường Việt Nam sở hữu hơn 700 siêu thị, trung tâm thương mại rộng khắp trên cả nước. Vị thế Saigon Co.op được củng cố thêm khi nhận chuyển nhượng hoạt động của thương hiệu bán lẻ Auchan Reatil Việt Nam (Pháp) vào cuối tháng 6/2019. Theo đó, Saigon Co.op nhận chuyển giao tất cả hoạt động Auchan tại Việt Nam,

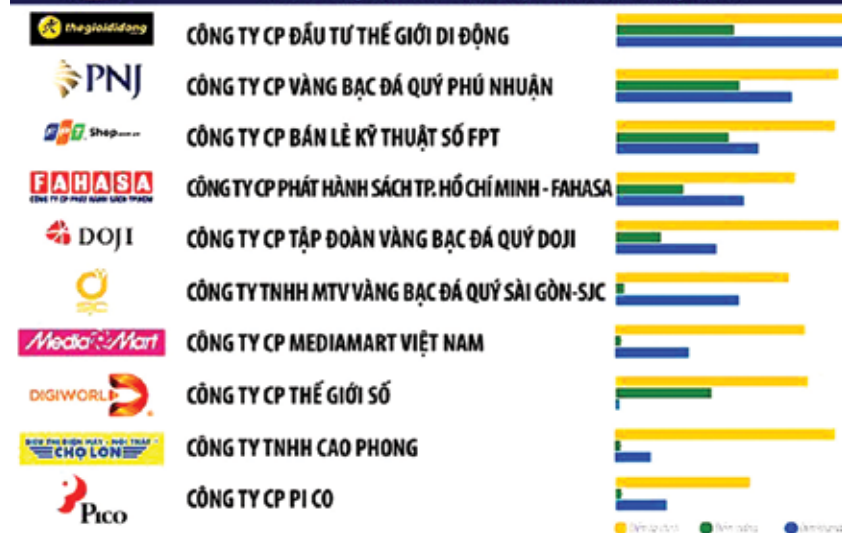
TOP 10 CÔNG TY BÁN LẺ UY TÍN NĂM 2019

Nhóm hàng tiêu dùng nhanh, siêu thị...

TOP 10 CÔNG TY BÁN LẺ UY TÍN NĂM 2019

Nhóm hàng lâu bền, điện máy, điện lạnh, vàng bạc...

Nguồn: Vietnam Report

gồm: 15 cửa hàng hoạt động bán lẻ và cả kênh thương mại điện tử. Sau thương vụ hoàn tất ký kết, Saigon Co.op tiếp tục duy trì thương hiệu Auchan cho đến hết tháng 2/2020, sau đó những cửa hàng Auchan tại TP. Hồ Chí Minh, Hà Nội và Tây Ninh sẽ được chọn lọc để chuyển đổi sang thương hiệu bán lẻ của Saigon Co.op như Co.opmart, Co.opXtra hoặc Finelife. Việc tiếp quản Auchan Việt Nam đã phần nào khẳng định sự phát triển mạnh mẽ của Saigon Co.op trong lĩnh vực thương mại hiện đại.

Ngoài 2 tên tuổi trên, thị trường bán lẻ Việt Nam còn ghi nhận sự lớn mạnh của nhiều nhà bán lẻ trong nước khác như hệ thống bán lẻ Bách hóa Xanh của Thế giới di động (gần 500 cửa hàng); Hệ thống bán lẻ thuộc Tổng công ty thương mại Sài Gòn - Trách nhiệm hữu hạn Một thành viên (Satra) với trên 200 cửa hàng thực phẩm tiện lợi Satra Foods, trung tâm thương mại Satra, siêu thị Tax, hệ thống Satra Bakery & Cafe...; hệ thống các cửa hàng ăn uống, dịch vụ, hệ thống bán lẻ của Tổng công ty Thương mại Hà Nội gồm hơn 100 địa điểm kinh doanh tại Hà Nội và một số tỉnh phía Bắc, trong đó có 34 siêu thị cửa hàng tiện ích thông qua các thương hiệu Hapromart, Haprofood; Seika-mart.

Không chỉ mở rộng mạng lưới phân phối, cùng với các doanh nghiệp nước ngoài, các nhà bán lẻ trong nước không ngừng nâng cao chất lượng phục vụ, đáp ứng tốt hơn nhu cầu và chinh phục lòng tin của người tiêu dùng. Bảng xếp hạng Top 10 Công ty uy tín ngành Bán lẻ năm 2019 vừa được Vietnam Report công bố tháng 10/2019, Công ty Vincommerce (với hệ thống VinMart và VinMart+) và Thế giới di động (gắn liền với thương hiệu Điện máy xanh)

là hai cái tên có điểm số uy tín hàng đầu và giữ vững được vị trí đầu bảng trong hai năm liên tiếp. Tiếp sau đó là một loạt các nhà bán lẻ nội địa khác như Liên hiệp HTX Thương mại TP. Hồ Chí Minh, Công ty cổ phần bán lẻ kỹ thuật số FPT... còn các doanh nghiệp bán lẻ nước ngoài xuất hiện khiêm tốn, chỉ có những cái tên AEON (Nhật Bản), Lotte (Hàn Quốc), BigC và Mega Market (Thái Lan) ở thứ hạng không cao. Đây là kết quả đền đáp xứng đáng cho sự nỗ lực của các doanh nghiệp bán lẻ Việt Nam trong thời gian qua.

Các địa phương chuẩn bị sẵn nguồn hàng phục vụ người tiêu dùng cuối năm

Thời điểm Tết Nguyên đán Canh Tý 2020 với nhu cầu người dân tăng mạnh khiến thị trường hàng hóa trở nên sôi động hơn với nhiều hoạt động kết nối, đảm bảo nguồn cung hàng hóa phục vụ tiêu dùng. Tại nhiều địa phương, hàng hóa phục vụ cho dịp cao điểm Tết Nguyên đán đã được các sở, ngành và các nhà bán lẻ chuẩn bị khá đầy đủ. Theo Sở Công Thương Hà Nội, ước tính tổng giá trị hàng hóa phục vụ Tết trên địa bàn thành phố đạt khoảng 31.200 tỷ đồng, tăng khoảng 10% so với kế hoạch dự trữ hàng hóa Tết năm 2019. Thành phố triển khai tổ chức bán hàng phục vụ Tết tại 25 trung tâm thương mại, 141 siêu thị, 454 chợ và hàng ngàn cửa hàng tiện lợi, chuỗi kinh doanh mặt hàng nông sản, thực phẩm; các hộ kinh doanh trên địa bàn thành phố. Đồng thời, sẽ tổ chức các chuyến bán hàng lưu động phục vụ Tết tại các huyện, các khu công nghiệp, khu chế xuất, các xã miền núi để phục vụ người dân trên địa bàn trong dịp Tết Nguyên đán, tập trung vào các sản phẩm hàng hóa là: Nông sản thực phẩm, quần áo, may mặc, thời trang,

hàng gia dụng, hoa cây cảnh, sản phẩm bánh, mứt, kẹo, hạt truyền thống. Nhiều nhà sản xuất đưa ra thị trường những dòng sản phẩm dành riêng cho Tết với bao bì bắt mắt, mang đậm màu sắc, không khí Xuân.

Còn tại Thành phố Hồ Chí Minh, tổng giá trị hàng hóa các doanh nghiệp chuẩn bị là 10,2 nghìn tỷ đồng, hàng bình ổn thị trường là gần 4,1 nghìn tỷ đồng. Lượng hàng chuẩn bị tăng từ 14,6 - 17,3% so kế hoạch được giao và tăng từ 21 - 28% so kết quả thực hiện Tết Kỷ Hợi 2019. Nhiều nhóm hàng được chuẩn bị lượng lớn, chi phối từ 20 - 53,2% nhu cầu thị trường như: Thịt gia cầm; Trứng gia cầm; Thực phẩm chế biến; Thịt gia súc; Dầu ăn; Gạo...

Cùng với 2 thành phố lớn, hầu hết các tỉnh, thành trên các nước cũng đã chuẩn bị sẵn sàng lượng hàng hóa, đáp ứng người tiêu dùng những tháng cuối năm. Ngoài ra, các địa phương cũng lên phương án theo dõi sát diễn biến cung cầu, giá cả thị trường hàng hóa phục vụ Tết (nhất là các mặt hàng thiết yếu), để chủ động xây dựng các phương án hoặc kịp thời đề xuất các giải pháp có biện pháp vận chuyển, tổ chức điều chuyển hàng hóa tại những khu vực thị trường xảy ra biến động nhằm ổn định thị trường, giá cả.

Thêm vào đó, để tăng doanh số, lợi nhuận nhằm hoàn thành kế hoạch chỉ tiêu năm đã đề ra, nhiều doanh nghiệp sản xuất cũng như bán lẻ đều đang rầm rộ tung ra các chương trình khuyến mãi "khủng" để thu hút khách hàng như: Giảm giá sốc khung giờ vàng; Ngày hội tri ân khách hàng; Mua 1 tặng 1, ngày hội Black Friday... Cuộc chạy đua chương trình khuyến mại của các doanh nghiệp khiến cho mùa kinh doanh cao điểm cuối năm của thị trường bán lẻ nước ta đang ngày một "nóng" hơn./.

Cả nước chung tay vì người nghèo

TS. Đặng Quang Trung

Đại học Lao động và Xã hội

Thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững giai đoạn 2016-2020, trong những năm qua, công tác giảm nghèo, đảm bảo an sinh xã hội đã được triển khai mạnh mẽ trên khắp cả nước, qua đó góp phần quan trọng nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân. Các chương trình, dự án hỗ trợ người nghèo, các chính sách an sinh xã hội được quan tâm thực hiện đầy đủ, kịp thời, đúng đối tượng. Đến nay, công tác giảm nghèo của Việt Nam đã đạt nhiều kết quả tích cực, được cộng đồng quốc tế đánh giá cao. Nhiều hộ nghèo nhận hỗ trợ đã thoát nghèo và tự nguyện viết đơn xin ra khỏi hộ nghèo.

Chung tay giúp đỡ người nghèo

Xóa đói giảm nghèo là một trong những chủ trương lớn luôn nhận được sự quan tâm của Đảng, Nhà nước, sự giám sát chặt chẽ của Quốc hội và chỉ đạo, điều hành quyết liệt của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ cùng sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị và được người dân ủng hộ, hưởng ứng mạnh mẽ. Theo Quyết định số 1722/QĐ-TTg ngày 2/9/2016 Phê duyệt “Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững giai đoạn 2016-2020” của Thủ tướng Chính phủ, đến năm 2020 giảm tỷ lệ hộ nghèo cả nước bình quân 1% đến 1,5%/năm; các huyện nghèo, xã nghèo giảm 4%/năm; hộ nghèo dân tộc thiểu số giảm 3% đến 4%/năm. Phấn đấu 50% số huyện nghèo thoát khỏi tình trạng đặc biệt khó khăn theo Nghị quyết số 30a/2008/NQ-CP; 30% số xã đặc biệt khó khăn vùng bãi ngang ven biển và hải đảo và 20% đến 30% số xã, thôn, bản đặc biệt khó khăn vùng dân tộc và miền núi thoát khỏi tình trạng đặc biệt khó khăn.

Để thực hiện các mục tiêu của Quyết định này, Quốc hội đã phê duyệt đầu tư Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững giai đoạn 2016-2020 với tổng kinh phí hơn 48 nghìn tỷ đồng, nguồn lực được tập trung đầu tư chủ yếu cho các địa bàn nghèo thông qua 5 dự án là: Chương trình 30a; Chương trình 135; Dự án hỗ trợ phát triển sản xuất, đa dạng hóa sinh kế, nhân rộng mô hình giảm nghèo; Dự án truyền thông, thông tin; Dự án nâng cao năng lực và giám sát, đánh giá nhằm giảm bớt khoảng cách chênh lệch giàu nghèo giữa các vùng miền. Bên cạnh đó, hàng loạt các chính sách giảm nghèo thường xuyên như: Hỗ trợ y tế, giáo dục, nhà ở, đất ở, đất sản xuất, nước sạch, vệ sinh, thông tin, hỗ trợ tín dụng, pháp lý... cũng được Chính phủ, các bộ, ngành quan tâm hoàn thiện. Các chính sách trợ giúp xã hội thường xuyên và đột xuất cũng đã được ban hành.

Điểm sáng trong các chính sách giảm nghèo phải kể đến chính sách tín dụng ưu đãi cho hộ nghèo

thông qua Ngân hàng chính sách xã hội (NHCSXH). Trong hơn 15 năm qua, từ 3 chương trình tín dụng nhận bàn giao ban đầu là: Chương trình hộ nghèo, học sinh sinh viên và giải quyết việc làm, đến nay, NHCSXH đã có hơn 20 chương trình và một số chương trình, dự án do các địa phương, tổ chức, cá nhân trong và ngoài nước ủy thác cho NHCSXH thực hiện. Tín dụng chính sách xã hội được thiết kế với một chuỗi các sản phẩm tín dụng để phục vụ người nghèo và các đối tượng chính sách khác theo tiến trình phát triển của họ, theo nguyên tắc ưu tiên hộ nghèo rồi đến hộ cận nghèo, hộ mới thoát nghèo. Hệ thống chính sách đồng bộ, bao phủ các nhóm đối tượng thụ hưởng, hỗ trợ đa chiều cho người dân, giúp người dân không chỉ giảm nghèo mà còn thoát nghèo bền vững.

Hiện, vốn tín dụng chính sách ưu đãi cho hộ nghèo đã đầu tư đến 100% xã, phường, thị trấn trên toàn quốc, trong đó tập trung ưu tiên cho vay khu vực dân tộc thiểu số và miền núi, vùng khó khăn,

vùng sâu, vùng xa, biên giới. Tính từ năm 2016 đến tháng 8/2019, đã có gần 8 triệu lượt hộ nghèo và các đối tượng chính sách khác được vay vốn từ NHCSXH, với doanh số cho vay đạt gần 221,7 tỷ đồng; Thông qua nguồn vốn vay từ NHCSXH đã giúp trên 1 triệu hộ vượt qua ngưỡng nghèo; thu hút, tạo việc làm cho trên 775 nghìn lao động (trong đó có trên 17 nghìn lao động đi làm việc có thời hạn ở nước ngoài); gần 200 nghìn học sinh, sinh viên có hoàn cảnh khó khăn được vay vốn học tập; xây dựng gần 4,9 triệu công trình nước sạch, vệ sinh môi trường nông thôn; trên 108 nghìn căn nhà cho hộ nghèo. Từ kết quả đạt được, chính sách tín dụng ưu đãi cho hộ nghèo của NHCSXH đã trở thành chính sách “trụ cột” trong hệ thống chính sách giảm nghèo của Việt Nam.

Với mong muốn dành những điều kiện tốt nhất giúp người nghèo vươn lên, những năm qua, Ủy ban T.Ư MTTQ Việt Nam cùng MTTQ các cấp đã mở ra

nhiều hướng khác nhau nhằm tìm kiếm, phát huy sự hỗ trợ từ cộng đồng, qua đó từng bước xây dựng nguồn lực đồng hành với người nghèo, giúp người nghèo vượt qua khó khăn. Một trong những hoạt động trọng tâm đồng hành, giúp đỡ hiệu quả người nghèo của Ủy ban T.Ư MTTQ Việt Nam là phong trào thi đua “Cả nước chung tay vì người nghèo - Không ai bị bỏ lại phía sau” do Thủ tướng Chính phủ phát động và cao điểm là Chương trình “Ngày vì người nghèo” được tổ chức hàng năm đã khơi dậy, lan tỏa tinh thần tương thân, tương ái, đạo nghĩa của dân tộc “Lá lành đùm lá rách” trong nhân dân với điểm nhấn là chương trình nhắn tin ủng hộ Quỹ Vì người nghèo qua Cổng thông tin nhân đạo Quốc gia 1400.

Kết quả sau 3 năm (2017-2019), số tiền ủng hộ người nghèo qua Quỹ “Vì người nghèo” và chương trình an sinh xã hội có tổng số tiền là 9.656 tỷ đồng. Trong đó, ủng hộ qua Quỹ “Vì người nghèo” Trung ương gần 92 tỷ đồng (bao gồm

cả ủng hộ người nghèo bằng nhắn tin qua cổng thông tin điện tử nhân đạo Quốc gia 1400 trên 14 tỷ đồng). Trong đó, từ năm 2017 đến hết tháng 8/2019, Ngành ngân hàng đã hỗ trợ hơn 3.900 tỷ đồng, số tiền hỗ trợ tập trung vào 3 lĩnh vực chính, gồm: Giáo dục; hỗ trợ hộ nghèo và y tế. Trong đó đã xây dựng gần 6.000 ngôi nhà cho người nghèo, tập trung vào các địa phương còn gặp nhiều khó khăn thuộc khu vực Tây Bắc, Tây Nguyên, Tây Nam Bộ, với nhiều huyện thuộc Chương trình 30a của Chính phủ về hỗ trợ giảm nghèo nhanh và bền vững.

Chung tay với Đảng, Nhà nước trong xóa đói giảm nghèo, thông qua sự vận động của MTTQ Việt Nam và các tổ chức, đoàn thể xã hội, nhiều chương trình trợ giúp từ các doanh nghiệp, cá nhân, các nhà hảo tâm đối với người nghèo, người có hoàn cảnh khó khăn được thực hiện, tạo sự lan tỏa mạnh mẽ trong xã hội. Nhiều doanh nghiệp Nhà nước, doanh nghiệp tư nhân và các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài, các ngân hàng, tổ chức tín dụng đã âm thầm hỗ trợ cho người nghèo, giúp người nghèo từng bước ổn định cuộc sống, vươn lên thoát nghèo.

Nhận được sự quan tâm vào cuộc của cả hệ thống chính trị, sự đồng lòng ủng hộ, hỗ trợ mạnh mẽ của cộng đồng, công tác xóa đói, giảm nghèo cả nước đã đạt và vượt mục tiêu giảm nghèo mà Quốc hội, Chính phủ giao hàng năm, bình quân mỗi năm tỷ lệ hộ nghèo giảm 1,55% (bình quân giảm 300 ngàn hộ/năm), tỷ lệ hộ nghèo trên địa bàn các huyện nghèo giảm 5,5%/năm; Năm 2019, tỷ lệ hộ nghèo theo tiêu chuẩn đa chiều giảm còn dưới 4% (năm 2018 là 5,35%). Trong 3 năm trở lại đây, đã có 8 huyện thoát khỏi huyện nghèo, 200 xã thoát khỏi khó khăn, nhiều xã trở thành xã nông thôn mới hay thôn,

Bình Phước với mô hình “Tiết kiệm vì phụ nữ nghèo”

Những năm qua, Hội Phụ nữ tỉnh Bình Phước đã phát huy tinh thần tương thân, tương ái, giúp nhau xóa đói giảm nghèo, thúc đẩy phát triển kinh tế bằng nhiều mô hình hiệu quả. Trong đó, mô hình “Tiết kiệm vì phụ nữ nghèo” đã và đang được các cơ sở hội triển khai dưới nhiều hình thức phù hợp với từng nhóm đối tượng phụ nữ, từng địa bàn, đơn vị như “Nuôi heo đất”, “Hũ gạo tình thương”, tiết kiệm 5.000 đồng vì phụ nữ nghèo, tiết kiệm 1 ngày lương, tổ tín dụng tiết kiệm, tổ xoay vòng vốn, tổ tương trợ vốn, hỗ trợ bằng hiện vật, tiết kiệm qua các nguồn vốn vay. Từ nguồn vốn tín dụng tiết kiệm, Hội phát và cho vay trên 418 tỷ đồng, nâng tổng dư nợ các nguồn vốn do Hội quản lý trên 862 tỷ đồng, giúp gần 50 ngàn lượt hộ vay và có 7.669/9.481 hộ hội viên, phụ nữ nghèo được Hội giúp đỡ, trong đó 3.734 hộ phụ nữ làm chủ hộ.

Tính chung gần 5 năm qua, hội viên phụ nữ toàn tỉnh đã góp gần 147 tỷ đồng; hơn 100 ngàn lượt phụ nữ tham gia giúp hơn 20 ngàn lượt chị em nghèo. Ngoài ra, hằng năm các cấp hội còn phối hợp đào tạo nghề, giới thiệu việc làm, nhất là các mô hình tạo việc làm phù hợp tại địa phương cho phụ nữ, ưu tiên những đối tượng vay vốn từ các nguồn do Hội quản lý, phụ nữ khu vực chuyển đổi đất nông nghiệp, bị ảnh hưởng của biến đổi khí hậu, phụ nữ có nguy cơ mất việc làm ở khu công nghiệp.../.

Lan tỏa phong trào

người dân tự nguyện viết đơn xin ra khỏi diện hộ nghèo

Những năm qua, các chính sách xóa đói, giảm nghèo của Đảng và Nhà nước đang dần phát huy hiệu quả. Bên cạnh đó là sự giúp sức của cộng đồng, giúp “cần câu” của các hội, đoàn thể đã tạo nên làn gió mới làm thay đổi nếp nghĩ, cách làm trong phát triển kinh tế của người dân ở các vùng khó khăn. Việc tự nguyện viết đơn xin ra khỏi diện hộ nghèo cho thấy người dân với lòng tự trọng của mình, họ không còn cam chịu đói nghèo, không trông chờ, ỷ lại vào các chính sách hỗ trợ của Nhà nước. Nhiều hộ dân đã có ý thức vươn lên thoát nghèo, phát triển kinh tế gia đình bằng việc trồng trọt nuôi con gì, trồng cây gì... Việc viết đơn xin ra khỏi diện hộ nghèo còn cho thấy, không chỉ người có điều kiện chia sẻ với người nghèo, mà người nghèo cũng có ý thức chia sẻ với nhau, để dành nguồn lực cho người khác khó khăn hơn. Với tinh thần tương thân, tương ái, phong trào người dân tự nguyện viết đơn xin ra khỏi diện hộ nghèo đang ngày càng lan tỏa rộng khắp cả nước và trở thành một điểm sáng trong thực hiện chính sách giảm nghèo của Việt Nam thời gian qua./.

bản nông thôn mới. Cơ sở hạ tầng trên địa bàn các huyện nghèo, xã nghèo được cải thiện rõ rệt, đời sống người nghèo được cải thiện, khả năng tiếp cận các dịch vụ xã hội cơ bản được nâng lên. Nhiều mô hình, sáng kiến giảm nghèo được hình thành và nhân rộng, nhiều gương điển hình vươn lên thoát nghèo trở thành điểm sáng trong cả nước. Đặc biệt, việc tự nguyện viết đơn xin ra khỏi hộ nghèo ở vùng có đông đồng bào dân tộc thiểu số như: Ba Chẽ, Bình Liêu (Quảng Ninh), Con Cuông, Tân Kỳ (Nghệ An) thời gian qua đã tạo thành phong trào, lan tỏa rộng khắp cả nước. Nhiều chương trình giảm nghèo hướng đến việc hỗ trợ “cần câu thay vì con cá” đã được thực hiện đem lại hiệu quả thiết thực trong xóa đói giảm nghèo bền vững.

Mặc dù công tác giảm nghèo đã đạt những kết quả quan trọng, góp phần đẩy mạnh phát triển kinh tế, đảm bảo an sinh xã hội song vẫn còn nhiều khó khăn, bất cập cần tháo gỡ như: Kết quả giảm nghèo chưa bền vững; số hộ nghèo cũ giảm nhưng lại phát sinh hộ nghèo mới do thiên tai, tai nạn; số hộ cận nghèo có xu hướng

tăng và còn tình trạng tái nghèo. Chênh lệch về tiếp cận các dịch vụ cơ bản, tiếp cận thị trường, việc làm giữa các vùng, nhóm dân cư chưa được thu hẹp. Công tác giảm nghèo càng về giai đoạn cuối “lõi nghèo” càng tập trung vào vùng dân tộc thiểu số, vào các đối tượng khó có khả năng thoát nghèo. Một bộ phận người dân còn trông chờ vào sự hỗ trợ của Nhà nước, chưa có ý thức vươn lên thoát nghèo.

Ngoài ra, nguồn lực cho các chương trình tín dụng chính sách xã hội còn hạn chế so với nhu cầu thực tế của người nghèo và các đối tượng chính sách. Chất lượng tín dụng chính sách chưa đồng đều. Đối tượng thụ hưởng tại một số chương trình tín dụng mới chỉ giới hạn trong phạm vi nhất định, các hộ gia đình có mức sống trung bình chưa được tiếp cận.

Giải pháp giảm nghèo bền vững thời gian tới

Để thực hiện tốt Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững giai đoạn 2016-2020, năm 2020 - năm cuối thực hiện Chương trình và là tiền đề để xây dựng chương trình hoạt động trong giai đoạn tiếp theo, công tác

giảm nghèo cần tập trung vào các giải pháp như:

Một là, tiếp tục tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền, sự phối hợp của MTTQ và các đoàn thể trong thực hiện công tác giảm nghèo gắn với xây dựng nông thôn mới, xác định đây là nhiệm vụ chính trị trọng tâm, là việc làm thường xuyên của cả hệ thống chính trị và chính bản thân người nghèo.

Hai là, Chính phủ, các địa phương tiếp tục ban hành và thực hiện đồng bộ các chính sách giảm nghèo căn cơ hơn nữa và huy động, sử dụng hiệu quả các nguồn lực của Nhà nước, xã hội.

Ba là, tăng nguồn lực đầu tư và cân đối nguồn lực trung hạn của Nhà nước cho các chính sách, chương trình giảm nghèo; ưu tiên nguồn lực đầu tư cơ sở hạ tầng và phát triển cho vùng đồng bào dân tộc thiểu số, huyện nghèo, xã nghèo, xã biên giới, xã an toàn khu, xã, thôn, bản đặc biệt khó khăn, vùng bãi ngang ven biển, hải đảo.

Bốn là, thực hiện tốt công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức của người dân, phát huy tinh thần tương thân, tương ái trong cộng đồng và sự nỗ lực vươn lên của chính các hộ nghèo để thoát nghèo.

Năm là, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát trong thực hiện công tác giảm nghèo để kịp thời tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc. Tiếp tục đẩy mạnh hoạt động hỗ trợ hộ nghèo, hộ cận nghèo, mới thoát nghèo, ưu tiên người nghèo vùng đồng bào dân tộc thiểu số thông qua hệ thống chính sách giảm nghèo.

Sáu là, thực hiện đa dạng nguồn vốn huy động, phát huy các sáng kiến giảm nghèo dựa vào cộng đồng, nhân rộng các mô hình hợp tác, liên kết giữa hộ nghèo với doanh nghiệp trong sản xuất, bao tiêu sản phẩm, thu hút lao động nghèo làm việc trong các doanh nghiệp./.

Hướng nghiệp VẪN LÀ MỘT CÂU CHUYỆN DÀI

Ngọc Linh

Công tác hướng nghiệp tại một số quốc gia phát triển...

Hướng nghiệp là các hoạt động nhằm hỗ trợ các học sinh chọn lựa và phát triển chuyên môn nghề nghiệp phù hợp nhất với khả năng của cá nhân, phát huy tối đa năng lực bản thân, đồng thời tạo ra một lực lượng lao động có định hướng rõ ràng, giúp tăng năng suất lao động và góp phần cho sự phát triển kinh tế - xã hội.

Đâu là thời điểm phù hợp để hướng nghiệp? Tại các quốc gia phát triển, định hướng nghề nghiệp được bắt đầu rất sớm, ngay sau cấp học trung học cơ sở, có sự tham gia của các giáo viên và đội ngũ chuyên gia được đào tạo bài bản về tư vấn hướng nghiệp cho học sinh. Chính phủ đóng vai trò đưa ra những chính sách khuyến khích và tạo điều kiện cho công tác phân luồng, còn các cơ sở đào tạo nghề, doanh nghiệp tham gia sâu vào hoạt động giáo dục hướng nghiệp trong nhà trường.

Ví dụ như tại Nhật Bản có hệ thống giáo dục gồm 9 năm giáo dục bắt buộc (6 năm tiểu học và 3 năm trung học cơ sở), 3 năm trung học phổ thông không bắt buộc và 4 năm đại học. Chính phủ nước này có chính sách phát triển trường trung học kỹ thuật bậc cao và thành lập loại hình trường cao đẳng công nghệ đào tạo 5 năm với mục đích hướng nghiệp sớm và phân luồng giáo dục cho đối tượng là học sinh tốt nghiệp trung học cơ sở. Sau cấp học trung học cơ sở, có khoảng 70% học sinh ở Nhật Bản học tiếp lên trung học

phổ thông để vào đại học, cao đẳng; khoảng 30% học sinh còn lại đi theo hướng đào tạo nghề. Trong một số chương trình, học sinh có thể tham gia vào các khóa đào tạo nghề thông qua liên kết giữa nhà trường và các nhà tuyển dụng địa phương.

Trong khi đó, hệ thống giáo dục của Trung Quốc bao gồm 3 cấp bậc: (1) Bậc tiểu học, kéo dài 6 năm và là chế độ giáo dục bắt buộc được nhà nước bảo trợ; (2) Bậc trung học gồm trung học phổ thông (kéo dài 6 năm gồm 2 giai đoạn sơ trung - trung học cơ sở và cao trung - trung học phổ thông) và trung học dạy nghề (kéo dài 3 năm do cơ sở trung cấp chuyên nghiệp, công nhân kỹ thuật và dạy nghề đảm nhiệm); (3) Bậc cao (Cao đẳng, đại học và sau đại học), thường là 4 năm. Để theo kịp sự phát triển của nền kinh tế quốc gia, chất lượng và phương pháp giáo dục Trung Quốc đã có sự thay đổi tích cực và hình thành thể chế phân luồng giáo dục theo 3 tầng bậc là: Sau tốt nghiệp tiểu học; Sau tốt nghiệp sơ trung và Sau tốt nghiệp cao trung, trong đó phân luồng sau sơ trung là chủ yếu. Trung Quốc đặt mục tiêu phân luồng sau giáo dục của hai luồng giáo dục phổ thông và giáo dục nghề nghiệp đạt tỷ lệ 1:1 và phát triển theo hướng quy mô giáo dục nghề nghiệp trung cấp lớn hơn giáo dục phổ thông; đồng thời giáo

dục nghề nghiệp và giáo dục phổ thông liên thông với nhau và phát triển hài hòa.

Ở Singapore, hệ thống giáo dục được phát triển trên nền tảng mỗi sinh viên đều có những năng khiếu đặc biệt và sở thích riêng biệt, được áp dụng một cách linh hoạt để giúp học sinh thể hiện khả năng của bản thân một cách toàn diện nhất. Công tác giáo dục hướng nghiệp trong trường phổ thông ở Singapore được lồng ghép và tích hợp trong các hoạt động giáo dục phù hợp với lứa tuổi từ bậc trung học đến cả bậc học sau phổ thông. Giáo dục hướng nghiệp gồm 3 giai đoạn: Nhận thức nghề nghiệp; khám phá nghề nghiệp; kế hoạch

thực thi nghề nghiệp. Quá trình này giúp cho mỗi học sinh nhận ra tố chất riêng của chính mình, khám phá thể mạnh bản thân và nhận thức những giá trị lợi ích nghề nghiệp cần theo đuổi, từ đó giúp học sinh chủ động có những kế hoạch khả thi để phát triển nghề nghiệp, linh hoạt và dễ thích nghi với môi trường công việc.

Còn ở Đức, công tác giáo dục có những khác biệt giữa các bang, mỗi bang có bộ luật và hệ thống giáo dục riêng. Có sự phân biệt giữa nghĩa vụ học phổ thông (toàn thời gian) và nghĩa vụ học nghề. Nghĩa vụ học phổ thông kéo dài đến khi kết thúc năm thứ 9 đến trường (ở một số bang là năm thứ 10) trong khi nghĩa vụ học nghề là 3 năm, bắt đầu sau khi kết thúc nghĩa vụ học phổ thông nếu không học tiếp trung học phổ thông tại một trường giáo dục phổ thông. Việc phân luồng được thực hiện rất sớm theo năng lực học sinh ngay sau trung học cơ sở. Chính phủ Đức có khá nhiều chính sách khuyến khích và tạo điều kiện cho sự phân luồng này. Cụ thể, luật pháp vừa bắt buộc, vừa tạo điều kiện cho khu vực tư nhân, khu vực phi chính phủ, các công ty/doanh nghiệp được (phải) tham gia vào hệ thống giáo dục nghề nghiệp và hệ thống tạo việc làm cho học sinh học nghề. Chính phủ nước này không quản lý trực tiếp công tác dạy nghề, nhưng quản lý chất lượng đào tạo nhằm thống nhất chuẩn chất lượng và buộc các cơ sở đào tạo, doanh nghiệp tham gia đào tạo nghề phải thực hiện theo chuẩn. Các cơ sở đào tạo nghề, doanh nghiệp có thể đưa các đặc điểm truyền thống,

văn hóa, kinh tế - xã hội của địa phương, nhu cầu và điều kiện của doanh nghiệp vào chương trình đào tạo. Do đó chương trình đào tạo thể hiện tính đa dạng và gắn kết chặt chẽ với thực tiễn địa phương, ngành nghề.

Tại Mỹ, việc tích hợp giáo dục văn hóa và giáo dục nghề ở bậc học trung học phổ thông đang là xu hướng chính hiện nay, nhằm giúp học sinh xác định đúng nghề nghiệp cho mình. Mỗi học sinh sẽ có đội ngũ giáo viên cố vấn (3-5 người) đồng hành ngay từ đầu năm lớp 11 đến cuối năm lớp 12. Mặc dù giáo viên cố vấn không giảng dạy bất cứ môn học nào khác, song ở hầu hết các trường, trung bình một tuần học sinh sẽ có một tiết học với giáo viên cố vấn. Ngoài ra, trên cơ sở khả năng của học sinh, các giáo viên cố vấn giúp học sinh tham gia các sự kiện của một số trường đại học, công ty... để học sinh có thể xác định được hướng đi và có sự chuẩn bị cho nghề nghiệp tương lai.

... và những vấn đề ở Việt Nam

Theo số liệu của Tổng cục Thống kê, tình hình lao động, việc làm cả nước năm 2019 có nhiều chuyển biến tích cực, số người có việc làm tăng, tỷ lệ thất nghiệp và thiếu việc làm giảm dần. Tỷ lệ thất nghiệp chung cả nước năm 2019 là 1,98%. Mặc dù vậy, câu chuyện thất nghiệp vẫn là chủ đề "hot" được nhiều bạn trẻ và các bậc phụ huynh quan tâm. Giới phân tích cho rằng một trong những nguyên nhân chủ yếu của tình trạng thất nghiệp là sự "lệch pha" giữa nhu cầu của thị trường và mong muốn của người học, cũng như thực tế đào tạo

ở các trường, mà nguyên nhân sâu xa bắt nguồn từ công tác hướng nghiệp ở nước ta trong những năm qua còn không ít những bất cập, xuất phát từ cả yếu tố chủ quan lẫn khách quan, cả từ phía gia đình và xã hội.

Trước hết là các vấn đề xuất phát từ phía gia đình và chính thể hệ trẻ hiện nay. Trong các gia đình Việt Nam, các bậc phụ huynh thường có 2 khuynh hướng về định hướng nghề nghiệp. Thứ nhất, phụ huynh không coi trọng công tác hướng nghiệp, để con tự tìm hiểu thông tin về nghề nghiệp dẫn tới nhiều bạn trẻ vẫn còn mơ hồ về nghề nghiệp tương lai, chọn nghề dựa vào "cảm giác".

Thứ hai, một số phụ huynh định hướng "dọn đường" sẵn cho con, với mong muốn con mình có một tương lai tươi sáng và thành công trong sự nghiệp theo những quan điểm cá nhân, ví dụ như phải "vào đại học bằng mọi giá" thì mới có tương lai tốt hay đó là xu thế của xã hội... trong khi học lực của nhiều học sinh không cao. Theo kết quả cuộc khảo sát "Thực trạng đầu tư giáo dục cho con cái trong các hộ gia đình ở Việt Nam" do Trung tâm Thông tin và Dự báo KT-XH quốc gia (NCIF) đã thực hiện năm 2015 cho thấy, có 77,6% bố mẹ cho rằng việc học đại học/cao đẳng của con cái là bắt buộc. Điều này đã tạo áp lực lớn đối với không ít bạn trẻ vốn thụ động và không quyết đoán trong việc xây dựng kế hoạch cho tương lai, đồng thời gây lãng phí nguồn lực cho cả xã hội và gia đình. Trong số ít gia đình, phụ huynh đã có sự đồng hành, chia sẻ cùng các con trong lựa chọn nghề nghiệp

CỤC THỐNG KÊ KHÁNH HÒA

Địa chỉ: Số 97 Bạch Đằng - P. Tân Lập - TP. Nha Trang - Tỉnh Khánh Hòa

Điện thoại: 0258.3 527 414 - 3 527 408 * Fax: 258.3 527 409

Email: khanhhoa@gso.gov.vn

Xuân Canh Tý 2020

Chúc Mừng Năm Mới

cho tương lai, thế nhưng họ cũng đang phải lúng túng “tự bơi” để hướng nghiệp cho con cái do bản thân thiếu nhiều thông tin và kiến thức hướng nghiệp.

Đối với các bạn trẻ, chủ thể chính trong công tác hướng nghiệp, lại phải dành quá nhiều thời gian cho việc học tập ở trường và ít có cơ hội tham gia trải nghiệm những hoạt động ngoại khóa, hướng nghiệp - một điều rất cần thiết để tìm hiểu, khai phá về bản thân cũng như thị trường lao động. Mặc dù trong cuộc sống ngày nay ngày càng hiện đại hơn với quan điểm sống khá mở, song nhiều em học sinh vẫn được bố mẹ, người thân xây đắp một suy nghĩ rằng chỉ học mới có thể giúp mình phát triển, thoát khỏi sự nghèo khó. Vì thế, đại học luôn là mục tiêu cao nhất được mọi người theo đuổi và học nghề chỉ được coi là “Chiếu dưới”. Giới trẻ xem việc bước chân vào trường nghề là lựa chọn cuối cùng khi giấc mơ gõ cửa các trường đại học không đạt được. Đây cũng là lý do ở cấp học phổ thông hiện nay, không ít học sinh học nghề chỉ nhằm mục đích lấy điểm cộng cho xét tốt nghiệp THPT và tuyển sinh vào trung học phổ thông (THPT) mà chưa chú tâm học nghề.

Nhìn từ góc độ quản lý nhà nước, để cụ thể hóa chủ trương phân luồng cho đào tạo nghề nghiệp, thúc đẩy tinh thần khởi nghiệp và trang bị các kiến thức, kỹ năng khởi nghiệp cho học sinh, sinh viên, năm 2018, Đề án “Giáo dục hướng nghiệp và định hướng phân luồng học sinh trong giáo dục phổ thông giai đoạn 2018-2025” được phê duyệt. Đây là bước đi mạnh mẽ của Chính phủ

trong quyết tâm nâng cao chất lượng công tác giáo dục hướng nghiệp nước ta nhằm tạo bước đột phá về chất lượng giáo dục hướng nghiệp trong giáo dục phổ thông, góp phần chuyển biến mạnh mẽ công tác phân luồng học sinh sau trung học cơ sở và trung học phổ thông. Triển khai thực hiện Đề án, công tác định hướng nghề nghiệp và phân luồng học sinh sau trung học cơ sở được xác định là một nhiệm vụ chủ yếu trong nhiệm vụ và giải pháp năm học 2019-2020 của ngành Giáo dục và Đào tạo nước ta. Đến nay, nhiều địa phương đã chủ động, sáng tạo trong việc tích hợp các chủ đề giáo dục hướng nghiệp trong chương trình giáo dục phổ thông gắn với dạy học các môn và tăng cường hoạt động trải nghiệm thực tế cho học sinh tại các cơ sở sản xuất, kinh doanh, nông trại, làng nghề truyền thống nhằm định hướng phân luồng học sinh. Ví dụ như, một số trường trung học cơ sở tại Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, Bắc Ninh, Cần Thơ và Hưng Yên... đã triển khai các chương trình trải nghiệm cho học sinh tại khu công nghiệp, cơ sở sản xuất, làng nghề truyền thống trên địa bàn. Một số mô hình thí điểm nhà trường gắn với sản xuất, kinh doanh tại địa phương cũng được thực hiện như: Mô hình trường học - nông trường chè, nông trường mía, nông trường cam tại Tuyên Quang, Hòa Bình; Mô hình trường học - vườn đào, trường học - du lịch ở Lào Cai, Hà Giang... Các chương trình trải nghiệm lồng ghép trong chương trình giáo dục tại nhà trường đã tạo được sức lan tỏa mạnh mẽ trong cộng đồng

người dân địa phương; giúp công tác phân luồng học sinh sau trung học cơ sở tại một số địa phương đã đạt được một số kết quả nhất định, từng bước góp phần điều chỉnh cơ cấu đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội.

Tuy nhiên, những kết quả đạt được trên cũng mới chỉ là bước đầu, việc thực hiện phân luồng học sinh chưa đạt hiệu quả mong muốn, không sát, không theo nhu cầu xã hội. Việc học tiếp lên trung học phổ thông vẫn là luồng chủ yếu mà học sinh trung học cơ sở hướng tới, mặc dù có nhiều em học sinh do hoàn cảnh khó khăn hoặc bị hạn chế về năng lực đã bỏ học khi chưa hoàn thành THPT. Phần lớn các tỉnh/thành đều có tỷ lệ học sinh học tiếp lên THPT với tỷ lệ hơn 70%, thậm chí có địa phương hơn 80% (Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh...). Nhiều chuyên gia cho rằng, một trong những nguyên nhân chủ yếu của vấn đề này là do hạn chế của các cơ sở giáo dục.

Trên thực tế, các trường trung học cơ sở vẫn chạy theo tư tưởng trọng bằng cấp nên chưa coi trọng công tác giáo dục hướng nghiệp và dạy nghề cho học sinh. Hầu hết giáo viên kiêm nhiệm nội dung hướng nghiệp chưa được đào tạo về chuyên môn, nghiệp vụ và chịu áp lực giảng dạy quá nặng. Bên cạnh đó, nhiều trường hiện vẫn đang rất thiếu cơ sở vật chất, điều kiện thực hành thí nghiệm và các khu trải nghiệm về các ngành nghề để học sinh có thể tham gia, sáng tạo các sản phẩm theo sở thích, thể mạnh của mình.

Mặt khác, công tác tư vấn hướng nghiệp gồm hai nội dung chính.

CỤC THỐNG KÊ ĐIỆN BIÊN

Địa chỉ: 843 - Tổ dân phố 17, Phường Mường Thanh - TP. Điện Biên Phủ - Tỉnh Điện Biên

Điện thoại: 0215.3 825 423 - 0215.3 826 222 * Fax: 0215.3 824 704

Chúc Mừng Năm Mới 🌸 Xuân Canh Tý 2020

Một là tuyên truyền, hỗ trợ định hướng nghề nghiệp, tư vấn chọn nghề. Hai là cung cấp thông tin, dự báo chính xác về thị trường lao động, nhu cầu nhân lực cho việc chọn ngành nghề. Thế nhưng, việc tư vấn hướng nghiệp hiện mới chỉ tập trung ở nội dung thứ nhất mà chưa coi trọng đúng mức đến nội dung thứ hai. Hệ thống thông tin thị trường lao động còn nghèo nàn, thiếu thông tin, chưa kịp thời do phương pháp, cách thức thu thập, cập nhật cơ sở dữ liệu cung - cầu lao động còn chậm, chưa áp dụng tiến bộ của công nghệ thông tin. Bên cạnh đó, công tác phân tích, dự báo thị trường cả trong ngắn hạn và dài hạn chưa thực sự bám sát thực tiễn, thiếu khả năng kết hợp thông tin từ nhiều nguồn khác nhau và chưa có sự phối hợp chặt chẽ từ các tổ chức cung cấp thông tin.

Hướng nghiệp phổ thông - chìa khóa thành công đối với bạn trẻ khi bước vào đời, bởi việc lựa chọn nghề nghiệp của mỗi người có vai trò quyết định đến tương lai. Có 3 yếu tố chính tác động đến việc lựa chọn nghề nghiệp ở các bạn trẻ, đó là: Bản thân, gia đình và xã hội. Những câu chuyện hướng nghiệp thành công ở một số bạn trẻ cho thấy công tác hướng nghiệp cần làm ngay từ bản thân học sinh và gia đình. Trước hết, bên cạnh việc cần nắm bắt đúng nhu cầu thị trường, quan tâm đến mức thu nhập, cơ hội phát triển... thì yếu tố quan trọng nhất để chọn lựa đúng nghề là tự bản thân mỗi học sinh cần phải hiểu rõ sở thích, khả năng, cá tính của mình; tìm hiểu giá trị nghề nghiệp mong muốn và phải tổng hòa được "cái tôi" (sở thích,

năng lực của cá nhân cụ thể) với yêu cầu xã hội để chọn nghề yêu thích và có thể làm tốt, làm lâu dài.

Trong lựa chọn nghề nghiệp học sinh và cha mẹ thường có sự mâu thuẫn song cả hai bên cần nhìn tới mục đích chung. Các em học sinh cần thấu hiểu việc cha mẹ đồng ý/không đồng ý lựa chọn nghề nghiệp của mình bởi họ lo sợ rủi ro, mong muốn các em có sự nghiệp ổn định. Ngược lại, thay vì định hướng một chiều, cha mẹ nên đóng vai trò người bạn đồng hành chia sẻ lo lắng của các con thông qua tương tác, nói chuyện và chia sẻ với nhau hằng ngày. Từ đó giúp con hiểu rõ được năng lực, sở thích và đam mê của bản thân, khuyến khích con tìm hiểu thị trường đào tạo và lao động; trao trách nhiệm cho con trong việc lập và thực hiện kế hoạch học tập; giúp con tự xây dựng khả năng chủ động thích ứng trước những sự thay đổi của xã hội, môi trường và khơi gợi, nuôi dưỡng ước mơ nghề nghiệp tương lai của các bạn trẻ. Trong thế giới phẳng hiện nay, học sinh và phụ huynh nên sử dụng nhiều kênh thông tin tham khảo khác nhau để cùng tìm hiểu thị trường đào tạo và lao động. Điều trẻ cần là cha mẹ nên tôn trọng và giao quyền quyết định cho con bởi các em mới chính là người chịu trách nhiệm trước quyết định này.

Để thay đổi nhận thức của học sinh và cả phụ huynh về định hướng nghề nghiệp, về học nghề, các cấp chính quyền, các ngành cần thể hiện rõ vai trò của mình thông qua việc tăng cường những hoạt động thực tiễn tuyên truyền, định hướng nghề nghiệp, tạo cơ hội việc làm...; đưa nhiệm vụ

giáo dục hướng nghiệp và định hướng phân luồng học sinh phổ thông vào kế hoạch chỉ đạo phát triển kinh tế - xã hội của mỗi địa phương; huy động các nguồn lực tham gia công tác hướng nghiệp...

Các trường dạy nghề cần chủ động tổ chức ngày hội tư vấn lưu động để cung cấp thông tin về ngành nghề đào tạo, khả năng tìm kiếm việc làm sau ra trường đối với học sinh, phụ huynh. Đối với nhà trường, các cơ sở giáo dục, cần tổ chức dạy học gắn với thực hành và thực tiễn sản xuất kinh doanh của địa phương. Trên cơ sở đó, trước hết giới thiệu cho học sinh nhu cầu việc làm của địa phương về các ngành nghề đào tạo phù hợp với năng lực cá nhân mỗi học sinh.

Việc lựa chọn nghề nghiệp của học sinh phổ thông không thể thiếu vai trò của giáo viên hướng nghiệp. Họ là người sẽ hướng dẫn học sinh các kỹ năng tìm kiếm thông tin nghề nghiệp, hệ thống các trường đào tạo nghề nghiệp. Do đó, cùng với việc hoàn thiện chương trình giáo dục hướng nghiệp, mỗi nhà trường cần tổ chức bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, giáo viên tham gia hướng nghiệp và có chế độ chính sách đãi ngộ thỏa đáng để động viên, khuyến khích phát huy tối đa năng lực, sở trường của mỗi giáo viên hướng nghiệp.

Có thể nói, công tác hướng nghiệp muốn đạt hiệu quả cao, ngoài chủ trương, chính sách của Nhà nước thì rất cần sự chung tay từ nhiều phía, từ cả các bạn trẻ, gia đình đến các cơ sở giáo dục phổ thông, doanh nghiệp trong xã hội./.

CỤC THỐNG KÊ AN GIANG

Địa chỉ: Số 1/9B đường Lý Thường Kiệt - phường Mỹ Bình

TP. Long Xuyên - Tỉnh An Giang

Điện thoại: 0296. 3 954 473 - 3 852 381 * Fax: 0296. 3 952 529

Email: angiang@gso.gov.vn

Nhiều năm trở lại đây, kinh tế thế giới tăng trưởng mạnh đã đồng thời kéo theo vấn đề bảo vệ môi trường trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết đối với tất cả các quốc gia trên thế giới, trong đó có Việt Nam. Đây không chỉ là nhiệm vụ của Đảng và Nhà nước với những dự án lớn cấp tỉnh, cấp quốc gia hay thế giới mà còn là trách nhiệm chung của cả cộng đồng từ những hành động nhỏ nhất trong cuộc sống thường ngày. Bởi, khi toàn xã hội chung tay bảo vệ môi trường dù chỉ từ những hành động nhỏ nhưng lại có thể đem lại những ý nghĩa và tác dụng vô cùng lớn lao.

BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

Bắt đầu từ những việc nhỏ

Thu Hiền

Phân loại rác tái chế

Sự tăng trưởng và phát triển của xã hội với tốc độ nhanh chóng đã khiến cho rác thải sinh hoạt của con người sinh ra ngày càng nhiều hơn, đồng nghĩa với việc tác động môi trường ngày càng nghiêm trọng hơn. Tại một số quốc gia trên thế giới, việc phân loại rác trong sinh hoạt đã trở thành điều hiển nhiên trong cuộc sống mỗi ngày và được coi là một phần văn hóa đã đi sâu vào ý thức của các tầng lớp nhân dân. Điển hình là nước Đức, người dân nơi đây coi việc phân loại rác thải sinh hoạt là một phần nghĩa vụ bản thân với môi trường, nhờ đó, Đức có tỷ lệ tái chế rác thải sinh hoạt lên tới 65%, còn Thụy Điển, cũng nhờ ý thức người dân trong phân loại rác thải mà Thụy Điển trở thành quốc gia đầu tiên trên thế giới tái sử dụng rác thải sinh hoạt hàng ngày với tỷ lệ 99%. Trong khi đó, tại nhiều quốc gia vẫn chưa xây dựng được thói quen phân loại rác, đa số rác thải được đem đốt, thải ra biển, chôn vùi dưới đất hoặc xử lý bằng hóa chất độc hại gây ảnh hưởng đến môi trường, đe dọa tới sức khỏe con người.

Tại Việt Nam, mặc dù phân loại rác đã được triển khai tại một số tỉnh, thành phố nhưng đến nay

vẫn chưa đạt được hiệu quả cao và chưa hình thành được thói quen tự giác trong nhân dân. Do yếu và thiếu ngay từ khâu phân loại nên tỷ lệ phế liệu trong rác thải nhựa và nilon ở Việt Nam rất cao, dẫn đến phế liệu của Việt Nam rất khó bán được, lại gây thêm khó khăn và tốn kém cho khâu xử lý. Để bảo vệ môi trường, mỗi người dân cần có trách nhiệm phối kết hợp với các cơ quan chức năng, các đơn vị doanh nghiệp thu gom tiến hành phân loại rác thải ngay từ trong gia đình mình. Điều này sẽ làm giảm tải trọng chất thải rắn đổ về các khu tập trung chôn lấp rác và có thể thu được nguồn lợi kinh tế lớn từ các rác thải tái chế và tái sử dụng được. Do vậy hiện nay, các Chi cục Bảo vệ môi trường (Sở Tài nguyên và Môi trường) luôn khuyến khích người dân thực hiện phân loại rác thải tại nguồn, nhất là tại các hộ gia đình để việc xử lý, chôn lấp rác thải được dễ dàng hơn. Với người dân nông thôn, trước đây luôn có thói quen đốt rác, nay với sự tuyên truyền của các ngành, các cấp, cũng đang dần dần thay đổi cách xử lý rác.

Nói không với rác thải nhựa

Các nhà khoa học đã chứng minh nhựa là loại rác thải để lại

hậu quả lâu dài nhất đối với môi trường. Trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội, Việt Nam cũng phải đối mặt với nhiều vấn đề về suy thoái, ô nhiễm môi trường do lượng rác thải, đặc biệt là rác thải nhựa ngày một gia tăng gây ra nhiều tác động tiêu cực. Theo thống kê của Bộ Tài nguyên và Môi trường, bình quân mỗi hộ gia đình Việt Nam sử dụng khoảng 1 kg túi nilon mỗi tháng. Riêng Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh trung bình mỗi ngày thải ra môi trường khoảng 80 tấn nhựa và nilon. Điều đáng lo ngại là để phân hủy hoàn toàn các chất thải từ nhựa và nilon phải cần quãng thời gian hàng trăm năm, thậm chí có loại mất hàng nghìn năm. Trong khi đó, chất thải nhựa khi đốt sẽ tạo ra khí thải tồn tại lâu dài trong môi trường, ảnh hưởng trực tiếp đến sức khỏe con người; ô nhiễm từ rác thải nhựa có thể gây ra những thiệt hại to lớn cho môi trường và hệ sinh thái như ảnh hưởng đến dòng chảy của các dòng sông, gây phá hủy hoặc suy giảm đa dạng sinh học, đe dọa đến sự phát triển bền vững của đất nước.

Nhận thức rõ vấn đề này, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đã chỉ đạo quyết liệt việc thực hiện

chính sách, chiến lược để kiểm soát ô nhiễm môi trường do sử dụng túi ni lông, sản phẩm nhựa trong sinh hoạt, quản lý chất thải rắn; thực hiện chuyển đổi mô hình tăng trưởng, thúc đẩy xây dựng nền kinh tế tuần hoàn, trong đó chú trọng giảm thiểu, tăng cường tái chế, tái sử dụng, tận dụng tối đa giá trị của rác thải nhựa cho các hoạt động phát triển kinh tế - xã hội. Do lĩnh vực tái chế chất thải nhựa của Việt Nam vẫn chưa phát triển, chưa có năng lực xử lý đáp ứng được khối lượng chất thải nhựa được thải ra mỗi ngày nên việc hạn chế sử dụng các sản phẩm nhựa và nilon từ chính người dân giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong việc đẩy lùi nguy cơ “ô nhiễm trắng” do chất thải nhựa gây ra. Vì vậy, mỗi người dân đều cần nâng cao ý thức trách nhiệm trong việc thay đổi hành vi, thói quen sử dụng túi nilon, sản phẩm nhựa khó phân hủy, sử dụng một lần; tăng cường sử dụng các sản phẩm thân thiện với môi trường, sử dụng bao bì, túi đựng nhiều lần, các sản phẩm được làm từ nguyên vật liệu dễ phân hủy, thân thiện với môi trường như mây, tre, cói, giấy...

Nâng cao ý thức xả thải

Tại một số quốc gia, điển hình như Singapore, ý thức bảo vệ môi trường, vệ sinh nơi công cộng cũng như chấp hành pháp luật của người dân rất cao; trên các con đường, hè phố của quốc gia này hầu như không có một mẩu giấy, rác, người dân tuyệt đối không hút thuốc lá nơi công cộng bởi sẽ phải chịu chế tài phạt rất cao. Trong khi đó, Nhật Bản là một trong những quốc gia nổi tiếng

về sạch sẽ, tại các nơi công cộng không hề có nhiều thùng rác do người dân đều có ý thức đem rác về nhà rồi phân loại trước khi thải ra môi trường. Đó là điều mà Việt Nam cần học hỏi, bởi Việt Nam đang phải đối mặt với tình trạng các loại rác thải được đổ tràn lan ra ruộng đồng, hệ thống kênh mương, ao hồ, sông suối, thậm chí ở vỉa hè và lòng đường cả ở khu vực

trong khoảng thời gian đó, Việt Nam đã tiết kiệm được khoảng 200 tấn than đá dùng đốt trong nhà máy nhiệt điện than để sản xuất ra sản lượng điện trên (trung bình 1 tấn than đá cho lượng điện 2.460 kwh); đồng thời hạn chế được khoảng trên 60 tấn tro xỉ thải ra môi trường chưa kể đến khí thải và nước thải trong quá trình đốt than (cứ đốt 10 tấn than đá

Điều 53, Luật Bảo vệ môi trường năm 2005 quy định, hộ gia đình có trách nhiệm thực hiện các quy định về bảo vệ môi trường như: “Thu gom và chuyển chất thải sinh hoạt đến đúng nơi do tổ chức giữ gìn vệ sinh môi trường tại địa bàn quy định; xả nước thải vào hệ thống thu gom nước thải; không được phát tán khí thải, gây tiếng ồn và tác nhân khác vượt quá tiêu chuẩn môi trường gây ảnh hưởng đến sức khỏe, sinh hoạt của cộng đồng dân cư xung quanh; tham gia hoạt động vệ sinh môi trường khu phố, đường làng, ngõ xóm, nơi công cộng và hoạt động tự quản về bảo vệ môi trường của cộng đồng dân cư; có công trình vệ sinh, chuồng trại chăn nuôi gia súc, gia cầm bảo đảm vệ sinh, an toàn đối với khu vực sinh hoạt của con người; thực hiện các quy định về bảo vệ môi trường trong hương ước, bản cam kết bảo vệ môi trường”.

nông thôn và thành thị. Đặc biệt vào thời điểm đầu năm, khi các lễ hội văn hóa diễn ra trên phạm vi cả nước thì vấn đề về ý thức xả rác của người dân cũng như du khách hành hương tới các địa điểm danh lam thắng cảnh luôn được nhắc đến thường xuyên.

Tiết kiệm năng lượng, bảo vệ tài nguyên thiên nhiên

Theo Trung tâm Điều độ Hệ thống điện Quốc gia, sau 1 giờ tắt đèn của sự kiện Giờ Trái đất 2019 (từ 20h30 đến 21h30 ngày 30/3/2019), Việt Nam đã tiết kiệm được 492 nghìn kwh sản lượng điện, tương đương với số tiền khoảng 917 triệu đồng. Tương ứng

sẽ thải ra 3,3 tấn tro xỉ) và các chất thải ra môi trường trong quá trình khai thác nguyên liệu làm chất đốt. Những con số trên đã cho thấy hiệu quả bảo vệ môi trường khi cộng đồng cùng chung tay thực hiện chỉ bằng những hành động nhỏ nhất như tắt công tắc điện khi không sử dụng, sử dụng tiết kiệm và hiệu quả năng lượng để tránh những tác động tiêu cực đến môi trường.

Bên cạnh đó, hằng năm Việt Nam đều phải đối mặt với vấn đề cháy rừng xảy ra trên cả nước, vừa làm tiêu hao tài nguyên thiên nhiên đất nước, gây thiệt hại kinh tế đáng kể, đe dọa đến tài sản, tính mạng

Chúc Mừng Năm Mới

Xuân Canh Tý 2020

CỤC THỐNG KÊ PHÚ THỌ

Địa chỉ: 374 Đường Nguyễn Tất Thành - Xã Trưng Vương

TP Việt Trì - Tỉnh Phú Thọ

Điện thoại: 0210.3 849 012 - 3 847 407 * Email: phutho@gso.gov.vn

con người, vừa làm mất dần đi lá phổi xanh lọc khí CO₂, cung cấp oxy, góp phần gây thêm ô nhiễm môi trường, không khí, nguồn nước, mặt đất, làm mất cân bằng hệ sinh thái, hủy diệt các thảm động thực vật trong tự nhiên. Một trong các nguyên nhân chính gây ra vấn nạn này là do người dân đốt nương rẫy, đốt lửa hun tổ ong lấy mật, vô ý bỏ lại các vật liệu dễ cháy, dễ bắt lửa. Chính vì vậy, tiết kiệm năng lượng, bảo vệ tài nguyên thiên nhiên cũng là một trong những vấn đề mấu chốt, lâu dài để có một môi trường xanh, sạch, bền vững.

Lan tỏa trách nhiệm bảo vệ môi trường

Trong hơn 10 năm tham gia Giờ Trái đất, điều mà các cấp lãnh đạo

và người dân Việt Nam hy vọng không chỉ là tiết kiệm được một lượng năng lượng nhất định trong sự kiện đó mà mục tiêu lớn hơn đó là cùng lan tỏa ý thức trách nhiệm, kêu gọi người dân, cộng đồng và xã hội, các doanh nghiệp, đặc biệt là thế hệ trẻ cùng thực hiện tiết kiệm năng lượng, bảo vệ môi trường. Giống như mỗi hạt cát đều có vai trò quan trọng để hình thành nên sa mạc, mỗi cá nhân đơn lẻ chỉ bằng những hành động nhỏ của bản thân, lan tỏa đến người thân, cộng đồng xã hội chắc chắn sẽ đem lại những hiệu quả lớn lao trong việc bảo vệ môi trường, cũng như bảo vệ tương lai của đất nước, của nhân loại. Để góp phần bảo vệ môi trường, bảo vệ đất nước cũng như cả hành tinh xanh

trái đất, mỗi cá nhân cần chung tay từ những việc nhỏ trong chính cuộc sống thường ngày như: Giữ gìn cây xanh; sử dụng các chất liệu từ thiên nhiên; rút các phích điện khỏi ổ cắm; sử dụng năng lượng sạch; thực hiện nguyên tắc 3R (reduce, reuse and recycle) giảm sử dụng - tái sử dụng - tái chế; sử dụng sản phẩm địa phương để tiết kiệm năng lượng vận chuyển; tiết kiệm giấy để bảo vệ rừng; giảm sử dụng túi nilon; tận dụng năng lượng mặt trời... Song song với nâng cao ý thức bản thân, kết hợp tuyên truyền, nhắc nhở, tạo thói quen, nề nếp sinh hoạt có ý thức bảo vệ môi trường đến mỗi người thân trong cả gia đình, cơ quan, trường học... Bên cạnh đó, cần tăng cường lồng ghép các hoạt động bảo vệ môi trường vào trong giáo dục học đường, để ý thức bảo vệ môi trường sẽ được bồi đắp cho các thế hệ tương lai, để bảo vệ môi trường sẽ trở thành một nét văn hóa, hiện hữu hiển nhiên trong cuộc sống mỗi ngày của mỗi thế hệ./.

ĐIỀU HÀNH...

(Tiếp theo trang 26)

Ngoài ra, giá các mặt hàng thiết yếu trên thế giới có xu hướng tăng, như: Giá nhiên liệu, chất đốt, sắt thép,... nên năm 2019 ước tính chỉ số giá nhập khẩu hàng hóa so cùng kỳ tăng 0,59%, chỉ số giá xuất khẩu hàng hóa tăng 3,01%; chỉ số giá sản xuất công nghiệp tăng 1,25%; chỉ số giá sản xuất nông, lâm nghiệp và thủy sản tăng 1,31%.

Các yếu tố kiểm chế CPI trong năm 2019

Bên cạnh các nguyên nhân làm tăng CPI, có một số nguyên nhân kiểm chế CPI năm 2019 cụ thể như: Giá nhiên liệu trên thị trường thế giới năm 2019 tăng

giảm đan xen, bình quân giá dầu Brent từ thời điểm 1/1/2019 đến thời điểm 20/12/2019 ở mức 64,05USD/thùng, giảm 10,28% so với bình quân năm 2018. Tính đến ngày 20/12/2019, giá xăng dầu trong nước được điều chỉnh tăng 9 đợt, giảm 11 đợt và 4 đợt giữ ổn định, tính chung năm 2019 chỉ số giá xăng dầu giảm 3,14% so với năm 2018, làm CPI chung giảm 0,15%.

Bên cạnh đó, giá gas sinh hoạt trong nước được điều chỉnh theo giá gas thế giới, năm 2019 giảm 5,97% so với cùng kỳ năm trước. Giá đường trong nước cũng giảm mạnh theo giá đường thế giới, năm 2019 giảm 3,17% so với cùng kỳ năm 2018.

Đặc biệt, thực hiện chỉ đạo của Chính phủ, các Bộ, ngành,

địa phương đã phối hợp chặt chẽ, thực hiện đồng bộ các giải pháp nhằm bảo đảm cân đối cung cầu, chuẩn bị tốt nguồn hàng, tăng cường công tác kiểm tra, kiểm soát thị trường, tổ chức các đoàn công tác liên ngành kiểm tra tình hình triển khai thực hiện công tác quản lý bình ổn giá tại một số địa phương, điều hành tỷ giá theo cơ chế tỷ giá trung tâm linh hoạt.

Kết quả chỉ số CPI bình quân năm 2019 tăng 2,79% so với năm 2018 và tăng 5,23% so với tháng 12 năm 2018. Như vậy, mục tiêu kiểm soát lạm phát, giữ CPI bình quân năm 2019 dưới 4% đã đạt được trong bối cảnh điều chỉnh được gần hết giá các mặt hàng do Nhà nước quản lý đặt ra trong năm 2019./.

HÀ NỘI

KHẲNG ĐỊNH VỊ THẾ ĐẦU TÀU KINH TẾ CỦA CẢ NƯỚC

Năm 2019, kinh tế - xã hội thành phố Hà Nội tiếp tục chuyển biến tích cực và đạt được nhiều kết quả toàn diện. Thành phố đã hoàn thành 22 chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội, trong đó 8 chỉ tiêu vượt kế hoạch, 4 chỉ tiêu hoàn thành và vượt chỉ tiêu Đại hội lần thứ XVI của Đảng bộ thành phố Hà Nội, khẳng định vị thế đầu tàu kinh tế của cả nước.

Tăng trưởng GRDP cao nhất trong 4 năm qua

Theo số liệu của Cục Thống kê TP. Hà Nội, tổng sản phẩm trên địa bàn (GRDP) năm 2019 ước tính tăng 7,62% so với năm 2018, vượt kế hoạch đề ra, cao hơn mức tăng GDP của cả nước (7,02%). Đây cũng là mức tăng trưởng cao nhất trong 4 năm gần đây của Thành phố (năm 2016 tăng 7,16%; năm 2017 tăng 7,39%; năm 2018 tăng 7,17%).

Quy mô GRDP năm 2019 theo giá hiện hành ước tính đạt 971,7 nghìn tỷ đồng; GRDP bình quân đầu người đạt 120,1 triệu đồng, tăng 7% so với năm 2018 (tăng 7,9 triệu đồng).

Cơ cấu GRDP năm 2019 chuyển dịch theo hướng tích cực, tăng tỷ trọng khu vực dịch vụ và công nghiệp, xây dựng, giảm tỷ trọng ngành nông, lâm nghiệp và thủy sản: Khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản chiếm tỷ trọng 1,99% GRDP; khu vực công nghiệp và xây dựng chiếm 22,69%; khu vực dịch vụ chiếm 64,02%; thuế sản phẩm trừ trợ cấp sản phẩm chiếm 11,3% (cơ cấu tương ứng năm 2018 là: 2,14%; 22,26%; 63,94% và 11,66%).

Các chỉ tiêu cân đối lớn về kinh tế được đảm bảo. Tổng thu ngân sách Nhà nước trên địa bàn

ước đạt 264,7 nghìn tỷ đồng, đạt 100,6% dự toán và tăng 7,4% so với cùng kỳ. Trong đó, thu nội địa ước đạt gần 244 nghìn tỷ đồng, tăng 8% so với cùng kỳ. Chi ngân sách địa phương ước thực hiện 85,7 nghìn tỷ đồng, đạt 84,8% dự toán đầu năm, trong đó, chi đầu tư phát triển đạt 84,8% dự toán và tăng 18,1% so với cùng kỳ năm trước; chi thường xuyên đạt 98,6% dự toán, tăng 10,9%.

Dẫn đầu cả nước về thu hút FDI

Tiếp nối những kết quả đã đạt được của năm 2018, năm 2019, Thành phố tiếp tục đẩy mạnh thu hút đầu tư, cải thiện môi trường kinh doanh và phát triển doanh nghiệp. Ước cả năm 2019, vốn đầu tư phát triển trên địa bàn Thành phố đạt 385,3 nghìn tỷ đồng, tăng 13,5% so với năm 2018, là mức tăng cao nhất trong 4 năm gần đây.

Thu hút đầu tư nước ngoài của Thành phố tiếp tục là điểm sáng, đạt 8,05 tỷ USD, cao nhất sau 30 năm mở cửa hội nhập và là năm thứ 2 liên tiếp dẫn đầu cả nước. Trong đó, có 800 dự án cấp mới, vốn đầu tư đạt 1,5 tỷ USD; 165 lượt dự án tăng vốn, vốn tăng 1,1 tỷ USD; 1.100 lượt góp vốn mua cổ phần của doanh nghiệp Việt Nam,

tổng giá trị 5,45 tỷ USD. Lũy kế đến nay, tổng số vốn đầu tư nước ngoài đạt 42 tỷ USD với 5.300 dự án còn hiệu lực.

Thu hút đầu tư nước ngoài của Thành phố tăng trưởng mạnh trong hai năm qua chủ yếu do môi trường đầu tư được cải thiện rõ nét. Chỉ số năng lực cạnh tranh năm 2018 tăng 4 bậc so với năm 2017, xếp thứ 9/63 tỉnh, thành phố - là mức cao nhất từ trước đến nay. Hà Nội cũng nằm trong top 10 địa phương có chất lượng điều hành xuất sắc nhất cả nước.

Môi trường đầu tư cải thiện, thu hút đầu tư được đẩy mạnh đã giúp số lượng doanh nghiệp thành lập mới tăng khá. Trong năm 2019, có 27,9 nghìn doanh nghiệp thành lập mới với số vốn đăng ký 510,7 nghìn tỷ đồng, tăng 11% về số doanh nghiệp và tăng 30% về vốn đăng ký so với cùng kỳ năm 2018. Đặc biệt, số vốn đăng ký

bình quân 1 doanh nghiệp khá cao, đạt 18,3 tỷ đồng, tăng 17%.

Nhiều chỉ tiêu kinh tế - xã hội đạt mức tăng khá

Năm 2019, nhiều chỉ tiêu kinh tế - xã hội của Thủ đô đạt mức tăng trưởng khá. Sản xuất công nghiệp có sự phục hồi mạnh trong những tháng cuối năm, đạt mức tăng khá. Chỉ số sản xuất ngành công nghiệp (IIP) năm 2019 ước tính tăng 8,5% so với năm 2018 (năm 2018 tăng 7,7%), trong đó: Công nghiệp chế biến, chế tạo tăng 8,5%; sản xuất và phân phối điện, khí đốt tăng 9,7%; cung cấp nước và hoạt động thu gom xử lý rác, nước thải tăng 8%...

Chỉ số tiêu thụ ngành công nghiệp chế biến, chế tạo năm 2019 tăng 17,7% so với năm 2018. Chỉ số tồn kho ngành công nghiệp chế biến, chế tạo tại thời điểm cuối tháng 12/2019 giảm 3,9% so với cùng kỳ năm 2018. Đây là các chỉ số cho thấy công nghiệp phát triển tốt.

Hoạt động thương mại, dịch vụ diễn ra sôi động. Tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng năm 2019 tăng 12,1% so với năm 2018 (năm 2018 tăng 8,9%). Xét theo ngành hoạt động, doanh thu bán lẻ hàng hóa chiếm 61,2% tổng mức, tăng 13,9%; doanh thu khách sạn, nhà hàng chiếm 11% tổng mức, tăng 12,5%; doanh thu du lịch lữ hành chiếm 2,1% tổng mức, tăng 7,4%; doanh thu dịch vụ khác chiếm 25,7%, tăng 8,1%

Hoạt động du lịch của Hà Nội tiếp tục duy trì nhịp độ tăng trưởng; công tác quản lý tuyên truyền quảng bá, xúc tiến du lịch

được đẩy mạnh. Khách quốc tế đến Hà Nội (do cơ sở lưu trú phục vụ) ước tính tăng 7% so với năm trước, trong đó khách đến từ Hàn Quốc chiếm tỷ trọng lớn nhất với 17,3% tổng số khách, tăng 14,8%.

Xuất khẩu hàng hóa tăng cao, nhất là khu vực kinh tế trong nước; thị trường xuất khẩu từng bước được mở rộng. Tính chung cả năm 2019, kim ngạch xuất khẩu hàng hóa ước đạt 16,7 tỷ USD, tăng 20,3% so với năm 2018 (năm 2018 tăng 18,8%), trong đó khu vực kinh tế trong nước ước đạt 9,9 tỷ USD, chiếm 59,3% trong

tổng kim ngạch xuất khẩu và tăng cao 32,9%; khu vực có vốn đầu tư nước ngoài đạt 6,8 tỷ USD, chiếm 40,7% và tăng 5,6%. Điểm sáng về xuất khẩu năm nay là đã mở rộng được thị trường xuất khẩu sang Châu Phi.

Kim ngạch nhập khẩu hàng hóa năm 2019 đạt 32,2 tỷ USD, tăng 4% (năm 2018 tăng 7,5%), trong đó khu vực kinh tế trong nước đạt 25,6 tỷ USD, chiếm 79,5% trong tổng kim ngạch nhập khẩu, tăng 4,3%; khu vực có vốn đầu tư nước ngoài nhập 6,6 tỷ USD, chiếm 20,5% và tăng 2,9%.

Chỉ số giá tiêu dùng (CPI) bình quân năm 2019 tăng 3,77% so với bình quân cùng kỳ năm trước (CPI bình quân năm 2018 tăng 4,2%).

Tỷ lệ thất nghiệp năm 2019 của Hà Nội là 1,7% (năm 2018 là 2%), trong đó tỷ lệ thất nghiệp khu vực thành thị là 2,1% (năm 2018 là 2,6%); khu vực nông thôn là 1,2% (năm 2018 là 1,1%). Toàn Thành phố giải quyết việc làm cho 192 nghìn lao động, đạt 124,6% kế hoạch năm.

Đời sống dân cư trên địa bàn Thành phố nhìn chung ổn định và tiếp tục có xu hướng cải thiện.

Công tác bảo đảm an sinh xã hội được quan tâm thực hiện. Đến nay, trên địa bàn Thành phố không có hộ thiếu đói; Thu nhập bình quân đầu người 1 tháng năm 2019 ước tính đạt 6.340 nghìn đồng/người/tháng, tăng 7,4% so với năm 2018.

Đạt nhiều thành tựu quan trọng sau 10 năm xây dựng nông thôn mới

Sau 10 năm thực hiện Chương trình mục tiêu Quốc gia về xây dựng nông thôn mới và Chương trình số 02-CTr/TU của Thành ủy Hà Nội về "phát triển nông nghiệp, xây dựng nông thôn mới,

CỤC THỐNG KÊ HÀ NỘI

Địa chỉ: 1 P.Hàn Thuyên, Phạm Đình Hổ, Hai Bà Trưng, Hà Nội
Điện thoại: 024.38 264 379- 024.39 713 727
Email: hanoi@gso.gov.vn

nâng cao đời sống nông dân”, công tác xây dựng và phát triển nông nghiệp, nông thôn, nâng cao đời sống người nông dân đã đạt được những kết quả tích cực.

Đến nay, Hà Nội đã có 6 huyện, 356 xã (92%) được công nhận đạt chuẩn nông thôn mới, trong đó có 3 xã đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao. Giá trị sản xuất nông nghiệp đạt 259 triệu đồng/ha/năm. Tỷ lệ lao động có việc làm thường xuyên đạt 98,6%.

Những thành tựu đạt được sau 10 năm xây dựng nông thôn mới làm cho bộ mặt nông thôn thay đổi toàn diện, ngày càng khang trang, xanh-sạch-đẹp hơn, đời sống người dân ngày càng được nâng cao.

Có thể nói, qua hơn 30 năm đổi mới, Hà Nội đang dần trở thành một siêu đô thị, phát triển nhanh, năng động của khu vực và thế giới, xứng đáng là đầu tàu kinh tế của cả nước. Thủ đô Hà Nội đang bước vào năm 2020 với sự quyết tâm cao độ, đặt ra nhiều giải pháp, mục tiêu, trong đó hàng đầu là chú trọng cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh và nâng cao năng lực cạnh tranh; cơ cấu lại kinh tế Thủ đô và các ngành lĩnh vực; thúc đẩy tăng trưởng kinh tế nhanh, bền vững, phấn đấu năm 2020 đạt tốc độ tăng trưởng GRDP từ 7,5% trở lên.

Một số chỉ tiêu kinh tế - xã hội năm 2020 được Thành phố đề ra là: GRDP bình quân đầu người đạt trên 126 triệu đồng; tốc độ tăng vốn đầu tư phát triển trên địa bàn trên 10,5%; tổng kim ngạch xuất khẩu tăng trên 8%; tỷ lệ bao phủ bảo hiểm y tế 90,1%; tỷ lệ thất nghiệp khu vực thành thị dưới 4%...

(Nguồn: Cục Thống kê TP. Hà Nội)

Kinh tế xanh TRÊN “XỨ SỞ THỐT NỐT” AN GIANG

An Hùng

Năm 2019, năm “nước rút” An Giang thực hiện thắng lợi kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm (giai đoạn 2016-2020), với sự chỉ đạo của Tỉnh ủy, điều hành của UBND tỉnh, sự nỗ lực của các ngành, các cấp, doanh nghiệp và nhân dân, kinh tế An Giang tiếp tục chuyển biến tích cực. Tổng sản phẩm GRDP (theo giá so sánh 2010) tăng 6,14% so cùng kỳ năm 2018. Cơ cấu kinh tế tiếp tục chuyển biến theo hướng tích cực và dần ổn định.

Xác định nông nghiệp và du lịch là hai ngành kinh tế mũi nhọn. Năm 2019, An Giang tiếp tục đẩy mạnh phát triển nông nghiệp theo hướng hiện đại, bền vững, tăng trưởng hợp lý, sản xuất hàng hóa lớn trên cơ sở tái cơ cấu ngành, sản phẩm gắn với đổi mới mô hình tăng trưởng theo chiều sâu; Nâng cao hàm lượng chất xám và sức cạnh tranh của sản phẩm nông nghiệp cùng với việc nâng cao giá trị canh tác và thu nhập của nông dân; Thực hiện tái cơ cấu ngành gắn với xây dựng nông thôn mới, chủ động phòng chống thiên tai, bảo vệ môi trường. Mô hình sản xuất nông nghiệp An Giang đang chuyển dần từ chiều rộng sang chiều sâu, tập trung nâng cao chất lượng, ứng dụng công nghệ cao vào sản xuất để gia tăng giá trị sản phẩm nông nghiệp; sản xuất theo hướng hữu cơ, sạch và theo chuỗi giá trị hướng tới ngành nông nghiệp xanh. Nhờ đó, An Giang đã hình thành các vùng sản xuất nông nghiệp tập trung, ứng dụng công nghệ cao với quy mô lớn thu hút nhiều doanh nghiệp tham gia liên kết tiêu thụ sản phẩm như: Vùng sản xuất giống cá tra chất lượng cao của Việt Úc; vùng sản xuất cá tra công nghệ cao của Cty Nam Việt Bình Phú; vùng sản xuất chuỗi công nghệ cao Vĩnh Phát; dự án trang trại bò sữa kết hợp chế biến sữa do Tập đoàn TH đầu tư... Ngoài ra, An Giang cũng đã thành công xây dựng nhiều chuỗi liên kết sản xuất bền vững thu hút nhiều doanh nghiệp tham gia liên kết tiêu thụ sản phẩm, mang lại hiệu quả cao như: Chuỗi liên kết sản xuất lúa Nhật; chuỗi liên kết sản xuất nếp; chuỗi liên kết sản xuất lúa gạo Japonica; chuỗi liên kết sản xuất xoài 3 màu ở Chợ Mới...

Đối với ngành thủy sản - là thế mạnh của An Giang, trong đó nghề nuôi cá tra đang được địa phương phát triển theo chuỗi giá trị gắn với thị trường tiêu thụ; sản xuất đi liền với bảo vệ môi trường, phát triển ngành cá tra theo hướng bền vững. Năm 2019, trước những yêu cầu khắt khe của thị trường xuất khẩu, ngành cá tra từng bước nâng cao chất lượng nguyên liệu, mở rộng diện tích nuôi áp dụng các tiêu chuẩn quản lý chất lượng

VietGap, GlobalGAP... đồng thời, tăng cường chuỗi liên kết gắn doanh nghiệp với người nuôi, nhờ vậy sản lượng cá tra của An Giang tiếp tục tăng và đạt 440 ngàn tấn, tăng 18,33% so với năm 2018.

Hoạt động cải cách, tái cơ cấu nông nghiệp An Giang bắt đầu có chuyển biến tích cực; đồng thời, ứng dụng khoa học công nghệ vào sản xuất nông nghiệp được triển khai vào thực tiễn. Đề án tái cơ cấu ngành nông nghiệp bắt đầu có hiệu ứng tốt, góp phần thúc đẩy tăng trưởng.

Cùng với việc hướng tới một nền nông nghiệp xanh, những năm qua, An Giang cũng triển khai nhiều chính sách, chương trình nhằm tạo thuận lợi thu hút doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp, nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao. Đơn cử, UBND tỉnh An Giang đã quyết định chủ trương đầu tư 69 dự án vào nông nghiệp, nông thôn có tổng số vốn gần 18 ngàn tỷ đồng; Hỗ trợ các địa phương triển khai 360 mô hình phát triển sản xuất nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao.

Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2016-2020, được triển khai tích cực, góp phần quan trọng vào phát triển kinh tế của An Giang. Năm 2019, An Giang có thêm 7 xã đạt chuẩn nông thôn mới, nâng tổng số lên 61/119 xã đạt chuẩn xã nông thôn mới, đạt tỷ lệ 51,26% và hoàn thành mục tiêu Chương trình sớm hơn 01 năm so với lộ trình, kế hoạch của tỉnh.

Bên cạnh nông nghiệp, để tạo động lực cho ngành du lịch phát triển thành ngành kinh tế mũi nhọn, An Giang tiếp tục đầu tư

hạ tầng giao thông phục vụ phát triển du lịch theo hướng hoàn chỉnh các tuyến đường chính đến các khu, điểm du lịch, như: Đường tránh Quốc lộ 91 đoạn Châu Đốc - Tịnh Biên; đường tỉnh lộ 943 đi Thoại Sơn; đường tỉnh lộ 941 đi Tri Tôn...

An Giang bước đầu cũng đã thu hút được nhiều dự án đầu tư khá lớn từ các doanh nghiệp trong và ngoài tỉnh, như: Dự án Khu du lịch sinh thái và nghỉ dưỡng Trà Sư tại xã Văn Giáo và xã Vĩnh Trung (huyện Tịnh Biên) của Công ty CP Du lịch An Giang; Dự án Khu du lịch Núi Sam tại TP. Châu Đốc của Công ty TNHH MGA; Dự án Trung tâm thương mại dịch vụ du lịch TP. Châu Đốc của Công ty TNHH Thương mại Xuất nhập khẩu Hải Đến... Bên cạnh đó, ngành du lịch An Giang từng bước nâng cao chất lượng dịch vụ, đa dạng hóa sản phẩm du lịch kết hợp bảo vệ môi trường.

Năm 2019, doanh thu du lịch lữ hành của An Giang đạt 45 tỷ đồng, tăng 6,06% so với cùng kỳ năm trước. Theo Đề án "Cơ cấu lại ngành du lịch đáp ứng yêu cầu phát triển thành ngành kinh tế mũi nhọn", An Giang phấn đấu tăng tỷ lệ đóng góp trực tiếp của ngành du lịch trong GRDP của tỉnh lên 15,3% vào năm 2025. Tốc độ tăng trưởng số lượt khách bình quân 5%/năm, đón 12,9 triệu lượt khách vào năm 2025; tăng tỷ trọng khách lưu trú lên 30%/ tổng lượt khách vào năm 2025 với số ngày lưu trú bình quân là 3,0 ngày. Đến năm 2025, có thêm ít nhất 01 khu du lịch văn hóa tâm linh hỗn hợp quy mô lớn; có nhà hàng, khách sạn đạt chuẩn 5 sao; có các khu vui chơi, giải trí quy mô lớn tại các khu du lịch trọng điểm

và các thành phố lớn như Long Xuyên, Châu Đốc.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, phát triển kinh tế - xã hội An Giang vẫn còn nhiều khó khăn như: Trình độ sản xuất chưa cao; việc chuyển giao khoa học công nghệ còn chậm, chưa đáp ứng nhu cầu tăng nhanh năng suất, chất lượng sản phẩm. An Giang có những tiềm năng trong sản xuất giống thủy sản, giống lúa... nhưng sản xuất còn nhỏ, lẻ, chưa tạo ra giá trị lớn đóng góp nhiều cho tăng trưởng nông nghiệp, chưa hình thành ngành sản xuất hàng hóa quy mô lớn có sức cạnh tranh cao. Phát triển của ngành công nghiệp hỗ trợ An Giang còn chậm, chưa đáp ứng được yêu cầu hợp tác kinh doanh với các doanh nghiệp sản xuất chính; Công nghiệp chế biến, chế tạo trong các ngành may mặc, da giày vẫn là sản xuất gia công nên giá trị gia tăng thấp. Các nhà máy chế biến thủy sản hiện gần liền với vùng nuôi nguyên liệu để chủ động sản xuất song còn phụ thuộc vào thị trường xuất khẩu.

Nhìn chung, năm 2019, kinh tế - xã hội trên địa bàn An Giang có nhiều chuyển biến tích cực, đạt kết quả khá toàn diện trên tất cả các mặt, nhiều lĩnh vực chuyển biến rõ nét hơn, tăng trưởng năm sau cao hơn năm trước; các ngành mũi nhọn của tỉnh tiếp tục được quan tâm đầu tư. Việc ngày càng quan tâm, chú trọng hơn trong hiện thực hóa mục tiêu phát triển kinh tế xanh với quy trình "sản xuất sạch hơn" trên cơ sở phát huy vai trò của khoa học - công nghệ với doanh nghiệp là trung tâm đang từng bước hình thành kinh tế xanh trên xứ sở "thốt nốt" này./.

**CÔNG TY CP ĐẦU TƯ PHÁT TRIỂN
MÔI TRƯỜNG SFC VIỆT NAM**

Chúc Mừng Năm Mới 🌸 Xuân Canh Tý 2020

Năm 2019, thế giới trải qua những biến động phức tạp khó lường khiến các tổ chức kinh tế - tài chính thế giới và khu vực đều phải điều chỉnh hạ dự báo tăng trưởng. Năm 2020, kinh tế toàn cầu được dự báo có một vài điểm sáng nhưng nhìn chung vẫn tiếp tục ảm đạm, bất bình.

BỨC TRANH KINH TẾ THẾ GIỚI NĂM 2019 VÀ TRIỂN VỌNG NĂM 2020

Tiến Long

Năm 2019 - Kinh tế toàn cầu đồng loạt giảm sút

Trong báo cáo Triển vọng Kinh tế thế giới năm 2019 công bố tháng 10 vừa qua, Quỹ Tiền tệ quốc tế (IMF) đã hạ mức dự báo tăng trưởng kinh tế toàn cầu trong năm 2019 xuống 3%, mức thấp nhất trong một thập kỷ qua. IMF nhận định, kinh tế thế giới đang đồng loạt giảm tốc, với gần 90% các nước trên thế giới tăng trưởng chậm lại trong năm nay, đồng thời cảnh báo kinh tế thế giới đang phát triển với nhịp độ yếu nhất kể từ sau cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu giai đoạn 2008-2009.

Tổ chức Thương mại thế giới (WTO) cũng dự báo tăng trưởng thương mại toàn cầu chỉ đạt 1,2% năm 2019, thấp hơn so với mức 2,6% đưa ra vào tháng 4/2019. Các chỉ số thương mại hàng hóa và dịch vụ của WTO đều cho thấy xu hướng chững lại trong giai đoạn gần đây và dự báo sẽ còn tiếp diễn trong thời gian tới, tùy thuộc vào diễn biến của căng thẳng thương mại

và bất định chính sách của các nền kinh tế chủ chốt.

Báo cáo của Ủy ban châu Âu (EC) công bố hồi tháng 11 cũng cho thấy, mặc dù tổng sản phẩm quốc nội (GDP) toàn cầu đã tăng trong nửa đầu năm do xu hướng bất ngờ tăng giá ở một số nền kinh tế tiên tiến và hoạt động mạnh mẽ trong khu vực Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN), song sự phục hồi khiêm tốn này chỉ diễn ra trong ngắn hạn. EC dự báo tăng trưởng GDP toàn cầu, không kể Liên minh châu Âu (EU), sẽ giảm mạnh từ mức 3,8% trong năm 2018 xuống còn 3,2% năm 2019.

Theo giới chuyên gia kinh tế nhận định, nền kinh tế toàn cầu đã trở nên mong manh do hệ thống thương mại và đầu tư suy yếu kể từ khi Tổng thống Mỹ Donald Trump theo đuổi "cuộc đấu" thuế quan với Trung Quốc. Sau khi làm đảo lộn cục diện kinh tế toàn cầu và chặn đà tăng trưởng kinh tế từng được dự báo là khá vững chắc, căng thẳng thương mại giữa Mỹ và Trung Quốc tiếp tục vẽ những

"vết tối" lên bức tranh kinh tế toàn cầu năm 2019.

Những đòn áp thuế "ăn miếng trả miếng" giữa Washington và Bắc Kinh nhằm vào một khối lượng lớn hàng hóa của nhau hồi giữa năm nay và đỉnh điểm là tháng 8 vừa qua đã phần nào làm gián đoạn chuỗi cung ứng toàn cầu, giảm lòng tin của giới đầu tư và kinh doanh, từ đó tạo ra những rào cản bất lợi cho tăng trưởng kinh tế thế giới.

Trong khi đó, tiến trình Brexit chông gai của nước Anh với những biến động liên tiếp trên chính trường nước này đã "phủ bóng đen" không chỉ lên nền kinh tế Anh mà cả châu Âu. Nguyên cơ của "Brexit cứng" không thỏa thuận kéo theo tình trạng hỗn loạn thị trường tài chính, đe dọa toàn bộ nền kinh tế thế giới, khiến giới đầu tư "đứng ngồi không yên" suốt nhiều tháng. Kịch bản Brexit cứng được dự báo sẽ gây thiệt hại cho cả đôi bên, khiến GDP của Anh giảm 3,5%, trong khi GDP của EU cũng giảm hơn 0,5%.

Kinh tế toàn cầu năm 2019 còn phải hứng chịu hàng loạt các yếu tố gây rủi ro cao, từ làn sóng biểu tình bạo lực bùng phát ở Hong Kong (Trung Quốc) hay tình hình rối ren tại khu vực Mỹ Latinh, tới những căng thẳng vùng Vịnh với nguy cơ một cuộc chiến tranh có thể bùng phát do xung đột Mỹ-Iran leo thang... Hàng loạt diễn biến bất ổn đã khiến kinh tế thế giới năm 2019 rơi vào tình trạng "mất đà". Hầu hết các nền kinh tế trên thế giới chứng kiến tình trạng suy giảm tốc độ tăng trưởng kinh tế, bao gồm cả các nền kinh tế lớn nhất như Mỹ, Trung Quốc, Nhật Bản...

Kinh tế Mỹ năm 2019 tăng trưởng không ổn định. Báo cáo của Bộ Thương mại Mỹ cho thấy tốc độ tăng trưởng của kinh tế Mỹ trong quý III đạt mức 1,9%, giảm nhẹ so với mức 2% của quý II, nhưng giảm mạnh so với mức 3,1% trong quý I đầu năm. Trong khi đó, kết quả khảo sát của Hiệp hội Kinh tế kinh doanh quốc gia (NABE) công bố gần đây dự báo tăng trưởng Tổng sản phẩm quốc nội (GDP) của Mỹ sẽ giảm còn 2,3% trong năm nay, so với mức 2,9% của năm 2018.

Cục Dự trữ liên bang Mỹ (Fed) đã phác thảo bức tranh kinh tế Mỹ với nhiều điểm sáng, tối xen kẽ khi chi tiêu hộ gia đình và niềm tin người tiêu dùng tăng mạnh nhưng đầu tư doanh nghiệp, xuất khẩu và sản xuất giảm. Chi tiêu tiêu dùng, chiếm tới 70% sản lượng của nền kinh tế Mỹ đã tăng mạnh trong ba quý đầu năm 2019, lần lượt ở mức 1,1%, 4,6% và 3,2%, phần nào giải tỏa những lo ngại về sức khỏe của nền kinh tế lớn nhất thế giới. Trong khi đó, tỷ lệ thất nghiệp, hiện duy trì ở mức dưới 4% kể từ đầu năm nay, đã giảm nhẹ xuống còn 3,5% trong tháng 11 vừa qua, mức thấp nhất trong gần 50 năm qua.

Tuy nhiên, bất chấp những số liệu tích cực trong chi tiêu

tiêu dùng và thị trường lao động, đầu tư của doanh nghiệp đã giảm trong 2 quý liên tiếp, lần lượt ở mức 1% trong quý II và 2,3% trong quý III, làm kéo lùi đà tăng trưởng của toàn bộ nền kinh tế. Chưa hết, hoạt động của lĩnh vực chế tạo trong tháng 11 cũng ghi nhận mức giảm trong tháng thứ 4 liên tiếp, trong khi chỉ số quản trị mua hàng (PMI) giảm 47,8% trong tháng 9, mức thấp nhất trong một thập kỷ. Nhiều chuyên gia kinh tế cảnh báo, kinh tế Mỹ đang đối mặt với một số "thách thức nghiêm trọng" như tăng trưởng toàn cầu suy yếu và bất ổn thương mại leo thang trong năm qua.

Kinh tế khu vực châu Âu cũng bước vào giai đoạn tăng trưởng chậm kéo dài và lạm phát thấp trong bối cảnh bất ổn cao. Tốc độ tăng trưởng GDP ở khu vực đồng tiền chung châu Âu được dự báo giảm từ 1,9% trong năm 2018 xuống còn 1,1% trong năm nay.

Khu vực châu Á, từng được coi là động lực tăng trưởng kinh tế toàn cầu, cũng không thoát khỏi vòng xoáy suy giảm. Ngân hàng Phát triển châu Á (ADB) đã hạ mức dự báo tăng trưởng GDP của khu vực này trong năm 2019-2020 xuống mức 5,2%, so với mức 5,4%-5,5% đưa ra trước đó. Thậm chí, các chuyên gia nhận định những "dấu hiệu báo bão" tương tự như thời kỳ trước các cuộc khủng hoảng kinh tế - tài chính toàn cầu, như các năm 1987, 1997 và 2008 đang xuất hiện.

Kinh tế Trung Quốc, nền kinh tế lớn thứ hai thế giới tăng trưởng thấp nhất trong 30 năm qua. Theo đó, tăng trưởng GDP quý III/2019 của nước này chỉ đạt 6%, tiếp tục giảm từ mức 6,2% của quý II/2019, chủ yếu do sự giảm nhu cầu trong nước và cuộc chiến thương mại kéo dài với Mỹ. Tuy nhiên, mức tăng trưởng vẫn nằm trong phạm vi mục tiêu 6-6,5% trong năm 2019 của Chính phủ

Trung Quốc, đồng thời các chỉ số kinh tế vĩ mô vẫn ổn định.

Theo các chuyên gia kinh tế cao cấp từ Oxford Economics, sự tăng trưởng chậm lại ở Trung Quốc đang trở nên khá nghiêm trọng. Lĩnh vực sản xuất của Trung Quốc hầu như không được mở rộng trong tháng 10/2019 khi cả nhu cầu trong và ngoài nước đều giảm. Chỉ số quản trị mua hàng giảm còn 50,2 điểm, mức thấp nhất kể từ tháng 6/2016. Những đơn đặt hàng xuất khẩu mới đã giảm sút trong 5 tháng liên tiếp và giảm nhanh nhất trong vòng 1 năm qua.

Kinh tế Nhật Bản cũng đang phải đối mặt với nhiều bất ổn. Trong quý III/2019, nền kinh tế Nhật Bản đã ghi nhận mức tăng trưởng chậm nhất trong một năm, trong bối cảnh chiến tranh thương mại Mỹ-Trung và nhu cầu toàn cầu yếu đi đã ảnh hưởng đến hoạt động xuất khẩu của nước này. Theo số liệu chính thức do Chính phủ Nhật Bản công bố, tổng sản phẩm quốc nội (GDP) của nền kinh tế lớn thứ ba thế giới trong quý III/2019 chỉ tăng trưởng 0,2% so với cùng kỳ năm ngoái. Chỉ số này đã giảm khá mạnh từ mức tăng được điều chỉnh 1,8% ghi nhận trong quý II/2019 và thấp hơn mức dự báo tăng 0,8% của thị trường. Tăng trưởng tiêu dùng chỉ tăng 0,4% trong quý III, thấp hơn so với 0,6% trong quý II. Chi tiêu vốn, một điểm sáng hiếm hoi trong nền kinh tế, tăng 0,9% trong quý III.

Số liệu kinh tế âm thầm đang buộc chính phủ Nhật Bản đưa ra chính sách nới lỏng chính sách tài khóa và tiền tệ để thúc đẩy tăng trưởng. Ngoài ra, kinh tế Nhật Bản còn gặp nhiều khó khăn trong bối cảnh Chính phủ Nhật Bản đã chính thức tăng thuế tiêu dùng từ 8% lên 10% vào tháng 10/2019. Điều này có thể tác động mạnh đến nền kinh tế Nhật Bản và làm giảm nhu cầu tiêu dùng của một bộ phận dân chúng.

Năm 2020 - Kinh tế có tín hiệu khả quan nhưng vẫn còn nhiều bất ổn

Những tín hiệu khả quan trong những ngày cuối năm 2019, từ việc Mỹ và Trung Quốc đạt thỏa thuận thương mại “giai đoạn một” tới kết quả cuộc bầu cử quốc hội Anh định hình rõ lộ trình Brexit, phần nào đã xoa dịu những mối lo dai dẳng trên thị trường trong cả năm 2019.

Giới chuyên gia kinh tế nhận định, về mặt lý thuyết, đây có thể là “cú hích” giúp khôi phục lòng tin kinh doanh, từ đó thúc đẩy hoạt động đầu tư và sản xuất trên toàn cầu, tạo đà cho tăng trưởng thương mại. Tuy nhiên, tính chất “khó lường” trong cuộc cạnh tranh thương mại giữa hai nền kinh tế lớn nhất thế giới cùng những diễn biến địa - chính trị phức tạp ở phần còn lại của thế giới khiến kinh tế toàn cầu vẫn đối mặt với tương lai bất ổn.

Theo giới nghiên cứu, dự báo năm 2020 sẽ có một số rủi ro đối với nền kinh tế toàn cầu, đó là: Sự kiện bầu cử ở Mỹ, liên quan đến sự phân hóa giàu nghèo, việc đảng Dân chủ đưa ra chính sách tăng thuế đối với những người giàu; chiến tranh thương mại Mỹ - Trung chưa có hồi kết và sự không rõ ràng trong các chính sách, khiến giới đầu tư và người tiêu dùng quan ngại.

Năm 2019 đã khép lại, hầu hết các tổ chức kinh tế lớn trên thế giới như: OECD, WTO, ECLAC, IMF, WB, ADB... đều đã đưa ra các dự báo kinh tế toàn cầu năm 2020. Tuy cách tiếp cận, phân tích, đánh giá và dự báo của mỗi tổ chức có sự khác nhau, nhưng đều có chung

nhận định là: Tốc độ tăng trưởng của kinh tế toàn cầu năm 2020 tiếp tục “suy giảm”, “bấp bênh” bởi nhiều nguyên nhân, trong đó bao trùm nhất vẫn là thương chiến Mỹ-Trung kéo dài và ẩn chứa nhiều nguy cơ.

IMF từng đề cập khả năng nền kinh tế thế giới có thể hồi phục nếu căng thẳng thương mại Mỹ - Trung Quốc “hạ nhiệt”. Tuy nhiên, giới chuyên gia cho rằng tương lai của kinh tế toàn cầu vẫn bất định bởi việc Washington và Bắc Kinh đạt thỏa thuận thương mại “giai đoạn một” chưa thể giải quyết được bất đồng Mỹ - Trung trong dài hạn. Khả năng hai bên đạt thỏa thuận toàn diện vẫn còn mơ hồ, bởi ngay cả nội dung thỏa thuận giai đoạn một cũng chưa được công bố chi tiết và văn bản chính thức chưa được lãnh đạo hai nước phê chuẩn. Nguy cơ Mỹ hoặc Trung Quốc “đổi ý vào giờ chót” hoàn toàn có thể xảy ra.

Bên cạnh đó, cuộc đàm phán về mối quan hệ thương mại tương lai giữa EU và Anh mới chỉ bắt đầu và được dự báo sẽ rất khó khăn. Những yếu tố địa - chính trị bất ổn kéo dài tạo thêm rủi ro đối với nền kinh tế, càng khiến giới đầu tư thận trọng.

Tổ chức Hợp tác và Phát triển kinh tế (OECD) cũng hạ mức dự báo tăng trưởng kinh tế trên toàn thế giới xuống 2,9% trong năm 2020, mức thấp nhất kể từ cuộc suy thoái toàn cầu cách đây tròn 10 năm. OECD cũng cảnh báo nguy cơ suy thoái cao khi tốc độ tăng trưởng của các nền kinh tế tiếp tục giảm. Nhà kinh tế trưởng của OECD Laurence Boone thậm chí còn cho rằng thế giới đang trải qua một giai đoạn “đáng lo ngại”.

IMF lạc quan hơn khi đưa ra mức dự báo tăng trưởng 3,4% cho năm 2020, nhưng đồng thời cảnh báo nguy cơ kinh tế thế giới “giảm tốc đồng bộ”. Theo IMF, kinh tế Mỹ năm 2020 tuy mức tăng trưởng sụt giảm chỉ còn 2,0% - 2,1%, thấp hơn năm 2019, nhưng vẫn được đánh giá là “điểm sáng” trên vũ đài kinh tế toàn cầu.

Đối với các nước và khu vực khác như: Nhật Bản, Ấn Độ, Đức, Anh, Eurozone... cũng tăng trưởng chậm lại. Theo đó, khu vực Eurozone năm 2020 chỉ tăng ở mức 1,4%, giảm 0,2% so với dự báo trước đó. Đức và Anh cũng bị điều chỉnh giảm xuống còn 1,2% và 1,4% trong năm 2020.

Còn với Mỹ Latinh, Ủy ban Kinh tế Mỹ Latinh và Caribe của Liên hợp quốc (ECLAC) đã hạ dự báo tăng trưởng kinh tế khu vực năm 2020 là 1,4%, bởi 17/20 quốc gia có tốc độ tăng trưởng chậm lại.

Với châu Á, Ngân hàng phát triển châu Á (ADB) cũng hạ dự báo tăng trưởng khu vực này chỉ ở mức 5,2% năm 2020. Còn Ngân hàng Thế giới (WB) lại tỏ ra lạc quan đối với tăng trưởng kinh tế của Nga với 1,6% cho năm 2020 và 1,8% cho năm 2021.

Có thể thấy, các thách thức trên toàn cầu đã đặt nền kinh tế thế giới vào tình trạng “ảm đạm và bất ổn” thiếu ổn định với hàng loạt rủi ro rình rập. IMF cho rằng ưu tiên chính sách hiện tại là dỡ bỏ rào cản thương mại bằng các thỏa thuận bền vững và kiểm chế căng thẳng địa - chính trị. Tuy nhiên, đây đều là những vấn đề không thể được giải quyết trong “một sớm, một chiều”.

CỤC THỐNG KÊ THANH HÓA

Địa chỉ: Khu đô thị mới đại lộ Lê Lợi - Phường Đông Hương
TP. Thanh Hoá - Tỉnh Thanh Hoá

Điện thoại: 0237.3 859 226 - 0237.3 852 306 * Fax: 0237.3 756 627

Email: thanhhoa@gso.gov.vn

DANH NHÂN VĂN HÓA TUỔI TÝ

Người sinh năm Tý (tuổi Chuột) thường được biết đến là những người có tư tưởng lập trường kiên định, có nhân sinh quan rõ ràng, thông minh, hoạt bát như linh vật đại diện đứng đầu 12 con giáp trong văn hóa Việt Nam. Tự cổ chí kim, Việt Nam có rất nhiều danh sĩ tuổi Tý tài trí nổi trội, có những đóng góp to lớn vào các lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hóa trong suốt tiến trình lịch sử hình thành, bảo vệ và phát triển đất nước.

Nguyễn Xí (Bính Tý, 1396-1464)

Nguyễn Xí là danh tướng đời Lê Thái Tổ, gốc quê làng Thượng Phúc, huyện Nghi Lộc, tỉnh Nghệ An.

Sau khi lên đất Lam Sơn, tỉnh Thanh Hóa, ông tham gia nghĩa quân Lam Sơn làm gia thần Lê Lợi và là một trong những vị tướng có công lao lớn, góp phần quyết định chiến thắng Lam Sơn. Khi Lê Lợi lên ngôi vua, ông được ban họ Lê (Lê Xí) vì có công lớn trong cuộc kháng Minh, từng được giữ các chức vị: Tham chính sự, Nhập nội đô đốc, được tặng thưởng biểu ngạch công thần, tước huyện hầu. Đến đời vua Lê Thánh Tông, ông được phong chức Thái úy vì có công phế truất Nghi Dân để đưa Lê Tư Thành lên ngôi (Lê Thánh Tông).

Ông không chỉ là một vị tướng, mà còn là nhà chính trị, công thần khai quốc thời Hậu Lê và được mệnh danh là thiên tài quân sự trong lịch sử Việt Nam.

Phùng Khắc Khoan (Mậu Tý, 1528-1613)

Phùng Khắc Khoan là danh sĩ đời Lê Thế Tông, hiệu Nghi Trai, tự Hoàng Phu, quê ở làng Phùng Xá (còn gọi là làng Bùng), huyện Thạch Thất, tỉnh Sơn Tây; ông là anh em cùng mẹ khác cha với Trạng Trình Nguyễn Bình Khiêm. Mặc dù thi đỗ Hoàng giáp chứ không đỗ Trạng nguyên nhưng dân gian bái phục tài nghệ của Phùng Khắc Khoan nên gọi ông là

Trạng Bùng, với hàm ý coi ông là Trạng nguyên của làng Bùng.

Vốn là người nổi tiếng thơ văn, chí khí khảng khái, hào hùng, năm 1550, đang lúc nhà Mạc áp đảo nhà Lê, ông theo Lê Bá Li vào Thanh Hóa phò tá Lê Trung Tông. Phùng Khắc Khoan đỗ đầu khoa thi Hương, được bổ làm Ngự doanh ký lục, coi sóc quân Tứ vệ góp sức chiêu dân vào Thanh Hóa lập nghiệp, được thăng chức Lễ khoa cấp sự trung.

Năm Canh Thìn 1580, ông đỗ Nhị giáp tiến sĩ, làm Đô cấp sự trung, một thời gian bị bãi chức, sau lại được triệu dụng phong Hồng lô tự khanh, rồi giữ chức Thị lang bộ Công. Năm 1579, ông đi sứ nhà Minh. Với khí phách hào hùng, ý chí bảo tồn quốc thể, tài hùng biện áp đảo quan lại cao cấp triều Minh, khiến vua Minh cũng phải chấp nhận những lý lẽ ông bênh vực cho nhà Lê. Vì thế ông được phong làm Thượng thư bộ Hộ, bộ Công, tước Mai Lĩnh Hầu, rồi thăng tước Mai Quận Công. Ông là người nhiệt tình xây dựng quê hương, quan tâm đến đời sống dân làng. Tương truyền ông là người đem nghề dệt lụa về cho dân Phùng Xá và đem giống ngô về vùng sông Đáy, tạo nên một nông sản mới tại đây.

Phạm Công Trứ (Canh Tý, 1600-1675)

Phạm Công Trứ là danh sĩ đời Lê Thần Tông, quê làng Liêm Xuyên, huyện Đường Hào, tỉnh Hải Dương.

Phạm Công Trứ được biết đến là người mưu lược, luôn chăm lo việc nước, tài năng xuất chúng trên mọi lĩnh vực: Kinh tế, chính trị, quân sự, văn hóa, xã hội. Trong gần 50 năm kể từ khi đỗ đồng tiến sĩ năm Mậu Thìn 1628, Phạm Công Trứ đã phò tá 5 đời vua Lê, 2 đời chúa Trịnh; từng giữ nhiều chức vụ quan trọng và cương vị khác nhau như: Hàn lâm viện Hiệu Thảo, Hiến sát sứ xứ Thanh Hoa, Đô ngự sử, Lễ bộ Thượng thư, Lại bộ Thượng thư, Thái bảo Quốc lão tham dự triều chính, Chương Lục bộ sự - Thượng thư của sáu bộ...Sử gia Phan Huy Chú nhận định: *"Ông là người thâm trầm giản dị, chắc chắn... đặt ra phép tắc, sửa soạn kỷ cương, đè nén những kẻ cậy thế những lạm, yêu chuộng những người có phong cách tiết tháo, được đời khen là bậc tể tướng tốt. Ông lại ham đọc sách, đến già vẫn không mỏi; có đức tốt, có danh vọng, công lao sự nghiệp là bậc hiển tể thứ nhất sau đời Trung hưng"*.

Nguyễn Nghiễm (Mậu Tý, 1708-1775)

Nguyễn Nghiễm là danh thần đời vua Lê Thuần Tông, tự là Hi Tự, hiệu là Nghị Hiên, biệt hiệu Hồng Ngự cư sĩ, quê làng Tiên Điền, huyện Nghi Xuân, tỉnh Hà Tĩnh.

Nguyễn Nghiễm là người danh cao đức trọng, không chỉ được triều đình sủng ái, có cuộc sống vinh hoa bậc nhất chốn kinh kỳ,

mà còn được các nhân sĩ thời đó ngưỡng vọng như sao Khuê, sao Đẩu. Ngay từ nhỏ, ông đã là người thông minh, hiếu học, các lần khảo thí ở huyện, phủ ông đều đỗ đầu, thi Hội xếp thứ 8, thi Đình đỗ Hoàng giáp. Nguyễn Nghiễm có tài thao lược nên được triều đình giao cho nhiều chức vụ trọng yếu như: Thượng thư, Thái tử... Dù ở cương vị nào ông cũng đặt vận mệnh quốc gia, dân tộc lên trên hết.

Gia đình Nguyễn Nghiễm có nhiều đóng góp cho truyền thống khoa bảng của đất Nghi Xuân; các con ông cũng tiếp nối truyền thống thi thư của gia đình, làm rạng danh dòng họ; đặc biệt phải kể đến con thứ 7 là nhà thơ Nguyễn Du - người được tôn vinh là Danh nhân văn hóa thế giới, nổi tiếng cả trong và ngoài nước với tác phẩm Truyện Kiều.

Tôn Đức Thắng (Mậu Tý, 1888-1980)

Tôn Đức Thắng là nhà cách mạng, chính khách, quê ở xã Mỹ Hòa Hưng, Tổng Dinh Thành, tỉnh Long Xuyên (nay là thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang).

Năm 1906, ông lên Sài Gòn học nghề tại trường Bách Công rồi làm việc ở sở Ba Son, năm 1913 theo tàu biển sang Pháp làm công nhân ở thành phố Toulouse. Cuối năm 1919, ông bị trục xuất khỏi đất Pháp vì ủng hộ cách mạng Nga. Năm 1917, ông trở về sống và làm công nhân ở Sài Gòn. Những năm 1920-1925, ông tham gia lập công hội bí mật ở xưởng đóng tàu Ba Son. Năm 1927, tham gia Việt Nam Thanh niên Cách mạng đồng chí Hội. Cuối năm 1928, ông bị Pháp bắt nhân vụ án ở đường Barbier Sài Gòn, bị kết án 20 năm

khổ sai lưu đầy Côn Đảo. Đến ngày 23/9/1945, mới được trả tự do. Về đất liền, ông tiếp tục hoạt động đến tháng 10 năm 1945, tham gia Xứ ủy Nam bộ rồi năm 1946 đắc cử vào Quốc hội nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Năm 1951, ông được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam. Tháng 7 năm 1960, ông giữ chức Phó Chủ tịch nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Sau khi Chủ tịch Hồ Chí Minh qua đời ngày 2/9/1969, đến ngày 23/9/1969, ông được giữ chức Chủ tịch nước cho đến khi từ trần.

Nguyễn Văn Cừ (Nhâm Tý, 1912-1941)

Nguyễn Văn Cừ sinh năm 1912, quê ở thôn Cẩm Giàng, xã Đồng Nguyên, huyện Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh, ông là liệt sĩ cách mạng, nguyên Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Đông Dương.

Năm 1927, lúc đang đi học tại trường Bưởi, Hà Nội, ông tham gia vào tổ chức Việt Nam Thanh niên cách mạng đồng chí hội. Do hoạt động bí mật, ông bị thực dân Pháp đuổi học. Tháng 6/1929, ông được kết nạp vào chi bộ Đảng Cộng sản đầu tiên ở Hà Nội. Sau khi thành lập Đảng (3/2/1930), ông làm bí thư đầu tiên Đặc khu Hồng Gai, Uông Bí. Hoạt động ở đây được một thời gian, ông bị Pháp bắt, kết án khổ sai rồi đầy ra Côn Đảo. Năm 1936, ông được trả tự do về sống ở Hà Nội tiếp tục hoạt động bí mật. Tháng 9/1937, ông được cử vào Ban Thường vụ Trung ương Đảng. Năm 1938, ông được bầu làm Tổng Bí thư đảng Cộng sản Đông Dương. Sau cuộc khởi nghĩa Nam Kỳ năm 1940, ngày 28/8/1941, Ông bị thực dân Pháp xử bắn tại Bà Điểm,

huyện Hóc Môn (nay là thành phố Hồ Chí Minh). Tại pháp trường, ông đã kiên quyết xé tấm băng đen bịt mắt và hô lớn: "Cách mạng Đồng Dương thành công muôn năm" rồi gục ngã xuống trước làn đạn địch. Ông hi sinh lúc mới 29 tuổi.

Phạm Hùng (Nhâm Tý, 1912-1988)

Phạm Hùng tên thật là Phạm Văn Thiện, chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam, sinh năm 1912 tại xã Long Hồ, huyện Châu Thành, tỉnh Vĩnh Long. Từ năm 1928-1929, ông là thành viên trong tổ chức "Nam kỳ học sinh Liên hiệp hội" và "Thanh niên cộng sản Đoàn". Năm 1930, ông được kết nạp vào Đảng Cộng sản Đông Dương. Năm 1931, ông bị bắt và bị kết án tử hình, sau hạ thành án chung thân, khổ sai, đầy đi Côn Đảo. Năm 1946, Ông làm Bí thư xứ ủy lâm thời Nam bộ. Năm 1951, Ông được bầu vào Ban chấp hành Trung ương Đảng, sau đó được chỉ định làm ủy viên Trung ương cục miền Nam với chức vụ Phó bí thư, rồi làm Chủ tịch ủy ban kháng chiến hành chính, phân liên khu miền Đông Nam bộ năm 1952. Năm 1956, ông được bầu vào ủy viên Bộ chính trị.

Năm 1975, ông làm Chính ủy bộ chỉ huy chiến dịch Hồ Chí Minh. Sau, ông làm Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng kiêm Bộ trưởng Bộ Nội vụ (1980). Từ tháng 6/1987, ông làm Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng. Ông được Nhà nước tặng nhiều danh hiệu cao quý trong đó có Huân chương Sao Vàng./.

Duy Hưng tổng hợp

(Nguồn: Từ điển Nhân vật lịch sử Việt Nam, nxb Văn Hóa)

CỤC THỐNG KÊ NAM ĐỊNH

Địa chỉ: Số 170 Hàn Thuyên - P. Vị Xuyên - TP. Nam Định - Tỉnh Nam Định

Điện thoại: 0228.3 648 347 - 3 649 717 * Fax: 0228.3 649 717

Email: namdinh@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới

CHUỘT TRÊN TỪNG CÂY SỐ

Chuột là loài động vật có vú đông nhất thế giới, chúng có hơn 20 họ và khoảng 20.000 loài. Riêng họ nhà chuột lớn và chuột nhắt (Critidae) đã chiếm đến 25% các loài động vật có vú ở vùng Bắc Mỹ.

Chuột túi

Thành viên của họ này sống ở nhiều môi trường khác nhau, nhưng chúng hiếm khi trở thành chuột nhà sống chung với con người. Trong số đó có thể kể chuột chân trắng, chuột đồng, chuột rừng, chuột bông. Những con chuột lớn và chuột nhắt thường phá phách nhất - chuột nhà và chuột Nauy - thuộc về một gia đình có quê hương ở Châu Âu là Muridae. Đây là loài gặm nhấm rất nhỏ dùng chân sau để nhảy. Giống như chồn túi, chuột túi có túi má bên ngoài kéo dài từ hai bên miệng xuống tận vai. Loài này chủ yếu sống ở Bắc Mỹ, đặc biệt là ở các vùng khô cằn. Mỗi con chuột túi tự đào cho mình một hang trong đất - nơi nó cất giữ những thức ăn (chủ yếu là hạt mầm) vừa mới nhặt được. Chuột túi chuyển thức ăn về hang bằng túi má. Chúng ra khỏi hang vào ban đêm, hái hạt mầm từ cỏ

và nhiều loại cây khác. Chuột túi đẻ 2 lần một năm, mỗi lứa từ 2 đến 8 con. Tuy nhiên rất nhiều chuột túi con không thể sống đến tuổi trưởng thành vì đã làm mồi cho cáo, rắn, chồn và cú. Mỗi con chuột túi trưởng thành dài từ 5 đến 13cm kể luôn phần đuôi.

Chuột kangaroo

Rất phổ biến ở Bắc Mỹ là một trong những loài gặm nhấm quyến rũ nhất. Với chiếc đuôi rất dài, chuột kangaroo dài từ 21 đến 42cm. Lưng đuôi có màu xám nhẹ hoặc nâu nhạt với những vằn trắng ngang hông. Phần dưới lại bao phủ bởi những lông trắng toát, tạo nên vẻ đẹp. Chuột kangaroo chạy và nhảy bằng chân sau và dùng chiếc đuôi mảnh dẻ của mình để giữ thăng bằng như loài Kangaroo ở nước Úc. Loài chuột này chỉ cần một bước nhảy bình thường, nó đã bỏ xa nơi đứng một khoảng cách đến 2,5m.

Tập quán ăn uống và xây tổ của chuột kangaroo cũng giống như chồn túi và chuột túi. Là một loại vật lăm chuyen và hiếu chiến, chuột kangaroo luôn chiến đấu đến cùng để chống lại những đồng loại to xác hơn, trừ khi chúng ở thời kỳ sinh sản. Chúng thường cặp đôi với nhau vào đầu mùa xuân. Chuột cái sinh từ 2 đến 5 con. Chuột mẹ chăm sóc con trong vòng 3 tuần đến khi chúng thôi bú.

Chuột sao

Chuột sao có màu nâu nhạt hoặc nâu vàng ở phần trên, sáng nhất ở hai bên hông và đậm nhất ở lưng, nơi có một ít lông đen. Phần bụng và hai chân màu trắng. Về mùa đông, bộ lông dày và dài của chuột sao trở sang màu nâu vàng có ánh kim bạc hoặc màu trắng; bộ lông che phủ toàn bộ phần bụng lúc này lan ra cả hông và vai. Chuột sao sống trong cả môi trường nước, hoang mạc, đồng bằng

CỤC THỐNG KÊ QUẢNG BÌNH

Địa chỉ: Đường Phạm Văn Đồng - phường Đức Ninh Đông - TP. Đồng Hới - Tỉnh Quảng Bình

Điện thoại: 0232.3 820 044 - 0232.3 822 054 * Fax: 0232. 3 844 597

Email: quangbinh@gso.gov.vn

Kiến Tạo 2020

Chúc Mừng Năm Mới

và cả các sườn núi. Chúng được tìm thấy ở khu vực từ Nam cực đến bang Florida (Mỹ). Một số giống chuột sao sống và làm tổ trên cây, một số lại thích chọn hốc gỗ cây làm địa bàn cư trú. Chuột sao ăn hạt mầm, côn trùng, trứng cá, gạo dự trữ và hành tỏi.

Chuột sao sinh mỗi năm từ 1 đến 4 lứa, mỗi lứa khoảng 2 đến 7 con. Chuột con được sinh ra trong các tổ làm bằng vật liệu mềm. Chúng lớn nhanh như thổi và chỉ cần 2 tháng tuổi là có thể bắt đầu sinh sản.

Chuột đồng

Loài chuột này rất phổ biến ở nhiều nơi trên thế giới. Chúng làm tổ bằng cỏ trên mặt hoặc đào hang trong lòng đất. Tổ của chúng thường được phát hiện sau khi cỏ khô trên các cánh đồng đã bị cắt. Loài chuột này ăn thóc gạo và gây nhiều tai hại cho cây ăn quả. Chuột đồng đẻ rất nhiều lần mỗi năm, mỗi lần từ 4 đến 10 con. Với mật độ sinh sản và lớn nhanh, chuột đồng là loài động vật có vú có hại cho sản xuất cây lúa. Chuột đồng con có thể bắt đầu sinh sản khi mới một tháng tuổi.

Chuột sóc

Có ở khắp Châu Âu, Châu Á và Châu Phi, tuy nhiên không thấy chúng xuất hiện ở Châu Mỹ. Ở Châu Âu, chuột sóc được gọi là “những kẻ chuyên ngủ”. Mùa thu, loài chuột xinh đẹp này cuộn mình trong hang để “say sưa giấc nồng” cho đến hết mùa đông. Chúng tỉnh giấc khi tiết trời ấm áp và ra khỏi hang vào buổi tối để tìm nơi trú ẩn trên các cây to. Chuột sóc ăn hạt mầm trái cây và sâu bọ. Chuột sóc phần lớn chỉ to hơn chuột nhắt nhà một tí.

Chuột nước

Phổ biến trong các đầm lầy, ao hồ nhỏ ở Mỹ và Canada. Một số được nhập tịch vào Châu Âu. Chúng đẻ nhiều lần trong một năm, thường mỗi lứa cho ra đời 5 đến 9 con. Chuột nước được nuôi để khai thác lông. Sau khi đã được chế biến, các bộ lông màu đen được nhuộm và bán cho các nhà may dệt. Mùa Đông ở các nước phương Tây, phụ nữ thường khoác áo lông chuột mặc rất nhẹ và ấm.

Chuột nhảy

Loài chuột này giống như những con Kangaroo nhỏ. Chân chúng khỏe và bàn chân sau rất to. Nhờ hai chân sau mà chuột có thể nhảy những bước dài. Loài vật đuôi dài này ngủ suốt mùa đông. Chuột nhảy ở Bắc Phi và Châu Á có nhiều điểm rất giống con kangaroo. Chúng sống ở những khu vực khô cằn và có quan hệ họ hàng rất xa với gia đình chuột.

Chuột xám

Chuột xám thực chất là loài chuột cống có quê hương ở Châu Á. Chúng có ở trên khắp thế giới. Chuột cống có chiều dài từ 30 đến 45cm, đuôi rất dài. Chúng được che phủ bởi một lớp lông xám; đặc biệt, lỗ tai của chúng cũng có lông, lông tai được xếp như vây cá. Chuột cống rất khôn lanh, quỷ quyệt. Chúng sinh sản rất mạnh nên một khi đã sinh sống ở một khu vực nào đó thì rất khó lòng khử triệt hết. Loài chuột gây hại này sống trong các bãi rác và lây truyền rất nhiều bệnh dịch cho con người, bệnh giun xoắn ở heo và bệnh lao cho gà vịt. Không những vậy, chúng còn gây thiệt hại rất nhiều về thực phẩm dự trữ và nhiều nguyên liệu khác.

Chuột nhà

Đây là chuột gây hại đứng thứ hai sau loài chuột cống. Chúng gieo các mầm bệnh thông thường và bệnh lây truyền. Đối với nhà nông thì chuột nhà là kẻ chuyên phá phách lúa gạo dự trữ và cả lúa trên đồng ruộng. Trong nhà, chúng không chừa bất cứ thứ gì từ vật liệu gỗ đến quần áo và cả thức ăn. Tất cả những gì con người sử dụng đều là món yêu thích của chuột nhà. Cũng như với chuột cống, con người cũng khó lòng tiêu diệt được chuột nhà một khi chúng đã vào nhà và cố thủ để phá phách. Chuột nhà trưởng thành dài từ 15-18cm với cái đuôi dài gần nửa thân. Bộ lông của chúng có màu xám, hơi nâu, mũi nhọn và lỗ tai rộng dựng đứng.

Còn rất nhiều thành viên nữa trong gia đình chuột. Trong số đó có thể kể đến loài lemmus, chuột tuyết, chuột gai,... một số loài chuột gây hại cho con người một cách nghiêm trọng. Tuy nhiên, có những loài như chuột nước thì hoàn toàn không gây hại mà ngược lại bộ lông của nó mang lại giá trị kinh tế cao.

Bên cạnh đó giống chuột bạch, có thể dùng để nghiên cứu trong phòng thí nghiệm. Chuột bạch là loại chuột thiếu một sắc tố trong da, lông và mắt khiến cho da nhẹ, lông trắng và mắt hơi hồng hoặc đỏ. Chuột bạch thường xuyên xuất hiện ở trong cộng đồng các giống, loài chuột trên thế giới. Các nhà khoa học nuôi chuột bạch để sử dụng trong các phòng thí nghiệm nhằm nghiên cứu y khoa phục vụ con người...

Nguyễn Tấn Tuấn

CỤC THỐNG KÊ THỪA THIÊN HUẾ

Địa chỉ: Số 2 đường Hà Nội - TP. Huế - Tỉnh Thừa Thiên Huế
Điện thoại: 0234.3 822 394 - 0234.3 828 125 * Fax: 0234.3 848 108
Email: thuathienhue@gso.gov.vn

Văn Miếu - Quốc tử giám

ĐIỂM LỄ ĐẦU XUÂN CỦA CÁC SĨ TỬ

Đã thành nét đẹp truyền thống của người Hà Nội nói riêng và người dân Việt Nam nói chung, vào những ngày Xuân đầu năm mới, nhà nhà đều đi lễ để cầu mong một năm mới tốt lành. Một trong những địa điểm người Hà Nội thường đến lễ đầu năm là Văn Miếu - Quốc tử giám.

Văn Miếu - Quốc tử giám là quần thể di tích đa dạng và phong phú nổi tiếng của thành phố Hà Nội, nằm ở phía Nam kinh thành Thăng Long; là tổ hợp gồm hai di tích chính: Văn Miếu thờ Khổng Tử, các bậc hiền triết của Nho giáo và Tư nghiệp Quốc tử giám Chu Văn An, người thầy tiêu biểu đạo cao, đức trọng của nền giáo dục Việt Nam; và Quốc tử giám trường Quốc học đầu tiên của Việt Nam, với hơn 700 năm hoạt động đã đào tạo hàng nghìn nhân tài cho đất nước. Ngày nay, Văn Miếu - Quốc Tử Giám là nơi khen tặng cho học sinh xuất sắc và còn là nơi tổ chức hội thơ hàng năm vào

ngày rằm tháng Giêng. Đặc biệt, đây còn là nơi các sĩ tử ngày nay đến "cầu may" trước mỗi kỳ thi.

Văn Miếu được xây dựng từ năm 1070. Năm 1076, Lý Nhân Tông cho lập trường Quốc tử giám ở bên cạnh Văn Miếu, có thể coi đây là trường đại học đầu tiên ở Việt Nam. Đời Trần Minh Tông, Chu Văn An được cử làm quan Quốc Tử giám Tư nghiệp (hiệu trưởng) và thầy dạy trực tiếp của các hoàng tử. Năm 1370 ông mất, được vua Trần Nghệ Tông cho thờ ở Văn Miếu, bên cạnh Khổng Tử. Sang thời Hậu Lê, Nho giáo rất thịnh hành. Vào năm 1484, Lê Thánh Tông cho dựng bia tiến sĩ của những người thi đỗ tiến sĩ từ khoa thi 1442 trở đi.

Đầu năm 1947, thực dân Pháp nã đạn đại bác làm đổ sập căn nhà, chỉ còn lại nền nhà với hai cột đá và 4 nghiên đá. Ngày nay toàn bộ khu Thái Học được xây dựng với diện tích 1530m² trên tổng diện tích 6150m², gồm các công trình kiến trúc chính là Tiền đường, Hậu đường, Tả vu, Hữu vu, nhà chuông, nhà trống được mô phỏng theo kiến trúc truyền thống trên nền đất xưa của Quốc Tử Giám.

Hồ Văn

Phía nam, trước mặt Văn Miếu là hồ Minh Đường hay hồ Văn, dân gian thường gọi là hồ Giám, giữa hồ có gò Kim Châu, trên gò dựng Phán Thủy đường (là nơi diễn ra các buổi bình văn thơ của nho sĩ kinh thành xưa). Theo ý đồ kiến trúc, đây vốn là "tiểu minh đường" của Văn Miếu, là một bộ phận khăng khít của toàn bộ công trình kiến trúc chung.

Một hồ nước trong, quanh bờ cây cối râm mát, một gò đất nổi giữa hồ trên có một kiến trúc nhỏ đẹp lẩn dưới cành lá sum suê, cảnh này mở đầu cho một khu kiến trúc sẽ trở thành một tấm gương soi,

nhân đôi cảnh trí, có tác dụng gây cho khách tham quan cảm giác mát mẻ, dịu dàng ngay từ khi mới đặt chân vào khu kiến trúc.

Văn Miếu môn

Phía trước Văn Miếu môn là tứ trụ (ngôi môn) và hai tấm bia Hạ mã hai bên đó là mốc ranh giới chiều ngang phía trước mặt cổng. Xưa kia, dù công hầu hay khanh tướng, dù võng lọng hay ngựa xe, hễ đi qua Văn Miếu đều phải xuống đi bộ ít nhất từ tấm bia Hạ mã bên này sang tới tấm bia Hạ mã bên kia mới lại được lên xe lên ngựa. Thế đủ biết Văn Miếu có vị trí tôn nghiêm tới chừng nào. Tứ trụ được xây bằng gạch, hai trụ giữa xây cao hơn trên có hình 2 con nghê chầu vào. Quan niệm tâm linh cho rằng đây là vật linh thiêng có khả năng nhận ra kẻ ác hay người thiện. Hai trụ ngoài đắp nổi 4 con chim phượng xoè cánh chấp đuôi vào nhau.

Văn Miếu môn tức là cổng tam quan phía ngoài. Cổng có ba cửa, cửa giữa cao to và xây 2 tầng. Tầng trên có ba chữ *Văn miếu môn*. Kiểu dáng kiến trúc Văn Miếu môn nhiều nét độc đáo rất đáng lưu ý trong khi nghiên cứu kiến trúc cổ Việt Nam. Nhìn bên ngoài tam quan là 3 kiến trúc riêng biệt. Cửa chính giữa thực chất xây 2 tầng. Mặt bằng hình vuông. Tầng dưới to, tầng trên nhỏ chồng lên giữa tầng dưới. Phía trước cổng tam quan là đôi rồng đá cách điệu thời Lê, bên trong là đôi rồng đá thời Nguyễn.

Đại Trung môn

Từ cổng chính Văn Miếu môn, vào không gian thứ nhất gọi là khu Nhập đạo, theo đường thẳng

tới cổng thứ hai là Đại Trung môn. Ngang hàng với Đại Trung môn bên trái có Thành Đức môn, bên phải có Đạt Tài môn. Hai bên tả hữu của cả khu Văn Miếu, cùng với tường ngang nơi Văn Miếu môn tạo thành một khu hình gần vuông có tường vây khép kín ra vào bằng Văn Miếu môn. Trong khu vực này trồng cây bóng mát gần kín mặt bằng. Hai chiếc hồ chữ nhật nằm dài sát theo chiều dọc bên ngoài, mang đến cảm giác tĩnh mịch, thanh nhã của nơi «văn vật sở đồ». Cửa Đại Trung môn làm kiểu 3 gian, xây trên nền gạch cao, có mái lợp ngói mũi hài, có hai hàng cột hiên trước và sau, ở giữa là hàng cột chống nóc. Gian giữa cổng treo một tấm biển nhỏ đề 3 chữ Đại Trung môn.

Khuê Văn Các

Khuê Văn Các (nghĩa là «gác vẽ đẹp của sao Khuê») là một lầu vuông tám mái, bao gồm bốn mái thượng và bốn mái hạ, cao gần chín mét. Gác dựng trên một nền vuông cao cân xứng có lát gạch Bát Tràng mỗi bề có chiều dài là 6,8 mét. Để bước lên được nền vuông này phải đi qua ba bậc thang đá. Kiểu dáng kiến trúc Khuê Văn Các rất hài hòa và độc đáo. Tầng dưới là 4 trụ gạch vuông, mỗi cạnh của trụ có chiều dài một mét và trên các mặt trụ đều có chạm trổ các hoa văn rất tinh vi và sắc sảo. Tầng trên là kiến trúc gỗ sơn son thếp vàng trừ mái lợp và những phần trang trí góc mái hoặc trên bờ nóc là bằng chất liệu đất nung hoặc vôi cát có độ bền cao.

Sàn gỗ có chừa 2 khoảng trống để bắc thang lên gác. Bốn cạnh sàn

có điểm gỗ chạm trổ tinh vi. Bốn góc sàn làm lan can con tiện cũng bằng gỗ. Bốn mặt tường bít ván gỗ, mỗi mặt đều làm một cửa tròn có những thanh gỗ chống tỏa ra bốn phía. Cửa và những thanh gỗ chống tượng trưng cho sao Khuê và những tia sáng của sao. Mé trên sát mái phía cửa ngoài vào treo một biển sơn son thiếp vàng ghi chữ (*Khuê Văn Các*). Mỗi mặt tường gỗ đều chạm một đôi câu đối chữ Hán thiếp vàng.

Gác Khuê Văn vốn là nơi xưa kia dùng để họp bình những bài văn hay của các sĩ tử đã thi trúng khoa thi hội. Gác nhỏ, kiến trúc giản dị nhưng tao nhã, đặc biệt lại được chọn dựng giữa những cây cổ thụ xanh tốt, cạnh giếng Thiên Quang đầy nước trong in bóng gác. Ngày nay, Khuê Văn Các ở Văn Miếu - Quốc Tử Giám đã được công nhận là biểu tượng của thành phố Hà Nội.

Giếng Thiên Quang, Bia Tiến sĩ

Thiên Quang tỉnh, tức "giếng soi ánh sáng bầu trời" còn được gọi là Văn Trì (Ao Văn). Thiên Quang nghĩa là ánh sáng bầu trời. Đặt tên này cho giếng, người xây dựng có ý muốn nói con người thu nhận được tinh túy của vũ trụ, soi sáng tri thức, nâng cao phẩm chất, tô đẹp nền nhân văn. Giếng hình vuông, quanh bờ đều xây hàng lan can tới độ ngang lưng. Người xưa còn có quan niệm giếng hình vuông tượng trưng cho đất, cửa tròn gác Khuê Văn tượng trưng cho trời. Tinh hoa của cả trời cả đất đều được tập trung ở trung tâm văn hóa giáo dục uy nghiêm giữa chốn đế đô này.

Nhưng giá trị bậc nhất của di tích này là 82 tấm bia Tiến sĩ dựng ở hai bên phải, trái của giếng Thiên Quang, mỗi bên 41 tấm dựng thành 2 hàng ngang, mặt bia đều quay về phía giếng. Cả hai bên, giữa mỗi vườn bia xây một tòa đình vuông, 4 mặt bỏ trống, nền cao, giữa nền có bệ, cửa đều trông thẳng xuống giếng. Đây là hai tòa đình thờ bia. Xưa kia, hàng năm xuân thu nhị kỳ trong Văn Miếu làm lễ tế thì ở đây cũng sửa lễ vật cúng bái các vị tiên nho của nước ta mà quý tính cao danh còn khắc trên bia đá.

Đại Thành Môn, khu điện thờ

Qua cửa Đại Thành là vào không gian thứ ba, khu vực chính của di tích Quốc Tử Giám - Văn Miếu. Cũng như cửa Đại Trung, cửa Đại Thành là một kiến trúc 3 gian với hai hàng cột hiên trước sau và một hàng cột giữa. Chính giữa, trên giáp nóc có treo một bức hoành khắc 3 chữ Đại thành môn theo chiều ngang, đọc từ phải sang trái.

Cửa Đại Thành (cửa của sự thành đạt lớn lao), mở đầu cho khu vực của những kiến trúc chính, nơi thờ Khổng Tử, Chu Công, Tứ Phối, Thất thập nhị hiền v.v... và cũng là nơi giảng dạy của trường giám thời xưa.

Đại Bái đường

Bước qua cửa Đại Thành tới một sân rộng mênh mang lát gạch Bát Tràng. Hai bên phải trái của sân là 2 dãy Hữu Vu và Tả Vu. Chính trước mặt là tòa Đại Bái Đường rộng rãi, to lớn và thâm nghiêm trải suốt chiều rộng của sân nối giáp với đầu hồi của Tả Vu, Hữu Vu 2 bên, tạo thành cụm kiến trúc hình chữ U cổ kính và thuyền thống. Sau Đại Bái Đường, song song với Đại Bái Đường là tòa Thượng Điện, có quy mô tương tự cả về chiều cao lẫn bề rộng. Đại Bái Đường nối với Thượng Điện bằng một Tiểu Đình hình vuông.

Thượng Điện ở phía sau 9 gian, tường xây 3 phía, phía trước có cửa bức bàn đóng kín 5 gian giữa, 4 gian đầu hồi có cửa chấn song cố định. Nhìn chung, Thượng Điện kín đáo và do đó cũng tối hơn Đại Bái, đó cũng là ý đồ của người thiết kế muốn tạo cho nơi đây một không khí thâm nghiêm, u tịch. Đây là nơi thờ những vị tổ đạo Nho.

Tòa Đại Bái bên ngoài cũng xây 9 gian, nhưng chỉ xây 2 tường hồi còn mặt trước mặt sau để trống, có chức năng hành lễ trong những kỳ tế tự xuân thu.

Đền Khải Thánh - Quốc Tử Giám

Khu Khải Thánh là khu sau cùng của di tích. Từ Văn Miếu sang đến Khải Thánh có thể đi theo 2 con đường lát gạch phía sau Tả Vu và Hữu Vu, hoặc cũng có thể từ sau lưng Thượng Điện qua cửa tam quan. Cửa này là cửa chính cũng xây 3 gian, có mái lợp và cánh cửa đóng mở. Từ bên ngoài vào đền Khải Thánh cũng có thể qua một cổng nhỏ có cánh mở ở góc Đông Nam nơi tiếp giáp với bức tường ngăn 2 khu Văn Miếu và Khải Thánh. Đền Khải Thánh là nơi thờ cha mẹ Khổng Tử.

Với giá trị lịch sử lớn lao, Văn Miếu Quốc Tử Giám được các học sinh, sinh viên coi là một chốn linh thiêng, nô nức đến "xin chữ" vào dịp đầu năm mới và "cầu may" vào các kỳ thi trong năm. Ngày xuân đầu năm mới các gia đình Hà Nội cũng thường đưa con cháu đến lễ tại Văn Miếu để cầu xin con cháu được thông minh học giỏi và cũng là tỏ lòng tôn kính các bậc hiền tài, những người thầy đức cao vọng trọng của đất nước./.

P.V (Sưu tầm)

Vùng đất địa linh trong truyền thuyết

Quần thể di tích Am Tiên gắn với sự tích cuộc khởi nghĩa Bà Triệu, nằm trên đỉnh núi cao nhất của dãy núi Ngàn Nưa, cách mặt nước biển hơn 500m, thuộc địa phận huyện Triệu Sơn, tỉnh Thanh Hóa. Quần thể bao gồm "Núi Nưa - Đền Nưa - Am Tiên", với tổng diện tích 100 ha, riêng khu vực đền Am Tiên rộng 4 ha.

Theo sử tích, năm 248, Bà Triệu cùng người anh trai Triệu Quốc Đạt đã tập hợp nghĩa sĩ, rèn luyện nghĩa quân, đứng lên khởi nghĩa đánh đuổi giặc Đông Ngô, giành lại giang sơn, xã tắc. Bà chọn Ngàn Nưa là nơi hiệu triệu nghĩa quân, bởi theo lời sấm truyền: Dãy Ngàn Nưa được tạo thành từ bảy ngọn núi xếp liền kề tạo thế rồng cuộn, đầu nhô cao như đầu hổ vươn mình về biển Đông - nơi đặt Am Tiên, đứng ở nơi đây hét lớn tứ phía đều nghe rõ.

Trên đỉnh núi Ngàn Nưa, có động Am Tiên, Giếng Tiên, Bàn cờ Tiên, Vườn Thuốc Tiên và Vườn Đào Tiên mà sử sách và truyền thuyết đã nhắc đến như một chốn tu tiên đắc đạo. Giếng Tiên nằm trên đỉnh núi cao 580 m so với mực nước biển, gần với nhiều huyền thoại kỳ bí; nước trong giếng từ núi chảy ra nên rất tinh khiết, nguồn nước chảy vào giếng được gọi là Long mạch. Tương truyền rằng, các tiên nữ xưa kia thường xuống đây hái đào và tắm nước giếng, vì vậy được gọi là Giếng Tiên. Đây cũng chính là giếng dành riêng để Bà Triệu lấy nước rửa mặt mỗi khi xung trận, nước trong giếng rất trong mát

Theo các nhà phong thủy, Việt Nam là nơi sinh ra nhiều hiền tài, có địa thế phong thủy Rồng cuộn Hồ châu, núi sau sông trước. Đặc biệt, trên lãnh thổ nước Việt có khá nhiều huyệt đạo linh thiêng, được cho là nơi giao hòa đất trời, đem lại vượng khí cho quốc gia, trấn quốc phục hưng, mang lại sự thanh bình cho đời sống tâm linh người Việt. Trong đó có vùng đất địa linh Am Tiên - một trong những huyệt đạo linh thiêng bậc nhất Việt Nam.

AM TIÊN

Chốn linh thiêng - Huyệt đạo quốc gia

và không bao giờ cạn, cứ mức bao nhiêu lại đầy bấy nhiêu. Ngoài ra còn có ngôi chùa cổ gọi là chùa Am Tiên (được ghi chép trong sách Đại Nam nhất thống chí), đền chúa Thượng Ngàn (dân gian cho rằng đó là Bà Triệu hoá thân) và miếu Tu Nua (thờ vị đạo sĩ thời Trần - Hồ). Ở đây còn có cả một ban thờ lộ thiên thờ thần núi Tản Viên. Năm 2009, thắng cảnh này được nhà nước công nhận là di tích lịch sử văn hóa cấp quốc gia.

Nơi giao hòa linh khí đất - trời

Từ cổng đền Am Tiên đi vào sâu bên trong khoảng hơn 100 m, du khách hành hương sẽ thấy một khoảng đất rộng, được rào chắn kỹ lưỡng, bán kính khoảng 21 m, đây chính là huyệt thiêng, hay gọi là huyệt khí dương. Theo các nhà phong thủy, đây là điểm hội tụ giao hòa của đất - trời, hay còn gọi là nơi mở cửa trời, tất cả những tinh hoa và linh khí của trời đất sẽ được hội tụ tại huyệt đạo thiêng này.

Bốn hướng huyệt đạo đều có bốn bát hương, ở giữa có một bát hương của thổ thần ứng với Kim - Mộc - Thủy - Hỏa - Thổ.

Tại huyệt đạo Am Tiên, có thể cảm nhận được sự chuyển động của vũ trụ và có những câu chuyện huyền bí đã xảy ra mà cho đến giờ vẫn chưa thể lý giải được. Đứng trên huyệt đạo có thể nhìn thấy 4 phương 8 hướng đất trời. Khi thả lỏng cơ thể, tập trung mọi suy nghĩ lên đôi mắt, ít nhiều sẽ cảm nhận được luồng ánh sáng thoáng qua. Ban đầu ánh sáng có màu đỏ, dần chuyển sang màu cam, rồi chuyển dần sang màu trắng xanh và cuối cùng là hình ảnh các hạt bụi lẩn trong màu trắng xanh đó. Bên huyệt đạo, con người như được tiếp thêm năng lượng, sinh khí của đất trời, tâm thái nhẹ nhõm lạ kỳ.

Sau bao nhiêu năm, Ngàn Nua vẫn thăm thẳm bí hiểm và phong kín bao huyền thoại về vị nữ thủ lĩnh anh hùng của cuộc khởi nghĩa năm xưa. Nhiều người đã lấy núi Nua làm đề tài sáng tác, ngâm vịnh, mà hiện nay vẫn còn những bài thơ đặc sắc về núi Nua như: "Na Sơn ca"; "Bài ca thích cò"

và "Bài ca thích cò" của Nguyễn Dữ thế kỷ thứ XVI... Sự thiêng liêng trên đỉnh Ngàn Nua và động Am Tiên trên đỉnh núi còn được ghi chép cụ thể trong sách Đại Nam Nhất thống chí và còn lưu truyền trong câu chữ dân gian:

"Na Sơn nhất phiên, nhất hộ thiên hạ biến

dịch:

Một tiếng hô ở núi Nua chuyển cả thiên hạ."

Hàng năm, Lễ hội đền Nua - Am Tiên được tổ chức kéo dài đến ngày 20 tháng Giêng. Ngay từ những ngày đầu năm, du khách đã hành hương đến huyệt đạo linh thiêng này để cầu mong những điều tốt lành cho năm mới và chờ đón ngày "mở cửa trời" vào mùng 9 tháng Giêng để đón linh khí trời đất. Trong ngày hội chính, từ sáng sớm lễ hội đã bắt đầu với màn rước cổ dâng lễ vật bằng kiệu bát cống với những sản vật là hoa quả và bánh dầy - một đặc sản của địa phương được làm bằng gạo nếp cái hoa vàng... để làm lễ tế thiên địa, thần linh và cầu cho quốc thái dân an, mưa thuận gió hòa, mùa màng tốt tươi./

Minh Hà

Tam Chúc là vùng núi đá vôi ngập nước rất độc đáo với phong cảnh nước non hùng vĩ. Đặc biệt, nơi đây vẫn còn giữ được vẻ đẹp hoang sơ, tự nhiên, sơn thủy hữu tình. Từ trên cao nhìn xuống, Quần thể chùa Tam Chúc đẹp như một bức tranh thủy mặc khổng lồ với những đường nét hoàn toàn tự nhiên do tạo hóa sắp đặt. Có lẽ vì thế, mà Tam Chúc còn được rất nhiều nhà phong thủy đánh giá là vùng đất địa linh bởi thế “lưng tựa vào núi, mặt nhìn ra hồ”.

Huyền thoại ngôi chùa 1000 năm tuổi

Chùa Tam Chúc được xây dựng từ thời nhà Đinh, gắn với truyền thuyết “Tiền Lục nhạc - hậu Thất Tinh”. Theo đó, trên dãy núi 99 ngọn nằm ở phía Tây Nam hướng về chùa Hương có 7 ngọn núi gần làng Tam Chúc. Tích xưa kể lại cả 7 ngọn núi này đều xuất hiện một đốm sáng lớn tựa như 7 ngôi sao, sáng suốt đêm ngày. Ánh sáng lung linh từ trên cao rọi xuống một vùng rộng lớn. Dân làng gọi đó là núi “Thất Tinh” và ngôi chùa ở đây được gọi là chùa “Thất Tinh”. Sau đó, có người đến núi Thất Tinh đục đẽo, hòng lấy đi 7 ngôi sao đặc biệt đó. Họ chất củi thành đống lớn và đốt nhiều ngày khiến cho 4 ngôi sao bị mờ dần đi, cuối cùng chỉ còn lại 3 ngôi sao. Vì thế, chùa “Thất Tinh” sau này được đổi thành chùa “Ba Sao” và thị trấn Ba Sao (Kim Bảng) cũng được lấy tên gọi từ tích ấy.

Mảnh đất Tam Chúc linh thiêng, thần bí, nên hàng ngàn năm trước, ông cha đã chọn xây dựng những công trình tâm linh. Cách đây gần 20 năm, công nhân làm thủy lợi đã phát hiện dưới lòng hồ Tam Chúc rất nhiều cột gỗ, cột đá, xà đá, có những cột gỗ đường kính trên 1 m. Giữa hồ, vẫn còn ngôi đình Tam Chúc. Bước đầu, các nhà khảo cổ kết luận, chùa Tam Chúc đã có trên 1.000 năm.

Nhằm khôi phục ngôi chùa 1.000 năm tuổi và nhân lên giá trị vàng son non nước “sơn thủy hữu tình”, năm 2001, chùa Tam Chúc đã được đầu tư và phục dựng lại. Năm 2013, chùa Tam Chúc được công nhận là khu du lịch quốc gia. Đến nay, sau hàng chục năm xây dựng, chùa Tam Chúc với sự kết hợp hoàn hảo giữa vẻ đẹp cổ kính của ngôi chùa nghìn năm tuổi với vẻ hùng vĩ của non nước bao la, nhiều báu vật độc nhất vô nhị đã và đang trở thành khu du lịch tâm linh hấp dẫn

du khách trong và ngoài nước. Năm 2019, khu du lịch tâm linh Tam Chúc đã vinh dự được chọn làm địa điểm tổ chức Đại lễ Phật đản Vesak Liên hợp quốc. Đại lễ đã thành công tốt đẹp, được cộng đồng quốc tế ghi nhận và đánh giá cao về công tác tổ chức cũng như những giá trị về văn hóa tâm linh của ngôi chùa.

Quần thể chùa Tam Chúc có diện tích gần 5.100 ha, với gần 1.000 ha hồ nước, 3.000 ha núi đá, rừng tự nhiên... cùng nhiều thung lũng, 3 mặt bao bọc bởi dãy núi Thất Tinh hình tay ngai, trước là hồ Tam Chúc với 6 quả núi. Điểm nhấn nổi bật của khu du lịch tâm linh Tam Chúc là diện tích quy hoạch lên tới 147 ha trên sườn núi phía Tây, trong đó, mặt bằng xây dựng chùa Tam Chúc rộng 144 ha, gồm nhiều

hạng mục ẩn tượng: Tháp Ngọc, điện Tam Thế, điện Pháp Chủ, điện Quan âm, cổng Tam Quan, vườn cột kinh. Những ngôi điện đều được xây theo lối kiến trúc đình chùa đặc trưng Việt Nam với kết cấu cột, dầm, xà, mái cong bằng bê tông cốt thép sơn giả gỗ, có diện tích rất rộng, từ 3000-5.400 m², cao từ trên 30-39m, các bức tượng được thờ ở đây đều bằng đồng nguyên khối nặng từ 85-150 tấn.

Điểm hấp dẫn tại khu tâm linh Chùa Tam Chúc chính là 12.000 bức tranh được làm bằng đá lấy từ núi lửa đã ngừng hoạt động ở Indonesia, do các nghệ nhân Indonesia chế tác và ghép trên toàn bộ bề mặt tường phía trong cả 3 ngôi đại điện. Mỗi bức tranh ở đây đều được chạm khắc tinh tế, ghép lại bởi nhiều tấm đá mang màu cháy của gạch nung già lửa, rất trầm mặc và cổ kính. Đá núi lửa có độ xốp, không quá nặng, thuận lợi khi chế tác các họa tiết, chi tiết phức tạp và tinh xảo, rất rắn chắc và bền mãi với thời gian. Đây chính là những tác phẩm nghệ thuật, tái hiện lại cuộc đời Đức Phật, gửi gắm những câu chuyện nhân văn và sâu sắc, chỉ có duy nhất tại chùa Tam Chúc.

Điện Tam Thế là tòa đại điện lớn nhất, có 3 tầng mái cong, được xây theo lối kiến trúc đình chùa đặc trưng của Việt Nam. Với chiều cao 39m, diện tích sàn 5.400m², diện tích tầng hầm 2.200m², điện Tam Thế có thể chứa được 5.000 phật tử cùng hành lễ một lúc. Trên các bức tường của điện Tam Thế là những bức phù điêu về cõi Niết Bàn - chốn bồng lai tiên cảnh, nơi ẩn chứa những vẻ đẹp

chân, thiện, mỹ mà con người hằng mong ước.

Điện Pháp Chủ có chiều cao 31m, diện tích sàn 3.000 m². Nơi đây có pho tượng Thích Ca Mâu Ni bằng đồng nguyên khối nặng 150 tấn do nghệ nhân Việt Nam chế tác và 10.000 bức tranh tái hiện cuộc đời đức Phật do thợ Hối giáo Indonesia tạc bằng đá núi lửa đưa sang. Điểm nhấn trong điện Pháp Chủ là 4 bức phù điêu khổng lồ bao trùm toàn bộ các bức tường, mỗi bức phù điêu nói về một giai đoạn bước ngoặt trong cuộc đời đức Phật Thích Ca Mâu Ni từ khi Ngài Đản sinh, thành Đạo, thuyết Pháp cho tới khi nhập Niết Bàn.

Điện Quan Âm cao 30,5m, mặt sàn rộng 3000m². Nơi đây chứa đựng một kho tàng phong phú với những tích chuyện cổ vô cùng sâu sắc về tấm lòng từ bi, nhân hậu của Đức Phật cứu độ chúng sinh, thể hiện qua các lần ứng thân của đức Phật khi Ngài đã trải qua vô số kiếp luân hồi. Khi thì Ngài hiện thân thành chú voi hy sinh thân mình nhảy xuống vách núi để làm thức ăn cho dân làng đói phía dưới; có khi hiện thân thành chú hổ sẵn sàng nhảy vào lửa để cứu người Bà-la-môn khỏi chết đói trong rừng; khi là một vị vua từ bi sẵn sàng xẻ thịt cánh tay mình để cho quạ ăn thịt cứu bầy chim sẻ...

Bên cạnh những bức tranh kể các câu chuyện cổ còn có bức tranh kể về sự tích Quan Thế Âm Bồ Tát rất gần gũi với người dân Việt Nam. Trung tâm của các bức tranh là tượng khắc nổi của Phật Quan Âm với hình ảnh quen thuộc trong các ngôi chùa nổi tiếng như

Chùa Phật Tích, Chùa Hương: Quan Âm Thiên Thủ Thiên Nhãn, Quan Âm Tọa Sơn, Quan Âm Quá Hải và Quan Âm Tống Tử. Đây là 4 bức tranh đặc biệt được tạo tác trên nền phong cảnh thiên nhiên đẹp như thơ của Tràn An và Tam Chúc.

Ngoài 3 đại điện được xây dựng theo triển núi thoải dần xuống thì trên đỉnh núi Thất Tinh còn tọa lạc ngôi Tháp Ngọc. Ngôi tháp có chiều cao 15m được xây dựng hoàn toàn bằng các phiến đá đỏ Granit lấy từ Ấn Độ, lắp đặt theo phong cách kiến trúc cổ Việt Nam. Đặc biệt, khi ghép các phiến đá này, các nghệ nhân Ấn Độ không dùng bất cứ một loại vật liệu kết dính nào. Tháp có 3 tầng mái cong, diện tích 36m², trong tháp đặt pho tượng bằng đá ngọc nặng 4,9 tấn. Sắp tới, Tháp Ngọc dự định sẽ đặt 7 viên đá thiên thạch có nguồn gốc từ Mặt Trăng đã rơi xuống trái đất cách đây khoảng 1.000 năm trước, được các nhà khoa học tìm thấy tại Nam Phi. 7 viên đá này khi ghép lại sẽ thành một viên đá hoàn chỉnh. Đây sẽ là điều thú vị và độc đáo cho ngôi Tháp Ngọc. Để chiêm ngưỡng công trình nghệ thuật này, du khách phải qua 299 bậc đá mới lên tới Tháp.

Cổng Tam Quan Nội trước bến thuyền Tam Chúc cũng được xây theo lối kiến trúc cổ truyền, có 3 tầng mái cong, cao 28,8m, rộng 3558m². Tại cổng Tam Quan, có điểm nhấn đặc biệt là chiếc vạc bằng đồng đen rất lớn được đúc phỏng theo vạc Phổ Minh - một trong An Nam tứ đại khí.

Bước qua cổng Tam Quan đồ sộ, sau chiếc vạc khổng lồ, sẽ là vườn cột kinh rộng lớn. Đây là ý tưởng lấy từ cột kinh Phật - Bảo vật

CỤC THỐNG KÊ THÁI NGUYÊN

Tổ 13-đường Nha Trang - phường Trưng Vương - TP. Thái Nguyên - Tỉnh Thái Nguyên

Điện Thoại: 0208.3 852 021 - 3 855 780 * Fax: 0208.3 759 655

Email: thainguyen@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới

quốc gia tại chùa Nhất Trụ - Ninh Bình. Các cột kinh đều được làm bằng đá xanh Thanh Hóa, cao 13,5m, rộng khoảng 2m, mỗi cột nặng khoảng 200 tấn. Đế cột là khối đá tròn được tạo hình cánh sen xung quanh, phía trên phần thân cột là một đầu cột hình lục giác, phía trên đầu cột là một bát đỡ một nụ sen. Những lời Phật dạy sẽ được khắc lên những cột kinh này để nhắc nhở thế hệ hiện tại cũng như mai sau tu nhân tích đức góp phần xây dựng một xã hội tốt đẹp và cuộc sống phồn vinh. Đây cũng chính là điểm nhấn rất riêng chỉ có ở chùa Tam Chúc.

Trung tâm Hội nghị quốc tế được xây dựng với mô hình giống chiếc thuyền nổi trên mặt hồ, cao 31 m, với sức chứa gần 3.500 khách. Đây cũng chính là nơi diễn ra các hoạt động chính của Đại lễ Phật đản Liên hợp quốc Vesak 2019. Trong thời gian tới, Tam Chúc sẽ có khu trung tâm đón tiếp nghỉ dưỡng, khu bảo tồn di tích và cảnh quan thiên nhiên... cùng nhiều công trình khác.

Có thể nói, các công trình của chùa Tam Chúc là sự kết hợp hài hòa, linh diệu, đồng điệu giữa quá khứ và hiện tại, giữa nghệ nhân Việt Nam và nghệ nhân nước ngoài, giữa thợ thủ công lành nghề của Phật giáo, Ấn Độ giáo, Hồi giáo, Thiên Chúa giáo. Với cảnh quan tự nhiên sơn thủy hữu tình có một không hai, quy mô rộng lớn hiếm có, vẻ đẹp nghệ thuật kiến trúc độc đáo cùng nhiều báu vật độc nhất vô nhị, nhiều nhà văn hóa đã dự báo chùa Tam Chúc sẽ trở thành ngôi chùa lớn nhất thế giới và trở thành di sản thế giới trong tương lai./.

T.H

Chùa

Chùa là một công trình kiến trúc phục vụ mục đích tín ngưỡng, được xây dựng phổ biến ở các nước Đông Á và Đông Nam Á như Trung Quốc, Nhật Bản, Việt Nam và thường là nơi thờ Phật. Chùa được thiết kế theo nhiều mẫu kiến trúc, có thể gồm một trục ở giữa với các vị Phật ở bốn phương hoặc chùa có nhiều tầng, đại diện cho Ba thế giới (tam giới), các cấp bậc tiêu biểu cho Thập địa của Bồ Tát; cũng có nhiều chùa được xây tám mặt đại diện cho Pháp luân hoặc Bát chính đạo.

Chùa còn là nơi tập trung của các sư, tăng hay ni (nếu là chùa nữ) sinh hoạt, tu hành, và thuyết giảng đạo Phật. Tại nơi này, mọi người, kể cả tín đồ hay người không theo đạo đều có thể đến thăm viếng, nghe giảng kinh hay thực hành các nghi lễ tôn giáo.

Đình

Đình là nơi thờ Thành hoàng của làng, đồng thời là nơi hội họp, bàn việc của dân làng. Đình được coi là trung tâm sinh hoạt văn hóa gắn bó với một cộng đồng cư dân và mang đặc trưng của nền văn minh lúa nước Việt Nam.

Thành hoàng là người có công với dân, với nước, lập làng, dựng ấp hay sáng lập nên một nghề (ông tổ của nghề). Dưới các triều vua thường có sắc phong cho Thành hoàng, vì hầu hết Thành hoàng đều có công với nước. Dân làng, hay phường hội đi lập nghiệp nơi khác cũng xây miếu, đền thờ Thành hoàng quê gốc của mình tại nơi ở mới.

Đền

Đền là công trình kiến trúc được xây dựng để thờ cúng một vị Thánh hoặc những nhân vật lịch sử được tôn sùng như thần thánh. Ở Việt Nam, phổ biến nhất là các đền thờ được xây dựng để ghi nhớ công ơn của các anh hùng có công với đất nước hay công đức của một cá nhân với địa phương được dựng theo truyền thuyết dân gian. Ở Việt Nam có nhiều nhân vật có thực trong lịch sử được xây dựng đền thờ ở rất nhiều nơi là các vị vua: Lý Nam Đế, Triệu Quang Phục, Đinh Tiên Hoàng, Lê Đại Hành; các nhân vật lịch sử: Lý Quốc Sư, Lý Thường Kiệt, Tô Hiến Thành, Thánh Tam Giang, Trần Hưng Đạo và các vị thần thánh như Tản Viên, Cao Sơn, Quý Minh.

Miếu

Miếu là một dạng di tích văn hóa trong tín ngưỡng dân gian Việt Nam có quy mô nhỏ hơn đền. Đối tượng được thờ ở miếu rất đa dạng, thể hiện ở tên gọi của miếu - tên gọi theo đối tượng được thờ thường phiếm chỉ và tượng trưng, như: Miếu thờ thần núi gọi chung là miếu Sơn thần, miếu thờ thần nước gọi là miếu Hà Bá hoặc miếu Thủy thần, miếu thờ thần đất gọi là miếu Thổ thần hoặc thần Hậu thổ hoặc như miếu Cô, miếu Cậu.

Miếu thường được xây trên gò cao, nơi sườn núi, bờ sông hoặc đầu làng, cuối làng, những nơi yên tĩnh, không bị mọi sự ồn ào của đời sống dân sinh. Ở một số nơi, trong các ngày giỗ thần như ngày sinh, ngày hóa (nhân thần), ngày hiện hóa (thiên thần) làng mở tế lễ,

CỤC THỐNG KÊ BẮC GIANG

Địa chỉ : Đường Nguyễn Thị Lưu, P. Trần Phú ,Tp. Bắc Giang, Tỉnh Bắc Giang

Điện thoại: 0204.3 823 995 - 3 854 373 * Fax: 0204.3 824 695

Email : bacgiang@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới Canh Tý 2020

Trong đời sống văn hóa tâm linh của người Việt Nam có rất nhiều nơi thờ cúng khác nhau như đình, đền, chùa, miếu, phủ, quán, am... Tuy nhiên, không phải ai cũng hiểu được ý nghĩa của những địa điểm thờ cúng đó cũng như hiểu được những nhân vật được thờ cúng ở trong đó.

Vài nét

VỀ NƠI THỜ CÚNG CỦA NGƯỜI VIỆT

mở hội, nghinh rước thần từ miếu về đình. Tế lễ xong, lại rước thần về miếu yên vị.

Nghè

Một hình thức của đền miếu, thờ thần thánh. Đây là kiến trúc thường có mối quan hệ chặt chẽ với một di tích trung tâm nào đó. Nghè có khi thờ thành hoàng làng ở làng nhỏ, được tách ra từ làng gốc như Nghè Hải Triều (Cẩm Giàng - Hải Dương).

Nghè cũng có thể là một ngôi đền nhỏ của một thần trong xã nhằm thích ứng với dân sở tại để tiện việc sinh hoạt tâm linh, khi ngôi đền chính khó đáp ứng được nhu cầu thờ cúng thường nhật, như Nghè ở Trường Yên là một kiến trúc phụ của đền vua Đinh.

Điện thờ

Điện là sảnh đường cao lớn, thường chỉ chỗ Vua Chúa ở, chỗ Thần Thánh ngự. Như vậy Điện thờ là một hình thức của Đền, là nơi thờ Thánh trong tín ngưỡng Tam tứ phủ. Tuy vậy, quy mô của Điện nhỏ hơn Đền và Phủ, lớn hơn

so với Miếu Thờ và Điện có thể là của cộng đồng hoặc tư nhân. Điện thông thường thờ Phật, thờ Mẫu, Công đồng Tam tứ phủ, Trần Triều và các vị thần nổi tiếng khác.

Phủ

Phủ là đặc trưng của tín ngưỡng thờ Mẫu (tín ngưỡng bản địa của người Việt Nam). Một số nơi thờ tự (ở Thanh Hóa) gọi đền là phủ.

Có thể hiểu Phủ là nơi thờ tự Thánh Mẫu khá sầm uất, mang tính chất trung tâm của cả một vùng lớn, vượt ra ngoài phạm vi địa phương, thu hút tín đồ khắp nơi đến hành hương. Ngôi phủ sớm nhất còn lại hiện biết là điện thờ các thần vũ nhân ở chùa Bút Tháp, có niên đại vào giữa thế kỷ XVII.

Quán

Quán là một dạng đền gắn với đạo Lão (Đạo giáo). Vào các thế kỷ XI và XIV, đạo Lão ở nước ta nặng xu hướng thần tiên nên điện thờ thực chất giống như một đền thờ thần thánh.

Có thể kể tới các quán điển hình như: Hưng Thánh Quán,

Lâm Dương Quán, Hội Linh Quán, Linh Tiên Quán... đều ở Hà Tây cũ (nay là Hà Nội). "Thăng Long Tứ quán" bao gồm: Chân Vũ quán (tức đền Quán Thánh ở phố Quán Thánh); Huyền Thiên cổ quán (nay là chùa Quán Huyền Thiên ở phố Hàng Khoai); Đồng Thiên quán (nay là chùa Kim Cổ ở phố Đường Thành); Đế Thích quán (nay là chùa Vua ở phố Thịnh Yên).

Am

Hiện được coi là một kiến trúc nhỏ thờ Phật, được mô tả như ngôi nhà nhỏ, lợp lá, dùng làm nơi ở của con cái chịu tang cha mẹ, về sau đổi kết cấu với mái tròn, lợp lá, làm nơi ở và nơi đọc sách của văn nhân. Từ đời Đường, Am là nơi tu hành và thờ Phật của ni cô đặt trong vườn tư gia.

Với người Việt, am là nơi thờ Phật (Hương Hải am tức Chùa Thầy, Thọ Am tức Chùa Đậu - Hà Tây...), cũng có khi am là ngôi miếu nhỏ thờ thần linh của xóm làng./

PV (st)

CỤC THÔNG KÊ YÊN BÁI

Địa chỉ: Số 1028 đường Điện Biên - phường Đồng Tâm - TP. Yên Bái - Tỉnh Yên Bái

Điện thoại: 0216.3 851 835 - 216.3 851 837 * Fax: 216.3 892 365 * Email: yenbai@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới 🌸 Xuân Canh Tý 2020

Mua đào, mai, bày mâm ngũ quả, xông đất, mua muối, lì xì, xin chữ, đi lễ chùa... là những phong tục truyền thống thường được người Việt làm vào mỗi dịp đầu năm với mong muốn có một năm mới an khang thịnh vượng, gặp nhiều may mắn.

Những phong tục truyền thống ĐEM LẠI MAY MẮN CHO NĂM MỚI

Tục trưng đào, quất, mai

Cứ mỗi dịp Tết đến, xuân về, các gia đình miền Bắc thường chọn mua hoa đào để trưng trong nhà. Loại đào phổ biến nhất và được ưa chuộng nhất là đào bích với bông to, nhiều cánh, màu đậm. Sắc hồng thắm tươi của hoa đào mang tới không khí mùa xuân tươi vui, vừa có ý nghĩa xua đuổi tà ma, đem lại may mắn cho năm mới.

Bên cạnh cây đào, cây quất cũng là một nét đặc trưng không thể thiếu trong ngày Tết của người dân miền Bắc. Một cây quất đẹp phải là quất tứ quý, có tán đẹp, lá xanh mướt, hoa lộc đầy đủ, có cả quả vàng lẫn quả xanh, tượng trưng cho sự trù phú, tài lộc, ăn nên làm ra.

Ở miền Nam, do đặc trưng khí hậu, người dân thường chơi mai thay cho đào, quất. Màu vàng tươi sáng của hoa mai là biểu tượng của sự vinh hiển, thành đạt, sinh sôi nảy nở. Người dân thường chọn cây có nhiều nụ và lộc trước Tết, do quan niệm hoa nở đúng lúc giao thừa hay sớm mừng Một

sẽ mang lại nhiều may mắn, thịnh vượng và hạnh phúc cho gia đình trong năm đó. Hoa mai thông thường có 5 cánh, nhưng có những bông 6-7, thậm chí là 10 cánh. Cây càng nhiều bông, nhiều cánh thì gia chủ càng gặp nhiều may mắn trong năm mới.

Bày mâm ngũ quả

Mâm ngũ quả là phong tục không thể thiếu của người dân Việt Nam trong dịp đón năm mới. "Ngũ" là số 5, con số biểu trưng của sự sống như ngũ hành, ngũ vị, ngũ sắc, ngũ tạng... Quả (trái cây) thể hiện sự sung túc, dồi dào, ra hoa kết trái. Mỗi miền, mỗi vùng có một cách bày ngũ quả khác nhau, nhưng đều chọn các loại quả có ý nghĩa đặc biệt.

Người miền Nam thường bày các loại quả chính là măng cầu, dừa, đu đủ, xoài, đọc chệch thành "cầu vừa đủ xài" với mong muốn có một năm mới nhiều tài lộc và thêm quả sung tượng trưng cho sự sung mãn về sức khỏe, tiền bạc. Ngoài ra, mâm còn có thêm các loại quả đẹp mắt như dưa hấu, táo, đào tiên...

Mâm ngũ quả của miền Bắc không thể thiếu nải chuối xanh, tượng trưng cho mùa xuân, hành mộc và có ý nghĩa như bàn tay che chở, bao bọc, hứng lấy may mắn. Quả phật thủ hay quả bưởi là hành thổ, cầu mong phúc lộc đầy nhà. Các loại quả đỏ như cam, quýt, hồng thể hiện hành hỏa, quả trắng như roi, đào là hành kim và quả đen như mận, hồng xiêm, nho tượng trưng cho hành thủy. Mâm ngũ quả viên mãn, tròn đầy, đủ ngũ hành cho mọi sự thuận lợi, hanh thông, may mắn.

Xông đất

Xông đất lấy may đầu năm là một trong những phong tục cổ truyền có từ rất lâu đời của dân tộc ta. Người Việt Nam có quan niệm người đầu tiên đến nhà sau giao thừa hay sáng mừng Một Tết sẽ quyết định vận sự cả năm cho chủ nhà. Người được gia chủ mời xông đất thường là người hợp tuổi, khỏe mạnh, thành đạt, xởi lởi, tốt tính, với mong ước họ sẽ đem lại may mắn cho cả gia đình.

Chúc Mừng

2020

Xuân Canh Tý

Năm Mới

CỤC THỐNG KÊ ĐẮK LẮK

Địa chỉ: Số 19 đường Lê Duẩn - TP. Buôn Ma Thuột - Tỉnh Đắk Lắk

Điện thoại: 0262.3 856 008 - 3 852 247 * Email: daklak@gso.gov.vn

Mừng tuổi, chúc thọ đầu năm

Đầu năm mới là dịp con cháu quây quần bên ông bà, bố mẹ để chúc Tết, mừng thọ, bày tỏ lòng hiếu thảo và kính trọng người lớn tuổi trong gia đình. Những lời chúc Tết thường là sức khỏe, phát tài phát lộc, gặp nhiều may mắn, mọi ước muốn đều thành công... Bên cạnh đó, theo quan niệm của người xưa, cứ năm mới tới mỗi người tăng lên một tuổi bởi vậy ngày mồng Một Tết là ngày các con, cháu chúc thọ ông bà và người cao tuổi trong gia đình, cũng là dịp để mừng cho con trẻ thêm tuổi mới thêm trưởng thành. Trong dịp này, các thành viên trong nhà cũng thường lì xì cho nhau những phong bao đỏ với chút tiền để lấy may mắn đầu năm. Đây là một phong tục rất đẹp của người Việt mỗi khi Tết đến, xuân về.

Xuất hành đầu năm

Sau khi chúc Tết trong gia đình, cả nhà sẽ xuất hành đi chúc Tết họ hàng, hàng xóm, bạn bè. Xuất hành là lần đi ra khỏi nhà đầu tiên trong năm mới. Người ta tin rằng hướng đi này sẽ có ảnh hưởng tới tương lai của mỗi người trong năm sắp tới. Vì vậy, trước khi xuất hành, một số người chọn ngày, giờ và các phương hướng tốt để mong gặp được các quý nhân, tài thần, hỉ thần...

Xin chữ đầu xuân

Xin chữ đầu năm là một nét đẹp văn hóa của người Việt, tượng trưng cho truyền thống hiếu học, trọng chữ nghĩa. Người dân thường tới nhà các cụ cao niên, đến chùa hoặc Văn Miếu để xin những chữ có ý nghĩa tốt đẹp như Phúc, Lộc, Đức, Trí... nhằm cầu mong

một năm mới may mắn, như ý. Nét chữ uyển chuyển, hoa mỹ trên nền giấy đỏ hoặc vàng vừa có ý nghĩa động viên tinh thần, vừa là bức tranh phúc lộc đem lại không khí trang trọng cho ngày xuân.

Mua muối đầu năm

"Đầu năm mua muối, cuối năm mua vôi" là một quan niệm quen thuộc với nhiều người mỗi dịp năm hết Tết đến. Người xưa quan niệm muối là thứ mặn, chống xú uế, xua đuổi tà ma và đem lại nhiều may mắn trong gia đình. Mua muối đầu năm cũng có ý nghĩa trong văn hóa ẩm thực, văn hóa tình cảm, sẽ mang lại sự đậm đà cho các mối quan hệ gia đình, sự hòa thuận giữa vợ chồng, con cái. Do đó, đầu năm người Việt thường mua muối, với mong ước năm mới an lành, thịnh vượng, mọi người trong nhà hòa hợp, gần gũi.

Đi lễ chùa và hái lộc cầu may

Với mong muốn tìm được sự bình an, gạt bỏ đi những muộn phiền, lo âu của năm cũ và cầu mong những may mắn, hạnh phúc trong năm mới, vào đêm Ba mươi Tết, sau khoảnh khắc giao thừa vừa đến hoặc sang năm mới, mọi người lại rủ nhau đi lễ chùa, cầu may. Đầu năm, người dân cũng thường thực hiện các chuyến du xuân tới nhiều điểm hành hương nổi tiếng để cầu mong gia đình được an khang, thịnh vượng.

Ngoài tục lễ chùa, người Việt còn có tục hái lộc vào đêm giao thừa. Theo quan niệm của người xưa, không có loài nào sinh sôi nảy nở và có sức sống mãnh liệt như loài cây. Mỗi độ Xuân về, những chồi non nhú lên thể hiện sức sống tràn đầy sinh lực. Do đó, mọi người đi hái lộc đêm giao thừa là để cầu mong có được sức sống dẻo dai, mạnh khỏe và có ích như loài cây. Cành lộc được chọn thường là loại cây có phong cách, dáng dấp của người quân tử, thể hiện được sự bao dung và nhân ái. Cũng theo phong tục cổ truyền và quan niệm của người xưa, lộc Xuân hái từ những cây như đa, sung, xanh, si sẽ đem lại những kết quả tốt đẹp nhất. Còn hái lộc từ cây tùng, cúc, trúc, mai sẽ mang lại niềm vui, hạnh phúc và sức khỏe cho mọi người trong gia đình. Ngày nay, tục hái lộc đã có nhiều đổi khác, lộc xuân có thể là mua vài cây mía, cành hoa hải đường hay cành phát lộc để đem may mắn về nhà cho gia đình./.

Tiến Long

CỤC THỐNG KÊ QUẢNG NGÃI

Địa chỉ: 19 Đường Hai Bà Trưng - TP. Quảng Ngãi - Tỉnh Quảng Ngãi

Điện thoại: 0255.3 822 162 - 3 822 862

Email: quangngai@gso.gov.vn

"Độc lạ"

TẾT MỪNG TIẾNG SẮM CỦA DÂN TỘC Ở ĐU

Tết mừng tiếng sấm đầu năm (Tết Chằm Phtrong) là phong tục duy nhất còn được lưu giữ đến ngày nay của đồng bào Ở Đu. Khi có tiếng sấm đầu tiên, người Ở Đu làm lễ cúng tạ ơn trời đất và bắt đầu một mùa canh tác mới. Lễ hội mừng tiếng sấm đầu năm còn là dịp để người Ở Đu gửi gắm ước nguyện mong tổ tiên phù hộ cho con cháu dồi dào sức khỏe, dân làng đoàn kết và đón một năm mới làm ăn suôn sẻ, phát đạt.

Người dân tộc Ở Đu theo tiếng Thái nghĩa là "thương lắm", còn có tên gọi khác là người Tày Hát. Người Ở Đu nói tiếng Ở Đu, thuộc nhóm ngôn ngữ Môn-Khmer trong ngữ hệ Nam Á. Xưa kia, người Ở Đu cư trú suốt một vùng dọc theo hai con sông Năm Mỏ và Năm Nơn. Do nhiều biến cố trong lịch sử, người Ở Đu phải rời đi nơi khác hay sống hoà lẫn với các cư dân mới nên ngày nay người Ở Đu chỉ còn giữ được ý thức tự giác về tộc người, còn ngôn ngữ gần như bị mai một. Cùng với ngôn ngữ, tổ chức dòng họ của người Ở Đu rất mờ nhạt, phong tục riêng cũng vì thế mà dần bị mai một. Đến nay, Tết mừng tiếng sấm được xem

là một trong những lễ hội độc đáo, ít ỏi mà người Ở Đu còn lưu giữ. Tuy nhiên, hiện chỉ có bản Văng Môn, xã Nga My, huyện Tương Dương (Nghệ An) là còn giữ lại được lễ Tết mừng tiếng sấm gần như nguyên vẹn.

Theo tập tục cổ xưa, người Ở Đu tính thời gian trong năm bắt đầu từ ngày có tiếng sấm đầu tiên. Tiếng sấm còn là mốc thời gian để đồng bào thực hiện những việc trọng đại trong gia đình, dòng họ và kể cả công việc chung của cộng đồng. Bản thân người Ở Đu từ khi sinh ra cho đến lúc chết đi cũng phải chờ tiếng sấm vì theo họ chỉ khi có tiếng sấm vang lên thì linh hồn họ mới được siêu thoát. Do đó, Tết mừng tiếng sấm đầu năm

là một lễ tục quan trọng nhất đối với người Ở Đu.

Nghi lễ đầu tiên trong ngày Tết Chằm Phtrong là phong sắc, phong tước cho các chức sắc trong bản như: Trưởng họ, già làng, các chức sắc trong giới thầy mo và đổi tên cho những người đàn ông đã trưởng thành. Những nhà có người chết trong năm thì mời thầy mo về nhà làm lễ tiễn linh hồn người chết về với tiên tổ, đồng thời tiến hành làm nghi lễ bỏ tang cho người góa bụa, sau lễ mừng tiếng sấm họ có thể đi bước nữa. Những đứa trẻ sinh trong năm, đến ngày Chằm Phtrong được các thầy mo đến nhà làm lễ nhập họ và chính thức đặt tên.

CỤC THỐNG KÊ VINH LONG

Địa chỉ: Số 7B Hưng Đạo Vương - Phường 1 - TP. Vinh Long - Tỉnh Vĩnh Long

Điện thoại: 0270.3 825 519 - 3 823 646 * Fax: 0270.3 833 608

Email: vinhlong@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới

Đón Tết Châm Phtrong, đồng bào Ở Đu mổ lợn để cúng tổ tiên. Khi mổ lợn, các gia đình đều phải mời dân làng tới dự và uống rượu để ăn Tết cùng và là dịp gia chủ cảm ơn bà con, hàng xóm trong bản đã giúp đỡ gia đình trong năm qua. Bên cạnh đó, mỗi gia đình đều chuẩn bị một con gà trống thiến. Con gà trống này sẽ được làm thịt để làm lễ cúng và cặp chân được giữ cẩn thận nhờ thầy mo làm lễ thăm chân gà. Theo quan niệm xưa, việc xem chân gà đầu năm là để dự đoán năm mới được no ấm, hạnh phúc. Người Ở Đu cho rằng, sau tiếng sấm đầu tiên trong năm, con vật cất tiếng kêu đầu tiên là con gà, vì vậy gà là linh vật thần sấm gửi gắm thông điệp ngày đầu năm.

Ngoài ra những món không thể thiếu trong mâm cúng của đồng bào Ở Đu là rượu cần 2 vò, bánh chưng, cơm lam, nếp cẩm, cá mọc, cá lạp, nhoọc chuột... Lễ vật mừng tiếng sấm được đồng bào bày trên chiếc mâm mây đã trải lá chuối rừng đặt dưới sân trước nhà sàn. Trong buổi lễ, thầy cúng thay mặt cho bà con cầu mong trời đất, tổ tiên, dòng họ và linh hồn người Ở Đu phù hộ cho bản mường một năm mưa thuận gió hòa để thuận lợi cho việc trồng trọt, săn bắt, hái lượm.

Trong những ngày Tết Châm Phtrong, ngoài việc được thưởng thức những món ăn truyền thống, du khách và đồng bào dân tộc Ở Đu cùng tham gia nhiều trò chơi dân gian như: Đánh khăng, chọi gà, đi cà kheo... hay nhảy múa theo những giai điệu truyền thống của người Ở Đu với những âm thanh vui tươi của nhạc cụ cồng chiêng, đàn tưng ting, trống và những nhạc cụ được làm từ ống nứa.

Ngày xưa, Tết mừng tiếng sấm của đồng bào Ở Đu thường được tổ chức từ 5-7 ngày, nay rút gọn còn trong một ngày, nhưng các nghi lễ vẫn được thực hiện theo phong tục truyền thống./.

Hùng Linh

Bí mật về

Osechi

Mâm cỗ tết truyền thống của người Nhật

Tết Nhật Bản là một trong năm dịp lễ hội đặc biệt của người Nhật, đánh dấu sự bắt đầu của năm mới. Vào dịp này, người dân xứ Phù Tang thường quây quần cùng nhau chuẩn bị những món ăn độc đáo để cầu may cho năm mới, trong đó có mâm cỗ tết truyền thống của người Nhật - Osechi.

Lịch sử của Osechi

Theo truyền thống, trong suốt ba ngày đầu năm mới, phụ nữ Nhật sẽ không nấu nướng, vì vậy họ phải chuẩn bị các hộp cơm Osechi trước tết.

Osechi chính là mâm cỗ tết truyền thống mà tất cả người Nhật phải dùng vào ngày đầu năm mới. Trong tiếng Nhật Osechi là bữa ăn mừng Tết Nhật Bản, có nguồn gốc từ thời Heian (794-1185).

So với các bữa ăn khác, Osechi khác biệt ở chính cách trình bày của nó. Thức ăn được đựng vào một tráp sơn rất đẹp có nhiều ngăn gọi là "Jubako", thường có màu đen hoặc đỏ và trang trí bằng những họa tiết truyền thống.

Mỗi món ăn được đựng trong hộp sẽ có ý nghĩa cầu phúc, chúc mọi người gặp may mắn trong năm mới, hay đơn giản chỉ là "sống sót" qua những ngày đầu năm mới, khi các cửa hàng khắp nước Nhật đã đóng cửa.

CỤC THỐNG KÊ BẮC KẠN

Địa chỉ: Tổ 4 phường Đức Xuân - Tp. Bắc Kạn - Tỉnh Bắc Kạn

Điện thoại: 0209.3 870 882 - 3 870 148 * Fax: 0209.3 871 237

Email: backan@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới

Xuân Canh Tý 2020

Vào những thời kỳ xa xưa, osechi chỉ gồm có nimono, rau luộc trong nước tương, đường hoặc rượu mirin. Tuy nhiên, ngày nay người Nhật đã đa dạng các món ăn, vì thế mà số lượng món ăn trong bữa osechi tăng dần lên. Ngoài các món ăn truyền thống họ còn thêm vào các món ăn phương tây "osechi Tây Phương" hay các món ăn Trung Quốc "osechi Trung Hoa".

Osechi - "Hạnh phúc chồng hạnh phúc"

Mâm cỗ tết truyền thống của người Nhật Osechi khá đặc biệt khi các món ăn được đặt trong hộp và xếp chồng lên nhau. Hộp đựng "Jubako" có bề ngoài sang trọng được trang trí bằng những họa tiết truyền thống. Ngoài hộp vuông truyền thống còn có Jubako hình tròn, hình bát giác với chất liệu gỗ nhẹ, sáng màu và giá thành thấp hơn.

Tùy vào từng địa phương và mỗi gia đình khác nhau mà các món ăn, cách sắp xếp và số tầng trong Osechi sẽ khác nhau. Về cơ bản, Osechi sẽ có 4 khay chồng lên nhau, mỗi khay đều mang những ý nghĩa rất đặc biệt, xếp theo thứ tự từ trên xuống, bao gồm:

Ichino Ju - Khay đầu tiên trong cỗ Tết Osechi bao gồm những món ăn mang ý nghĩa tốt lành, dùng để nhắm rượu như Kuromame (đậu đen bung), Kazunoko (trứng cá trích muối),

Tazukuri (cá sấy)... thay cho lời chúc năm mới.

Ni no Ju - Khay thứ 2 nổi bật với các món có vị ngọt dịu mà cả người lớn lẫn trẻ con đều thích như Kobumaki (rong biển cuộn), Kurikinton (bánh làm từ hạt dẻ), Datemaki (trứng cuộn)...

San no Ju - Khay thứ 3 có tên gọi là "Hạnh phúc từ biển" bởi các món ăn trong khay này chủ yếu là các món nướng với nguyên liệu thủy hải sản như tôm, cá...

Yo no Ju - Khay thứ 4 với hương vị "Hạnh phúc từ núi" với những món kho từ nguyên liệu rau củ như củ sen, nấm, cà rốt, rễ cây ngư bàng...

Một số món ăn cơ bản trong mâm Osechi truyền thống

Kuromame: Là món đậu đen ninh ngọt. Nhìn rất đơn giản nhưng đây là món ăn có cách chế biến khá cầu kỳ và tốn nhiều thời gian. "Mame" trong tiếng Nhật đồng âm với từ "siêng năng, cần cù" và "sức khỏe". Vì vậy, món ăn này như là lời cầu mong sức khỏe tốt và làm việc, học hành chăm chỉ trong năm mới.

Kazunoko: Là trứng cá trích nấu với rượu và nước tương nhạt với ý nghĩa mong muốn con đàn cháu đống qua nhiều thế hệ.

Ebi: Trong quan niệm người Nhật, tôm được xem là biểu tượng của sự trường thọ. Đây là món ăn mong ước sống thọ đến lúc râu dài, lưng cong như tôm.

Tazukuri: Nghĩa đen là "làm việc đồng áng". Món ngon từ cá cơm rim ngọt này biểu tượng cho một vụ mùa bội thu.

Datemaki: Một loại trứng cuộn ngọt của người Nhật được làm từ trứng trộn với một nguyên liệu gọi là hanpen (bánh cá). Vì món này trông giống các cuộn giấy vẽ những văn tự và tranh vẽ quan trọng ở Nhật ngày xưa, nên món trứng này tượng trưng cho mong ước học vấn uyên bác.

Kurikinton: Chính là món ngọt với nguyên liệu là khoai lang nghiền và hạt dẻ. Món ăn này được nhiều người liên tưởng đến vàng bạc. Do đó, Kurikinton là biểu tượng cho một năm sung túc và thịnh vượng.

Kobumaki: Đây là món rong biển cuộn rim ngọt với nhân bên trong đa dạng như cá ngừ, cá hồi, thịt gà... "Kobumaki" đồng âm chữ "Kobu" trong từ "Yorokobu" có nghĩa "vui mừng". Bởi vậy, món ăn thay cho lời thỉnh cầu về một năm mới gặp nhiều niềm vui.

Kamaboko: Món chả cá Nhật màu hồng và trắng. Đây cũng là hai màu được sử dụng trong hầu hết những sự kiện chúc tụng ở Nhật Bản. Màu hồng thể hiện cho ý niệm xua đuổi tà ma, trong khi màu trắng đại diện cho sự trong sáng. Món ăn là biểu tượng đem đến niềm vui và sự hân hoan. Ngoài ra, hình kamaboko nhìn tương tự như mặt trời mọc lúc bình minh đại diện cho bình minh đầu tiên của năm mới.

Onishime: Chính là món kho với nguyên liệu là củ sen, cà rốt, rễ cây ngư bàng,... Trong đó củ sen tượng trưng cho sự thông thái, rễ cây ngư bàng thể hiện mong muốn một sức khỏe tốt./.

P.V

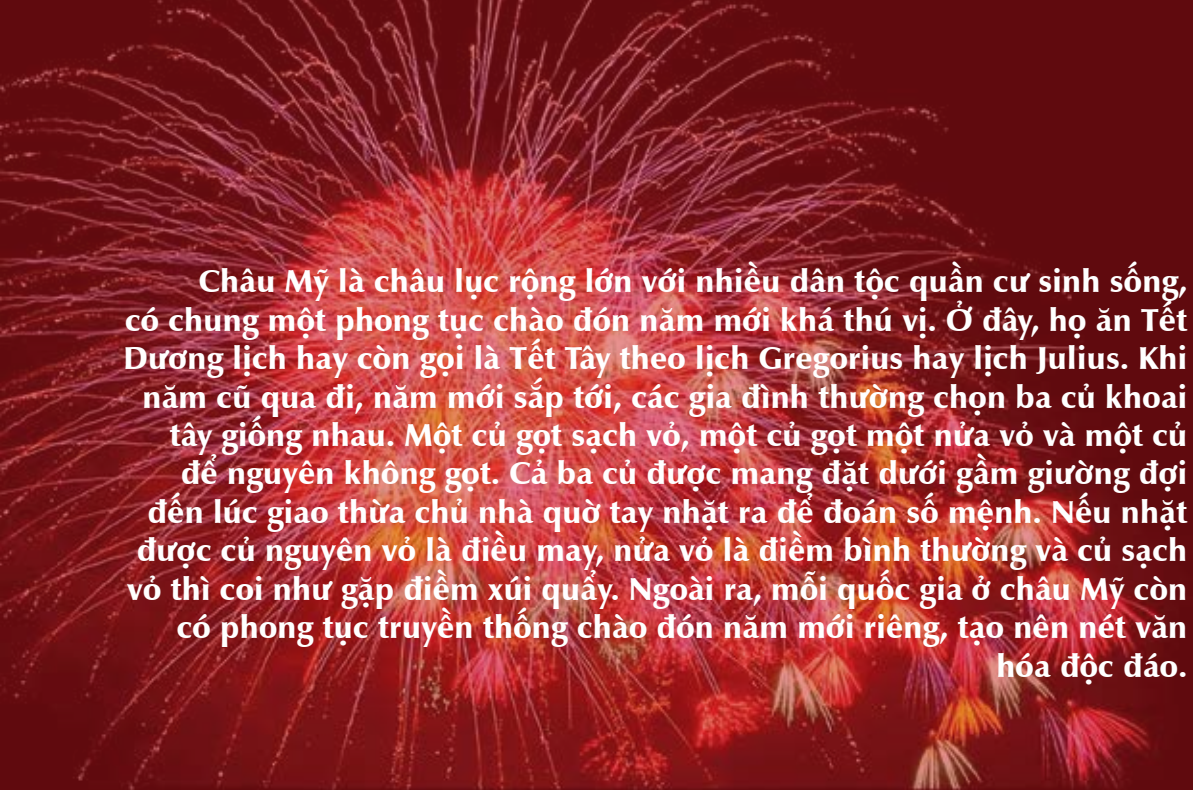

Chúc Mừng
Năm Mới
Xuân Canh Tý 2020

CỤC THỐNG KÊ HÀ NAM

Địa chỉ: Số 112 - đường Nguyễn Viết Xuân -
Phường Trần Hưng Đạo - TP. Phủ Lý - Tỉnh Hà Nam

Điện thoại: 0226.3 844 858 - 3 852 788 * Email: hanam@gso.gov.vn

Châu Mỹ là châu lục rộng lớn với nhiều dân tộc quần cư sinh sống, có chung một phong tục chào đón năm mới khá thú vị. Ở đây, họ ăn Tết Dương lịch hay còn gọi là Tết Tây theo lịch Gregorius hay lịch Julius. Khi năm cũ qua đi, năm mới sắp tới, các gia đình thường chọn ba củ khoai tây giống nhau. Một củ gọt sạch vỏ, một củ gọt một nửa vỏ và một củ để nguyên không gọt. Cả ba củ được mang đặt dưới gầm giường đợi đến lúc giao thừa chủ nhà quờ tay nhặt ra để đoán số mệnh. Nếu nhặt được củ nguyên vỏ là điều may, nửa vỏ là điềm bình thường và củ sạch vỏ thì coi như gặp điềm xúi quẩy. Ngoài ra, mỗi quốc gia ở châu Mỹ còn có phong tục truyền thống chào đón năm mới riêng, tạo nên nét văn hóa độc đáo.

Phong tục đón năm mới thú vị TẠI MỘT SỐ QUỐC GIA CHÂU MỸ

Mỹ

Là một quốc gia đa sắc tộc, có phần đông là người nhập cư, nên cách ăn mừng năm mới ở Mỹ mang nhiều sắc thái văn hóa khác nhau. Tuy nhiên, trong đêm giao thừa, tất cả mọi người đều đổ ra đường và nhảy múa suốt đêm để đón chào năm mới trong tiếng cười đùa, còi sáo vang rộn với ánh đèn hòa lẫn những bông hoa giấy đủ sắc màu.

Lễ đón năm mới truyền thống ở Mỹ bắt đầu từ năm 1904, khi chủ nhân của tòa nhà Số 1 trên Quảng trường Thời Đại tổ chức một bữa tiệc trên tầng đỉnh. Trải qua bao năm, ngày nay nóc của tòa nhà vẫn được chọn làm điểm đặt quả cầu thủy tinh, chứa hàng nghìn mảnh thủy tinh tượng trưng cho những vì sao đang cháy sáng xuyên qua bóng đêm của năm cũ.

Vào đêm giao thừa 31/12 hàng năm, hàng nghìn người Mỹ tập trung ở Quảng trường Thời Đại (Times Square), đứng sát bên nhau cùng chờ đón khoảnh khắc đầu tiên của năm mới, đó là lúc quả cầu thủy tinh rơi xuống. Khi quả cầu chạm đất, mọi người hô vang lời chúc mừng năm mới: "Happy New Year!" và đồng thanh cất lên những giai điệu tuyệt vời của bài hát truyền thống "Auld Lang Syne" rồi tung những mảnh giấy nhiều màu sắc lên trời. Họ cùng nhau nhảy múa theo những điệu nhạc vui vẻ và cùng ly chúc nhau những điều tốt đẹp nhất. Những cặp đôi yêu nhau sẽ thực hiện một phong tục cổ xưa là trao cho nhau nụ hôn ngọt ngào, bởi họ cho rằng điều đó sẽ đem đến may mắn và những điều tốt đẹp trong năm mới. Có một quan niệm khá thú vị trong

việc lựa chọn trang phục cho bữa tiệc đón chào năm mới ở nước Mỹ. Những người mong muốn tìm thấy tình yêu thực sự thường chọn những bộ đồ màu vàng, còn những người hy vọng kiếm được nhiều tiền thì mặc trang phục màu bạc.

Khi những giai điệu nhảy múa kết thúc, họ tập trung ăn uống ở những điểm công cộng hoặc thưởng thức bữa tiệc tổ chức tại gia đình với các món ăn truyền thống là bắp cải, cá mòi và mật ong. Người Mỹ chọn món ăn bắp cải với hy vọng sẽ mang đến may mắn và tiền bạc vì nó có màu xanh và hình dáng giống 1 đồng tiền kim loại tròn; cá mòi thì luôn bơi thẳng về phía trước theo từng đàn lớn, tượng trưng cho sự sung túc và thẳng tiến; còn màu vàng của mật ong tượng trưng

cho sự giàu sang về của cải, mang lại niềm vui cho cuộc sống. Trong khi đó, ở miền nam nước Mỹ, bữa ăn truyền thống trong năm mới thường gồm đậu, hành, gạo, thịt lợn muối xông khói...

Trái ngược với không khí vui vẻ, náo nhiệt của những bữa tiệc ăn mừng thời khắc giao thừa, với nhiều người Mỹ, ngày đầu tiên của năm mới khá tĩnh lặng. Họ dành trọn thời gian ở nhà chung vui bên những người thân của mình như để bù đắp lại những tháng ngày bận rộn và mong chờ một năm mới đông đầy yêu thương hơn bên gia đình.

Canada

Ở Canada, lễ hội chào đón năm mới luôn là một dịp vui chơi tung bừng với nhiều phong tục thú vị. Một hoạt động được nhiều du khách biết đến là tục tắm sông trong thời tiết giá buốt với sự tham gia của hàng nghìn người. Tại quốc gia này, ngày đầu năm mới thường trùng với ngày lạnh

giá nhất với mức nhiệt độ có thể xuống dưới mức -20 độ. Nhưng mặc cho cái lạnh băng giá ấy, tất cả mọi người không phân biệt giới tính, tuổi tác đều mặc đồ bơi và cùng nhảy xuống sông để đón chào một năm mới an lành và hạnh phúc. Họ tin rằng làm như vậy, mọi việc sang năm mới sẽ được hanh thông, thuận lợi; càng nhảy xuống sát giờ giao thừa thì càng may mắn.

Người dân Canada xem tuyết là thần may mắn của mình. Nếu như ở một số vùng quê Việt Nam, người ta làm cây nêu ngày Tết để xua đuổi ma quỷ thì người Canada quan niệm rằng núi tuyết có khả năng ngăn ma quỷ vào phá hoại. Thế nên cứ mỗi dịp Tết đến, người dân Canada lại xây tuyết xung quanh ngôi nhà và hy vọng một năm mới an lành sẽ tới.

Ngoài 2 phong tục trên, ngày đầu năm mới ở Canada còn có rất nhiều hoạt động diễn ra như chương trình bắn pháo hoa

tại khắp các tỉnh, bang và vùng lãnh thổ; các lễ hội, hòa nhạc hay một số hoạt động thể thao ngoài trời như chơi hocky, trượt băng, đi xe ngựa, câu cá trên băng...

Mexico

Cũng như người dân các quốc gia khác, những ngày cuối năm người Mexico sẽ tắm rửa sạch sẽ, dọn dẹp, trang hoàng nhà cửa và chuẩn bị các bữa tiệc để cầu may mắn cho các thành viên trong gia đình. Để trang trí nhà cửa, người ta sẽ chọn màu đỏ với ước mong sẽ hạnh phúc, đặc biệt là trong tình yêu đôi lứa, hay vàng với hy vọng thăng tiến trong công việc, hoặc xanh lá cây để cải thiện tình hình tài chính, cũng như trắng để có sức khỏe tốt.

Người Mêxicô coi đậu đen là món ăn dân tộc, vì thế bữa tiệc cuối năm trong các gia đình không thể thiếu món ăn đậu đen ưa thích. Họ thường hầm đậu đen với chân giò hay trộn bột đậu đen với thịt rồi rán lên. Sau bữa ăn tất niên, mọi người cùng nhau quây quần bên gia đình, người thân, bạn bè và mở tivi lên để chờ hồi chuông báo hiệu 12 giờ. Năm mới của người dân Mexico luôn có món bánh mỳ ngọt Pan Dulce để ăn vào đúng 12h đêm giao thừa. Trong khi làm bánh, người ta sẽ cho vào trong ruột bánh một đồng xu may mắn. Khi cắt ra, nếu lát bánh của ai có được đồng xu ấy thì họ sẽ là người gặp nhiều may mắn nhất trong năm mới. Ngoài món bánh mỳ ngọt này, họ sẽ chọn mua nho không hạt và thật ngọt cho đêm giao thừa. Theo tục lệ, khi đồng hồ điểm 12 tiếng chuông trong đêm giao thừa, họ sẽ ăn 12 quả nho.

CỤC THỐNG KÊ LAI CHÂU

Địa chỉ: Tổ 9 - Phường Tân Phong - Thành phố Lai Châu - Tỉnh Lai Châu

Điện thoại: 0213.3 794 399 - 0213.3 794 589 * Email: laichau@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới

Canh Tý 2020

Vị ngọt của mỗi quả nho sẽ bảo đảm cho mỗi một tháng trong năm mới thật may mắn.

Sau những bữa tiệc cùng gia đình, người Mexico thường ra phố để tham gia các lễ hội vô cùng sôi động. Đêm giao thừa ở thủ đô của Mexico luôn có một lễ hội lớn được tổ chức xung quanh Zocalo - quảng trường trung tâm của thành phố với những màn bắn pháo hoa hoành tráng, hoặc những dây pháo bông cầm tay cũng không kém phần rực rỡ. Họ cùng nhau hòa mình vào những điệu nhảy và hô vang "Feliz ano nuevo", nghĩa là Chúc mừng năm mới. Đối với họ, việc bắn pháo hoa không chỉ là một hoạt động chào đón năm mới, mà còn có ý nghĩa xua đuổi tà ma, giúp đem đến sự an bình cho mọi người.

Người Mexico cũng có những phong tục khá kỳ lạ. Đêm Giao thừa, một số người sẽ mặc đồ lót màu đỏ với ý nghĩa năm mới sẽ tìm được tình yêu hay một số người sẽ xách vali đi vòng quanh nhà với hy vọng sang năm sẽ xuất ngoại. Có một phong tục tín ngưỡng khá kỳ lạ ở Mexico là trò chuyện với hồn ma. Vào những ngày đầu tiên của năm, người Mexico thường dành ra 15 phút để tưởng niệm, đặt câu hỏi và xin người chết lời hướng dẫn cho một năm mới để mọi việc được hanh thông, thuận lợi.

Brazil

Trước kia, tiệc mừng năm mới ở đất nước Brazil thường là tiệc về tín ngưỡng, nhưng ngày nay nó đã trở thành một buổi trình diễn lớn dành cho du khách lẫn người dân bản xứ. Vào ngày cuối cùng của năm cũ, trên khắp các

thành phố của quốc gia này đều tổ chức tiệc mừng. Việc chuẩn bị cho bữa tiệc năm mới thường bắt đầu vào sáng ngày 31/12 của năm cũ cho tới giữa đêm, khi thời khắc giao thừa điểm báo và những chùm pháo hoa bùng sáng lung linh trên bầu trời. Bữa tiệc ánh sáng pháo hoa thường kéo dài khoảng 30 phút và trong thời điểm đó, mọi người cùng cầu nguyện những điều ước nhân dịp năm mới như tiền bạc, tình yêu và sức khỏe. Ở những bang ở gần biển, sau lúc nửa đêm, người dân bản xứ có truyền thống chào đón

năm mới bằng cách nhảy qua bảy cơn sóng biển và ném hoa xuống biển khi ước.

Tết ở Brazil còn có khá nhiều phong tục độc đáo mang nét văn hóa riêng. Trong đêm Giao thừa, người dân thường có phong tục mặc đồ toàn màu trắng với mong muốn tránh xui xẻo, may mắn sẽ tới; hay mặc đồ lót, bikini, quần bơi sặc sỡ, thường là màu đỏ, để có được tình yêu trong năm mới. Trong ngày đầu tiên của năm dương lịch, mọi người tay cầm đuốc, lũ lượt trèo lên các ngọn núi cao, tranh nhau tìm hái

Chúc Mừng Năm Mới

CỤC THỐNG KÊ HÒA BÌNH

Địa chỉ: Đường Thịnh Lang - P. Tân Thịnh - TP. Hoà Bình - Tỉnh Hoà Bình

Điện thoại: 0218.3 881 164 - 3 855 508

Email: hoabinh@gso.gov.vn

trái bu-lô vàng. Họ gọi đây là cuộc “tìm kiếm hạnh phúc” bởi chỉ có những người không ngại nguy hiểm, gian nan mới có thể tìm được loại quả quý hiếm này. Ở vùng nông thôn Brazil còn có một phong tục kỳ lạ trong ngày tết Dương lịch là “Tục kéo lỗ tai”. Mọi người khi gặp nhau vào ngày tết liền nắm lấy vành tai của người đối diện và kéo mạnh một cái để bày tỏ sự chúc phúc.

Cuba

Nằm ở bên kia bán cầu, Cuba đón năm mới với nhiều sự khác biệt, mang nét đặc trưng riêng.

Vào ngày 31/12, sau bữa ăn truyền thống cùng gia đình, mọi người sẽ ngồi bên chiếc tivi cùng xem chương trình cuối cùng của năm. Khi đồng hồ điểm 12 giờ đêm, người dân ném những xô nước ra ngoài cửa sổ để rửa trôi quỷ dữ, vứt bỏ điều xấu, không may mắn của năm cũ và chào đón một năm mới tốt đẹp hơn. Khi chuông nhà thờ điểm tiếng đầu tiên, người dân Cuba thực hiện phong tục nuốt hạt nho. Khi 12 tiếng chuông dứt, họ phải nuốt hết 12 hạt nho, với mong muốn một năm mới sẽ được thịnh vượng, phát tài và may mắn. Sau đó, bầu không khí tĩnh lặng ngoài đường như vỡ oà trong tiếng vỗ tay, những câu chúc mừng năm mới vang lên khắp mọi phố phường. Nhà nhà tràn ra đường, trao nhau những cái ôm thật chặt để chúc nhau một năm mới tốt hơn năm cũ. Sang ngày mừng 1, ngày đầu tiên của năm mới, người dân Cuba đổ ra đường ăn mừng ngày Quốc khánh với những ca khúc, điệu nhảy

truyền thống cùng với nhiều hoạt động văn hóa, văn nghệ đặc sắc.

Chile

Các hoạt động chào đón năm mới ở Chile có nhiều điểm tương đồng với Tết ở Việt Nam. Mỗi dịp Tết đến, tất cả mọi người, dù ở xa đến mấy cũng trở về sum họp gia đình. Ngày cuối cùng trong năm, ai cũng tất bật dậy thật sớm cùng chuẩn bị bữa ăn Tất niên (gọi là asados). Cả gia đình cùng chuẩn bị làm các món ăn thịnh soạn bày rất đẹp trong vườn. Đàn ông đảm nhận món chính, nổi lửa quay những tảng thịt bò thơm lừng, phụ nữ nhón nhíp chuẩn bị các món phụ như salad, hoa quả tráng miệng. Trẻ em nô đùa ẩm ỉ quanh vườn và phụ giúp người lớn. Bữa ăn Tất Niên bao giờ cũng là bữa tiệc lớn nhất trong năm, với rất nhiều món ăn Chile hấp dẫn, như: Món gà tây quay, thịt bò nướng, cá và không thể thiếu rượu vang, pisco sour (loại rượu mạnh lên men từ quả nho với quả chanh và đường) hay cola de mono (một loại rượu tự chế với cà phê, đường, sữa và nho). Tiệc vui Tất niên thường kéo dài tới sát giờ đón Năm mới. Khi đồng hồ điểm bước sang năm mới cũng là lúc những tiếng bật nút chai champagne nổ ròn vang hòa cùng lời chúc: *el abrazo de año nuevo* (tương tự như câu *Chúc mừng Năm mới* của Việt Nam). Mọi người ôm hôn nhau, cùng nâng cốc chúc mừng năm mới và cầu mong mọi điều tốt lành sẽ đến. Bên ngoài, tiếng chuông nhà thờ ngân vang, những chùm pháo hoa sáng rực cả góc trời. Lúc này các nam thanh, nữ tú tỏa ra đường

tham gia lễ hội, nhảy salsa, pop & rock tới tận tảng sáng.

Người dân Chile có truyền thống ăn một thìa đậu lăng vào đúng nửa đêm Giao thừa và đặt tiền vào trong lòng giấy để mang lại sự thịnh vượng trong năm mới. Ngoài ra, ở Tacla (một thành phố nhỏ thuộc Chile), nhiều người còn đón Giao thừa và năm mới trong nghĩa địa cùng với những người thân đã khuất. Khi cha xứ kết thúc bài kinh của mình vào lúc 11 giờ đêm, thị trường thành phố sẽ mở cánh cửa nghĩa trang, những người dân nơi đây cùng nhau hưởng chung niềm vui năm mới trong bầu không khí bình yên bên mộ người thân.

Colombia

Đốt “ông năm cũ” là một phong tục đón năm mới ở nhiều thành phố tại Colombia. Nghi lễ này đòi hỏi sự tham gia của toàn thể gia đình. Vào đêm Giao thừa, người Colombia sẽ thường làm một con búp bê nam đại diện cho năm cũ. Sau đó, họ nhồi búp bê bằng nhiều vật liệu khác nhau, thường là những thứ họ không muốn dùng nữa, các vật đem lại đau buồn hay gọi sự không vui và mặc cho nó những bộ quần áo cũ của gia chủ. Sau đó họ đốt nó đi, như để thiêu rụi những gì không mong muốn trong quá khứ và tất cả sẵn sàng đón nhận năm mới vui vẻ. Đôi lúc, họ còn cho vào đó pháo hoa để khi đốt trông đẹp hơn. Ngoài ra, người Colombia còn nấu món cơm trộn với đậu lăng để ăn vào lúc giao thừa để gửi gắm những hy vọng về một năm no đủ, mùa màng bội thu./.

Quang Vinh

CỤC THỐNG KÊ BẮC NINH

Địa chỉ: Số 8 Đường Nguyễn Đăng Đạo

Phường Tiền An - TP. Bắc Ninh - Tỉnh Bắc Ninh

Điện thoại: 0222.3 824 308 - 3 822 692 * Email: bacninh@gso.gov.vn

Nghệ thuật múa cổ

ĐẤT THĂNG LONG XƯA

Múa cổ truyền Thăng Long - Hà Nội là sự hiện diện của di sản văn hóa người thượng kinh, lưu truyền qua nhiều thế hệ, tồn tại tới ngày nay và cả mai sau. Đây được xem như là một thành tố văn hóa đặc trưng rất đỗi tự hào của nền văn minh sông Hồng.

Lần theo chiều dài của lịch sử, ngay từ thuở sơ khai, những điệu múa cổ đã được ra đời nhằm phục vụ đời sống tinh thần, cũng như tâm linh, tín ngưỡng của mỗi người dân đất Việt. Đặc biệt, Thăng Long - Hà Nội vốn là vùng đất kinh kỳ - nơi giao thoa của nhiều nét văn hóa đặc sắc và phong phú, do vậy nghệ thuật múa cổ đất Thăng Long xưa được ghi dấu với nhiều nét tương đồng phản ánh đầy đủ các hình thái múa cổ truyền, là sự kết tinh của nhiều nét văn hóa. Điều này được ghi lại qua nhiều tư liệu, trên nhiều hiện vật lịch sử khác nhau. Cụ thể như: Những hình ảnh nhảy múa xuất hiện trên mặt trống, thân trống được các nhà khảo cổ học tìm thấy trên những chiếc trống đồng

Đồng Sơn tại Thành Cổ Loa, trống đồng Hoàng Hạ ở Phú Xuyên (Hà Nội), trống đồng Miếu Môn ở Mỹ Đức (Hà Nội)...Điều đó đã cho thấy, cách đây hàng nghìn năm, ngay từ thời văn hóa Đông Sơn, đã có những điệu múa xuất hiện trong đời sống của nhân dân cổ đại Thăng Long.

Bước sang thời nhà Lý, khi Vua Lý Công Uẩn dời đô ra Thăng Long đã thu hút nghệ nhân cả nước về sinh sống và sáng tạo nghệ thuật, do vậy nghệ thuật múa cổ đã ngày càng phát triển cùng với sự đa dạng của các loại hình văn hóa nghệ thuật nói chung. Trong giai đoạn này, nhà Lý đã đặt ra chức Quản hát trông coi những nghệ nhân múa hát. Theo đó, ở thời kỳ này, nữ hát gọi là Đào nương, nam hát gọi là Kép.

Quy định này được áp dụng cho tới sau này. Trong khi đó tại các làng xã, múa ngày càng lan tỏa và ảnh hưởng mạnh mẽ tới đời sống của mỗi người dân.

Bên cạnh đó, trong dân gian nhiều truyền thuyết cho thấy sự ra đời các điệu múa gắn với những huyền thoại hay những vị anh hùng từ hàng ngàn năm trước và các truyền thuyết đó vẫn còn lưu truyền lại cho đến ngày nay.

Theo thống kê, hiện Hà Nội có gần 100 điệu múa cổ, chia thành các hình thái múa dân gian, cung đình và múa tín ngưỡng, tôn giáo. Mỗi hình thái múa lại có một môi trường trình diễn, mục đích, tính chất khác nhau. Trong đó, múa dân gian là hình thái múa phổ biến nhất, thể hiện sự sáng tạo của người dân, múa cho

người lao động xem. Nhiều điệu múa theo hình thái múa dân gian đã trở thành thành tố quan trọng trong các lễ hội dân gian và hiện vẫn tồn tại trong cộng đồng dân cư ở mỗi địa phương của Hà Nội ngày nay.

Những điệu múa dân gian thường có nội dung ca ngợi, mừng cuộc sống yên bình của muôn dân. Múa cung đình tại Thăng Long luôn đi kèm biểu tượng quyền quý, long - ly - quy - phượng với ý nghĩa cầu chúc an lành, thịnh vượng, xua đuổi tà ma. Múa tín ngưỡng tôn giáo lại mang tính nhân văn cao, cầu siêu cho các vong hồn đã mất trong tiến trình lịch sử ngàn năm của đất Thăng Long. Với sức hút mạnh mẽ, những điệu múa cổ luôn mang trong đó một vẻ đẹp của văn hóa, tín ngưỡng của dân tộc.

Trong số các điệu múa cổ đất Thăng Long còn lại, độc đáo nhất phải kể đến màn múa chạy cờ (xã Tân Triều, Thanh Trì, Hà Nội), múa bài bông của làng Triều Khúc, múa rắn ở Lệ Mật, múa roi ở làng Cót, múa chén làng Mọc, múa rồng lửa ở Khương Thượng, múa đèn trong lễ hội Đền Hai Bà Trưng, múa Ải Lao ở lễ hội Gióng...

Trong đó, múa chạy cờ của làng Triều Khúc (Thanh Trì), được khởi nguồn từ khi hào trưởng Phùng Hưng khởi nghĩa năm 791 sau Công nguyên chống quân xâm lược nhà Đường. Đây là điệu múa trong lễ hội làng, diễn ra trong tiếng trống hò, trống phách với các tốp cờ, vừa múa, vừa chạy tạo ra khí thế sức mạnh, tượng trưng cho sức mạnh đoàn kết, có thể chiến thắng mọi kẻ thù.

Múa trống bông là điệu múa vui nhộn, nhí nhảnh và hấp dẫn, thường được múa trong những ngày hội làng, hội đình vùng đất Thăng Long - Hà Nội. Đó là hình ảnh ngộ nghĩnh, tinh nghịch của các chàng trai chưa vợ, giả trang nữ, khuôn mặt khôi ngô tuấn tú và có tài nhảy múa trong trang phục áo mớ ba mớ bảy, áo the đen, đầu chít khăn mỏ quạ, đeo trống bông dài, nhỏ trước bụng... Múa trống bông hiện đã trở thành điệu múa được sử dụng trong nghi lễ và sinh hoạt văn hóa cộng đồng, trong dịp hội làng đầu xuân.

Còn đối với múa rồng, một điệu múa hoành tráng với nhiều động tác, tạo hình biến hóa sinh động như rồng chào, rồng phục, rồng chầu, rồng bay cao, hạ thấp, rồng cuộn, rồng lượn, rồng uốn khúc, rồng đuổi ngọc, ngậm ngọc... cùng với âm thanh vang dội, tung bùng, tiết tấu sinh động, linh hoạt của dàn trống cái, chũm chọe và tù và... là hình thức biểu lộ sự cầu mong phồn vinh, thịnh vượng, bởi trong đức tin tâm linh của người Việt, rồng chính là biểu tượng cho sức mạnh và sự hưng vượng.

Với những biến đổi muôn màu của cuộc sống, người dân ngày càng phát huy sức sáng tạo trong việc phát triển

loại hình nghệ thuật dân gian này. Nếu ngày xưa múa rồng chỉ để bày tỏ sự vui mừng chào đón các ngày đại lễ, cầu mong mưa thuận gió hòa, quốc thái dân an thì ngày nay múa rồng còn bao hàm cả nội dung giáo dục tinh thần thượng võ, truyền thống uống nước nhớ nguồn, cầu mong giàu có, phát đạt... Chính vì thế, đến ngày nay điệu múa rồng vẫn có sức hấp dẫn và cuốn hút người xem đến kì lạ.

Ngoài ra, múa Ải Lao là một điệu múa không thể thiếu trong lễ hội Gióng làng Phù Đổng. "Phi Ải Lao bất thành Hội Gióng" là câu ca cho thấy vai trò của điệu múa trong lễ hội này. Đây là nghệ thuật diễn xướng anh hùng ca, biểu tượng sức mạnh dân tộc trong cuộc chiến chống ngoại xâm. Điệu Lục cúng hoa đăng ở chùa Minh Quang (quận Đống Đa) có sự pha trộn của loại hình nghệ thuật truyền thống của văn hóa Phật giáo và nhã nhạc cung đình Huế...

Thăng Long - Hà Nội từ ngàn xưa đã là trung tâm của nền văn minh sông Hồng, văn minh Đại Việt. Nền văn minh ấy, dòng chảy ấy, suốt hàng ngàn năm qua vẫn luôn giữ được những giá trị văn hóa đặc sắc. Trong dòng chảy ấy có sự hiện diện của những điệu múa cổ như một nhân chứng lịch sử không thể phai màu. Ngày nay, thời gian có thể đã làm cho các điệu múa có những thay đổi, song nó vẫn mang đậm nét văn hóa tín ngưỡng và phù hợp với xu thế phát triển của đất nước./

TH

CỤC THỐNG KÊ LÂM ĐỒNG

Địa chỉ: Số 8D đường 3 tháng 4 - Phường 3

TP. Đà Lạt - Tỉnh Lâm Đồng

Điện thoại: 0263.3 825 016 - 3 540 134 * Fax: 0263.3 822 314

Email: lamdong@gso.gov.vn

Nghệ thuật *Tuồng cổ* HỒN PHÁCH DÂN TỘC

Tuồng (còn gọi là hát bộ, hát bội) là một loại hình nghệ thuật sân khấu cân đối có tính cổ điển, bác học bậc nhất của Việt Nam. Trải qua những biến động lịch sử của đất nước, nghệ thuật tuồng cổ đang dần bị mai một, chính vì vậy, khôi phục và bảo tồn Tuồng cổ là nhiệm vụ đầy thách thức, nhất là trong bối cảnh văn hóa hội nhập ngày nay.

Nghệ thuật Tuồng cổ - Hồn phách dân tộc

Nghệ thuật Tuồng cổ được hình thành trên cơ sở ca, vũ, nhạc và các trò diễn xướng dân gian với ngôn ngữ văn chương bác học kết hợp nhuần nhuyễn văn chữ Hán với văn Nôm đã có thời kỳ phát triển cực thịnh vào thế kỷ 17-18. Cuối thế kỷ 18, Tuồng cổ đã phát triển một cách hoàn chỉnh mọi mặt từ kịch bản văn học đến nghệ thuật biểu diễn. Đến nửa sau thế kỷ 19, nghệ thuật Tuồng có những biến đổi quan trọng, 3 dòng Tuồng (cung đình, sĩ phu yêu nước, dân gian) đã cùng song song phát triển và tồn tại, đây là hiện tượng chưa từng có trong lịch sử.

Có giai đoạn Tuồng được phân loại thành: Tuồng thầy (mẫu mực), tuồng ngự (cho vua xem), tuồng cung đình (diễn trong hoàng cung), tuồng pho (nhiều hồi diễn nhiều đêm), tuồng đồ (phóng tác, không có trong sử sách), tuồng tân thời (chuyển thể từ các tiểu thuyết); nhưng tựu chung có thể chia làm hai loại tuồng kinh điển và tuồng dân gian. Khác với các loại hình sân khấu khác như chèo, cải lương... Tuồng cổ mang theo âm hưởng hùng tráng với những tấm gương tận trung báo quốc, xả thân vì đại nghĩa, những bài học về lễ ứng xử của con người giữa cái chung và cái riêng, giữa gia đình và Tổ quốc, trong đó, chất bi hùng được coi là một đặc trưng thẩm mỹ của loại hình nghệ thuật truyền thống này.

Dàn nhạc Tuồng chủ yếu làm nhiệm vụ hỗ trợ trong biểu diễn

của diễn viên, nhưng lại có vai trò quan trọng thổi hồn cho nhân vật và bối cảnh. Nhạc cụ Tuồng gồm có: Bộ gõ (trống, thanh la, mõ...), bộ hơi (kèn, sáo, chủ yếu là kèn), bộ dây (nhị, cò, hồ, đại, tiểu...), bộ gảy

(tam, tứ, nguyệt...). Bên cạnh đó, Tuồng cổ còn mang đậm yếu tố hội họa được thể hiện rõ nét qua cách vẽ mặt thể hiện được tính cách, bản chất của nhân vật đó và qua trang phục của nhân vật. Sự kết hợp đa dạng của các

yếu tố trên đã tạo ra các tuyến nhân vật khác nhau, mang tính cách, tâm trạng và hoàn cảnh khác nhau.

Kể từ khi chấm dứt chế độ phong kiến, Việt Nam trải qua nhiều biến động lịch sử, ảnh hưởng đến sự phát triển của đất nước trên mọi phương diện, các môn nghệ thuật truyền thống trong đó có nghệ thuật Tuồng cổ đã mất dần chỗ đứng của mình, nhất là sau khi các phương tiện truyền thông phát triển, nhiều loại hình văn hóa, giải trí mới ra đời và các loại hình nghệ thuật ngoại quốc du nhập vào Việt Nam ngày càng đa dạng. Các khán giả trẻ gần như đã quay lưng dần với môn nghệ thuật cổ truyền này, chỉ còn lớp người lớn tuổi với những hồi ức về những đêm thâu đi xem hát tuồng (hát bội). Họ dường như vẫn háo hức với các vở Tuồng,

với những cái tên nghệ sỹ gạo cội như: Quang Tồn, Bạch Trà (miền Bắc), Lê Bá Tùng, Nguyễn Hoàng Tồn (miền Trung)... với các tác giả: Tống Phước Phổ, Hoàng Châu Kỳ, Mịch Quang... và các vở Tuồng cổ: Sơn Hậu, Nữ tướng Đào Tam Xuân, Đình Lưu Tú diễn ca, Lãm Túy Hiền truyện, Kim Thạch kỳ duyên...

Đưa nghệ thuật tuồng cổ đến gần hơn với công chúng

Với tinh thần bảo tồn di sản văn hóa dân tộc, giữ gìn tinh hoa vốn cổ của ông cha, đặc biệt là với môn nghệ thuật truyền thống Tuồng cổ, Nhà nước

đã tập hợp các văn nghệ sĩ, diễn viên hai miền Nam - Bắc thành lập đoàn tuồng, tổ chức Ban Nghiên cứu sân khấu với mục đích sưu tầm, nghiên cứu nhằm bảo tồn, khai thác vốn cổ. Nhờ đó, nghệ thuật Tuồng truyền thống ở các địa phương đang dần được khôi phục, đặc biệt là tuồng cung đình Huế. Các ban ngành đã phối hợp với các địa phương, các đoàn nghệ thuật đưa sân khấu Tuồng đến gần với công chúng, du khách nước ngoài, đặc biệt là đến với thế hệ trẻ nhằm quảng bá, góp phần xây dựng lực lượng khán giả trẻ, giúp các em có cơ hội tiếp xúc và khơi gợi tình cảm yêu mến với loại hình nghệ thuật này. Các loại hình Tuồng truyền thống, Tuồng lịch sử, Tuồng dã sử, Tuồng dân gian được tái hiện lại với lối diễn xuất cuốn hút, hấp dẫn, được đưa vào các cơ sở đào tạo phổ thông, trong trường học. Từ đó, thế hệ trẻ sẽ có ý thức hơn trong việc tìm hiểu, nghiên cứu, quảng bá và kế thừa giá trị đặc sắc của nghệ thuật Tuồng cổ. Đây được coi là hướng đi mới tích cực, giúp nghệ thuật tuồng đến gần với công chúng hơn nữa.

Bên cạnh đó, để cho sức sống của nghệ thuật Tuồng cổ được phục hồi trọn vẹn, cũng cần liên kết các nhà khoa học, các nghệ nhân, nghệ sĩ tâm huyết cùng quần chúng nhân dân chung sức bảo tồn và tái phát triển nghệ thuật Tuồng cổ. Cụ thể là xây dựng chính sách đãi ngộ đối với nghệ sĩ, diễn viên tuồng; đưa nghệ thuật Tuồng cùng các nghệ thuật sân khấu truyền thống khác thành sản phẩm du lịch để Tuồng lan tỏa trong đời sống văn hóa của người dân và bạn bè quốc tế.

Tuồng cổ đã trở thành tài sản văn hóa quý báu của sân khấu truyền thống và là viên ngọc trong kho tàng văn hóa của dân tộc. Những tác phẩm Tuồng cổ, những trích đoạn mẫu mực giống như những cây đại thụ lưu giữ và truyền tải nguồn nhựa sống dồi dào của nghệ thuật Tuồng đến muôn triệu tâm hồn người Việt Nam cũng như bạn bè thế giới. Trong không khí náo nức chào đón một mùa xuân mới với những nỗ lực tìm hướng đi mới, hy vọng rằng nghệ thuật Tuồng cổ sẽ khẳng định lại được vị trí, tìm lại được chỗ đứng trong lòng người yêu sân khấu./.

Thu Hiền

CỤC THỐNG KÊ CẦN THƠ

Địa chỉ: Số 160 Lý Tự Trọng - P. An Cư - Q. Ninh Kiều - TP. Cần Thơ
Điện thoại: 0292.3 734 641 - 3 830 120 * Fax: 0292.3 830 120
Email: cantho@gso.gov.vn

*Chúc Mừng
Năm Mới
Xuân Canh Tý 2020*

Ở mỗi miền quê Việt Nam, dù là thành thị hay nông thôn, dù là miền núi hay đồng bằng, miền xuôi hay miền ngược, cứ mỗi độ Tết đến, xuân về lại rộn ràng trong tiếng trống hội, tiếng hò reo vui mừng của các trò chơi dân gian. Những trò chơi dân gian trong dịp Tết, lễ hội đã ăn sâu vào tiềm thức tuổi thơ của biết bao thế hệ người Việt. So với những dịp khác, trò chơi dân gian ngày Tết có phần đặc biệt hơn với bầu không khí sôi động, hào hứng tinh thần đua tranh và đẩy áp tiếng cười. Những trò chơi dân gian đó không đơn thuần là những trò vui tiêu khiển mà nó chứa đựng những nét đẹp văn hóa và mang giá trị truyền thống dân tộc.

Những trò chơi dân gian thú vị TRONG NGÀY TẾT

Đánh đu: Là một trò chơi dân gian khá phổ biến ở Việt Nam. Chơi đu thường diễn ra vào những ngày Tết cổ truyền hay trong các ngày lễ hội đầu xuân ở các hội làng. Theo nhiều nghiên cứu, trò chơi này đã có từ trước thời Hán thuộc.

Từ trong Tết bên cạnh đình hay một thửa ruộng rộng rãi, khô ráo người ta chuẩn bị các cột đu. Họ chọn cây tre to, dài để trồng đu. Một cây đu có thể được trồng bởi 4-6 cây tre to. Cắn đu cũng là những cây tre dài nhưng thon nhỏ gọn và chắc để tránh xảy ra trượt hay tuột tay lúc đu nhanh.

Tùy theo sở thích mà người ta đu một hay đu đôi. Khi một người lên cần đu có thể nhờ một người khác đẩy cho mình có đà. Sau đó là tự người đu nhún tùy ý. Đẹp nhất là đu đôi, các đôi trai gái ung ý lựa chọn nhau lên đu, người nhún người đẩy.

Đánh đu thực sự đã trở thành nét đẹp văn hóa trong các dịp lễ, tết... khi các chàng trai, cô gái trong những trang phục rực rỡ sắc màu, hòa trong tiếng trống, tiếng reo hò cùng bay lên không gian tạo nên bức tranh ngày Tết tràn đầy sức xuân nơi miền quê thôn dã.

Đấu vật: Là một trò chơi thượng võ, cũng là một môn thể thao rất nổi tiếng vào các dịp Tết và lễ hội. Ở Việt Nam, ngoài đấu vật ngày Tết còn có nhiều hội vật tại Làng Sinh, Liễu Đôi, Hà Nam, Mai Động... Đặc biệt khi xưa ở vùng Bắc Ninh, Phú Thọ

có những lò vật và những đô vật nổi tiếng.

Để khuyến khích tài năng cũng như sự rèn luyện của trai tráng, nhiều làng xã đã treo giải vật rất cao trong ba ngày Tết. Tục xưa, người ta trao giải bằng tiền, bằng mâm đồng, nổi đồng hay một số thứ khác. Quy định chung của cuộc đấu là người chiến thắng phải vật cho đối phương thua trắng bụng (ngã ngửa ra đất) hay nhấc bổng được đối phương lên.

Trong môn vật này không chỉ đòi hỏi sức khỏe mà còn là sự mưu trí và nhanh nhẹn của các đô vật góp phần đáng kể vào việc chiến thắng được đối phương. Về kỹ thuật cũng có những "miếng" riêng của nó như đệm, bốc, ghi... mà tùy theo từng hoàn cảnh và điều kiện đô vật phải biết lợi dụng triệt để các thời cơ quật ngã hay bẻ bổng đối phương.

Đập niêu đất: Đập niêu đất cũng là trò chơi dân gian khá phổ biến

ở nhiều làng quê miền Bắc. Trò chơi thường diễn ra ở sân đình hay trên sân rộng. Trước khi chơi, người ta trồng ở giữa sân hai chiếc cột cách nhau 5m, buộc dây thừng nối 2 thân cột làm giá treo niêu. Một vạch mốc cách giá treo niêu khoảng 3 đến 5m được kẻ làm điểm xuất phát.

Trước khi chơi, trọng tài sẽ trao cho người chơi một chiếc gậy dài khoảng 50cm,

cộng đồng lôi kéo nhiều người tham gia. Nghi lễ và trò chơi kéo co được thực hành rộng rãi trong văn hóa trồng lúa ở các nước Đông Nam Á với mong ước mưa thuận, gió hòa, mùa màng bội thu hay những tiên đoán liên quan đến sự thành công hay thất bại của nỗ lực trồng cấy.

Tại Việt Nam, kéo co đã trở thành trò chơi tập thể, phong tục phổ biến ở nhiều nơi trong cả nước. Đặc biệt, trò chơi này thường được diễn ra ở vùng Trung du,

Hàn Quốc, Philippines. Đây cũng là hồ sơ di sản đa quốc gia đầu tiên Việt Nam tham gia đệ trình và được chấp thuận.

Chọi gà: Là một thú chơi tao nhã, vừa có tính tiêu khiển lại vừa khuyến khích việc chăn nuôi của nhà nông xưa. Trò chơi chọi gà xuất hiện ở cả 3 miền Bắc, Trung, Nam của cả nước, song nổi tiếng nhất phải kể đến nhiều làng nổi tiếng với chơi chọi gà như Đình Bảng, Thổ Hà, Yên Phụ - Yên Phong (Bắc Ninh). Nam Bộ trước đây cũng từng là nơi sôi nổi nhất với thú chơi này. Người ta phải cất công tuyển chọn giống gà hay từ các địa phương như: Cao Lãnh, Hóc Môn, Cần Đức, Trà Vinh... để có được những "chiến kê" xuất sắc.

Tuy chỉ là một "thú vui tiêu khiển", nhưng

việc chăm sóc, chọn lọc, nuôi dưỡng, huấn luyện gà thì là cả một quá trình rất công phu. Từ xa xưa, trong dân gian đã lan truyền "chiêu" lựa gà nòi chuẩn: "Đầu công, mình cộc, mắt ốc, chân chì, cánh võ trai, quản ngắn, chẳng thua ai". Rồi đến công đoạn chăm sóc, nuôi dưỡng, huấn luyện... cũng được những người chơi đặc biệt quan tâm và có những bí quyết riêng.

Xuất phát là trò chơi dân gian, nên tinh thần của trò chơi này là thắng thua không quan trọng, mà chủ yếu để những người nuôi gà chọi chia sẻ kinh nghiệm và điều đặc biệt là để khán giả

những người tham gia chơi đứng dưới vạch mốc và bị bịt mắt nên họ phải định hình hướng đi và ước lượng khoảng cách treo niêu để đập cho trúng một trong những chiếc niêu đang treo trên dây. Người đập trúng niêu sẽ có được phần thưởng ghi trong mảnh giấy nhỏ trong chiếc niêu bị đập vỡ...

Trò chơi đập niêu đất ngày nay vẫn là trò chơi thu hút nhiều người tham gia bởi tính giải trí khá cao, mang lại không khí vui tươi trong các dịp lễ, hội.

Kéo co: Được biết đến như trò chơi dân gian truyền thống và cũng là một môn thể thao mang tính đồng đội, thường có mặt trong lễ hội, sự kiện sinh hoạt

đồng bằng sông Hồng và Bắc Trung Bộ với trung tâm là các tỉnh Vĩnh Phúc, Bắc Ninh và Hà Nội... Với cách chơi đơn giản, số người chơi bao nhiêu tùy ý, được chia làm hai phe bằng nhau, làm mốc đánh dấu vạch vôi để bên nào kéo được đối phương sang qua vạch mốc bên kia là bên đó thắng.

Năm 2015, UNESCO đã ghi danh nghi lễ và trò chơi kéo co ở Việt Nam vào danh sách di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại cùng với một số quốc gia khác là Campuchia,

CỤC THỐNG KÊ BÌNH DƯƠNG

Địa chỉ: Số 63 Đường Đoàn Thị Liên - Phường Phú Lợi

TP. Thủ Dầu Một - Tỉnh Bình Dương

Điện thoại: 0274.3 837 424-3 822 211 * Fax: 0274.3 856 491

Email: binhduong@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới
Xuân Canh Tý 2020

chứng kiến những pha biểu diễn kịch tính của các chú gà, tạo niềm vui trong dịp Tết đến Xuân về. Trò chơi chọi gà thường thu hút đông đảo quần chúng tham gia, vừa mang tính giải trí, vừa là một hình thức nuôi dưỡng tinh thần thượng võ, chất keo gắn kết tinh thần cộng đồng đã từng có trong các hội làng xưa.

Cờ người: Là một trong những trò chơi dân gian đặc sắc diễn ra trong các dịp lễ hội, đặc biệt là trong những ngày Tết Nguyên đán. Trò chơi này không đơn thuần chỉ để giải trí mà còn mang tinh thần thể thao trong một cuộc đấu đầy trí tuệ mang đậm bản sắc dân tộc.

Cờ người thực chất là một môn cờ tướng do người đóng thành các quân cờ. Bàn cờ là sân đất rộng hoặc sân đình, chùa; mỗi ván cờ là 32 quân, gồm 16 nam, 16 nữ đeo biển (tên quân cờ) trước ngực, đứng vào vị trí. Hai tướng (tướng ông, tướng bà) có 2 cờ đuôi nheo cắm chéo sau lưng, được che lọng.

Mỗi lần đi một nước, đấu thủ (có tiếng trống khẩu) gõ một tiếng. Người chạy cờ tới nghe lệnh và chuyển quân trên bãi. Cứ mỗi lần ăn quân của đối phương thì quân cờ thể hiện bằng 1 bài biểu diễn song đấu hoặc một bài tự vệ...

Không chỉ là một trò chơi dân gian, cờ người còn mang đậm dấu ấn diễn xướng dân gian thông qua các điệu múa kèm theo những bài vè đặc trưng.

Đi cầu kiều: Là một trò chơi rất đơn giản mà không kém phần thú vị. Ở trò chơi này, người ta lựa chọn một bờ đất cao trên một hố đất rộng hoặc qua ao, bắc một đoạn tre làm cầu. Đoạn tre ấy một đầu nằm ghềch trên bờ đất, đầu kia buộc vào sợi thừng hay chảo, dây buộc vào chiếc cột chôn vững chắc. Làm sao để chiếc cầu dung đưa khó đi.

Giải thưởng được treo trên cột, đến lượt ai, người đó leo cầu lấy thưởng. Có người mới leo được vài bước thì đã ngã. Có người ra tới mút đầu cầu lấy được thắng bằng nhưng khi với tay lấy giải thưởng thì loạng choạng lặn tùm xuống ao. Càng nhiều người ngã cuộc chơi càng hấp dẫn và kích thích sự hiếu thắng của mọi người./.

Không còn những cái lạnh đến “cắt da cắt thịt” của mùa đông, mùa xuân nơi thị trấn nhỏ Sapa căng tràn sức sống với những tia nắng vàng ươm pha cùng chút se lạnh cuối cùng còn vương vấn, trên những vầng hoa mạn trắng muốt hay những nụ đào vừa hé nở sau giấc ngủ dài khoe sắc thắm bên sườn đồi, lưng núi.

Được ví von như “thiên đường hoa” của miền Tây Bắc, Sapa từ lâu đã nổi tiếng với giống đào phai, bông hoa năm cánh phớt hồng, thường nở rộ vào khoảng tháng 1 - 2 âm lịch. Rào chân trên những con đường đến bản Tả Van, Tả Phìn, núi Hàm Rồng và trung tâm thị trấn sương mờ, không khó để có thể nhìn thấy những gốc đào cổ, có thân và cành xù xì, rêu phong mốc trắng nằm cheo leo trên vách đá hay lấp ló trên những triền nương. Mặc cho những cơn gió se lạnh sót lại của chút cuối đông, những lớp băng cứng và trong suốt bao quanh từng tán lá, những nụ đào vẫn ứng hồng và dẹt nên những cung đường hoa tuyệt đẹp trải khắp trùng mây.

Xuân Sapa không chỉ có sắc hồng lãng mạn của hoa đào mà còn được điểm tô bởi vẻ đẹp của những rặng hoa anh đào rực rỡ. Cứ mỗi độ xuân về, khi đất trời nồng ấm, những tia nắng dịu nhẹ bắt đầu rót xuống cũng là lúc những nhành cây anh đào đua nhau khoe sắc trên khắp các nẻo đường nơi rẻo cao Tây Bắc, khiến Sapa căng tràn sức sống. Hoa anh đào ở Sapa chủ yếu có 3 loại với 3 màu sắc đặc trưng đó là: Trắng, đỏ hồng, phớt hồng và thường nở thành từng chùm. Tiết trời càng buốt lạnh thì sắc anh đào lại càng thắm. Tuy bông hoa anh đào có cánh nhỏ mỏng manh nhưng khi nở rộ sẽ kết thành tấm áo choàng mang vẻ đẹp kiêu sa, quyến rũ.

Xuân Sapa cũng khiến bao người ngất ngây bởi sắc trắng tinh khôi e ấp của những nhành hoa mạn. Chờ cho mùa xuân bắt đầu gõ cửa mỗi nhà, những bông hoa mạn bắt đầu hé nụ để chơi đùa

cùng những chú chim hót líu lo, những hạt sương mai lấp lánh còn đọng lại trong nắng sớm. Hoa Mận Sapa thường nở rộ vào cuối độ đầu xuân. Vẻ đẹp của hoa mận Sapa được ví như vẻ đẹp ngây thơ, thuần khiết của thiếu nữ miền Tây Bắc.

Mùa xuân còn mang đến Sapa những chùm hoa Đỗ Quyên bung nở giữa thâm xanh của rừng trên những cung đường lên đỉnh Fansipan khiến dãy Hoàng Liên Sơn thêm thơ mộng. Dường như nơi đây là xứ sở của loài hoa Đỗ Quyên với 40 loài đủ hình dáng và màu sắc khác nhau như: Đỏ, trắng, hồng, vàng... Mỗi loài mang một vẻ đẹp rất riêng, tỏa hương khoe sắc như muốn dẫn du khách lạc vào chốn thần tiên.

Khi nắng xuân ấm áp về trên đất Sapa, khắp con đường, bản làng nơi đây cũng hút hồn du khách bởi vẻ đẹp của cánh đồng hoa cải vàng, trắng đang vào mùa nở rộ. Và những chuyến du lịch xuân trên mảnh đất Sapa thêm phần thú vị bởi những ruộng bậc thang đang ăm ắp nước long lanh hòa cùng màu xanh của đất trời trên những con đường về bản Cát Cát, bản Sín Chải, Lao Chải, Tả Van... Lấp ló đâu đó là những bóng dáng người dân vùng cao đang mải mê với công việc chuẩn bị cho một vụ mùa mới.

Không chỉ có những bông hoa khoe sắc hay những cánh đồng no nước, mùa Xuân Sapa còn là mùa lễ hội truyền thống mang đậm bản sắc dân tộc của người đồng bào nơi đây. Đến với Sapa

những ngày đầu xuân du khách sẽ có cơ hội được tìm hiểu về nền văn hóa, phong tục của người dân Tây Bắc. Mỗi lễ hội biểu trưng cho một nét sinh hoạt văn hóa độc đáo được người dân nơi đây lưu giữ. Ví như: *Lễ hội xuống đồng* hay còn gọi là *Lễ hội Roóng Pơc*, là một trong những lễ hội lớn của người Tày, người Giáy sinh sống ở Bản Hồ, được tổ chức vào ngày 8 tháng Giêng âm lịch hàng năm, để kết thúc một tháng vui chơi (tháng Tết) và cầu mong cho một năm mới bình an, may mắn, cầu cho mùa màng bội thu đến với mọi nhà. Lễ hội có những tiết mục văn nghệ của người dân tộc Dao và Tày với những màn múa xòe, múa sạp duyên dáng điệu đà cùng những trò chơi dân gian độc đáo như đánh đu, ném còn, đẩy gậy...

Hay *Lễ hội Gầu tào*, một lễ hội truyền thống của người H'Mông, thường diễn ra vào ngày 11 tháng Giêng âm lịch. Người dân nơi đây tổ chức lễ hội Gầu Tào để cảm tạ trời đất đã mang đến nhiều may mắn, sức khỏe đến với gia đình, dòng họ, thôn bản trong suốt một năm vừa đi qua. Đến với lễ hội Gầu tào, du khách được tìm hiểu các nghi thức cúng lễ độc đáo và được hòa mình vào những sắc thỏ cấm rục rờ của những cô gái H'Mông trong các điệu múa hay tận hưởng những lời hát giao duyên hòa cùng với âm điệu lúc trầm, lúc bổng của tiếng sáo, tiếng khèn, tạo nên bản hòa ca say đắm của núi rừng Tây Bắc.

Còn cả *Lễ hội Tết nhảy*, một nét văn hóa đặc sắc của cộng đồng người Dao đỏ ở Tả Van, huyện Sapa, thường được tổ chức tại nhà ông trưởng họ vào mùng 1, mùng 2 Tết Âm lịch hàng năm. Đây là lễ hội với tổng hợp các loại hình nghệ thuật dân gian. Đó là nghệ thuật múa nhảy đan xen với nghệ thuật âm nhạc, nghệ thuật tạo hình với các loại tranh thờ, tranh cắt giấy, điêu khắc tượng gỗ... khiến sinh hoạt tết của người Dao đỏ giàu bản sắc, độc đáo nhưng thấm đậm tính nhân văn.

Cùng với những lễ hội dân gian, mùa xuân Sapa còn làm say lòng người bởi những phiên chợ tình với những đôi trai gái tình tứ, hẹn hò trong màn sương mờ ảo, bởi tiếng khèn, tiếng sáo, đàn môi da diết của những chàng trai phố núi và bởi những nụ cười lúng liếng và ánh mắt đưa tình của các thiếu nữ đang độ tuổi cập kê.

Khi cái lạnh của mùa đông đang dần tan biến, cả đất trời rực rỡ đón xuân, hãy đến với Sapa lung linh quyến rũ, dù chỉ một lần, để hòa mình vào bức tranh thiên nhiên thơ mộng rực rỡ màu sắc nơi núi rừng hùng vĩ và trải nghiệm không khí náo nhiệt của những lễ hội dân tộc truyền thống, sẽ giúp chúng ta quên đi những ưu phiền, lo toan bộn bề của cuộc sống, để rồi đón lấy hơi thở tươi mới của mùa xuân và thấy mình như được tiếp một nguồn năng lượng mới./.

N.L

CỤC THỐNG KÊ LẠNG SƠN

Đường Đinh Tiên Hoàng - Phường Chi Lăng - TP. Lạng Sơn - Tỉnh Lạng Sơn

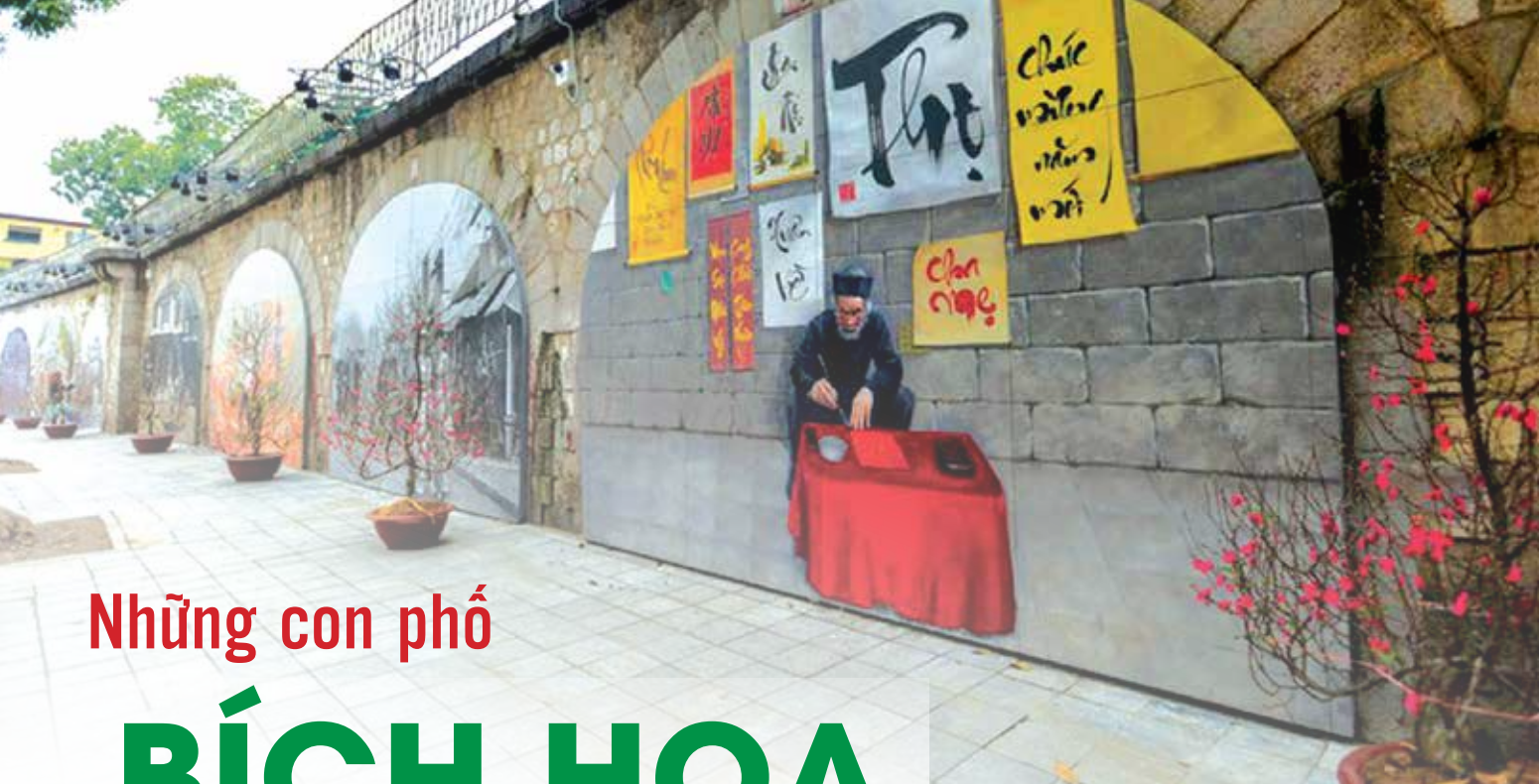
Điện thoại: 0205.3 812 112 - 3 812 337 * Fax: 0205.3 812 337

Email: langson@gso.gov.vn

Xuân

Canh Tý 2020

Chúc Mừng Năm Mới

Những con phố

BÍCH HỌA

mê hoặc người giữa lòng Hà Nội

Giữa cái tấp nập, xô bồ của cuộc sống gấp gáp hiện đại nơi đô thị phồn hoa, những bức tranh bích họa như đang khoác lên con ngõ nhỏ, phố nhỏ và làng quê Hà Nội những chiếc áo, níu giữ biết bao cảm xúc hoài niệm.

Phố bích họa Phùng Hưng

Phố bích họa Phùng Hưng có tổng cộng 19 ô vòm cầu được các họa sĩ Hàn Quốc và Việt Nam khai bút từ tháng 11/2018, tái hiện một Hà Nội xưa cũ với nét kiến trúc độc đáo trước năm 2000, tương ứng với mỗi bức họa là một hình ảnh quá khứ rất đổi thân thương.

Đó là hình ảnh khu phố cổ Hà Nội sầm uất, mô hình máy nước công cộng; là người phụ nữ với gánh hàng hoa nặng trĩu trên vai, cảnh ông đồ ngồi viết câu đối đỏ; hoặc là chuyến tàu điện đông đúc người, cửa hàng bách hóa tổng hợp xưa cũ trên phố Tràng Tiền hay khung cảnh phố hàng Mã rực rỡ ánh đèn lồng mỗi độ Trung thu về.

Chỉ với chiều dài con phố hơn 200m, phố bích họa Phùng Hưng đã khơi gợi những hoài niệm về một Hà Nội hết sức bình dị và chân thật, đưa người Hà Nội ngược dòng về quá khứ để đắm chìm trong tâm trạng băng khuâng, xao xuyến mà ấm áp vô cùng.

Dòng sông "Venice" Tây Hồ

Không có những nét cổ kính của phố bích họa Phùng Hưng, những bức bích họa nằm lọt sâu trong con ngõ nhỏ trên phố Yên Phụ (Tây Hồ, Hà Nội) lại là phong cảnh một dòng sông Venice xinh đẹp, lãng mạn và mộng mơ. Vốn dĩ chỉ là những bức tường rêu phong, cũ kỹ, con ngõ

nhỏ phố Yên Phụ được "lột xác" hoàn toàn qua bàn tay khéo léo của các họa sĩ trẻ. Bức họa phong cảnh Venice có chiều cao gần 5m, kéo dài từ đầu tới cuối con ngõ, được trang trí theo phong cách 3D acrylics, tạo cho người xem một cảm giác chân thực và cuốn hút. Ý tưởng ban đầu dãy bích họa chỉ là bức tranh thể hiện một phần của thị trấn sông nước, thế nhưng sự lãng mạn, nhẹ nhàng về một phong cảnh Venice đã phủ kín tường, làm bừng sáng cả con ngõ nhỏ.

Khu tập thể Phụ nữ Trung ương

Đặt chân đến khu tập thể phụ nữ Trung ương, không khó để các bạn trẻ tìm thấy những bức tường

cũ kĩ xưa kia được khoác lên mình một chiếc áo mới đầy sắc màu. Trên nền những bức tường loang lổ, các họa sĩ trẻ tại Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh đã khắc lên 20 bức bích họa, gợi về một Hà Nội xưa hào hoa mà mộc mạc với những hình ảnh về tàu điện leng keng, thiếu nữ mặc áo dài, bảng thông báo ở khu tập thể cũ, hình ảnh sông Tô Lịch, cột cờ Hà Nội... Ở đó còn có cả một thành phố hiện đại về đêm, một đại dương bao la với nhiều loài cá sặc sỡ, một bức tranh thiên nhiên hoang dã... tạo nên sự thích thú cho bao em nhỏ.

Ngõ Ao Dài

Nếu ai đó muốn tìm về những ký ức tuổi thơ xa xưa thì hãy sải bước đến ngõ Ao Dài - một con phố nhỏ nằm tại quận Bắc Từ Liêm - Hà Nội. Con ngõ dù chỉ dài khoảng 400m nhưng được điểm tô lên mình hàng trăm bức bích

họa lớn nhỏ, kể cho chúng ta nghe về những điều quá đỗi bình dị của cuộc sống. Đây là những câu khẩu hiệu quen thuộc, là những bức tranh cổ động năm xưa, là những câu thơ mộc mạc thân thương và cả hình ảnh con gà, con cá... gắn gũi trong mỗi gia đình Việt Nam. Phần lớn bức tranh đều được một cụ già sống tại đây thực hiện bằng vôi, bột màu và chính sửa chữa chu đến từng chi tiết nhỏ. Đến nơi đây, những người con Thủ đô sẽ ngỡ như mình đang quay về những năm 70, 80 của thế kỷ trước.

Làng rau Văn Đức

Cách trung tâm Hà Nội gần 20 km, những bức bích họa ở làng Chử Xá ven sông Hồng lại mang hơi thở của cuộc sống thôn quê. Lấy cảm hứng về một làng quê yên bình, đồng thời gắn với sản phẩm kinh tế chính của ngôi làng là các loại nông sản, toàn bộ 15 bức vẽ

đều tái hiện sống động những hình ảnh quen thuộc từ chính đời sống của người nông dân nơi đây. Nào là những gánh hàng rau, vật dụng thường ngày như cuốc, xẻng, chum nước, máy cày... Nào là câu chuyện về chú thỏ «ăn

trộm» cà rốt hay quang cảnh đánh bắt cá, tát nước ở đồng ruộng quen thuộc hằng ngày, những đứa trẻ đang thả diều trên cánh đồng bát ngát... Tất cả mang lại cho người xem một cảm giác yên bình, dịu dàng mà nồng nàn nhựa sống./.

Quỳnh Chi

CỤC THỐNG KÊ KIÊN GIANG

Địa chỉ: Số 647A Nguyễn Trung Trực - Phường An Hoà

TP. Rạch Giá - Tỉnh Kiên Giang

Điện thoại: 0297.3 812 460 - 3 811 389 * Fax: 0297.3 811 389

Email: kiengiang@gso.gov.vn

Chúc Mừng
Năm Mới
Xuân Canh Tý 2020

THÀNH GIA ĐỊNH, TRƯỜNG NHÀ HỒ VÀ PHÁ TAM GIANG - NHỮNG DẤU TÍCH XƯA

Thành Gia Định, trường Nhà Hồ và phá Tam Giang là những địa danh nổi tiếng xưa kia, mỗi địa danh không chỉ mang một câu chuyện còn là bức tranh phản ánh một khía cạnh trong giai đoạn văn hóa lịch sử của dân tộc.

Thành Gia Định

Thành Gia Định, hay thành Sài Gòn còn được biết đến với tên thành Phiên An, tồn tại từ năm 1790 đến năm 1859. Trong một thời gian dài, Thành Gia Định có vai trò rất quan trọng về mặt chính trị quân sự, địa lý của vùng Gia Định.

Năm 1790, dựa trên thiết kế của một người Pháp là Olivier de Puymanel (Việt danh là Ông Tín), Nguyễn Phúc Ánh ra lệnh xây dựng Thành Bát Quái tại làng Tân Khai, huyện Bình Dương, Gia Định sau này là Sài Gòn. Thành Bát Quái có lối kiến trúc hỗn hợp Đông - Tây theo kiểu hình Vauban có chu vi 3,8 km, gồm 8 cửa (phía Nam là cửa Càn Nguyên và cửa Li Minh, phía Bắc là cửa Khôn Hậu và cửa Khâm Hiến, phía Đông là cửa Chấn Hanh và cửa Cầm Chí, phía Tây là cửa Tốn Thuận và cửa Đoài Duyệt). Vào thời Minh Mạng, các cửa đã được đổi lại tên, cụ thể: Phía Nam là cửa Gia Định và cửa Phiên An, phía Bắc là cửa Củng Thần và cửa Vọng Thuyết, phía Đông là cửa Phục Viễn và cửa Hoài Lai, phía Tây là cửa Tĩnh Biên và cửa Tuyên Hóa.

Sau này khi Lê Văn Duyệt làm Tổng trấn, ông xây thành cao thêm 1 thước 5 tấc. Sau khi được xây dựng, quân Tây Sơn đã không chiếm thành một lần nào nữa, giúp cho Nguyễn Ánh có được một lợi thế nhất định.

Năm 1833, Lê Văn Khôi, con nuôi Lê Văn Duyệt chiếm thành, làm căn cứ chính cho cuộc khởi nghĩa chống lại triều đình. Đến năm 1835, triều đình nhà Nguyễn đánh bại Lê Văn Khôi và đến năm 1836 vua Minh Mạng ra lệnh phá bỏ thành Bát Quái, cho xây mới Thành Gia Định thứ hai hay còn được gọi là Phụng Thành. Phụng Thành được xây dựng ở Đông Bắc thành cũ theo kiểu thành trì kinh điển của Vauban nhưng nhỏ hơn thành Bát Quái, chỉ có bốn pháo đài bốn góc so với tám pháo đài của thành Bát Quái cũ. Tường thành cao 4,7 m, mỗi cạnh dài trên 490 m được làm từ đá granite, gạch và đất. Xung quanh thành có hào nước bao bọc.

Năm 1859, quân Pháp mở cuộc tấn công và chiếm thành Sài Gòn (tức thành Gia Định). Để tránh

quân triều đình nhà Nguyễn tấn công đánh chiếm lại thành, quân Pháp đốt cháy kho tàng, phá hủy thành Sài Gòn.

Ngày nay, vị trí của Phụng Thành nằm trong phạm vi bốn con đường: Nguyễn Bình Khiêm là mặt Đông thành, Mạc Đĩnh Chi là mặt Tây thành, Nguyễn Đình Chiểu là Bắc thành và Nguyễn Du là mặt Nam thành. Dấu tích duy nhất ngày nay còn lại là bức tranh vẽ ảnh thực dân Pháp tấn công thành và những tàn tích dọc đường Đinh Tiên Hoàng về phía gần xưởng Ba Son.

Trường Nhà Hồ và phá Tam Giang

Trong câu ca dao xưa:

*"Yêu em anh cũng muốn vô
Sợ trường nhà Hồ sợ phá Tam Giang"*

Hai địa danh trường nhà Hồ và phá Tam Giang trong câu ca dao trên là những địa danh nổi tiếng trong thời Trịnh, Nguyễn phân tranh. Xưa kia, nhắc tới tên của hai địa danh này sẽ là nỗi lo sợ của người dân.

Trước đây, trướng Nhà Hồ vốn là một vùng đất rộng bạt ngàn, cây cối um tùm, là sào huyệt của một băng cướp rất nguy hiểm, ai đi qua đó cũng thường bị chúng bắt bớ, giết chóc để cướp của, đòi tiền mồi lộ.

Sau này, Chúa Nguyễn lệnh cho quan Nội tán Nguyễn Khoa Đăng vào đánh dẹp đám cướp ở trướng nhà Hồ. Ông cũng đã chiêu mộ dân chúng đến lập các làng xung quanh trướng, tạo nên các làng quê trù phú. Trướng Nhà Hồ còn trở thành nơi trú ngụ của các nghĩa sĩ Cần Vương đi theo vua Hàm Nghi và tướng Tôn Thất Thuyết chống thực dân Pháp. Trong cuộc chiến tranh cứu nước, trướng nhà Hồ không còn là trướng vắng mà trở thành đường lớn, tập nập xe pháo hành quân và được đặt tên mới là “Đốc 6 độ”. Địa danh trướng Nhà Hồ nằm ở đoạn giáp giới giữa xã Vĩnh Chắp (Vĩnh Linh, Quảng Trị) và xã Sen Thủy (Lệ Thủy, Quảng Bình).

Cùng với trướng nhà Hồ, phá Tam Giang nằm trong hệ thống đầm phá Tam Giang - Cầu Hai. Diện tích phá Tam Giang hơn 50km², trải dài khoảng từ cửa sông Ô Lâu đến cửa sông Hương thuộc địa phận 3 huyện Phong Điền, Quảng Điền, Hương Trà tỉnh Thừa Thiên - Huế (hơn 20 km).

Phá Tam Giang với cửa Thuận An và sông Hương là thủy lộ chính lên kinh thành Huế nên ngày xưa ai thượng kinh đều phải vượt phá. Nơi giao điểm của các con sông, cửa ra biển hẹp nên có nhiều vùng nước xoáy, sóng to gió lớn dễ gây lật thuyền nên thuyền bè không dám qua lại. Theo tương truyền phá Tam Giang có sóng thần, mỗi khi tàu thuyền qua đây thường bị “sóng ông, sóng bà” ở đây đánh chìm. Sau này, để trị sóng thần phá Tam Giang quan Nội tán Nguyễn Khoa Đăng đã cho lính cải tạo mở rộng cửa và đáy phá Tam Giang nên các tai nạn giảm đáng kể, thuyền bè qua lại trên phá Tam Giang ngày càng nhộn nhịp hơn.

Hiện, phá Tam Giang là hệ đầm phá lớn nhất Đông Nam Á. Phá Tam Giang mang trong mình nét đẹp hoang sơ, vắng lặng, bình yên và là điểm đến du lịch thu hút du khách trong và ngoài nước đến tìm hiểu và ngắm vẻ đẹp khi chiều xuống của phá Tam Giang. Ở đây, du khách cũng có thể trải nghiệm cuộc sống của những gia đình người ngư phủ lênh đênh trên mặt nước.

Ngày nay, nỗi lo sợ về trướng Nhà Hồ, phá Tam Giang không còn nữa, nói tới hai địa danh này người ta nghĩ tới những điểm du lịch tham quan hấp dẫn làm nức lòng du khách./

Hiền Ngân

Về làng nghề HƯƠNG TRẦM QUỲ CHÂU XỨ NGHỆ

Đến mảnh đất xứ Nghệ vào một ngày cuối năm, khắp các ngã đường ở làng nghề sản xuất hương trầm thuộc huyện Quỳnh Châu Nghệ An đều phảng phất mùi hương ấm áp, ngào ngạt quyện vào từng cơn gió lạnh. Tại các cơ sở sản xuất, cái tâm, cái tình của người thợ đang được gửi gắm vào những đôi bàn tay khéo léo, thành thạo, hoàn thành nốt những công đoạn cuối cùng để đưa sản phẩm thương hiệu đến khắp mọi miền đất nước.

Câu chuyện về sự ra đời của làng nghề hương trầm nơi đây được các cụ cao niên kể lại rằng, cụ Võ Lê Hải sinh năm 1898, trong một gia đình nông dân nghèo ở xã Diễn Ngọc (huyện Diễn Châu). Khi còn trẻ, cụ phải gánh muối lên bán tận vùng miền Tây xứ Nghệ mà vẫn thiếu ăn, thiếu mặc. Thấy vùng rừng núi Quỳnh Châu rộng lớn, dân cư thưa thớt, cụ quyết định ở lại đây lập nghiệp và kết duyên. Hàng ngày, cụ cùng vợ vào rừng làm nương rẫy, tria bắp trồng ngô. Một buổi sáng, sau khi phát xong đám rẫy, cụ đốt đồng cỏ dại thì bỗng thấy có mùi hương thơm lạ, dịu ngọt, nhẹ nhàng bay lên. Tìm hiểu thì thấy mùi hương tỏa ra từ rễ một loại cây thân mềm, có rễ chùm, cụ gọi đó là cây rễ hương. Nghĩ rằng, rễ cây này nếu đem giã nhỏ, phơi khô rồi cuốn thành cây hương thấp sẽ rất thơm nên cụ mang rễ cây về và ngày đêm tìm cách pha chế. Cụ thêm các nguyên liệu phụ khác như quế, bột bã mía phơi khô rồi dùng giấy viết chữ nho và thân cây phơi khô để cuốn thì mùi thơm ngọt càng đậm đà hơn. Từ đó, cụ cuốn hương bán cho bà con trong xóm. Năm 1937, vua Bảo Đại du ngoạn thắng cảnh Thảm Bua, thấy có mùi hương trầm thơm dịu ngọt, quyến rũ nên đã đưa về Cố đô Huế để dùng. Sản phẩm hương trầm Quỳnh Châu từ đây được nhiều người dân biết đến.

Năm 1985, cụ Võ Lê Hải qua đời, nghề làm hương trầm ít nhiều bị mai một. Mãi tới khoảng năm 2000, nghề làm hương ở Quỳnh Châu mới được khôi phục.

Đến nay phong trào làm hương trầm ở huyện vùng cao Quỳnh Châu phát triển rầm rộ và được xem là một nghề chính để phát triển kinh tế địa phương.

Tuy mùa hương trầm chỉ thực sự bắt đầu từ tháng 9 âm lịch, nhưng ngay từ những ngày đầu năm, các gia đình làm hương nơi đây đã phải bắt tay vào chuẩn bị cho một mùa hương mới.

Để sản xuất ra được những búp hương mang mùi thơm đặc biệt, với tâm niệm hương liên quan đến thế giới tâm linh, những người làm hương huyện Quỳnh Châu phải trải qua nhiều công đoạn tỉ mỉ, cầu kỳ, từ chuẩn bị nguyên liệu làm bột hương, chân hương mà người dân trong vùng thường gọi là “chu hương”, đến công đoạn “se” hương để tạo thành cây hương hoàn thiện. Công đoạn làm chu hương là một khâu rất quan trọng, đòi hỏi phải có kinh nghiệm thì mới tạo được thân hương có thể uốn đẹp sau khi đốt. Sau khi ăn Tết xong, người làm hương bắt đầu đi chọn nứa trong rừng. Những cây nứa được lựa rất kỹ, không quá non, cũng không quá già. Nứa đưa về được chẻ nhỏ thành từng đoạn dài 45cm cho loại hương ngắn, 0,8-1m cho loại hương dài và ngâm dưới nước từ 2-6 tháng rồi vớt lên, rửa sạch phơi khô. Có như vậy, que hương mới trắng, nhuộm phẩm sẽ đỏ tươi rực rỡ, hương cháy rất đượm, cuốn vòng xoắn tít rất đẹp mắt.

Tuy nhiên, điều quan trọng nhất làm nên thương hiệu của hương trầm Quỳnh Châu là việc lựa chọn rễ cây hương bài. Đây là loại cây nguyên liệu chính để làm hương trầm, mang hương thơm và tinh túy của đất trời, có nhiều ở vùng núi

xứ Nghệ, cho chất lượng đặc biệt mà không nơi nào có được. Từ tháng 5 đến tháng 12 hằng năm, người dân Quỳnh Châu vào rừng đào rễ cây hương bài - một loại cây thuộc loài thảo mộc, lá dài xanh ngắt thường mọc thành từng bụi, từng đám lớn ven khe suối hay trên sườn đồi dưới những tán lá rậm. Rễ càng già, hương càng thơm. Sau khi lấy về, người ta đem rửa sạch, phơi khô, rồi nghiền nát thành bột mịn. Ngoài rễ hương bài, nguyên liệu làm hương trầm còn có hoa hồi, thảo quả, quế chi, trầm xô, bã mía và một vài vị thảo mộc đặc biệt được lấy từ núi rừng Quỳnh Châu. Theo kinh nghiệm, để hương có mùi thơm đặc biệt, người làm phải biết cách lựa chọn nguyên liệu và trộn đều với nhau theo một tỷ lệ phù hợp. Ví thế, ở làng nghề Quỳnh Châu, mỗi hộ gia đình đều giữ cho mình một bí quyết pha trộn các hương liệu riêng để tạo nên mùi thơm khác lạ.

Sau khi hoàn thành những công đoạn trên, Hương trầm được “se” quấn chặt bằng giấy bản, to bằng ngón tay cái, dài ngắn tùy loại, cho mùi hương thuần khiết, cao sang.

Bởi nén hương vốn được xem như biểu tượng thiêng liêng trong văn hóa tâm linh của người Việt, nên hương trầm Quỳnh Châu được các gia đình sử dụng như một mùi hương của tâm linh để dẫn dắt, kết nối tâm hồn với các vị thần linh, gia tiên tiền tổ. Cứ mỗi độ Tết đến Xuân về, mỗi khi nén hương được thắp lên, từng làn khói từ từ bay lên, cuộn tròn rồi lan tỏa bay mang theo mùi trầm ấm nồng như cuốn theo hết muộn phiền của năm cũ sắp qua, để lại

một chút lắng đọng trong không gian yên tĩnh trang nghiêm cùng hướng về cội nguồn, hướng về thế hệ đi trước, để cầu chúc cho một năm mới bình an, để ai đó dù đã đi xa thật xa vẫn không khỏi cay cay nơi khóe mắt bởi trong lòng làng làng một cảm xúc khó tả, nhớ về Tết quê hương.

Giờ đây, hương trầm Quỳnh Châu không chỉ đem niềm vui không khí Tết sum vầy gia đình ở khắp mọi miền đất nước mà còn thắp lên ước mơ của người dân làng nghề làm giàu trên chính mảnh đất quê hương mình. Đến nay, toàn huyện Quỳnh Châu có hơn 200 hộ sản xuất hương trầm và tập trung nhiều nhất ở thị trấn Tân Lạc với hơn 100 hộ. Mỗi năm, huyện có hơn 50 triệu que hương được sản xuất, cho doanh thu trên 20 tỷ đồng. Để thương hiệu trầm hương Quỳnh Châu lan tỏa và vươn xa, huyện Quỳnh Châu đã triển khai nhiều nội dung để phát triển sản phẩm hương trầm theo chuỗi giá trị như: Tập trung nghiên cứu tạo giống cây, quy hoạch phát triển vùng nguyên liệu; tổ chức cho các làng nghề, hộ sản xuất tham gia các hội chợ trong và ngoài tỉnh; triển khai mô hình ứng dụng khoa học công nghệ để đa dạng sản phẩm hương gồm hương thẻ, hương nụ, hương vòng. Nhờ đó, sản phẩm hương trầm ngày nay đã trở thành thương hiệu, được bán rộng rãi ở thị trường trong nước và được xuất đi nhiều quốc gia ở Châu Âu, Châu Mỹ và Châu Á để phục vụ những người con kiều bào xa Tổ quốc, mang hương vị Tết lại gần hơn đến những người con đất Việt trong làn gió se lạnh cuối đông./.

Bích Ngọc

CỤC THỐNG KÊ HẢI PHÒNG

Địa chỉ: Số 3 Đinh Tiên Hoàng - Quận Hồng Bàng - TP. Hải Phòng

Điện thoại: 0225.3 745 367 - 3 747 234 * Fax: 0225.3 747 240

Email: haiphong@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới Canh Tý 2020

Làng Vũ Đại không chỉ được nhiều người dân biết đến qua mỗi tình “Chí Phèo - Thị Nở” trong tác phẩm văn học nổi tiếng của cố nhà văn Nam Cao mà hiện nay còn được nhắc nhiều đến với món kho cá cổ truyền thấm đẫm hồn quê Việt. Mỗi dịp Tết cổ truyền cận kề, cả làng Vũ Đại lại tất bật với nghề làm cá kho, phục vụ thực khách trong nước và nước ngoài.

LÀNG NGHỀ CÁ KHO TRUYỀN THỐNG VŨ ĐẠI: ĐẬM ĐÀ BẢN SẮC DÂN TỘC VIỆT

Cá kho làng Vũ Đại hay còn gọi là cá kho Đại Hoàng, là cái tên không còn xa lạ đối với những thực khách sành ăn, hoài cổ. Đây là món ăn truyền thống mang hơi thở của vùng quê đồng bằng chiêm trũng, được người dân xã Hòa Hậu, huyện Lý Nhân, tỉnh Hà Nam chế biến, lưu truyền và là đặc sản không thể thiếu trong mỗi bữa cơm sum họp gia đình. Trải qua bao thăng trầm về thời gian, những niêu cá kho làng Vũ Đại ngày nay vẫn vẹn nguyên hương vị truyền thống độc đáo mà không nơi nào có được, là đặc sản đem lại tiếng thơm cho người dân nơi đây. Không biết từ khi nào, cá kho Đại Hoàng đã trở thành món quà đặc sắc biếu cho khách quý mỗi dịp Tết đến, xuân về. Người dân trong làng thường nói vui với nhau về món ăn này qua mấy vần thơ:

*“Chí Phèo xưa cũng chơi sang
Mang niêu cá lớn cho nàng nhâm nhi
Nở ăn ngon quá ... cười khi
Cá kho cơm trắng, còn chi ngon bằng”*

Chuyện xưa kể lại rằng, mảnh đất này quanh năm chiêm trũng. Do đặc thù địa hình, hầu như mọi nhà đều có ao nuôi cá. Mỗi dịp Tết đến, người dân làng Vũ Đại lại chọn bắt những con cá trắm đen to nhất, ngon nhất dâng lên thờ cúng tổ tiên, cầu mong xua tan những đen đủi, vận hạn trong năm qua.

Để có được một niêu cá kho ngon, nức mùi thơm, phải trải qua rất nhiều công đoạn. Bất kể khâu nào cũng rất công phu, cầu kỳ từ khâu tuyển chọn cá, nguyên liệu gia vị, củ đun cho đến niêu dùng kho cá

CỤC THỐNG KÊ HƯNG YÊN

Địa chỉ: Số 466 đường Nguyễn Văn Linh
Tp. Hưng Yên - Tỉnh Hưng Yên

Điện thoại: 0221.3 863 914 - 3 863 641 * Email: hungyen@gso.gov.vn

*Chúc Mừng
Tết Mới
Xuân Canh Tý 2020*

và mỗi gia đình đều có bí quyết gia truyền mà không nơi nào có được.

Cá để kho phải là cá trắm đen, có trọng lượng trên 4 kg, thời gian nuôi ăn bằng ốc từ 3 năm trở lên, thân thon dài, bụng bé, thịt săn chắc. Cá trắm sau khi được làm sạch, bỏ đầu và đuôi, chỉ lấy khúc giữa, cắt thành từng khúc vừa ăn, để ráo nước rồi đem ướp với những gia vị truyền thống.

Nguyên liệu gia vị để kho cá cũng rất cầu kỳ, phải có riêng, gừng, hành củ, ớt, sườn lợn, kẹo đắng, nước cốt chanh, nước dừa... được pha chế theo qui trình và tỷ lệ nhất định. Đặc biệt, cá kho làng Vũ Đại còn có một thứ gia vị rất quan trọng, đó là nước cốt tương cua hay còn gọi là nước mắm cua đồng. Nồi cá ngon là do kỹ thuật pha chế nước mắm cua đồng. Con cua đồng bỏ vào chum muối đủ 12 tháng, sau đó mới bỏ ra cắt lấy cốt mắm. Phải qua kinh nghiệm nhiều năm, nhiều thế hệ trong gia đình thì mới đúc kết được ra 1kg cá tươi cần cho bao nhiêu nước mắm cua đồng. Đây là một trong những gia vị làm cho món cá kho làng Vũ Đại trở nên đặc biệt mà không ở nơi nào có được.

Một điều tạo nên sự khác biệt nữa của món cá kho làng Vũ Đại là dùng niêu đất để kho. Niêu đất chỉ lấy từ Nghệ An và phải cho vôi quét đáy nồi rồi đổ nước sôi vào đun sôi trong khoảng 4 giờ để thải hết chất độc ở trong nồi đất ra, giúp cho gia vị ngấm vào cá mà không ngấm vào niêu.

Thứ củ dùng để kho cá cũng đặc biệt không kém, phải là củ nhân. Theo người dân làng chia sẻ,

niêu đất kho bằng củ nhân sẽ làm mất mùi hăng của nồi đất nung, làm cho món cá có hương thơm hấp dẫn hơn. Bên cạnh đó, còn phải ủ trấu để giữ nhiệt cho nồi luôn sôi lục bục.

Niêu đất sau khi luộc sạch được lót một lớp riềng giã nát ở bên dưới để cá không bị cháy. Chế nước và điều chỉnh nhiệt là hai công đoạn kỳ công nhất khi kho cá. Cá kho không được cho nước lã vào mà chỉ được thêm mắm muối, gia vị, nước dừa, nước cốt chanh và chút thịt mỡ để món cá béo ngậy, dậy mùi thơm.

Thời gian mỗi lần kho cá từ 12 đến 14 tiếng, lửa luôn phải đều, không quá to cũng không quá nhỏ, đến khi niêu cá chỉ còn khoảng 1 thìa nước thì mới tắt bếp để đảm bảo giữ được hương vị đặc trưng của cá kho làng Vũ Đại.

Niêu cá kho đạt chuẩn khi miếng cá có màu nâu sẫm, thơm phức, không còn mùi tanh, thịt ngọt săn chắc nhưng xương thì mềm tơi, các gia vị hòa quện vào cá, tạo nên

hương vị đặc trưng riêng. Cá kho làng Vũ Đại có thể để ở nhiệt độ thường đến 3 tuần mà không cần dùng đến bất kỳ chất bảo quản nào.

Cá kho làng Vũ Đại được bán quanh năm, nhưng tất bật và bận rộn nhất vẫn và là vào những ngày giáp Tết cổ truyền. Người dân bắt đầu nhận các đơn hàng kho cá từ ngày 9 tháng Chạp và hết tháng Giêng âm lịch. Đây là mùa vụ kho cá lớn nhất trong năm, mỗi ngày làng tiêu thụ hàng tấn cá. Đến với làng Vũ Đại vào những ngày gần Tết, ta sẽ thấy không khí nhộn nhịp hẳn lên, khắp làng, đầu đầu cũng quện mùi cá kho thơm nức cùng những tiếng cười, nói rôm rả bên bếp lửa hồng, khách khắp nơi đổ về mua cá kho ăn Tết hoặc làm quà biếu Tết.

Hiện nay, cá kho làng Vũ Đại đã trở thành một nghề và là thương hiệu nổi tiếng được nhiều người biết đến. Niêu cá làng Vũ Đại không chỉ tỏa đi khắp mọi miền đất nước mà còn được xuất sang nhiều nước trên thế giới, được giới thiệu trên một số kênh truyền hình nước ngoài.

Đây cũng là một trong những món ăn truyền thống được nhiều gia đình người Việt Nam ưa chuộng, lựa chọn cho ngày Tết. Bởi lẽ, với mâm cơm ngày Tết đầy ắp thức ăn nhiều đạm, dễ gây, thì món cá kho ăn kèm dưa cải muối, hành muối, cà rốt muối... lại trở thành món ngon không thể chối từ.

Độc đáo mà bình dị mang đậm hương vị làng quê Việt Nam, đặc sản cá kho truyền thống của làng Vũ Đại đã góp phần làm phong phú tinh hoa ẩm thực Việt Nam./

Trúc Linh

CỤC THỐNG KÊ BẠC LIÊU

Địa chỉ: Số 112 Bà Triệu - Phường 3 - TP Bạc Liêu - Tỉnh Bạc Liêu

Điện thoại: 0291.3 949 303 - 3 949 305 * Fax: 0291.3 820 051

Email: baclieu@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới

2020
Xuân Canh Tý

Lụa Tân Châu

VỆP NGUYÊN VỚI DÒNG CHẢY THỜI GIAN

Nằm ở phía Tây Bắc của tỉnh An Giang, thị xã Tân Châu được biết đến với nhiều làng nghề truyền thống như: Làng nghề dệt chiếu Tân Châu, làng nghề dệt thổ cẩm Châu Phong, song làng nghề dệt tơ lụa Tân Châu với sản phẩm lụa Mỹ A nổi tiếng không chỉ được biết đến ở trong nước mà còn được xuất khẩu tới các quốc gia khác. Trải qua thời gian với bao thăng trầm của lịch sử, làng nghề dệt tơ lụa Tân Châu đang từng bước tích cực vực dậy, đưa tinh hoa, tinh túy sản phẩm của nghề đến gần hơn với thị trường trong nước và thế giới.

Lãnh Mỹ A - nữ hoàng tơ lụa

Từ xưa đến nay, để tạo ra được chất vải mềm bóng, mượt mà, thướt tha, tơ lụa Tân Châu phải trải qua nhiều công đoạn, đòi hỏi sự tỉ mỉ, cẩn thận nghiêm ngặt của người làm nghề. Chính sự kỳ công của người thợ dệt Tân Châu năm xưa đã tạo ra được loại lãnh hảo hạng mang tên Lãnh Mỹ A - nữ hoàng tơ lụa. Vì thế ai đã có dịp tới mảnh đất An Giang ghé thăm làng lụa Tân Châu không thể không biết tới câu thơ:

*"Trai nào thanh bằng trai sông
Của*

*Gái nào thảo bằng gái Tân Châu
Tháng ngày dệt lụa trồng dâu*

*Thờ cha, nuôi mẹ quần đầu nhọc
nhân"*

Lãnh Mỹ A - loại lụa trơn láng, đen huyền trông rất quý phái. Điều đặc biệt và cũng là nét đặc trưng cho sản phẩm này chính là khả năng không co giãn

và không hút ẩm nên mặc vào mùa hè thì rất thoáng mát, mặc vào mùa đông thì ấm áp lạ thường, mặc càng lâu càng đen bóng, quý phái...

Để có được tấm Lãnh Mỹ A lên sắc đen huyền óng ả, tạo cảm giác mát mượt, người thợ phải mất rất nhiều thời gian và công sức với nhiều công đoạn khác nhau. Trước thời gian đưa tầm lên bủa giăng tơ, người làm nghề xưa kia gần như phải túc trực bên nong và bộ ván xắt dâu. Đêm ngủ một hai canh lại thức để rải lá nuôi tầm. Khi tầm chín mọng, người ta đưa tầm lên bủa giăng tơ.

Tiếp đến là công đoạn ươm tơ. Hàng trăm lò than cháy hừng hực nấu cho nước sôi lên, rồi cho kén vào nổi đồng. Người thợ ươm một tay cầm đũa cái khuấy liên hồi, một tay quay đều bánh xe cuộn tơ cho đến khi nào trong nổi chỉ còn lại xác tầm mới thôi.

Nét độc đáo để làm ra Lãnh Mỹ A chính là kỹ thuật nhuộm lụa từ trái mặc nưa, một kỹ thuật làm cho lụa Tân Châu đen tuyền, óng ả, quần áo mặc đến rách mà vải vẫn không bị xuống màu.

Quả mặc nưa được đem giã nát và hoà vào nước tạo thành dung dịch có màu vàng sánh khi tiếp xúc với không khí và nhiệt độ sẽ chuyển sang màu đen. Trung bình, để nhuộm một cây lụa 10m phải cần 50kg trái mặc nưa. Công đoạn nhuộm, người thợ phải nhúng cả trăm lần để từng sợi tơ được thấm sâu, thấm đều, sau đó mang ra phơi. Lụa được phơi trong nắng, trên những bãi cỏ rộng, nhưng cỏ phải có độ cứng đủ để nâng vải hứng nắng, đồng thời phải đủ mềm để không xước vải. Quá trình vừa nhuộm, vừa phơi phải mất khoảng 40-45 ngày.

Lãnh sau khi nhuộm phơi sẽ được đem xả và được quần lại

CỤC THỐNG KÊ CÀ MAU

Địa chỉ: Số 99 đường Ngô Quyền - Phường 1 - TP Cà Mau - Tỉnh Cà Mau

Điện thoại: 0290.3 838 283 * Fax: 0290.3 835 632

Email: camau@gso.gov.vn

Xuân
Canh Tý 2020

Chúc Mừng Năm Mới

thành cuộn tròn và đem đi nện để chất nhựa mặc nửa thấm sâu vào từng sợi tơ khi đó mới tạo được một tấm lụa Mỹ A tuyệt đẹp, mang một màu đen huyền bóng loáng. Từ lúc dệt cho đến khi nhuộm xong 1 trục cỡ 500m lãnh Mỹ A mất khoảng 4 tháng.

Thời xa xưa, loại Lãnh hảo hạng này chỉ dành cho các quý bà, quý cô thuộc gia đình giàu sang, quyền quý và chỉ để dành mặc riêng trong 3 ngày Tết hay những ngày giỗ, chạp, nghi thức cưới hỏi... hoặc dành biếu tặng như một thứ đồ gia bảo.

Vện nguyên với dòng chảy thời gian

Khi nhắc đến Tân Châu, người dân nơi đây thường gọi với cái tên triu mền “Xứ lụa Tân Châu”. Ngược dòng thời gian vào những năm từ 1935 đến 1965, khi nghề trồng dâu nuôi tằm dệt lụa đất Tân Châu cực thịnh nhất, Tân Châu được ví như là “xứ bòn vàng”. Khi đó, chạy dọc theo hai bờ Tiền Giang, Hậu Giang, từ biên giới Campuchia bạt ngàn những bãi dâu xanh và nong tằm chín rộ từ Tân Châu đến Chợ Mới. Nhà nhà đều có khung cửi, nong tằm, quay tơ óng ánh vàng ươm, tiếng thoi đưa lách cách cả ngày lẫn đêm ở các làng dệt nổi tiếng như: Tân An, Vĩnh Hòa (Tân Châu), Long Điền, Chợ Thủ (Chợ Mới)...

Thời đó, nhà nào có khung dệt thủ công nhỏ chỉ ít có 2 cặp thợ, còn nhà làm xưởng dệt lớn cần tới 6-7 cặp thợ. Mỗi cặp thợ dệt mỗi tháng 800 - 1.000 m. Sản phẩm tơ lụa Tân Châu sản xuất ra không đáp ứng kịp nhu cầu thị trường trong nước và xuất khẩu sang các nước như: Indonesia,

Malaysia, Thái Lan, Lào, Miến Điện, Campuchia, Philippines và Pháp.

Bước qua thời hoàng kim, vào những năm 70, các hãng tơ tằm dệt bằng sợi ni lông dần thay thế cho tơ lụa truyền thống. Lãnh Mỹ A đứng trước nguy cơ biến mất, các khung cửi dệt lãnh của vùng lụa Tân Châu bị phá dần, các nhà dệt lụa truyền thống chuyển sang làm vải nilon và cotton. Đến thập niên 80, khung dệt lãnh cuối cùng trong xưởng dệt Tám Lãng - người nghệ nhân dệt lãnh giỏi nhất còn cầm cự với nghề cũng đóng cửa.

Sau những bước thăng trầm, làng nghề tơ lụa Tân Châu hôm nay đang từng bước tìm lại sức sống xưa của mình. Để con tằm lại tiếp tục nhả tơ, ruộng dâu, vườn mặc nửa sống lại, nghề dệt lụa Tân Châu không ngừng được cải tiến, tiếp thu những thành tựu kỹ thuật mới, mọi công đoạn đều dùng máy để tạo ra những sợi tơ mềm và nhuyễn hơn. Năng suất mỗi lần ươm, dệt tăng lên đáng kể. Bên cạnh màu đen truyền thống do nguyên liệu nhuộm tự nhiên của trái mặc nửa, những người sản xuất lụa Tân Châu còn tìm kiếm

những kỹ thuật nhuộm tự nhiên nhiều màu sắc khác nhau để phục vụ tốt hơn nhu cầu ngày càng đa dạng của người tiêu dùng.

Không chỉ hồi sinh, lụa Tân Châu sản phẩm chất lượng cao và mang đậm dấu ấn Việt, tâm hồn Việt đã được các nhà thiết kế mang lên các sàn diễn thời trang quốc tế như: Thượng Hải (Trung Quốc), Australia, New Zealand... Những sắc màu mới trên lụa Tân Châu đem đến thành công cho các nhà thiết kế như bộ sự tập thời trang “Hoài niệm về Tân Châu” của nhà thiết kế Võ Việt Chung hay bộ sự tập “Lãnh”, “Sự hồi sinh” và “Lãnh Mỹ A” của nhà thiết kế Nguyễn Công Trí...

Có thể nói, dù đã xa thời hoàng kim, dù có được cải tiến về kỹ thuật hay sáng tạo làm phong phú hơn sắc màu nhưng theo dòng chảy thời gian, lụa Tân Châu hôm nay vẫn giữ trong mình những giá trị tiềm ẩn, sự độc đáo, ấn tượng từ chính những bí quyết dệt nhuộm truyền thống mà ông bà xưa để lại, đặc biệt là lụa tơ tằm Lãnh Mỹ A - nữ hoàng tơ lụa, loại lụa làm hoàn toàn từ thiên nhiên./

Minh Ngân

CỤC THỐNG KÊ BẾN TRE

Địa chỉ: Số 4 đường Cách Mạng Tháng Tám - phường 3 - TP Bến Tre - Tỉnh Bến Tre

Điện thoại: 0275.3 824 624 * Fax: 0275.3 822 453

Email: bentre@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới

Quân Canh Tý 2020

Kim tự tháp là cách gọi chung của các kiến trúc hình chóp có đáy là hình vuông với bốn mặt bên là tam giác đều. Ở Ai Cập đến nay người ta tìm ra 138 kim tự tháp. Tất cả đều được xây ở tả ngạn sông Nile, dòng sông dài nhất thế giới với hơn 6 nghìn km. Theo các nghiên cứu thì hệ thống kim tự tháp cũng chính là lăng mộ của những vị Pharaon (tước hiệu chỉ các vị vua của Ai Cập cổ đại). Ở đó không chỉ chứa xác ướp của các bậc quyền uy tối cao nhất thời bấy giờ mà còn có cả vàng bạc, thức ăn, đồ nội thất, thậm chí cả xác ướp của những người thân, quan chức và linh mục theo hầu. Nhiều nhà khảo cổ cũng đã khẳng định rằng, kim tự tháp là nơi các Pharaon... tiếp tục cuộc sống sau cái chết (theo quan niệm thời bấy giờ).

Kheops là một trong những kim tự tháp lớn nhất ở Ai Cập và trên thế giới. Đây là công trình xây dựng làm lăng mộ cho Pharaon Kheops, cùng với hai kim tự tháp nhỏ hơn là Khafre và Menkaura. Kheops là một trong Bảy kỳ quan thế giới và là kỳ quan duy nhất còn tồn tại đến ngày nay.

Kim tự tháp Kheops được xây dựng vào khoảng thời gian từ năm 2580-2560 trước công nguyên. Khi mới hoàn thành, công trình này có chiều cao 149,6m. Theo ước tính, kim tự tháp Kheops được xây từ 2,3 triệu khối đá với tổng trọng lượng lên tới 5,9 triệu tấn. Dựa trên các tài liệu cổ và dựa trên ước tính khoa học cho biết, để có thể hoàn thành kim tự tháp này, số lượng nhân công dao động từ khoảng vài chục nghìn cho đến

Khám phá KIM TỰ THÁP AI CẬP

Trong số những thành tựu văn minh tiêu biểu của thế giới cổ đại, kim tự tháp chính là công trình kỳ bí bậc nhất. Hàng nghìn năm đã trôi qua, mặc dù trình độ văn minh của nhân loại đã có những phát triển vượt bậc, song khi nghiên cứu về các kim tự tháp có thể thấy những gì người Ai Cập cổ đại để lại vẫn còn là bí ẩn mà khoa học không dễ giải thích.

cả trăm nghìn người làm việc liên tục. Và theo ước tính, phải mất khoảng 20 năm để xây dựng xong một kim tự tháp. Điều này đồng nghĩa với việc có rất nhiều những kim tự tháp tại Ai Cập được xây dựng cùng một thời điểm để tiết kiệm thời gian.

Các nhà nghiên cứu khám phá về kim tự tháp Ai Cập cũng đã chỉ ra rằng kim tự tháp Kheops và nhiều kim tự tháp khác đã được xây dựng

trong thời gian "rục rở" nhất của nền văn minh Ai Cập thời cổ đại. Đây cũng được đánh giá là cấu trúc nhân tạo tráng lệ nhất trong lịch sử loài người và tồn tại bền vững cho đến hơn 4000 năm sau.

Nghiên cứu cho thấy, các kim tự tháp tại Ai Cập được xây dựng từ các khối đá thiên nhiên nguyên khối, hoàn toàn không sử dụng các vật liệu liên kết như cách chúng ta dùng xi măng trong công nghệ

CỤC THỐNG KÊ THÁI BÌNH

Địa chỉ: Số 80 - Lý Thường Kiệt - Phường Lê Hồng Phong
TP. Thái Bình - Tỉnh Thái Bình

Điện thoại: 0227.3 743 987 - 3 731 920 * Email: thaibinh@gso.gov.vn

công trình hướng về Cực Bắc chuẩn xác nhất hơn bất cứ công trình nào trên thế giới. Dù được xây dựng từ hàng ngàn năm trước, hướng của kim tự tháp Kheops chỉ lệch điểm Cực Bắc 0,05 độ.

Kim tự tháp Kheops, kim tự tháp của Huni và kim tự tháp của Sneferu là ba kim tự tháp có cửa xoay ở lối ra vào. Cửa xoay ở kim tự tháp Kheops cân bằng tốt tới mức dù nặng tới 20 tấn, người bên trong có thể dễ dàng mở ra bằng cách đẩy nhẹ. Tuy nhiên, khi đóng lại, cánh cửa khít đến nỗi rất khó để nhận ra đó là cánh cửa.

Cùng với đó, qua nghiên cứu của các nhà khoa học, sự phân bố nhiệt độ, lưu thông không khí trong tòa kiến trúc kiểu kim tự tháp khác hẳn trong các công trình xây dựng khác. Trong kim tự tháp, tốc độ bốc hơi của nước nhanh, khiến xác động vật dễ dàng biến thành xác khô không bị mục rữa. Không khí trong kim tự tháp khô hanh, nước bốc hơi phân tán nhanh, khó bám vào bề mặt kim loại nên các vật thể kim loại không bị ôxy hóa gây sét gỉ. Không gian bên trong các kim tự tháp tại Ai Cập đảm bảo điều kiện hoàn hảo về nhiệt độ, độ ẩm... với nhiệt độ luôn ở mức khoảng 20°C để giúp bảo quản xác một cách tốt và hoàn hảo nhất. Đây được coi là sự vận dụng những hiểu biết về hiệu ứng nhiệt cùng một số yếu tố khác của người Ai Cập cổ đại mà cho đến nay khoa học vẫn chưa thể làm rõ.

Về tỷ lệ kích thước của kim tự tháp, các nhà khoa học cho biết các kim tự tháp luôn có một tỷ lệ kích thước rất chuẩn dựa trên việc

tính toán được số Pi, là tỷ lệ chuẩn và hiệu quả nhất để xây dựng những kiến trúc như thế này. Kim tự tháp cũng được làm chi li đến mức dù được ghép từ các khối đá lớn, riêng biệt nhưng chúng ta thậm chí không thể luồn một lưỡi dao sắc mảnh vào giữa hai phiến đá. Tại kim tự tháp Kheops, chiều cao chênh lệch giữa hai cạnh đối diện ở mức dưới 2cm.

Mặc dù toàn bộ thể tích kim tự tháp là khá khổng lồ nhưng thể tích không gian bên trong chỉ chiếm một phần rất nhỏ, vì lẽ đó nên kim tự tháp gần như là một kiến trúc hoàn chỉnh và đó cũng chính là lý do công trình này có thể tồn tại sừng sững mấy ngàn năm.

Đã có nhiều bộ phim giả tưởng cũng như các lời đồn cho rằng trong những kim tự tháp là hàng hà sa số những dòng chữ tượng hình ghi lại sự kiện và những mật truyền, lời nguyện của các bậc vua chúa ngày xưa đồng thời nhiều câu chuyện huyền bí được thêu dệt. Tuy nhiên điều này không có căn cứ xác thực và trong kim tự tháp Kheops, người ta không tìm thấy dấu vết của chữ tượng hình...

Ngày nay chúng ta có thể thấy các kim tự tháp có bề ngoài thô ráp, nhưng theo các nhà khoa học, sau khi xây dựng xong, người Ai Cập cổ đại đã bao phủ những tảng đá to bằng một lớp vật liệu làm từ đá vôi trắng có độ bóng cao để giúp kim tự tháp tỏa sáng khi ánh nắng mặt trời phản chiếu vào. Khi những kim tự tháp còn nguyên vẹn, đứng ở những ngọn núi của Israel, thậm chí là Mặt trăng cũng có thể nhìn thấy chúng phát sáng.

xây dựng hiện đại. Các khối đá khổng lồ có khi nặng hàng chục tấn được đẽo gọt và ghép lại với nhau vô cùng vững chắc, hoàn hảo, trường tồn với thời gian và được liên kết với nhau hoàn toàn dựa trên trọng lượng của chúng. Loại đá này không phải được lấy ngay ở gần kim tự tháp mà một số trường hợp, phải được vận chuyển từ những địa điểm cách xa nơi xây dựng hàng trăm thậm chí hàng ngàn km. Và cách mà những người Ai Cập cổ đại vận chuyển những tảng đá nặng hàng tấn này vào những vị trí chính xác để hoàn thành kim tự tháp hiện còn là điều bí ẩn.

Bên cạnh đó, còn phải kể đến sự hiểu biết đáng kinh ngạc về thiên văn, các chòm sao và các định hướng xuất sắc của người Ai Cập. Chỉ bằng cách quan sát các vì sao, họ đã định hướng một cách chính xác gần như tuyệt đối (sai số dưới 3 độ). Cụ thể, kim tự tháp Kheops quay mặt về đúng điểm Cực Bắc của Trái Đất. Đây cũng là

Xuân Canh Tý 2020

Chúc Mừng Năm Mới

CỤC THỐNG KÊ HẢI DƯƠNG

Địa chỉ: 354 đường Nguyễn Lương Bằng - TP. Hải Dương - Tỉnh Hải Dương

Điện thoại: 0220.3 890 298-3 892 364

Email: haiduong@gso.gov.vn

Đó là lý do những người Ai Cập cổ mô tả kim tự tháp như là “Ikhet” hay “Ánh sáng rực rỡ”.

Với sự phát triển của khảo cổ học và khoa học công nghệ, sự hiểu biết của con người về kim tự tháp đã bước sang giai đoạn mới. Gần đây, hai nhà khảo cổ học người Pháp đã sử dụng radar thám hiểm trên mặt đất để phát hiện ra rằng vẫn còn một căn phòng bí mật của người Hồi giáo trong Kim tự tháp Kheops (Khufu). Căn phòng này nằm dưới phòng của Nữ hoàng và không có lối đi nào được kết nối với nó. Vì xác ướp của Khufu vẫn chưa được phát hiện ra nên hai nhà khảo cổ tin rằng xác ướp của Khufu có khả năng được chôn cất trong căn phòng bí mật này.

Hiện nay một số kim tự tháp như kim tự tháp Khafre đã mở cửa cho du khách vào thăm quan. Mọi người thậm chí có thể đi vào theo lối vào lăng mộ của nhà vua và hoàng hậu. Tuy nhiên, dù đã có thể đi vào kim tự tháp nhưng kết luận về công dụng cụ thể của mỗi vị trí khác nhau vẫn còn bỏ ngỏ - ngay cả lăng mộ của nhà vua và lăng mộ của nữ hoàng cũng chỉ là tạm đặt tên như vậy, vì bên trong không có xác ướp...

Qua hàng nghìn năm Kim tự tháp thực sự đã trở thành niềm tự hào của người dân Ai Cập và đồng thời đó cũng là nguồn cảm hứng chưa bao giờ với cạn đối với trí tò mò, khát khao khám phá, sáng tạo văn học nghệ thuật của con người. Sự vĩ đại của kim tự tháp đã thể hiện sự sáng tạo của người Ai Cập và cho đến nay, những bí ẩn của các kim tự tháp vẫn đang thách thức năng lực và trí tuệ của người đương đại./.

Gia Linh (st)

Với vai trò đi trước mở đường, tạo tiền đề thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, những năm qua, ngành Giao thông Vận tải Lạng Sơn đã chủ động tích cực phối hợp với Bộ GTVT trong việc triển khai các dự án trọng điểm, đồng thời tích cực tham mưu để tỉnh huy động tổng hợp các nguồn lực nâng cấp các tuyến tỉnh lộ và phát triển giao thông nông thôn. Đến nay, Lạng Sơn đã có hệ thống các tuyến đường giao thông liên hoàn, khép kín, kết nối các vùng miền, khu vực trong tỉnh cũng như mở rộng thông thương với các tỉnh trong nước và quốc tế, góp phần quan trọng vào nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng an ninh giữ vững chủ quyền biên giới quốc gia.

Những bước tiến quan trọng

Những năm gần đây, đặc biệt từ năm 2016, bức tranh giao thông trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn có những bước phát triển quan trọng cả về số lượng và chất lượng. Đến nay, mạng lưới giao thông đường bộ trên địa bàn tỉnh có tổng chiều dài 14,6 nghìn km. Trong đó, tuyến cao tốc Lạng Sơn - Bắc Giang và 06 tuyến quốc lộ chạy qua địa phận tỉnh dài 617,7 km, 23 tuyến tỉnh lộ dài 725,3 km, đường giao thông nông thôn là 11,7 nghìn km, đường đô thị là 69,1 km. Cùng với các tuyến đường bộ, vận tải đường sắt tuyến Hà Nội - Lạng Sơn cũng được nâng cấp, nâng cao năng lực vận tải đáp ứng yêu cầu vận chuyển hàng hóa và hành khách.

Thời gian qua, đối với các tuyến quốc lộ, Tỉnh được Bộ GTVT và Tổng cục Đường bộ bố trí kinh phí để đầu tư cải tạo nâng cấp, đặc biệt là tuyến cao tốc Bắc Giang - Lạng Sơn. Các tuyến còn lại được bố trí kinh phí sửa chữa cải thiện mặt đường, mở rộng mặt đường, cải tạo các điểm đen góp phần giảm thiểu tai nạn giao thông trên tuyến. Đối với hệ thống đường tỉnh, Lạng Sơn cũng đã cân đối bố trí vốn hợp lý, lồng ghép các chương trình mục tiêu để mở rộng cấp đường, đầu tư nâng cấp mặt đường đối với các tuyến đường trọng điểm, các tuyến phục vụ cho phát triển kinh tế - xã hội trên địa bàn tỉnh, cũng như phục vụ cho xuất nhập khẩu hàng hóa giữa Việt Nam và Trung Quốc.

Trong giai đoạn từ năm 2016 đến nay, một số công trình giao thông quan trọng được đầu tư xây dựng và đi vào khai thác gồm có: Cầu Kỳ Cùng (thành phố Lạng Sơn), các tuyến đường phục vụ xuất nhập khẩu là các tuyến đầu nối từ cửa khẩu Tân Thanh (Việt Nam) với khu kiểm soát Khả Phong (Trung Quốc), dự án Đoạn Lũng Vài - Bản Pên, ĐT.229 (Lũng Vài - Bình Độ - Tân Minh), đường Bản Nầm - Bình Độ - Đào Viên đầu nối với đường tuần tra biên giới, đường Na Sầm - Na Hình, huyện Văn Lãng; đường Hữu Nghị - Bảo Lâm, Đường Tân Lập - Tân Hương - Vũ Lăng (Bắc Sơn), đường Bản Chuông - Bình Chương (Đình Lập).

Huy động các nguồn lực phát triển giao thông nông thôn

Trong điều kiện thu ngân sách địa phương còn hạn chế, để có nguồn vốn đầu tư cho hạ tầng giao thông nông thôn, đặc biệt là

CỤC THỐNG KÊ CAO BẰNG

Địa chỉ: Khu đô thị mới - Phường Đề Thám

Tp. Cao Bằng - Tỉnh Cao Bằng

Điện thoại: 0206.3 856 148 - 3 852 164

Email: caobang@gso.gov.vn

Chúc Mừng Năm Mới
Xuân Canh Tý 2020

LẠNG SƠN

XÂY DỰNG HẠ TẦNG GIAO THÔNG TẠO ĐỘNG LỰC PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI

Nghiêm Văn Hải

Giám đốc Sở Giao thông Vận tải tỉnh Lạng Sơn

tại xã có nhiều đồng bào DTTS, Sở đã tham mưu cho Tỉnh ban hành Đề án phát triển giao thông nông thôn tỉnh Lạng Sơn giai đoạn 2016-2020. Trong đó quy định cơ chế chính sách huy động và lồng ghép nguồn vốn các chương trình, dự án đặc biệt là Chương trình xây dựng nông thôn mới của tỉnh đầu tư mở mới cũng như cứng hóa các tuyến đường. Theo đó, tỉnh có mức hỗ trợ bằng vật liệu chính và xây dựng tiêu chuẩn kỹ thuật, phần còn lại do nhân dân, doanh nghiệp và các nhà hảo tâm đóng góp. Bằng cách làm này, giai đoạn từ năm 2016 tới nay, trên địa bàn tỉnh đã mở mới được 206 km đường, xây dựng mới 1.398 km mặt đường bê tông xi măng, sửa chữa 12,6 nghìn km nền mặt đường, xây dựng 87 cầu, ngầm. Trong đó, nhân dân và các doanh nghiệp đã đóng góp trên 195 nghìn tấn cát, đá, sỏi trị giá 194 tỷ đồng, tham gia 944 nghìn ngày công lao động và hiến 549,8 nghìn m² đất...

Tính đến tháng 10/2019, tỷ lệ cứng hóa đường giao thông nông thôn đạt 37,9%, tăng 9,7% so với năm 2015; tỷ lệ cứng hóa đường đến trung tâm xã đạt 77,6%, tăng 7,7% so với năm 2015. Số xã đạt tiêu chí giao thông theo Chương trình xây dựng nông thôn mới là 61 xã năm 2019 (tăng 48 xã so với năm 2015). Hệ thống giao thông nông thôn đã tạo điều kiện thuận lợi cho các lĩnh vực kinh tế - xã hội khác phát triển. Đường giao thông mở đến đâu bộ mặt nông thôn thay đổi đến đó, góp phần không nhỏ vào

Cầu Kỳ Cùng do Sở Giao thông Vận tải tỉnh làm chủ đầu tư - Công trình tạo điểm nhấn quan trọng trong cấu trúc đô thị thành phố Lạng Sơn

phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng, an ninh của tỉnh.

Những công trình hứa hẹn tạo nên sự bứt phá cho Lạng Sơn

Những kết quả đạt được trong giai đoạn vừa qua của Ngành là rất khả quan, tuy nhiên, vẫn còn chưa đáp ứng được yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh. Nhiều dự án, công trình được bố trí vốn còn thấp dẫn đến việc thực hiện thi công công trình còn chậm, nợ đọng thanh toán cho nhà thầu. Chính vì vậy, trong giai đoạn tới, Sở Giao thông Vận tải tiếp tục tham mưu để tập trung thực hiện những nhiệm vụ trọng tâm, đồng thời tiếp tục huy động tổng hợp các nguồn lực đầu tư cho những công trình giao thông trọng điểm, hứa hẹn sẽ tạo nên sự bứt phá cho Lạng Sơn trong tương lai như: Dự án đường cao tốc Bắc Giang - Lạng Sơn đoạn Hữu Nghị - Chi Lăng với hình thức BOT; Kêu gọi đầu tư theo hình thức đối tác công tư để thực hiện

các dự án: Cảng cạn (ICD) Lạng Sơn, đường Yên Trạch - Quảng Lạc, cầu Thác Trà và đường trục phía Tây thành phố Lạng Sơn, Trục nối đường Hùng Vương với Cao tốc...; Đẩy nhanh tiến độ thi công, hoàn thành đưa vào khai thác sử dụng các tuyến đường ra các cửa khẩu, đường nối với đường Tuần tra biên giới đã được ghi vốn kế hoạch; Phối hợp với UBND tỉnh Cao Bằng triển khai tuyến cao tốc Đồng Đăng - Trà Lĩnh, nghiên cứu tuyến cao tốc Lạng Sơn - Mũi Chùa; Nâng cấp, cải tạo, cứng hóa các tuyến đường tỉnh, đường huyện qua trung tâm các xã tạo điều kiện phát triển khu vực nông thôn, đồng thời đảm bảo hoàn thành tiêu chí giao thông các xã điểm; Phấn đấu đến năm 2020, tỷ lệ cứng hóa đường ô tô đến trung tâm xã đạt 82%, đến năm 2025 đạt 95%, đến năm 2030 đạt 100%. Đồng thời, tiếp tục cải tạo, sửa chữa một số tuyến đường, chỉnh trang hệ phố tạo bộ mặt đô thị thành phố sạch, đẹp...

HẢI QUAN LẠNG SƠN: NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC CHUYÊN MÔN GẮN VỚI TRÁCH NHIỆM XÃ HỘI

Lạng Sơn là tỉnh miền núi phía Bắc, có đường biên giới giáp ranh Trung Quốc dài trên 223 km, nằm trong hành lang phát triển giao thương với Trung Quốc. Tại Lạng Sơn có cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị, có tuyến đường sắt liên vận quốc tế Việt - Trung (Hà Nội - Lạng Sơn - Trung Quốc) chạy qua Cửa khẩu ga đường sắt quốc tế Đồng Đăng, cửa khẩu chính Chi Ma; ngoài ra có Cửa khẩu Tân Thanh, Cốc Nam và các cửa khẩu phụ; cùng với Hiệp định thương mại song phương giữa Việt Nam - Trung Quốc, hoạt động xuất, nhập khẩu (XNK) hàng hóa giữa hai nước tại các cửa khẩu không ngừng phát triển. Do vậy, triển khai quyết liệt các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác chuyên môn là yêu cầu cấp thiết đối với ngành Hải quan Lạng Sơn.

Thời gian qua, Cục Hải quan Lạng Sơn luôn đi đầu trong thực hiện cải cách thủ tục hành chính, hiện đại hóa Hải quan thông qua triển khai hiệu quả Hệ thống thông quan tự động VNACCS/VCIS; triển khai vận hành dịch vụ công trực tuyến mức độ 3,4;

song song tích cực thực hiện cơ chế một cửa quốc gia, một cửa ASEAN theo đúng lộ trình, nhờ đó 100% doanh nghiệp đã tham gia thực hiện thủ tục hải quan bằng phương thức khai báo điện tử. Thêm vào đó, Hải quan Lạng Sơn đã không ngừng nghiên cứu và tìm nhiều giải pháp khả thi để thực hiện qua hệ thống công nghệ thông tin (CNTT), ứng dụng CNTT trong công tác chuyên môn, nghiệp vụ.

Công tác kiểm tra, giám sát, luôn được lực lượng Hải quan Lạng Sơn tăng cường thực hiện; đã chủ động phối hợp với lực lượng chức năng tại các cửa khẩu triển khai đồng bộ các giải pháp, thực hiện phân luồng hàng hóa XNK, tăng cường công tác quản lý, kịp thời tháo gỡ khó khăn, giải quyết thủ tục thông quan nhanh chóng. Bên cạnh đó, công tác chống buôn lậu và gian lận thương mại được Ngành phối hợp với các cơ quan liên quan triển khai quyết liệt nhằm ngăn chặn tình hình buôn lậu, gian lận thương mại, vận chuyển trái phép hàng giả, hàng cấm, hàng kém chất lượng qua biên giới, đặc biệt tại các lối mòn và hai bên cánh gà các cửa khẩu: Cốc Nam, Tân Thanh, Chi Ma...

Bên cạnh làm tốt nhiệm vụ chuyên môn, ngành Hải quan Lạng Sơn còn tăng cường công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho cán bộ đảng viên, nhân viên; thường xuyên có các hoạt động giáo dục truyền thống uống nước nhớ nguồn, tương thân tương ái. Nhằm góp phần ổn định cuộc sống, đảm bảo an sinh xã hội của người dân, đặc biệt khu vực vùng biên, ngay từ những ngày đầu mở cửa khẩu, Hải quan Lạng Sơn đã luôn quan tâm

Ông Vy Công Tường, Phó Cục trưởng, Cục Hải quan tỉnh Lạng Sơn

đến công tác dân vận tại các khu vực biên giới; thường xuyên phối hợp với lực lượng Biên phòng, các cấp chính quyền địa phương thực hiện các hoạt động gắn bó với nhân dân các dân tộc biên giới, đồng bào dân tộc thiểu số.

Nổi bật là các hoạt động thăm hỏi, động viên già làng, trưởng bản; tặng quà cho các cháu học sinh người dân tộc thiểu số có hoàn cảnh khó khăn, xây dựng nhà tình nghĩa, tặng quần áo ấm cho các cháu học sinh trường dân tộc nội trú... Thông qua các hoạt động ý nghĩa trên, các cán bộ lực lượng Hải quan Lạng Sơn đã tiếp xúc, vận động, tuyên truyền trong nhân dân về chế độ chính sách của Nhà nước liên quan đến các hoạt động XNK, XNC; không tiếp tay vận chuyển hàng hóa nhập lậu. Đồng thời, vận động, hướng dẫn người dân làm ăn chính đáng như tham gia bốc xếp hàng, mở các dịch vụ trong khu vực cửa khẩu... nhằm tăng thu nhập, cải thiện và nâng cao đời sống.

Có thể nói, dưới sự quan tâm của Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh Lạng Sơn, sự chỉ đạo sát sao của Tổng cục Hải quan, sự phối hợp chặt chẽ của Bộ đội Biên phòng tỉnh, Cục Quản lý Thị trường tỉnh và chính quyền địa phương các cấp, ngành Hải quan Lạng Sơn đã nỗ lực vượt qua khó khăn, vươn lên hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao; cùng với đó, luôn nêu cao tinh thần, ý thức, trách nhiệm với xã hội, quyết tâm xây dựng ngành Hải quan Lạng Sơn ngày càng vững mạnh./

Trọng Nghĩa

Hải quan Cửa khẩu Quốc tế Hữu Nghị kiểm tra thông số phương tiện vận tải nhập khẩu
Ảnh: Tư liệu

Thành phố Lạng Sơn được thành lập trên cơ sở nâng cấp thị xã Lạng Sơn theo Nghị định số 82/2002/NĐ-CP ngày 17/10/2002 của Chính phủ. Đến nay, sau 18 năm xây dựng và phát triển, thành phố Lạng Sơn đã có những bước chuyển mạnh mẽ, đạt được nhiều thành tựu quan trọng trong tất cả các lĩnh vực. Thành phố Lạng Sơn tự hào trở thành trung tâm văn hóa, nơi diễn ra các sự kiện trọng đại, quan trọng của tỉnh và khu vực.

THÀNH PHỐ LẠNG SƠN

VOC DÁNG ĐÔ THỊ ĐẦY NĂNG ĐỘNG

Tập trung xây dựng đô thị văn minh - hiện đại

Để xứng đáng là trung tâm kinh tế - chính trị, văn hoá - xã hội của tỉnh, những năm qua, thành phố Lạng Sơn luôn xác định phát triển đô thị là nhiệm vụ trọng tâm, then chốt và xuyên suốt qua các nhiệm kỳ. Trong thực tiễn, quá trình đô thị hóa của thành phố Lạng Sơn diễn ra rất mạnh mẽ. Các dự án đầu tư xây dựng khu đô thị, khu dân cư với quy mô lớn được triển khai và cơ bản được hoàn thiện. Nổi bật, các dự án khu đô thị Phú Lộc, Khu tái định cư và dân cư Nam Thành phố, Khu đô thị Nam Hoàng Đồng, Khu tái định cư và dân cư Nam Nguyễn Đình Chiểu... với hạ tầng khá đồng bộ nên đã thu hút được người dân đến sinh sống. Thời gian tới, Thành phố có chủ trương đầu tư thêm Khu đô thị mới Mai Pha, khu đô thị sinh thái sông Kỳ Cùng, Khu đô thị Kosy - Green Park, nhà ở xã hội số 2... đồng thời thu hút, kêu gọi các nhà đầu tư lớn như SunGroup, FLC, VinGroup để nghiên cứu các dự án khu đô thị đẳng cấp với kiến trúc độc đáo, khu thương mại quy mô lớn nhằm tạo điểm nhấn trong không gian đô thị thành phố.

Bên cạnh đó, Thành phố cũng quan tâm đầu tư sửa chữa, cải tạo trụ sở các cơ quan, công trình công cộng, công trình giao thông... góp phần mang lại diện mạo đô thị

Ông Phạm Ngọc Thường, Chủ tịch UBND tỉnh Lạng Sơn trao Quyết định của Thủ tướng Chính phủ công nhận thành phố Lạng Sơn là đô thị loại II

khang trang, văn minh, hiện đại. Về kết cấu hạ tầng kỹ thuật đô thị, Thành phố đã nâng cấp các tuyến đường, thảm nhựa mặt đường, xây dựng bó vỉa, lát gạch block vỉa hè, xây dựng cải tạo hệ thống điện trang trí và điện chiếu sáng, trồng cây xanh thảm cỏ, cải tạo hệ thống cấp thoát nước. Các tuyến đường trục chính được đầu tư tương đối đồng bộ trở thành những tuyến phố văn minh đô thị như đường Tam Thanh, đường Trần Đăng Ninh, đường Lê Lợi, đường Lý Thái Tổ, đường Hoàng Diệu... Để đáp ứng yêu cầu về quản lý, phát triển đô thị, Thành phố đã ban hành các quy chế quản lý quy hoạch,

kiến trúc; đất đai; xây dựng đô thị; sử dụng, khai thác các công trình hạ tầng kỹ thuật đô thị, trật tự an toàn đô thị, môi trường, cây xanh, điện chiếu sáng công cộng và các hoạt động văn hóa xã hội... làm cơ sở định hướng, quản lý đô thị phát triển theo hướng hiện đại, văn minh.

Với những nỗ lực trong việc nâng cấp đô thị, ngày 25/3/2019, Thủ tướng Chính phủ đã ký quyết định công nhận thành phố Lạng Sơn là đô thị loại II trực thuộc tỉnh Lạng Sơn. Đây là một dấu mốc quan trọng để Thành phố tiếp tục xây dựng, phát triển và luôn là đô thị sầm uất nhất của tỉnh biên giới

Lạng Sơn nói riêng và các tỉnh biên giới vùng Đông Bắc nói chung.

Kinh tế xã hội phát triển toàn diện

Cùng với sự phát triển đô thị, thành phố Lạng Sơn đã có những đổi thay vượt bậc trên mọi mặt đời sống, kinh tế, văn hóa, xã hội, góp phần tích cực vào thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của toàn tỉnh.

Trong 3 năm (từ 2016-2018), tốc độ tăng trưởng kinh tế của Thành phố đạt khá, cơ cấu kinh tế chuyển dịch đúng hướng, hoạt động thương mại, dịch vụ du lịch giữ được nhịp độ tăng trưởng, sản xuất công nghiệp tăng khá, sản xuất nông nghiệp có chuyển biến tích cực, thu nhập bình quân đầu người (năm 2018) đạt 78,12 triệu đồng/năm. Nổi bật nhất là các hoạt động thương mại dịch vụ diễn ra rất sôi động, duy trì tăng trưởng ổn định, tổng mức lưu chuyển hàng hóa bán lẻ bình quân đạt 7.060 tỷ đồng. Du lịch cũng có nhiều khởi sắc, các điểm du lịch được đầu tư nâng cấp, sản phẩm đa dạng nên không chỉ thu hút lượng lớn khách du lịch trong và ngoài nước đến thăm quan mà còn gia tăng thời gian lưu trú.

Để tạo ra sự tăng trưởng bền vững, Thành phố Lạng Sơn thực hiện nhiều giải pháp nhằm tạo môi trường kinh doanh thuận lợi cho các doanh nghiệp kinh doanh trên địa bàn như: Đẩy mạnh cải cách TTHC; công bố, công khai các thông tin về cơ chế, chính sách, quy hoạch; thành lập Quỹ bảo lãnh tín dụng cho DN nhỏ và vừa và thành lập Quỹ hỗ trợ phát triển hợp tác xã, hỗ trợ kết nối doanh nghiệp với các tổ chức tín dụng; tăng cường hoạt động đối thoại, gặp gỡ với các DN, hộ kinh doanh...

Song song với phát triển kinh tế, công tác dân tộc và thực hiện chính sách đối với người dân tộc thiểu số trên địa bàn thành phố Lạng Sơn được triển khai tích cực đem lại một số kết quả nổi bật như: Các hoạt động văn hoá thông tin, thể dục thể thao tiếp tục phát triển, đặc biệt phong trào văn hoá văn nghệ, thể dục thể thao quần chúng mang đậm bản sắc văn hoá dân tộc; Công tác chăm sóc sức khỏe cho nhân dân ngày càng được quan tâm; hệ thống y tế từ thành phố đến các phường, xã thường xuyên được củng cố; Thực hiện cấp đủ và kịp thời thẻ BHYT miễn phí cho người nghèo, người dân tộc thiểu số vùng khó khăn, trẻ em dưới 6 tuổi và các đối tượng bảo trợ xã hội theo quy định; An ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội luôn ổn định và được giữ vững, nhân dân tích cực thi đua phát triển kinh tế hộ gia đình, chuyển dịch cơ cấu cây trồng, vật nuôi, ứng dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân ngày càng được nâng cao.../.

P.V

Nằm ở vị trí cửa ngõ và gần như “bao trọn” thành phố Lạng Sơn, huyện Cao Lộc còn có hơn 74 km đường biên với 2 cửa khẩu quốc tế, cùng hệ thống giao thông (đường bộ, đường sắt) đang được đầu tư nâng cấp kết nối liên hoàn. Đây là những lợi thế rất lớn để Cao Lộc tập trung phát triển kinh tế cửa khẩu. Bên cạnh đó, được sự quan tâm của Trung ương và nỗ lực thu hút đầu tư của tỉnh, trên địa bàn huyện Cao Lộc đang triển khai nhiều dự án trọng điểm, hứa hẹn tạo ra sự phát triển bứt phá không chỉ cho ngành thương mại, dịch vụ mà còn tạo điều kiện mở rộng không gian đô thị cho các khu vực trung tâm của huyện.

Tập trung phát triển kết cấu hạ tầng

Xác định kết cấu hạ tầng là tiền đề cho thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, huyện Cao Lộc đã tập trung tranh thủ các nguồn lực hỗ trợ, đầu tư của Trung ương, của tỉnh, nguồn vốn của các chương trình, dự án đầu tư trên địa bàn như chương trình 135, chương trình xây dựng cơ bản tập trung, chương trình xây dựng nông thôn mới, cùng sự đóng góp của cộng đồng dân cư, các doanh nghiệp trên địa bàn... để tập trung phát triển giao thông nông thôn, xây dựng trường học, trạm y tế, công trình thủy lợi, nước sinh hoạt, điện... Kết quả, 23/23 xã, thị trấn có đường ô tô đến trung tâm đi lại được 4 mùa, 194/205 thôn bản có đường ô tô đến trung tâm thôn, 21/21 xã có điện lưới quốc gia, 98% hộ nông thôn được sử dụng điện, 100% số xã có trụ sở làm việc khang trang, 100% trường học được kiên cố và cơ bản được bố trí xây dựng các phòng học chức năng phục vụ dạy và học; các trạm y tế được xây dựng kiên cố...

Song song với các dự án xây dựng kết cấu hạ tầng thiết yếu phục vụ dân sinh, trong năm 2019, trên địa bàn Cao Lộc còn đang triển khai nhiều dự án giao thông, dự án xây dựng hạ tầng khu dân cư và các dự án trọng điểm của Tỉnh. Nổi bật, dự án đường cao tốc Bắc Giang - Lạng Sơn, đoạn cửa khẩu Hữu Nghị - Chi Lăng, dự án Khu trung chuyển hàng hóa, dự án Khu chế xuất 1, dự án Cụm Công nghiệp Hợp Thành 1, Hợp Thành 2

Huyện Cao Lộc:

PHÁT TRIỂN KINH TẾ CỬA KHẨU

Nguyễn Duy Anh

Phó Bí thư Huyện ủy, Chủ tịch UBND huyện Cao Lộc

và Khu tái định cư Hợp Thành... Các dự án này đều có quy mô lớn và cần phải thực hiện giải phóng mặt bằng với nhiều hộ dân. Để góp phần đẩy nhanh thực hiện các dự án này, tập thể lãnh đạo UBND huyện đã có sự phân công rõ trách nhiệm cho từng thành viên phụ trách từng dự án. Người được giao phụ trách phải bám sát và hiểu rõ bản chất nội dung vướng mắc của từng dự án để từ đó có giải pháp giải quyết hợp lý. Đối với những nội dung vướng mắc vượt ngoài thẩm quyền giải quyết của huyện, ngay lập tức phải tham vấn các sở, ngành của tỉnh về cách thức, hướng giải quyết, từ đó, xây dựng văn bản báo cáo UBND tỉnh xin ý kiến chỉ đạo. Đến nay, huyện Cao Lộc đã thực hiện xong công tác GPMB cho 7 dự án lớn, bàn giao mặt bằng cho các chủ đầu tư được 38 ha đất sạch, trong đó 2 dự án trọng điểm là đường Hữu Nghị - Bảo Lâm và dự án Bệnh viện Đa khoa tỉnh 700 giường.

Phát triển thương mại - dịch vụ dựa vào thế mạnh cửa khẩu

Với các dự án quan trọng về giao thông đang được triển khai (tạo ra sự kết nối liên hoàn giữa khu vực cửa khẩu với các huyện, thành phố và trung tâm kinh tế lớn), Cao Lộc vẫn xác định thương mại, dịch vụ sẽ tiếp tục đóng vai trò ngành kinh tế mũi nhọn để thúc đẩy tăng trưởng toàn bộ nền kinh tế địa phương. Bám sát chủ trương về phát triển ngành logistics của tỉnh (với dự án khu trung chuyển

hàng hóa), UBND huyện xây dựng kế hoạch sử dụng đất hằng năm, trong đó tiếp tục dành quỹ đất thuận lợi tại khu đô thị, khu dân cư để phát triển dịch vụ, thương mại. Đồng thời, Huyện sẽ tập trung vào công tác tuyên truyền, hướng dẫn các chính sách ưu đãi của Nhà nước, thu hút sự quan tâm đầu tư của doanh nghiệp, nâng cao sức cạnh tranh của hàng hóa, dịch vụ.

Song song các giải pháp thu hút đầu tư, huyện Cao Lộc tăng cường hỗ trợ doanh nghiệp nâng cao hiệu quả hoạt động thương mại dịch vụ như trợ giúp đào tạo nguồn nhân lực, hỗ trợ tiếp cận thị trường, hỗ trợ thực hiện hoạt động xúc tiến thương mại, xây dựng thương hiệu hàng hóa, phát triển thương mại điện tử... Nhờ vậy, "bức tranh" ngành thương mại - dịch vụ của huyện Cao Lộc tiếp tục có nhiều khởi sắc. Thị trường hàng hóa, dịch vụ cơ bản ổn định và phát triển, đáp ứng nhu cầu sản xuất và tiêu dùng của nhân dân. Tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ năm 2019 đạt trên 1.581 tỷ đồng (chiếm tỷ trọng 26,83% trong cơ cấu kinh tế).

Thương mại dịch vụ phát triển ngày càng sôi động đã tạo điều kiện để các ngành khác như nông nghiệp công nghệ cao, du lịch sinh thái hay công nghiệp phụ trợ mở rộng thị trường, phát triển khách hàng mới, từ đó tăng trưởng nhanh và bền vững hơn. Đặc biệt, trong sản xuất nông nghiệp, ngoài việc nâng cao

năng suất, chất lượng, Huyện chú trọng xây dựng thương hiệu và tăng cường xúc tiến thương mại cho các sản phẩm có thể mạnh. Đến nay, Huyện đã được công nhận nhãn hiệu tập thể "Rau Cao Lộc", "Chanh rừng Mẫu Sơn" Lạng Sơn. Nhờ sự tăng trưởng của các ngành kinh tế quan trọng, kết quả thu ngân sách nhà nước trên địa bàn luôn hoàn thành. Kết thúc năm 2019, Huyện đạt số thu ngân sách là 494 tỷ đồng, bằng 123,95% dự toán tỉnh giao, tăng 7,57% so với cùng kỳ.

Song song với phát triển kinh tế, Huyện Cao Lộc tập trung các nguồn lực để thực hiện tốt các chương trình giảm nghèo, thực hiện các chính sách an sinh xã hội, các chính sách dân tộc, nhằm chăm lo và nâng cao đời sống vật chất tinh thần cho nhân dân. Tỷ lệ hộ nghèo toàn huyện giảm xuống còn 10,54%, giảm 5,36% so với năm 2018 (tương đương 956 hộ). Đặc biệt, trong năm 2019, trong điều kiện nguồn lực có hạn của địa phương nhưng được sự quan tâm chỉ đạo của UBND tỉnh, đặc biệt là Hội Chữ thập đỏ tỉnh, các doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân, nhà hảo tâm, Huyện đã hoàn thành xây dựng nhà Chữ thập đỏ cho 41 hộ gia đình với tổng giá trị 6,18 tỷ đồng, trong đó nguồn hỗ trợ của các doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân, nhà hảo tâm là 2,58 tỷ đồng, đối ứng của các hộ gia đình là 3,6 tỷ đồng...

KẾT QUẢ NỔI BẬT SAU 10 NĂM XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI Ở CHI LĂNG

Đinh Hữu Học

Chủ tịch UBND huyện Chi Lăng

*Xúc tiến, quảng bá sản phẩm
na Chi Lăng*

Những năm qua, hưởng ứng phong trào thi đua “Lạng Sơn cùng cả nước xây dựng nông thôn mới” và cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”, các cấp, các ngành, các tổ chức và nhân dân các dân tộc huyện Chi Lăng, tỉnh Lạng Sơn đã tích cực tham gia xây dựng nông thôn mới (NTM) bằng nhiều hình thức, hoạt động thiết thực như: Ủng hộ tiền mặt, ngày công, hiến đất... Số liệu thống kê của UBND huyện Chi Lăng cho thấy, giai đoạn 2010-2019, tổng nguồn lực huy động cho xây dựng NTM của Huyện đạt trên 1,3 nghìn tỷ đồng, trong đó huy động từ cộng đồng dân cư (bao gồm tiền mặt và quy đổi thành tiền) đạt gần 224 tỷ đồng.

Từ nguồn lực này, huyện Chi Lăng đã đầu tư xây dựng nhiều cơ sở hạ tầng nông thôn thiết yếu phục vụ đắc lực cho phát triển kinh tế và sinh hoạt của người dân, cụ thể như: Huyện đã đầu tư nâng cấp, bê tông hóa và đưa vào sử dụng gần 494 km tỉnh lộ, huyện lộ và các tuyến đường liên xã, liên thôn; xây dựng 52 công trình thủy lợi, kiên cố

hóa được 80,7 km kênh mương; cải tạo, nâng cấp 68,4 km đường điện hạ áp nông thôn, đưa điện lưới quốc gia về 19 xã, qua đó nâng tỷ lệ hộ dân được sử dụng điện lên 99,6%. Bên cạnh đó, hạ tầng thông tin và truyền thông được đầu tư phát triển toàn diện, các dịch vụ internet, viễn thông, bưu chính... đã xuất hiện tại những vùng sâu, vùng xa của Huyện, tạo điều kiện thuận lợi để người dân tiếp cận thông tin, nâng cao dân trí. Hoạt động thương mại diễn ra ngày càng sôi động, các chủng loại hàng hóa đa dạng, đáp ứng tốt nhu cầu phát triển sản xuất và sinh hoạt của người dân. Đặc biệt, thực hiện chủ trương xóa nhà tạm, nhà dột nát, Huyện đã hỗ trợ cho 964 hộ gia đình cải tạo nâng cấp, xây mới nhà ở, trong 10 năm xóa được 550 nhà tạm, nhà dột nát, đến nay đã có 17/19 xã của Huyện đạt tiêu chí về nhà ở.

Cùng với đó, hệ thống trường lớp, trạm y tế xã cũng từng bước được đầu tư phát triển theo quy chuẩn, chất lượng giáo dục và y tế không ngừng được nâng cao, đến nay toàn Huyện đã có 20 trường đạt chuẩn quốc gia, 07 xã đạt chuẩn quốc gia về y tế. Cơ sở vật chất văn hóa tiếp tục được đầu tư phát triển cả về chất và lượng, đã có 11/19 xã, thị trấn và 161/169 thôn có nhà văn hóa, trong đó có 67 nhà văn hóa thôn đạt chuẩn. Đặc biệt, phong trào xây dựng gia đình văn hóa cùng việc thực hiện quy ước, hương ước thôn văn hóa đã phát huy hiệu quả, nhiều phong tục tập quán, các giá trị văn hóa tốt đẹp của gia đình, làng xóm được phát huy. Đi đôi với đó, ý thức giữ gìn vệ sinh môi trường của người dân

được nâng cao, Huyện đã xây dựng được nhiều lò xử lý rác thải, đồng thời hoạt động thu gom và xử lý rác thải đi vào quy củ...

Bên cạnh đó, công tác phát triển sản xuất nâng cao thu nhập và đào tạo nghề, giới thiệu việc làm cho người lao động có nhiều chuyển biến tích cực. Từ nhiều nguồn kinh phí hỗ trợ, các cấp, các ngành của huyện Chi Lăng đã hỗ trợ người dân xây dựng nhiều chương trình, dự án, mô hình sản xuất từ trồng trọt, chăn nuôi đến xây dựng tem nhãn bao bì, liên kết sản xuất, qua đó làm thay đổi căn bản tư duy sản xuất và nâng cao khả năng ứng dụng khoa học, kỹ thuật vào sản xuất của người dân. Ngoài ra, hàng năm hoạt động đào tạo nghề cho lao động nông thôn luôn được Huyện quan tâm thực hiện. Từ năm 2011 đến nay, đã có trên 3,5 nghìn lao động được tham gia các lớp đào tạo nghề ngắn hạn, nâng tỷ lệ lao động qua đào tạo nghề của Huyện từ 31,8% năm 2011 lên 47% năm 2019. Đặc biệt, lao động người dân tộc thiểu số sau khi học nghề đã áp dụng thành công các kiến thức đã học vào sản xuất, từ đó giúp nâng cao năng suất lao động, tăng thu nhập, cải thiện cuộc sống. Nhờ đó, tỷ lệ hộ nghèo của Huyện giảm bình quân từ 2-3%/năm.

Đến nay, sau 10 năm xây dựng NTM, huyện Chi Lăng đã có 2/19 xã đạt chuẩn NTM và bình quân đạt 8,1 tiêu chí/xã. Bộ mặt nông thôn Huyện ngày càng khang trang, xanh, sạch, đẹp, đời sống vật chất tinh thần của người dân không ngừng được nâng lên, điều đó đang tạo ra thế và lực để Huyện tiếp tục phát triển./

TRUNG TÂM GIÁO DỤC NGHỀ NGHIỆP - GIÁO DỤC THƯỜNG XUYÊN HUYỆN CAO LỘC

ĐỊA CHỈ TIN CẬY, UY TÍN

Phát triển toàn diện về mọi mặt, giáo dục văn hóa chất lượng, đi đầu trong hướng nghiệp, dạy nghề cho học sinh, Trung tâm Giáo dục nghề nghiệp - Giáo dục thường xuyên (GDNN - GDTX) huyện Cao Lộc, tỉnh Lạng Sơn, đang khẳng định là địa chỉ tin cậy, uy tín “chắp cánh ước mơ” cho các thế hệ học sinh trên địa bàn.

Tiền thân là Trung tâm GDTX (thành lập năm 1996) chỉ có 3 lớp học với 120 HS và 6 cán bộ giáo viên, đến nay, sau 3 năm sáp nhập với Trung tâm Giáo dục nghề nghiệp (sáp nhập năm 2016), Trung tâm không ngừng lớn mạnh và trưởng thành, mở rộng lên 18 lớp học văn hóa với gần 700 học sinh và 22 lớp học Trung cấp nghề. Trung tâm có cơ sở vật chất khang trang, đội ngũ giáo viên giỏi, tâm huyết, luôn lấy người học làm trung tâm, không chỉ trang bị cho học sinh kiến thức nền vững chắc mà còn giáo dục các em lối sống lành mạnh, học để làm, học để khẳng định mình.

Nhà giáo Nguyễn Thúy Phương - Giám đốc Trung tâm GDNN - GDTX huyện Cao Lộc chia sẻ: Ngay sau sáp nhập, Trung tâm đã triển khai quyết liệt các nhiệm vụ được giao, không chỉ phát triển về quy mô mà chất lượng dạy và học ngày càng nâng cao; nền nếp, kỷ cương, kỷ luật lao động tốt; việc giáo dục toàn diện học sinh đi vào quy củ; giáo dục mũi nhọn và tham gia hăng hái các cuộc thi về Bài giảng E-learning, nghiên cứu khoa học...

Năm học 2018-2019, tỷ lệ HS tốt nghiệp của Trung tâm đứng đầu khối GDTX, xếp trên 7 trường THPT của tỉnh và cao hơn mặt bằng chung của cả nước. Cũng trong năm học 2018-2019, Trung tâm có 7 giáo viên dạy giỏi cấp tỉnh, 8 HS giỏi cấp tỉnh (năm 2016 còn có HS đạt khuyến khích cấp Quốc gia). Song song với công tác giáo dục văn hóa, Trung tâm đã liên kết với

Trường Cao đẳng Xây dựng số 1 Hà Nội; Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật thương mại Hà Nội; Cao đẳng Cơ khí luyện kim Thái Nguyên; Cao đẳng Sư phạm Lạng Sơn; Cao đẳng Nghề Lạng Sơn... để tổ chức đào tạo các lớp trung cấp nghề theo sát nhu cầu nhân lực của địa phương hoặc theo các đơn đặt hàng của doanh nghiệp, đồng thời đẩy mạnh công tác tuyên truyền, định hướng nghề nghiệp.

Nhờ vậy, hằng năm, 100% HS khối 10 đều tham gia học trung cấp nghề, sau 3 năm theo học tại Trung tâm, HS tốt nghiệp vừa có bằng cấp III vừa có bằng Trung cấp nghề, đã có trên 30% HS có việc làm và thu nhập ổn định.

Với phương châm “Trường học đồng hành cùng doanh nghiệp, doanh nghiệp nằm trong trường học”, Trung tâm đã thành công trong công tác dạy nghề và đào tạo nhân lực cho các doanh nghiệp. Nhằm khuyến khích HS, học viên sáng tạo, Trung tâm thường xuyên tổ chức các chương trình

khởi nghiệp, cuộc thi nghề cấp trường, đồng thời mời các doanh nghiệp về tham dự để tiếp cận nhân lực lao động qua đào tạo, thành công điển hình là năm 2018, toàn bộ 12 học viên lớp cơ khí luyện kim được tuyển dụng vào Công ty đăng kiểm Lạng Sơn.

Nhà giáo Nguyễn Thúy Phương chia sẻ thêm: “Bên cạnh những thuận lợi nhận được sự quan tâm, chỉ đạo kịp thời từ lãnh đạo các cấp, ngành. Trung tâm còn gặp một số khó khăn, nhất là cơ sở vật chất các lớp học văn hóa chật hẹp, xuống cấp (được đầu tư từ năm 1996), thầy và trò Trung tâm luôn mong mỏi được đầu tư xây dựng xứng tầm, để có thêm động lực phấn đấu hơn nữa trong giáo dục, đào tạo nguồn nhân lực tương lai”.

Kiểu Thủy

Ngoài việc đào tạo học sinh, trường đã mở 20 lớp đào tạo lái xe hạng A1 cho trên 2000 người; mở được 36 lớp cho trên 2000 lượt người trên địa bàn tỉnh được học tiếng dân tộc thiểu số; mở được nhiều lớp đào tạo như: Tiếng Trung, tiếng Anh, tiếng Dân tộc thiểu số, được sỹ, tin học, nấu ăn... với các bậc đào tạo khác nhau.

Trung tâm hoàn thành tốt nhiệm vụ đào tạo nghề nông thôn theo Đề án 1956 của Thủ tướng Chính phủ về “Đào tạo nghề cho lao động nông thôn đến năm 2020” với 36 lớp dạy nghề cho hơn 2000 học viên thuộc nhiều đối tượng, được học các nghề như: Chăn nuôi, ghép cây ăn quả, sửa chữa máy nông nghiệp, hàn, làm chổi chít cho người tàn tật, may mặc, điện nước... Nhiều học viên sau đào tạo đã phát huy được kiến thức đã học để phát triển kinh tế hộ gia đình, xây dựng trang trại chăn nuôi, làm thêm nghề phụ... nâng cao thu nhập, góp phần thúc đẩy, chuyển đổi sản xuất, đẩy nhanh quá trình xây dựng nông thôn mới trên địa bàn.

Trong những năm qua, tình hình kinh tế - xã hội của xã Mai Pha, thành phố Lạng Sơn đã có nhiều chuyển biến tích cực. Đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân được nâng cao; Cơ sở vật chất hạ tầng kỹ thuật nông thôn được đầu tư xây dựng; Môi trường được cải thiện tốt hơn. Xã đã có trên 95% hộ được sử dụng điện thường xuyên, an toàn từ các nguồn; 95% hộ dân được sử dụng nước sinh hoạt hợp vệ sinh; an ninh chính trị - trật tự an toàn xã hội được giữ vững; tỷ lệ hộ nghèo giảm còn 0,42%. Nhân dân trong xã phấn khởi tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý, điều hành của chính quyền địa phương; tích cực thi đua hăng say lao động sản xuất, kinh doanh để làm giàu ngay trên mảnh đất quê hương...

Là một trong hai xã đầu tiên của tỉnh Lạng Sơn đạt chuẩn NTM từ năm 2014, khi đến với Mai Pha hôm nay có thể cảm nhận ngay một xã NTM hoàn toàn thay đổi: Cơ sở hạ tầng kinh tế - xã hội đã được cải thiện rõ nét, tốc độ đô thị hóa nhanh, nhà cửa cao tầng mọc lên san sát, đường giao thông rộng rãi, môi trường cảnh quan nông thôn khang trang, sạch đẹp. Đặc biệt, kinh tế địa phương đang trên đà phát triển và chuyển dịch theo hướng tích cực, đã có một số mô hình mới, hiệu quả kinh tế cao đi vào sản xuất như: Trồng rau củ quả an toàn, dưa hấu, nho... Ông Phan Thanh Lương, Chủ tịch UBND xã Mai Pha cho biết.

Điều đáng nói là, trong những năm qua người dân xã Mai Pha đã đẩy mạnh phát triển các ngành nghề như sản xuất đồ mộc dân dụng, đồ gỗ mỹ nghệ, chế biến lương thực, thực phẩm. Bên cạnh đó, Xã cũng hình thành thêm nhiều cửa hàng sửa chữa ô tô, xe máy, kinh doanh, buôn bán các đồ dân dụng, dịch vụ ăn uống, lưu trú... tạo thêm nhiều việc làm,

XÃ MAI PHA:

ĐẨY MẠNH PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG CUỘC SỐNG

tăng thu nhập, phát triển kinh tế hộ gia đình, góp phần tăng trưởng kinh tế địa phương. Đời sống nhân dân không ngừng được nâng cao cả về vật chất lẫn tinh thần.

Ngoài ra, cấp ủy, chính quyền địa phương luôn nỗ lực trong việc chỉ đạo hướng dẫn nhân dân chuyển đổi cơ cấu kinh tế; thực hiện tốt công tác hỗ trợ giải phóng mặt bằng các dự án phát triển mở rộng đô thị, giao thông trên địa bàn; triển khai các dự án dạy nghề, tạo việc làm cho lao động trong xã... Do vậy, nhiều người dân trong Xã đã có việc làm tại các khu, cụm công nghiệp trên địa bàn thành phố Lạng Sơn và các vùng lân cận, với thu nhập bình quân của người lao động khoảng 5-7 triệu đồng/người /tháng, góp phần tích cực chuyển dịch cơ cấu lao động, nâng tỷ lệ lao động xã có việc làm thường xuyên đạt 96,2%.

Lĩnh vực văn hóa - xã hội của xã Mai Pha cũng có nhiều chuyển biến tích cực. Cơ sở vật chất các trường học, Trạm Y tế xã được quan tâm đầu tư theo hướng chuẩn hóa. Trạm Y tế xã và Ba cấp trường học

từ Mầm non, Tiểu học, THCS đều đạt chuẩn Quốc gia. Công tác quốc phòng an ninh được củng cố vững chắc; tình hình an ninh chính trị và trật tự ATXH trên địa bàn luôn ổn định. Trong cộng đồng làng xã luôn có sự đồng thuận, ý thức chấp hành chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước của mọi tầng lớp nhân dân được nâng cao...

Trong niềm vui chung mừng đất nước, thành phố ngày càng đổi mới, ông Phan Thanh Lương, Chủ tịch UBND xã Mai Pha phấn khởi chia sẻ thêm: "Với kết quả này, thời gian tới Xã sẽ tiếp tục tuyên truyền, vận động nhân dân đầu tư nâng cao chất lượng các tiêu chí XDNTM theo hướng nâng cao và bền vững. Tập trung thực hiện các giải pháp tăng cường đầu tư cho phát triển hạ tầng nông thôn. Chủ động khai thác mọi nguồn lực và tiềm năng sẵn có, từng bước đưa Mai Pha vững bước trên con đường công nghiệp hóa, hiện đại hóa, góp phần xây dựng thành phố Lạng Sơn ngày càng giàu đẹp, văn minh"/.

T.N

AGRIBANK CHI NHÁNH TỈNH LẠNG SƠN: LUÔN ĐỒNG HÀNH CÙNG SỰ PHÁT TRIỂN CỦA NÔNG NGHIỆP, NÔNG THÔN

Những năm qua, Agribank Chi nhánh tỉnh Lạng Sơn phát huy kết quả đã đạt được, tích cực đổi mới với chiến lược và giải pháp toàn diện, vươn lên trở thành một trong những ngân hàng thương mại có uy tín và lớn nhất trên địa bàn Tỉnh, là địa chỉ tin cậy của cộng đồng các doanh nghiệp, là người bạn đồng hành thủy chung của nhân dân trong quá trình phát triển nông nghiệp, nông dân, nông thôn, xóa đói giảm nghèo, góp phần tích cực cho sự phát triển kinh tế - xã hội chung của tỉnh Lạng Sơn.

Ông Trịnh Xuân Đoan, Giám đốc Agribank Chi nhánh tỉnh Lạng Sơn cho biết: Hoạt động kinh doanh của Agribank Chi nhánh tỉnh Lạng Sơn có sự thay đổi cả về lượng và chất, vừa kế thừa và phát huy truyền thống, vừa tạo được những yếu tố đột phá trên nhiều phương diện: Năng lực tài chính, công nghệ, tổ chức, quản trị điều hành hướng đến chuẩn mực thông lệ quốc tế. Trong đó, hoạt động huy động vốn luôn được Agribank Lạng Sơn coi là nhiệm vụ trọng tâm xuyên suốt. Vừa phát huy thế mạnh mạng lưới rộng khắp, vừa thường xuyên đổi mới phương thức huy động vốn với nhiều sản phẩm tiên gửi tiết kiệm hấp dẫn cùng chính sách chăm sóc khách hàng tận tình. Qua đó, tính đến 30/09/2019 tổng nguồn vốn đạt: 9.908 tỷ đồng, tăng 881 tỷ đồng, tỷ lệ tăng 9,8% so với đầu năm.

Về công tác tín dụng, Agribank Lạng Sơn luôn bám sát các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của địa phương, đáp ứng yêu cầu chuyển dịch cơ cấu kinh tế, tập trung ưu tiên vốn cho vay phục vụ sản xuất kinh doanh. Hướng đến phục vụ nông nghiệp, nông dân, nông thôn. Agribank Lạng Sơn luôn đồng hành với các hộ sản xuất, doanh nghiệp nông nghiệp nông thôn bằng nhiều việc làm thiết thực như: Yêu cầu các chi nhánh, phòng giao dịch tại 11 huyện, thành phố làm tốt công tác tư vấn cho khách hàng; rà soát lại toàn bộ thủ tục để đề xuất với Agribank cải tiến, làm rõ các thủ tục, xem điểm nào bất hợp lý để xóa bỏ nhằm tiết kiệm thời gian cho khách hàng

Người dân huyện Đình Lập phát triển rất hiệu quả kinh tế rừng từ nguồn vốn vay của Agribank Chi nhánh huyện Đình Lập Ảnh: Tư liệu.

bảo đảm không để hộ nông dân, doanh nghiệp nào có phương án sản xuất kinh doanh hiệu quả mà thiếu vốn.

Tại huyện Đình Lập, một trong những huyện 30a, nghèo nhất của tỉnh Lạng Sơn, trao đổi với phóng viên, ông Hoàng Trung Dũng, Giám đốc Agribank Chi nhánh huyện Đình Lập cho biết: Thời gian qua, Agribank Đình Lập luôn đồng hành cùng người dân vùng khó trong phát triển rừng, giúp nhiều hộ gia đình thoát nghèo, vươn lên khá giả. Nhờ nguồn vốn ưu đãi mà bình quân mỗi năm người dân Đình Lập trồng mới từ 1.500 đến 2.500 ha rừng. Đến nay, diện tích rừng trồng của huyện Đình Lập đạt 61.510 ha, chiếm trên 65% đất lâm nghiệp có rừng. Thu nhập từ rừng và sản phẩm cây lâm nghiệp đã trở thành chủ lực của huyện Đình Lập.

Mặt khác, đồng hành cùng với các doanh nghiệp nhỏ và vừa, Agribank Chi nhánh tỉnh Lạng Sơn cũng mở rộng hoạt động tín dụng, tích cực đầu tư cho hàng trăm doanh nghiệp sản xuất, kinh doanh

chế biến nông sản, công nghiệp - TTCN trên địa bàn nông thôn nhằm tạo điều kiện hỗ trợ phát triển kinh tế, giải quyết đầu ra cho các hộ nông dân. Nhờ đó, những năm qua, tín dụng của Agribank Lạng Sơn tăng trưởng nhanh chóng, đạt quy mô tổng đầu trong toàn hệ thống ngân hàng thương mại trên địa bàn tỉnh với tổng dư nợ đến 30/09/2019 là 8.764 tỷ đồng, tăng 767 tỷ so với đầu năm, tỷ lệ tăng 9,6%. Trong đó Agribank Lạng Sơn luôn khẳng định vai trò, vị trí chủ đạo trong thị trường tài chính nông thôn, thực hiện tốt đầu tư phục vụ phát triển nông nghiệp, nông thôn, nông dân với dư nợ cho vay nông nghiệp, nông thôn đạt 5.711 tỷ đồng, chiếm 66% tổng dư nợ.

Bên cạnh nhiệm vụ kinh doanh, những năm qua, Agribank Lạng Sơn luôn quan tâm đến công tác xã hội từ thiện, đền ơn đáp nghĩa với những việc làm thiết thực. Đặc biệt, nhân dịp kỷ niệm 30 năm thành lập Agribank (26/3/1988-26/3/2018), được sự đồng tình, ủng hộ của cán bộ, nhân viên Agribank Lạng Sơn, Quỹ "Lục lạc vàng Agribank Chi nhánh tỉnh Lạng Sơn" đã được hình thành để thực hiện chương trình trao tặng bò giống cho hộ nghèo, hộ có hoàn cảnh khó khăn trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn. Chương trình đã được triển khai tại các huyện: Bắc Sơn, Lộc Bình, Tràng Định, Văn Lãng, Đình Lập, Chi Lăng, Hữu Lũng, Bình Gia với tổng số tiền trên 1,5 tỷ đồng, được chính quyền địa phương và nhân dân đồng tình, ủng hộ...

Bằng những thành quả đã đạt được trong quá trình xây dựng và phát triển, thế và lực của Agribank Chi nhánh tỉnh Lạng Sơn đã được nâng lên một tầm cao mới. Bước sang giai đoạn phát triển mới, Agribank Lạng Sơn đang tập trung nguồn lực xây dựng ngân hàng phát triển theo hướng hiện đại, tăng trưởng - an toàn - hiệu quả - bền vững, khẳng định và giữ vững vai trò chủ lực trên thị trường tài chính, tiền tệ của tỉnh nói chung và nông nghiệp, nông thôn nói riêng, tiếp tục đóng góp tích cực hơn nữa vào sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Lạng Sơn./

Trọng Nghĩa

GIÁO DỤC BA ĐÌNH ĐỔI MỚI VÀ PHÁT TRIỂN

Những năm qua, ngành giáo dục và đào tạo (GD&ĐT) quận Ba Đình, thành phố Hà Nội đã thực hiện nhiều giải pháp để không ngừng đổi mới về mọi mặt, từng bước nâng cao chất lượng dạy và học trong các nhà trường.

Xác định đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý giáo dục là lực lượng then chốt quyết định chất lượng giáo dục, ngành GD&ĐT quận Ba Đình đã tăng cường bồi dưỡng để nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cho cán bộ quản lý và giáo viên (CBGV), đồng thời tích cực triển khai, đổi mới các buổi sinh hoạt chuyên đề, các cuộc hội thảo; tổ chức giao lưu học hỏi, trao đổi kinh nghiệm; đổi mới công tác quản lý giáo dục, phương pháp dạy học, công tác nghiên cứu khoa học và viết sáng kiến kinh nghiệm. Đến nay, 100% giáo viên các trường đạt chuẩn, đội ngũ CBGV của Quận đủ về số lượng, đảm bảo về chất lượng, thực hiện tốt nhiệm vụ phát triển giáo dục và đào tạo.

Cùng với việc nâng cao chất lượng đội ngũ CBGV, đầu mỗi năm học, phòng GD&ĐT Quận chỉ đạo các nhà trường xây dựng kế hoạch hoạt động cụ thể. Trong đó, tập trung vào chấn chỉnh nề nếp, kỷ cương; tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống cho học sinh; đẩy mạnh ứng dụng CNTT trong quản lý, dạy học; nâng cao chất lượng dạy và học ngoại ngữ...

Bên cạnh đó, Ngành cũng thực hiện nghiêm túc các quy định về xây dựng trường học an toàn, phòng chống tai nạn thương tích, đảm bảo ATGT, phòng chống cháy nổ; Chỉ đạo các trường thường xuyên chú trọng công tác vệ sinh môi trường, an toàn thực phẩm, phòng chống dịch bệnh theo mùa, giữ gìn cảnh quan sư phạm, đẩy mạnh các hoạt động ngoại khóa, hoạt động Đoàn, Đội, phong trào thi đua... để góp phần làm tăng

hiệu quả công tác giáo dục toàn diện trong các nhà trường.

Do đặc thù là quận trung tâm, quỹ đất dành cho phát triển hạ tầng giáo dục gặp nhiều khó khăn, mặc dù vậy, Ngành luôn tích cực tham mưu cho Quận trong việc quy hoạch mạng lưới trường lớp, cải tạo nâng cấp trường lớp học, nhà vệ sinh trong trường học và công tác xây dựng trường đạt Chuẩn quốc gia. Nhờ đó, những năm gần đây, nhiều trường học trên địa bàn Quận đã được đầu tư mới khang trang, hiện đại như: Tiểu học Hoàng Diệu, THCS Phan Chu Chinh, Mầm non số 6, Mầm non Thành Công... Hiện nay, để tiếp tục nâng cao chất lượng hạ tầng giáo dục, tạo điều kiện nâng cao tỷ lệ trường chuẩn quốc gia, quận Ba Đình đang tiếp tục dành nguồn lực đầu tư, sửa chữa, xây mới nhiều trường học, điển hình như: Tiểu học Hoàng Hoa Thám, Tiểu học Thủ Lệ, Mầm non số 9... Và theo lộ trình, tất cả các trường còn lại của Quận sẽ được rà soát, tiếp tục đầu tư, sửa chữa để đáp ứng tốt cho hoạt động dạy và học của các nhà trường, cũng như yêu cầu đổi mới giáo dục và đào tạo.

Với việc thực hiện đồng bộ nhiều giải pháp, giáo dục và đào tạo của quận Ba Đình đã đạt được nhiều kết quả tích cực. Chất lượng giáo dục đại trà, chất lượng giáo dục mũi nhọn được duy trì và giữ vững tốp đầu thành phố. Năm học 2018 -2019, học sinh Ba Đình khi tham gia các kỳ thi cấp thành phố, cấp quốc gia và quốc tế đều đạt những kết quả tốt như: Giải Ba cấp thành phố cuộc thi Tin học trẻ không chuyên; giải Nhì cấp thành phố và giải cấp quốc gia cuộc thi Sáng tạo Thanh thiếu niên nhi đồng; giải B, giải C cấp thành phố cuộc thi vẽ tranh Sải cánh vươn cao. Ngoài ra, các em đạt 22 giải thể thao cấp thành phố và quốc gia. Học sinh THCS đã đạt 155 giải Học sinh giỏi cấp thành phố, 21 giải và huy chương cấp quốc gia, 27 huy chương cấp quốc tế. Những kết quả trên cho thấy, ngành Giáo dục và Đào tạo quận Ba Đình đang có những bước đi vững vàng trong thực hiện đổi mới và phát triển toàn diện giáo dục và đào tạo, tự tin hội nhập với các nền giáo dục tiên tiến trên thế giới./.

Minh Châu

TRƯỜNG THCS BA ĐÌNH - HÀ NỘI

NIỀM TỰ HÀO CỦA CÁC THỂ HỆ THẦY VÀ TRÒ

Lễ khai giảng năm học 2018 - 2019 của Trường THCS Ba Đình

Năm 1974, trường THCS Ba Đình chính thức được thành lập, tọa lạc tại số 145 Hoàng Hoa Thám, là ngôi trường khang trang hiện đại, đáp ứng đủ cho việc dạy và học trong thời kỳ mới của nền giáo dục Thủ đô hiện nay. Nhưng không phải ai cũng biết xưa kia nơi đây chỉ là mảnh đất đầy cây gai, cỏ dại và được hình thành nên bằng kết quả của phong trào “Toàn dân lao động kiến thiết Thủ đô”. Kể từ khi thành lập đến nay, nhiều thế hệ thầy, cô đã đến và đi từ mái trường này, nhưng những hình ảnh thân thương, những kinh nghiệm giảng dạy quý báu, những tình cảm ấm áp của họ vẫn còn in dấu nơi đây, trong những giáo án của nhiều lớp giáo viên trẻ hay dẫn lối thành công cho biết bao thế hệ học trò.

Dưới mái trường này, lớp lớp học sinh đã được diu dắt thương yêu và trưởng thành. Trong số đó, rất nhiều em đã chọn cho mình một cách riêng để khắc tên mình

vào ký ức tươi đẹp của ngôi trường: Tiêu biểu là học sinh Ngô Phương Lan, đoạt giải nhì môn văn toàn Quốc năm 1976, sau này là Cục trưởng Cục Điện ảnh Việt Nam; Học sinh Nguyễn Hữu Tiệp giành giải Nhì môn Toán quốc tế năm 1980; Học sinh Phạm Đức Sơn đoạt huy chương Bạc kỳ thi Vật lý quốc tế tổ chức tại Na-Uy năm 1996; Học sinh Vũ Đăng Khôi đoạt huy chương Vàng kỳ thi Toán học Hoa Kỳ mở rộng năm 2017-2018...

Nhiều năm liền, Nhà trường được công nhận là Tập thể Lao động Tiên tiến và Tập thể Lao động Tiên tiến xuất sắc; nhiều thầy cô giáo được công nhận là giáo viên giỏi, là chiến sĩ thi đua; chi bộ Đảng trong sạch vững mạnh và hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ... Ghi nhận sự cố gắng của thầy và trò Nhà trường, năm 2009 Thủ tướng Chính phủ đã tặng Bằng khen; năm 2012 Chủ tịch Nước tặng thưởng Huân chương Lao động Hạng Ba; năm học 2018-2019

Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo đã tặng Bằng khen cho Nhà trường về những thành tích trong đổi mới sáng tạo. Những vinh dự này thuộc về các thế hệ thầy cô giáo đã lao động bằng cả tâm huyết, lòng tự trọng, năng lực chuyên môn, bằng tấm gương tự học và sáng tạo; vinh dự này cũng thuộc về các thế hệ học sinh đã không ngừng học tập, rèn luyện với niềm tự hào sâu sắc là học sinh của trường THCS Ba Đình...

Đặc biệt, năm 2017, Quận ủy, UBND quận Ba Đình đầu tư cải tạo tổng thể và xây mới lại ngôi trường để thầy và trò Nhà trường được học tập và làm việc trong một ngôi trường khang trang, hiện đại hơn, tiếp thêm sức mạnh để thầy và trò nhà trường vững tin bước vào một thời kỳ mới - thời kỳ đổi mới toàn diện và cơ bản nền giáo dục nước nhà và hứa hẹn vươn lên những đỉnh cao phía trước. Những phần thưởng cao quý ấy đã làm dày thêm trang sử vẻ vang của Nhà trường, đó cũng là động lực cho các thế hệ giáo viên và học sinh của Nhà trường không ngừng vươn tới những đỉnh cao mới.

Các em học sinh của trường THCS Ba Đình dù là bác sĩ, kỹ sư, là cán bộ cấp cao của Nhà nước, hay một thợ thủ công bình dị đều là những người công dân tốt, sống có trách nhiệm với chính mình và có ích cho xã hội. Hẳn là, dù làm gì, ở nơi đâu nhưng những kỷ niệm tuổi thơ gắn liền với mái trường THCS Ba Đình luôn đậm sâu và không thể phai nhạt trong tâm trí các em./.

Hoàng Hiến

TRƯỜNG THCS PHAN CHU TRINH - HÀ NỘI: TIỀN PHONG ĐỔI MỚI GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

Những năm qua, trong lộ trình phát triển của ngành Giáo dục và Đào tạo quận Ba Đình, Trường THCS Phan Chu Chinh luôn tích cực thực hiện đổi mới công tác dạy và học, tạo nền tảng vững chắc để phát triển và hội nhập.

Trường THCS Phan Chu Trinh được thành lập từ tháng 9 năm 1946 tại số 41-42 Nguyễn Thái Học. Năm 1994, Trường chuyển về địa điểm mới tại số 24 Nguyễn Công Hoan, phường Ngọc Khánh, quận Ba Đình, Hà Nội. Năm 2002, Trường đã được Bộ Giáo dục và Đào tạo và UBND Thành phố Hà Nội công nhận trường “Chuẩn Quốc gia” - là trường Chuẩn Quốc gia đầu tiên khối THCS của thủ đô Hà Nội. Năm học 2016-2017, nhân dịp kỷ niệm 70 năm ngày thành lập Trường, Quận ủy, Hội đồng Nhân dân, Ủy ban Nhân dân quận Ba Đình đã đầu tư xây mới lại toàn bộ trường. Sau khi tiếp nhận cơ sở vật chất mới, Trường được công nhận lại trường “Chuẩn Quốc gia”. Hiện nay, nhà trường có cơ sở khang trang, hiện đại với đầy đủ các phòng học, các phòng chức năng và các trang thiết bị dạy học. Hiện, Trường có 38 lớp học với 1844 học sinh, 84 cán bộ giáo viên, công nhân viên.

Trải qua nhiều thăng trầm của lịch sử, với sự nỗ lực cố gắng vươn lên không ngừng nghỉ của nhiều thế hệ thầy và trò, Trường đã được Nhà nước tặng thưởng Huân chương Lao động hạng Ba (năm 2004); Huân chương Lao động hạng Nhì (năm 2009); Bằng khen của Thủ tướng Chính phủ (năm 2012); Cờ thi đua Chính phủ năm 2015; Huân chương Lao động hạng Nhất (năm 2016). Trong 23 năm liền, Trường được Thành phố Hà Nội tặng danh hiệu Tập thể Lao động Xuất sắc, liên đội Nhà trường nhiều năm liền nhận Cờ thi đua, bằng khen, giấy khen của TW Đoàn, Hội đồng Đội Thành phố, Hội đồng Đội quận Ba Đình.

Bên cạnh đó, hàng năm giáo viên Nhà trường tham gia và đạt nhiều giải cao cấp Quận, Thành phố, tiêu biểu như năm 2018-2019 vừa qua, nhà trường đã đạt 01 giải Xuất sắc, 02 giải Nhất cấp Quận; 01 giải Nhất cấp Thành phố. Thành tích của học sinh đạt được: 13 giải cấp Quận (3 giải Nhất; 3 giải Nhì; 1 giải Ba...); 10 giải cấp Thành phố (3 giải Nhì; 4 giải khuyến khích...); cấp Quốc gia: 01 học sinh đạt giải vô địch thách thức tư duy thuật toán BEBRAS; 01 giải nội dung cho đội làm phim; 01 giải Khuyến khích và giải Cây bút triển vọng viết thư UPU Quốc tế lần thứ 48...; cấp Quốc tế: 01 học sinh được Huy chương Vàng viết luận cá nhân; Huy chương Bạc tranh biện cá nhân; Huy chương Vàng cho đại diện xuất sắc nhất của Trường trong cuộc thi World Scholar's Cup - Global Round tại Kuala Lumpur - cuộc thi Học thuật quốc tế tham dự và tranh biện hoàn toàn bằng tiếng Anh; 01 giải Piano quốc tế cho học sinh được tổ chức tại Hàn Quốc...

Để đạt được những thành tựu như ngày hôm nay, Nhà trường luôn chú trọng tới công tác nâng cao chất lượng bồi dưỡng đội ngũ giáo viên, nâng cao chất lượng dạy và học. Nhà trường duy trì thường xuyên hoạt động tổ chuyên môn và luôn hướng vào giải quyết các vấn đề cụ thể, thiết thực của hoạt động dạy và học, lồng ghép các hoạt động tìm hiểu, tiếp cận chương trình giáo dục phổ thông mới vào trong các hoạt động tổ nhóm chuyên môn; Tổ chức tốt việc bồi dưỡng nâng cao trình độ cho đội ngũ

giáo viên, tạo điều kiện để giáo viên trẻ được thể hiện năng lực, cống hiến; đồng thời, trong phân công nhiệm vụ Nhà trường luôn kết hợp hài hòa giữa các thế hệ giáo viên để tạo kế thừa kinh nghiệm và tiếp thu kiến thức giữa các giáo viên trong trường.... Đặc biệt, Nhà trường luôn thực hiện nghiêm túc kế hoạch hoạt động học tập của từng môn, từng khối; kiểm tra, giám sát chặt chẽ kết quả và quá trình thực hiện. Cùng với đó, kế hoạch dạy học được xây dựng dựa trên điều kiện cụ thể về cơ sở vật chất của Nhà trường và của từng đối tượng học sinh để học sinh có điều kiện phát huy tối đa khả năng cá nhân, tăng cường các hoạt động trải nghiệm sáng tạo, gắn lý thuyết với thực tiễn cho học sinh, tạo môi trường thuận lợi để mỗi học sinh đều có điều kiện phát huy thế mạnh của mình...

Một điểm nổi bật ở Trường THCS Phan Chu Chinh đó là sự nghiêm túc trong các hoạt động kiểm tra, đánh giá học sinh. Đây là yếu tố quan trọng tạo nên chất lượng dạy và học của Nhà trường trong suốt những năm học vừa qua. Thông qua các kỳ thi, Nhà trường luôn thực hiện đánh giá học sinh một cách khách quan, trung thực, đặc biệt là loại bỏ “bệnh thành tích” để có cái nhìn thực chất về chất lượng dạy và học của Nhà trường, từng khối lớp và của từng học sinh, từ đó đưa ra những giải pháp phù hợp trong hoạt động đào tạo. Chính vì vậy, chất lượng dạy và học của Nhà trường ngày càng được nâng lên, tạo niềm tin đối với phụ huynh và học sinh. Nhà trường cũng luôn giữ vững vị thế là lá cờ đầu trong khối THCS của Quận và của Thành phố, là niềm tự hào của các thế hệ học sinh và giáo viên đã và đang học tập, công tác ./.

Minh Châu

Những năm qua, quy mô và mạng lưới các trường trên địa bàn huyện Gia Lâm tiếp tục được đầu tư mở rộng. Về quy mô toàn huyện hiện có 83 trường, trong đó có 76 trường công lập và 7 trường tư thục (cụ thể, cấp Mầm non có 26 trường công lập và 7 trường tư thục, cấp Tiểu học có 27 trường, cấp Trung học cơ sở có 23 trường). Tổng số học sinh toàn huyện trong năm học 2018-2019 là 60,2 nghìn em.

Bên cạnh đó, các hoạt động giáo dục cũng đạt được nhiều kết quả tốt. Toàn bộ 22/22 xã, thị trấn đạt phổ cập giáo dục mầm non (trẻ 5 tuổi), phổ cập giáo dục tiểu học và THCS mức độ 3; đạt xóa mù chữ mức độ 2. 100% trẻ mầm non được đảm bảo an toàn tuyệt đối về thể chất, tinh thần; học sinh lớp 5 hoàn thành chương trình tiểu học đạt 99,6%; học sinh lớp 9 được xét công nhận tốt nghiệp đạt 99,9%; tỷ lệ học sinh khá giỏi là 70,5%. Tỷ lệ đỗ vào lớp 10 năm đạt 80,7% cao hơn năm học trước 5,6%. Bên cạnh chất lượng đại trà, học sinh huyện Gia Lâm tiếp tục khẳng định tài năng trong các kỳ thi văn hóa và năng khiếu. Năm học vừa qua, học sinh Gia Lâm đạt 382 giải HSG cấp huyện, 73 giải học sinh giỏi cấp Thành phố. Các phong trào và hội thi khác đều đạt thành tích tốt.

Việc đổi mới nội dung, phương pháp dạy và học được đẩy mạnh ở tất cả các cấp học, các nhà trường tích cực đổi mới mô hình, phương pháp giáo dục, xây dựng môi trường giáo dục mở, thân thiện. Ngành đã chỉ đạo các trường triển khai hiệu quả mô hình giáo dục STEM, vận dụng hiệu quả kiến thức toán, công nghệ, khoa học kỹ thuật để triển khai các dự án khoa học. Thời gian tới, Ngành tham mưu để đầu tư các mô hình trường học hiện đại, trường học điện tử, phòng học thông minh, phòng học montessori, thư viện các trường TH, THCS.

NGÀNH GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO GIA LÂM: **LIÊN TỤC ĐỔI MỚI, NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC**

Được sự quan tâm, chỉ đạo sát sao của Sở GD&ĐT Hà Nội, Huyện ủy - HĐND - UBND huyện Gia Lâm, cùng với sự phối hợp, giúp đỡ của các ban, ngành trong huyện, ngành Giáo dục huyện Gia Lâm đã có nhiều cố gắng triển khai hoàn thành các nhiệm vụ được giao. Chất lượng giáo dục đại trà được giữ vững, chất lượng giáo dục mũi nhọn được nâng cao. Các hoạt động đổi mới theo hướng phát triển năng lực và phẩm chất của học sinh được triển khai sâu rộng.

Tiết học trải nghiệm cho trẻ tại Trường Mầm non Hoa Phượng

Để duy trì kết quả ấn tượng đó, Phòng đặc biệt coi công tác đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực và kỹ năng cho cán bộ giáo viên, nhân viên. Đến nay, Huyện đã có 82,74% giáo viên mầm non, 96,69% giáo viên tiểu học, 82,88% giáo viên THCS đạt trình độ trên chuẩn. 100% cán bộ quản lý đạt trình độ trên chuẩn. Năm học 2018-2019, có 1 giáo viên đạt giải Nhì cấp Quốc gia tại cuộc thi tìm hiểu về an toàn giao thông, 13 giáo viên đạt giải tại Hội thi giáo viên dạy giỏi và xây dựng môi trường lấy trẻ làm trung tâm cấp thành phố.

Kết thúc năm học 2018-2019, ngành Giáo dục và Đào tạo huyện Gia Lâm tiếp tục được Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội đánh giá xếp loại 13/13 chỉ tiêu đạt tốt và xuất sắc, được UBND Thành phố tặng danh hiệu Tập thể Lao động xuất sắc và được Bộ Giáo dục và Đào tạo tặng Cờ thi đua.

Là huyện có tốc độ đô thị hóa nhanh, việc tăng dân số cơ học cùng với sự xuất hiện của ngày một nhiều khu đô thị, khu dân cư mới, tạo ra sự quá tải về số học sinh/lớp, số lớp/trường, vì vậy, huyện Gia Lâm tiếp tục đầu tư xây mới các trường học, trong quá trình đầu tư, Phòng đã tham mưu để Huyện lựa chọn quỹ đất đủ điều kiện để xây dựng các trường đạt chuẩn. Theo định hướng đó, trong năm học vừa qua, Trường Tiểu học Trung Thành được đầu tư xây dựng và đi vào hoạt động, nhằm tạo điều kiện học tập tốt nhất cho học sinh khu vực xã Cổ Bi, xã Đặng Xá, thị trấn Trâu Quỳ và các khu vực lân cận. Trường được xây dựng trên địa bàn xã Cổ Bi với tổng diện tích đất là 13.121m². Trường có đầy đủ phòng học với quy mô giai đoạn 1 là 20 nhóm lớp, phòng chức năng, khu hiệu bộ, nhà thể chất và các hạng mục phụ trợ khác với tổng mức đầu tư trên 57,4 tỷ đồng. Các trang thiết bị phục vụ công tác giảng dạy, học tập được đầu tư mua sắm, lắp đặt đồng bộ để nhà trường đi vào hoạt động ngay từ đầu năm học 2018-2019. Đến nay, tuy mới đi vào hoạt động nhưng Trường đã tổ chức các chuyên đề về đổi mới phương pháp theo hướng ứng dụng mạnh mẽ CNTT vào tiết học và dạy học theo hướng gợi mở - vấn đáp để học sinh giải quyết vấn đề./.

P.V

TRƯỜNG MẦM NON ĐÔNG DƯ KHÔNG NGỪNG ĐỔI MỚI ĐỂ HỘI NHẬP VÀ PHÁT TRIỂN

Trường Mầm non Đông Dư được thành lập từ năm 1961. Trải qua gần 60 năm xây dựng và phát triển đến nay, Trường có 12 nhóm lớp với 460 học sinh. Nhà trường có đầy đủ 15 phòng học, phòng hiệu bộ, phòng chức năng, bếp nấu ăn một chiều diện tích 89m² với đồ dùng phục vụ công tác chăm sóc, nuôi dưỡng hiện đại. Diện tích sân chơi 1.000 m², hệ thống nước sạch, nhà vệ sinh của trẻ, nhà vệ sinh công cộng sạch sẽ đảm bảo đúng yêu cầu...

Cô giáo Nguyễn Thị Hoài Giang, Hiệu trưởng Trường Mầm non Đông Dư cho biết: Những năm qua, để thực hiện tốt nhiệm vụ đổi mới, nâng cao chất lượng chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục trẻ, giải pháp đầu tiên mà Nhà trường thực hiện, đó là nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên. Căn cứ vào điều kiện, trình độ của từng giáo viên, Nhà trường đã xây dựng kế hoạch bồi dưỡng, cũng như tạo điều kiện để cán bộ, giáo viên học tập nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ. Bên cạnh đó, Nhà trường xây dựng danh mục vị trí việc làm và định mức số lượng người làm việc đầy đủ, đồng thời khuyến khích giáo viên tự rèn luyện và phát huy những sáng kiến, kinh nghiệm trong làm đồ dùng học tập, đồ chơi và trong hoạt động giảng dạy.

Một giải pháp khác được Nhà trường thực hiện là tích cực đẩy mạnh phong trào thi đua dạy tốt, học tốt; xây dựng kế hoạch và triển khai thực hiện đồng bộ các nhiệm vụ năm học. Song song với đó, Nhà trường còn tổ chức nhiều chuyên đề về giáo dục phát triển nghệ thuật, thẩm mỹ, ngôn ngữ, qua đó nâng cao chất lượng giáo dục phát triển vận động cho trẻ.

Ngoài ra, Nhà trường nâng cao hiệu quả thực hiện cuộc vận động “Mỗi giáo viên là một tấm gương đạo đức tự học và sáng tạo” và phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”; thực hiện tốt công tác tham mưu để tăng cường đầu tư cơ sở vật chất cho Nhà trường, cũng như đẩy mạnh công tác xã hội hóa để phát huy nguồn lực của xã hội vào việc thực hiện nhiệm vụ phát triển giáo dục và đào tạo của địa phương.

Nhờ thực hiện hiệu quả các giải pháp trên, chất lượng chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục trẻ của Trường Mầm non Đông Dư đã có nhiều chuyển biến tích cực. Nhà trường đã hoàn thành tốt công tác phổ cập Giáo dục mầm non trẻ em 5 tuổi, 100% nhóm lớp thực hiện đổi mới các hoạt động chăm sóc giáo dục trẻ và xây dựng được cảnh quan, môi trường giáo dục xanh, sạch, đẹp.

Cùng với đó, công tác chăm sóc sức khỏe và nuôi dưỡng trẻ luôn được đảm bảo, 100% trẻ ra lớp được theo dõi sức khỏe bằng biểu đồ tăng trưởng và được khám sức khỏe định kỳ 2 lần/năm. Trình độ chuyên môn của đội ngũ giáo viên không ngừng được nâng lên, 75% giáo viên của Nhà trường

đạt trình độ trên chuẩn và luôn tích cực đổi mới phương pháp dạy học “Lấy trẻ làm trung tâm”, quan tâm giáo dục nhóm, cá nhân trẻ; thường xuyên phối hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội để tạo sự đồng thuận trong công tác chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục trẻ.

Với những cố gắng đó, trong nhiều năm liền, Trường đạt danh hiệu tập thể lao động tiên tiến cấp Huyện. Năm học 2017-2018, Trường đạt chuẩn quốc gia mức độ 1; Kiểm định chất lượng của Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội đạt mức độ 3; 2 năm liền 2016-2017, 2017-2018, Trường đạt danh hiệu “Tập thể lao động xuất sắc”...

Cô Giang cho biết thêm: Trong thời gian tới, để thực hiện tốt việc nâng cao chất lượng chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục trẻ, Trường Mầm non Đông Dư sẽ tiếp tục huy động các nguồn lực để xây dựng hoàn thiện cơ sở vật chất, đầu tư trang thiết bị đồ dùng, đảm bảo đủ điều kiện cho việc dạy và học; tập trung đổi mới, nâng cao hiệu quả công tác quản lý giáo dục; phát triển đội ngũ cán bộ, giáo viên để đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục; góp phần tạo sự phát triển vững chắc, hài hòa của trẻ./

Minh Hằng

TRƯỜNG THCS ĐÔNG DƯ: HƯỚNG TỚI GIÁO DỤC TOÀN DIỆN CHO HỌC SINH

Trong những năm qua, để đạt những thành tích trong công tác giảng dạy, học tập và các hoạt động giáo dục, trường THCS Đông Dư đã tích cực đổi mới phương pháp quản lý, giáo dục theo hướng giáo dục toàn diện và phát triển năng lực cho học sinh, nhờ vậy, Trường đã nhận được nhiều bằng khen của Sở GD-ĐT Hà Nội và UBND huyện Gia Lâm

Xác định nhiệm vụ trọng tâm là không ngừng nâng cao chất lượng dạy học, những năm qua, Trường THCS Đông Dư đã chú trọng đổi mới công tác quản lý, nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên. Đến nay, trường có 17/20 thầy cô đạt trình độ trên chuẩn, trong đó 2 người có trình độ thạc sĩ. Ban Giám hiệu nhà trường cũng tập trung chỉ đạo đội ngũ giáo viên tích cực áp dụng các phương pháp dạy học hiện đại, quan tâm phát huy tính chủ động sáng tạo của học sinh. Các thầy cô cũng không ngừng tự học hỏi, tích lũy kiến thức và kinh nghiệm, tích cực sử dụng công nghệ thông tin, ứng dụng các phần mềm dạy học hiện đại để nâng cao chất lượng giảng dạy.

Trong 3 năm học gần đây, Trường đều có 5 giáo viên được công nhận là giáo viên giỏi cấp huyện, có từ 1-2 sáng kiến kinh nghiệm được giải A toàn huyện. Đặc biệt, trong năm học 2018 - 2019, các giáo viên của Trường còn tổ chức thành công các chuyên đề cấp huyện, cấp cụm, cấp trường với những nội dung hướng tới giáo dục toàn diện cho học sinh. Cụ thể, chuyên đề cấp huyện của cô giáo Tạ Thúy Hà có chủ đề là "Tư vấn tâm lý học đường dành cho học sinh lứa tuổi THCS", chuyên đề cấp cụm của cô giáo Nguyễn Thị Ngoan với chủ đề "Phát huy năng lực học sinh lứa tuổi THCS với môn GDCD", chuyên đề cấp trường của cô giáo Nguyễn Thị Vân Anh với chủ đề "Giáo dục giới tính cho học sinh khối 8, khối 9"... Các chuyên đề đã được lãnh đạo Sở, Phòng Giáo dục, các Trường trong huyện, các đồng nghiệp và học sinh đánh giá cao về tính sáng tạo, hiệu quả.

Song song với nâng cao chất lượng đội ngũ, Trường THCS Đông Dư cũng tranh thủ sự quan tâm của địa phương, ngành và nguồn lực xã hội hóa để tập trung hoàn thiện cơ sở vật chất, trang thiết bị. Đến năm học 2017-2018, Trường được công nhận trường chuẩn Quốc gia mức độ I.

Trong 3 năm gần đây, chất lượng giáo dục toàn diện của Trường luôn duy trì ổn định. Các năm học 2016-2017, 2017-2018, Trường đều có 100% học sinh đạt hạnh kiểm từ khá đến tốt và 79-81% học sinh xếp loại văn hóa từ khá đến giỏi. Riêng năm học 2018-2019, Trường triển khai hình thức đánh giá mới để hạn chế lỗi học vẹt, học tủ. Kết quả, tỷ lệ học sinh khá, giỏi

Đ/c Hiệu trưởng Hoàng Thị Chuyên, đại diện nhà trường đón Bằng công nhận Trường đạt chuẩn quốc gia

có giảm (chỉ còn trên 76%) nhưng tỷ lệ học sinh yếu cũng giảm từ 1,81% xuống 0,82%. Bên cạnh các môn văn hóa, Trường THCS Đông Dư còn quan tâm tới giáo dục kỹ năng sống cho học sinh thông qua các hoạt động giáo dục ngoài giờ như tổ chức câu lạc bộ tiếng Anh, tổ chức cho các em tham gia trải nghiệm thực tế tại các điểm di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh, phối hợp với các đơn vị trong huyện tổ chức tuyên truyền giáo dục về an toàn giao thông, an toàn học đường, phòng chống ma túy, giáo dục về giới tính...

Không chỉ dừng lại tại các cuộc thi cấp trường, học sinh Trường THCS Đông Dư cũng tham gia và đạt nhiều kết quả trong các cuộc thi, kỳ thi hội thi cấp huyện, cấp thành phố. Trong năm học 2017-2018, Trường có 3 học sinh tham gia hội thi KHKT cấp thành phố; 5 học sinh đạt giải trong cuộc thi Olympic các môn văn hóa lớp 8 cấp huyện (gồm 2 giải nhì, 3 giải ba); 5 học sinh đạt giải tại Hội khỏe Phù Đổng cấp huyện. Bước sang năm học 2018-2019, Trường tiếp tục có 6 học sinh được giải trong cuộc thi Olympic các môn văn hóa lớp 8 cấp huyện (gồm 2 giải nhì, 1 giải Ba, 3 giải khuyến khích); 5 học sinh lớp 9 đạt giải học sinh giỏi cấp huyện; 7 học sinh đạt giải tại Hội khỏe Phù Đổng cấp huyện. Trong năm học này, Trường còn có 7 em tham gia cuộc thi tìm kiếm tài năng toán học Quốc tế (hình thức thi Toán - Tiếng Anh), 35 học sinh thi TOEFL (trong đó có 8 em có điểm từ 5.0 đến 6.5), 1 học sinh thi năng khiếu vẽ tranh cấp huyện (đã đạt giải nhì), 1 học sinh dự thi môn điền kinh cấp thành phố (đã đạt giải nhất).

Mặc dù, số lượng giải và chất lượng các giải vẫn còn khiêm tốn song những giải thưởng này cùng với những kết quả trong giáo dục toàn diện thời gian qua sẽ là sự động viên, khích lệ để tập thể cán bộ giáo viên nhà trường tiếp tục nỗ lực phấn đấu nhiều hơn nữa để làm nên nhiều thành tích tốt hơn nữa, góp phần vào sự phát triển của ngành giáo dục huyện Gia Lâm./

Trịnh Long

TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ NHẬT TÂN TRÊN LỘ TRÌNH PHÁT TRIỂN

Trường trung học cơ sở (THCS) Nhật Tân được thành lập năm 1958, với cơ sở vật chất ban đầu là 02 dãy nhà Tảo Mạc của Đình Nhật Tân. Sau 4 lần tách nhập, đổi tên, đến nay Trường tọa lạc tại số 474 đường Lạc Long Quân, quận Tây Hồ, thành phố Hà Nội. Trong hơn 60 năm hình thành và phát triển, trải qua các giai đoạn thăng trầm, các thế hệ thầy và trò Nhà trường đã luôn nỗ lực học tập, tu dưỡng rèn luyện từng bước nâng cao chất lượng đào tạo và xây dựng Nhà trường không ngừng lớn mạnh. Trường liên tục đạt danh hiệu Tập thể lao động Tiên tiến cấp huyện, cấp quận và Tập thể lao động Xuất sắc cấp thành phố, cùng Bằng khen của UBND thành phố Hà Nội, Hội đồng Trung ương Đội thiếu niên tiền phong Hồ Chí Minh, Tổng liên đoàn lao động Việt Nam, Bộ Giáo dục và Đào tạo và nhiều bằng khen, giấy khen ở nhiều lĩnh vực công tác.

Cô giáo Nghiêm Thúy Huyền, Hiệu trưởng Nhà trường cho biết: Trong các giai đoạn phát triển,

chất lượng dạy và học là một trong mối quan tâm hàng đầu của Nhà trường. Để nâng cao chất lượng dạy học, Nhà trường luôn tích cực trong các hoạt động nhằm nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên, thông qua việc thường xuyên cập nhật kiến thức mới, bồi dưỡng trình độ chuyên môn, đổi mới cách dạy theo hướng tiếp cận năng lực học sinh, đẩy mạnh hoạt động sinh hoạt tổ nhóm chuyên môn, chuyên đề, dự giờ để giáo viên có điều kiện trao đổi kinh nghiệm. Đối với học sinh, Nhà trường tăng cường hoạt động hướng dẫn đổi mới cách học theo hướng phát huy năng lực chủ động của mỗi em, có hình thức phù hợp bồi dưỡng học sinh giỏi, kèm cặp học sinh yếu để từng bước nâng cao chất lượng đại trà và chất lượng mũi nhọn của Nhà trường. Bên cạnh đó, để nâng cao hiệu quả phối hợp giữa gia đình và nhà trường trong việc giáo dục học sinh, Nhà trường luôn chỉ đạo giáo viên chủ nhiệm, giáo viên bộ môn trao đổi thường xuyên kết quả học tập của học sinh, có biện pháp phối hợp với Nhà trường

quan tâm, động viên, khích lệ kịp thời để các em tiếp tục tiến bộ.

Việc nâng cao đạo đức lối sống và hình mẫu người giáo viên cũng luôn được Nhà trường coi trọng. Hàng năm, ngoài việc đẩy mạnh việc “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” đến từng cán bộ, giáo viên, nhân viên và học sinh trong toàn trường, Nhà trường còn chỉ đạo giáo viên thực hiện nghiêm túc 03 Quy tắc ứng xử do Nhà trường xây dựng dựa trên cơ sở các quy định tại các bộ quy tắc ứng xử của thành phố Hà Nội, Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành để giúp giáo viên luôn mẫu mực từ lời ăn, tiếng nói đến các hành vi ứng xử trong nhà trường và ngoài xã hội.

Sau khi đạt Chuẩn quốc gia vào năm 2009, đến nay, Trường THCS Nhật Tân đã được quận Tây Hồ quan tâm đầu tư xây mới một cơ ngơi trường lớp khang trang, hiện đại vào loại bậc nhất của quận Tây Hồ và thành phố Hà Nội với 36 phòng học, 12 phòng học bộ môn, cùng thư viện, bếp ăn, nhà bán trú, nhà đa năng, sân bóng, bể bơi 4 mùa và nhiều phòng làm việc, đều được trang bị các trang thiết bị hiện đại để phục vụ cho hoạt động dạy và học. Đây là điều kiện thuận lợi, để giáo viên, học sinh Nhà trường hoàn thành mục tiêu giữ vững danh hiệu Tập thể lao động Xuất sắc trong năm học 2019-2020 và xa hơn nữa là xây dựng Trường THCS Nhật Tân thành hình mẫu của cấp THCS quận Tây Hồ, cũng như của thành phố Hà Nội./.

Thành Nam

HOẠT ĐỘNG CHĂM SÓC GIÁO DỤC TRẺ TẠI TRƯỜNG MẦM NON AN DƯƠNG

Trường Mầm non An Dương tiền thân là Trường Mẫu giáo số 1 thuộc quận Ba Đình được thành lập năm 1961. Từ năm 1995, khi quận Tây Hồ được thành lập, trường được chuyển về quận Tây Hồ quản lý. Hiện nay, Trường Mầm non An Dương đã được công nhận là trường Chuẩn quốc gia mức độ 1, với các trang thiết bị được trang bị đồng bộ, hiện đại, đầy đủ đồ dùng, đồ chơi theo quy định của Bộ GD&ĐT phục vụ tốt cho công tác chăm sóc giáo dục trẻ. Trong đó, 100% máy tính được kết nối internet và được sử dụng hiệu quả vào việc đẩy mạnh công tác ứng dụng công nghệ thông tin trong các hoạt động của Nhà trường; 100% các phòng học đều được trang bị điều hòa 2 chiều và trải thảm khi thời tiết lạnh để đảm bảo sức khỏe cho trẻ trong các điều kiện thời tiết.

Đặc biệt, Trường có 16 lớp học và các phòng chức năng như: Phòng hội trường, phòng chuyên môn, phòng năng khiếu, phòng máy tính, phòng thể chất, phòng thư viện, phòng y tế... được trang bị đầy đủ các thiết bị hiện đại đạt chuẩn. Sân vườn của Nhà trường được quy hoạch, thiết kế phù hợp,

tạo sân cỏ cho trẻ hoạt động, có cây xanh thường xuyên được chăm sóc, cắt tỉa, tạo bóng mát sân trường. Cùng với đó, bếp ăn của Nhà trường được sắp xếp một chiều đảm bảo đúng qui trình vệ sinh an toàn thực phẩm. Đồ dùng nấu ăn được trang bị đầy đủ, hiện đại như: Máy xay các loại, tủ cơm, tủ sấy bát, tủ hấp khăn, máy giặt khăn và tủ lạnh. Các đồ dùng như: Bát, thìa, xoong... được trang bị 100% bằng inox. Hệ thống bếp gas đảm bảo an toàn và đúng theo quy định.

Những năm gần đây, Nhà trường luôn chú trọng đổi mới phương pháp giáo dục với phương châm lấy trẻ làm trung tâm, tạo điều kiện cho trẻ được trải nghiệm nhiều hoạt động nhằm hoàn thiện kỹ năng về mọi mặt. Nhờ đó, trẻ luôn khỏe mạnh, nhanh nhẹn, tự tin trong giao tiếp; mạnh dạn, tích cực tham gia các phong trào, hoạt động giao lưu tập thể; 100% trẻ có nề nếp, thói quen vệ sinh cá nhân, kỹ năng tự phục vụ, biết chia sẻ cảm xúc với mọi người, có kiến thức phù hợp với độ tuổi. Bên cạnh đó, Nhà trường còn chú trọng đổi mới phương pháp nuôi dạy trẻ để nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện. Trong đó,

khâu chăm sóc, nuôi dạy đảm bảo chế độ dinh dưỡng và vệ sinh an toàn thực phẩm để trẻ phát triển khỏe mạnh luôn được Nhà trường đặc biệt coi trọng. Năm học 2018-2019, số học sinh phát triển về cân nặng bình thường chiếm 98,1%; tỷ lệ trẻ phát triển chiều cao bình thường là 97,9% và có 98% trẻ tăng cân. Nhà trường cũng đạt những kết quả tích cực khi tham gia các cuộc thi cấp quận, cấp thành phố như: Giải nhất Hội thi "Xây dựng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm" cấp quận, giải hội thi "Aerobic" cấp quận, giải nhì ngày hội "Giao lưu đánh giá trẻ 5 tuổi theo các lĩnh vực" cấp quận...

Nhờ những kết quả tích cực trong công tác chăm sóc giáo dục trẻ, trong các năm học 2016-2017 và 2017-2018, Trường Mầm non An Dương đã được thành phố Hà Nội tặng danh hiệu "Tập thể lao động Xuất sắc", năm học 2018-2019 Trường được nhận giấy khen "Tập thể lao động Xuất sắc" của UBND thành phố Hà Nội và giấy khen Công đoàn cơ sở vững mạnh xuất sắc của quận Tây Hồ.

Thời gian tới, Trường Mầm non An Dương tiếp tục đẩy mạnh xây dựng môi trường sư phạm xanh - sạch - đẹp - an toàn, xây dựng mối quan hệ ứng xử thân thiện, tăng cường đổi mới phương pháp giáo dục; đồng thời, thường xuyên chú trọng nâng cao công tác tu dưỡng rèn luyện đạo đức, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ của đội ngũ giáo viên nhằm đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ, để luôn xứng đáng với sự tin tưởng của phụ huynh học sinh./

Đoàn Hùng

HỘI NGHỊ

CÔNG BỐ KẾT QUẢ VÀ TỔNG KẾT
TỔNG ĐIỀU TRA DÂN SỐ VÀ NHÀ Ở NĂM 2019

CONFERENCE ON

DISSEMINATION OF THE RESULTS AND CLOSING THE 2019
VIETNAM POPULATION AND HOUSING

CỤC THỐNG KÊ TỈNH BÌNH ĐỊNH

LỊCH SỬ HÌNH THÀNH

- Ngày 6/5/1975, Tổng cục Thống kê ra Quyết định số 93/QĐ điều động 6 cán bộ tiếp quản và xây dựng ngành Thống kê tỉnh Bình Định.
- Ngày 30/10/1975, tỉnh Nghĩa Bình được thành lập. Ngày 5/11/1975, Chủ tịch UBND cách mạng tỉnh Nghĩa Bình ký Quyết định số 01/UB tách bộ phận thống kê trong Ủy ban kế hoạch tỉnh, thành lập Chi cục Thống kê tỉnh Nghĩa Bình.
- Ngày 1/7/1989, Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam Quyết định tách Nghĩa Bình thành 2 tỉnh Bình Định và Quảng Ngãi; Ngành Thống kê được tách thành Cục Thống kê tỉnh Bình Định và Cục Thống kê tỉnh Quảng Ngãi.
- Ngày 22/10/1994, UBND tỉnh Bình Định bàn giao Cục Thống kê tỉnh Bình Định cho Tổng cục Thống kê quản lý theo ngành dọc.

- Ngày 02/4/2014, Tổng cục trưởng Tổng cục Thống kê ban hành Quyết định số 243/QĐ-TCTK quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, cơ cấu tổ chức Cục Thống kê tỉnh Bình Định.

CƠ CẤU TỔ CHỨC

- * Cục Thống kê tỉnh Bình Định có 7 phòng thống kê nghiệp vụ thuộc cơ quan Cục và 11 Chi cục Thống kê huyện, thị xã, thành phố.
- * Tổng số đội ngũ công chức và người lao động là 85 người; trong đó, trên 65% công chức có trình độ đại học trở lên.

CÁC THÀNH TÍCH BẬC CAO

Bằng khen Thủ tướng Chính phủ (năm 2019); Cờ thi đua cấp Bộ (năm 2018, 2019); Huân chương Lao động hạng Nhì năm 2013.

Địa chỉ: Số 70A Tôn Đức Thắng - TP. Quy Nhơn - Tỉnh Bình Định

Điện thoại: 0256.3 829 486 - 3 821 206 * Fax: 0256.3 822 189

Email: binhdingh@gso.gov.vn